

gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp Programmabegroting 2020-2023

Portefeuillehouder drs. Jurgen Nobel
Steller Niels Poelman
Collegevergadering 24 september 2019
Raadsvergadering 31 oktober 2019
Raadsvoorstelnummer 2019.0051784

1. Samenvatting

Wat willen we bereiken?

Met de programmabegroting wordt richting en inzicht gegeven aan de beleidsdoelstellingen, de voorgenomen beleidsuitvoering en de financiële consequenties hiervan voor het komende begrotingsjaar. Dit doen we door per beleidsprogramma antwoord te geven op de drie centrale vragen:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we daarvoor doen;
- wat mag het kosten?

Daarnaast geeft de programmabegroting inzicht in het financiële meerjarenbeeld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Deze programmabegroting geeft een doorkijk naar de jaren 2020 tot en met 2023. De programmabegroting bevat negen beleidsprogramma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen, het overzicht overhead, acht paragrafen en de financiële begroting. Daarnaast is een hoofdstuk Financiële hoofdlijnen opgenomen, waarmee de raad beter in staat wordt gesteld om haar controlerende taak uit te voeren. De inleiding gaat met name in op de beleidsmatige hoofdlijnen voor de betreffende begrotingsjaren.

De Voorjaarsrapportage 2019, vastgesteld door de raad op 27 juni 2019, is het uitgangspunt voor de Programmabegroting 2020-2023. Na het opstellen van de voorjaarsrapportage hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan met effect op het meerjarenbeeld. Voor een juiste weergave van dit meerjarenbeeld zijn deze meegenomen in de begroting. Dit betreft onder meer een aantal onvermijdbare ontwikkelingen, zoals reeds genomen besluiten en ontwikkelingen die voortvloeien uit de meicirculaire. Voor een nadere toelichting op het meerjarenbeeld verwijzen wij naar het hoofdstuk Financiële hoofdlijnen.

Wat mag het kosten?

Het eerste jaar van het meerjarenbeeld in deze programmabegroting laat een ruim positief saldo zien. Vanaf 2021 wordt een tekort geprognosticeerd olopend tot structureel € 5,3 miljoen in 2023. Gezien dit voorspelde tekort is gestart met een zoekproces naar concrete voorstellen voor een gezond, toekomstbestendig meerjarenperspectief. Dit doen wij over de volle breedte van de programmabegroting, dus bij alle programma's en zowel bij de uitgaven als de inkomsten. Het doel van deze voorstellen is de raad inzicht te bieden en keuzes voor te leggen over de inzet van onze middelen. Voor een goed debat over de voorstellen zullen naast de financiële effecten, ook de maatschappelijke gevolgen inzichtelijk gemaakt worden. In december 2019 bieden wij de raad de voorlopige uitkomsten aan en doen wij een voorstel voor het besluitvormingsproces. De definitieve besluitvorming door de raad kan plaatsvinden bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2020.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De portefeuillehouder Financiën is eerste aanspreekpunt namens het college en verantwoordelijk voor de totstandkoming van de planning en controlproducten. Het college is integraal verantwoordelijk voor het uitvoeren van deze programmabegroting. De raad heeft het budgetrecht en stelt de beleidsmatige en financiële kaders vast. Met het vaststellen van de programmabegroting autoriseert de raad het college om de per programma beschikbaar gestelde budgetten te besteden ter realisatie van de geformuleerde doelen en activiteiten.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De programmabegroting is onderdeel van de bestuurlijke planning en control cyclus. Over de uitvoering van de begroting wordt de raad tussentijds geïnformeerd met de voor- en najaarsrapportage. Na afloop van het begrotingsjaar legt het college verantwoording af met de jaarstukken.

Gevolgen in verband met de vorming van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer (Preventief toezicht)

De beslispunten van deze nota vallen onder het preventief toezicht in het kader van de samenvoeging, omdat het de nieuwe programmabegroting 2020-2023 betreft. Op basis van deze begroting bepaalt de toezichthouder of wij vanaf 2020 weer onder het gebruikelijke repressief toezicht gaan vallen.

2. Voorstel**Collegebesluit(en)**

Het college heeft besloten om:

1. het subsidieplafond voor 2020 vast te stellen op € 37.991.000 zoals gespecificeerd in de bijlage 'Overzicht vastgestelde subsidieplafonds';
2. de taakveldenraming voor 2020, zoals opgenomen in de paragraaf 'Recapitulatie op taakveld', vast te stellen.

Op grond van het voorgaande besluit het college de raad voor te stellen om, onder voorbehoud van goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland:

1. de Programmabegroting 2020-2023 vast te stellen en de totale baten en lasten als volgt te autoriseren;
 - a. beleidsdoel A van programma Zorg en werk;
 - b. beleidsdoel B van programma Ruimtelijke ontwikkelingen;

- c. de andere beleidsdoelen van programma Zorg en werk en Ruimtelijke ontwikkelingen, de overige programma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en het overzicht overhead in totaal;
2. in te stemmen met de meerjarenraming 2021-2023;
3. de 1^e kredietverstrekking voor 2020 vast te stellen:
 - a. Een bedrag van € 6.290.000 aan nieuwe kredieten te autoriseren, waarvan € 5.285.000 vrij te geven voor besteding in 2020;
 - b. Een bedrag van € 28.666.000 vrij te geven voor besteding aan investeringen in 2020;
4. de 16de kredietwijziging van 2019 voor -/- € 2.521.400 vast te stellen;
5. de 2^e kredietverstrekking van 2020 voor € 750.000 vast te stellen in verband met doorschuiven van kredieten uit 2019;
6. een bedrag van maximaal € 10 miljoen voor strategische aankopen van grond en de daarop aanwezige opstallen te autoriseren en vrij te geven in 2020 en hiertoe de 3^e kredietverstrekking vast te stellen.

3. Uitwerking

Indexatie Onroerendezaakbelastingen (OZB), overige lokale heffingen en retributies in 2020
Conform de uitgangspunten over de loon- en prijsontwikkelingen in de Voorjaarsrapportage 2019 worden de opbrengsten van de onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting, precariobelasting (met uitzondering van het tarief van kabels en leidingen) en overige tarieven met de voorspelde inflatie voor 2020 met 1,5% verhoogd.

Precarioheffing op kabels en leidingen

Per 1 januari 2022 vervalt de mogelijkheid om precario te heffen over kabels en leidingen. Voor de gemeente Haarlemmermeer gaat dit om een structureel nadeel van € 5,7 miljoen in de inkomstensefeer. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2018-2021 van de voormalige gemeente Haarlemmermeer is besloten ter dekking van dit nadeel de extra belastingopbrengsten als gevolg van niet geraamde areaaluitbreidingen te gebruiken. In de nu voorliggende programmabegroting is het nadeel dat ontstaat per 1 januari 2022 als gevolg van het afschaffen van de mogelijkheid om precario te heffen op kabels en leidingen grotendeels gedekt. In totaal werden structurele inkomsten van € 5,7 miljoen geraamd. Voor deze wegvallende inkomsten wordt met deze programmabegroting al € 5,6 miljoen gereserveerd om dit nadeel op te vangen. Het resterende nog te dekken bedrag wordt verwerkt in de Voorjaarsrapportage 2020.

Kostendekkendheid leges

Bij de leges blijft het uitgangspunt kostendekkende tarieven. De leges worden in 2020 geïndexeerd met 1,5% inflatiecorrectie.

Gemeentefonds

De in deze programmabegroting opgenomen raming voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de Meicirculaire 2019. Met de brief van 20 juni 2019 (X.2019.08480) is de raad hier over geïnformeerd.

Autorisatie programmabegroting

Door de raad worden de baten en lasten van 2020 geautoriseerd, zodat het college gemachtigd wordt tot uitvoering van de begroting. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (artikel 6) worden de baten en lasten per programma geautoriseerd, tenzij een beleidsdoel van een programma 10% of meer van het begrotingstotaal (lasten) voor mutaties

reserves van de primitieve begroting omvat. Dan autoriseert de raad de baten en lasten voor een dergelijk beleidsdoel apart. Voor 2020 is dit het geval bij:

- Beleidsdoel A, inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis, van programma Zorg en werk;
- Beleidsdoel B, Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel, van het programma Ruimtelijke ontwikkelingen.

Deze beleidsdoelen worden dan ook afzonderlijk geautoriseerd.

Autorisatie op programmaniveau betekent dat ons college het budget binnen een programma mag herverdelen, mits het afgesproken beleid gerealiseerd wordt. Als een beleidsdoel apart geautoriseerd wordt, dan mogen wij alleen binnen dit beleidsdoel schuiven met budgetten.

Investerings

Op 24 juni 2016 is de Financiële verordening Gemeente Haarlemmermeer 2016 door de gemeenteraad vastgesteld. Op grond van artikel 6 van deze verordening vindt de autorisatie van investeringskredieten onder de € 2,0 miljoen plaats bij de programmabegroting (beslispunt 3a. € 6,3 miljoen). Investerings van meer dan € 2,0 miljoen dienen te worden geautoriseerd via een apart raadsvoorstel. De toelichting is opgenomen in het hoofdstuk 'Investerings' in de 'Financiële begroting'. Een volledig overzicht is opgenomen vanaf pagina 211, de groen gearceerde bedragen betreffen hierin de via een apart raadsvoorstel te autoriseren investeringen. Per jaarschijf worden de investeringen in de programmabegroting vrijgegeven (beslispunt 3a, 3b, en 5 voor totaal € 34,7 miljoen). Investerings die worden vrijgegeven zijn reeds geautoriseerd.

Strategische aankopen

Net zoals in voorgaande jaren vraagt ons college ruimte om strategische aankopen te doen. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet om tot een strategische aankoop over te gaan willen wij snel en discreet kunnen handelen. Deze aankopen moeten passen in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente in de meest brede zin. Hiertoe stellen wij voor een bedrag van maximaal € 10 miljoen beschikbaar te stellen. Eventuele rente en eenmalige afschrijvingen voortvloeiend uit een strategische aankoop worden aangevraagd bij het eerste P&C product volgend op de betreffende aankoop dan wel middels een raadsvoorstel. In de paragraaf Grondbeleid wordt nader ingegaan op de randvoorwaarden voor strategische aankopen.

Uitgangspunten financieel beleid

De volgende uitgangspunten van het financieel beleid zijn gehanteerd bij het opstellen van de begroting. Deze moeten zorgen voor een solide financiële positie.

- een structureel sluitende begroting van baten en lasten;
- financiële meevallers vloeien terug naar de algemene middelen;
- tegenvallers worden zoveel als mogelijk opgevangen binnen het betreffende onderdeel van de programmabegroting;
- taken die door het rijk worden overgeheveld naar gemeenten, moeten worden bekostigd met de middelen die daarvoor van het Rijk worden ontvangen;
- de lokale lasten stijgen niet, behoudens indexering;
- leges moeten kostendekkend zijn.

Het eerste jaar van het meerjarenbeeld in deze programmabegroting laat een ruim positief saldo zien. Vanaf 2021 wordt een oplopend tekort geprognosticeerd. Gezien dit voorspelde tekort is gestart met een zoekproces naar concrete voorstellen voor een gezond, toekomstbestendig meerjarenperspectief. Alhoewel het meerjarenbeeld een tekort laat zien,

is de financiële positie van Haarlemmermeer goed. Het geraamde tekort is 1,5% van het begrotingstotaal, de Algemene dekkingsreserve is voldoende robuust en de ratio van het weerstandsvermogen is onverminderd uitstekend.

4. Ondertekening

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. Carel Brugman

de burgemeester,

Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):
Programmabegroting 2020-2023

Programmabegroting 2020-2023

gemeente
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Telefoon 0900 1852
E-mail info@haarlemmermeer.nl
Internet www.haarlemmermeer.nl

Fotografie

Danny de Casembroot
Jur Engelchor fotografie
Renata Jansen-Fotografie
Margo Oosterveen
Kees van der Veer

Geniedijk

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Algemeen.....	5
Leeswijzer.....	6
Financiële hoofdlijnen.....	9
Overzicht van baten en lasten.....	21
Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W.....	23
Programma's.....	25
Bestuur, samenleving en publiekscontact.....	26
Veiligheid.....	38
Zorg en werk.....	45
Maatschappelijke ontwikkeling.....	58
Mobiliteit.....	77
Ruimtelijke ontwikkelingen.....	84
Wonen.....	95
Kwaliteit fysieke omgeving.....	102
Economische zaken.....	116
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	126
Overzicht overhead.....	135
Paragrafen.....	143
Inleiding.....	144
Lokale heffingen.....	145
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	152
Onderhoud kapitaalgoederen.....	160
Vastgoed.....	165
Financiering.....	170
Bedrijfsvoering.....	176
Verbonden partijen.....	179

Grondbeleid.....	198
Financiële begroting.....	202
Grondslagen begroting.....	203
Formatie en salarissen per cluster.....	204
Overzicht vastgestelde subsidieplafonds.....	205
Geprognosticeerde balans.....	208
Investeringsplan.....	209
Wijzigingen in investeringsplan ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2019.....	211
Beschrijving reserves.....	221
Financieel verloop reserves.....	223
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves.....	224
Beschrijving voorzieningen.....	225
Financieel verloop voorzieningen.....	226
EMU-saldo.....	227
Overzicht incidentele baten en lasten.....	228
Verloop stelposten.....	233
Recapitulatie op taakveld.....	234
Verklarende woordenlijst.....	241

Vlaggen voor het raadhuis van Haarlemmermeer in Hoofddorp

Inleiding

In deze begroting krijgt het coalitieakkoord *Samen bouwen aan een krachtig nieuw Haarlemmermeer* haar vorm en inhoud. De begroting is € 464 miljoen groot.

In het coalitieakkoord gaven we onze keuzes aan. We willen toekomstbestendige veranderingen bewerkstelligen. De blik is ten eerste gericht op wat we gaan doen in 2020.

Deze begroting is nog sluitend. Maar vanaf 2021 voorzien we een negatief saldo dat oploopt met de jaren. Aangezien wij staan voor een financieel gezond Haarlemmermeer zijn we een zoekproces gestart naar concrete voorstellen om het tekort terug te dringen. We kijken hiervoor naar de uitgaven én naar de inkomsten. Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage willen we een pakket maatregelen neerleggen voor de raad.

Haarlemmermeer is een plaats waar mensen graag wonen. In de Atlas voor Gemeenten staan we in de top tien van aantrekkelijke woonsteden. Het is een sociale gemeente, waar veiligheid, werkgelegenheid, leefbaarheid, woongenot, sport en cultuur belangrijke pijlers zijn. Het is hier groen en ruimtelijk. We hebben een grote woningbouwopgave van 20.000 woningen tot 2040, waardoor we verwachten dat er in 2040 ongeveer 200.000 mensen wonen in Haarlemmermeer.

Bouwen, bouwen, bouwen is dan ook ons credo. De komende jaren zullen de veranderingen zichtbaar zijn. Hoofddorp krijgt een stedelijke uitstraling en groeit uit tot een levendige stad. Maar ook Lisserbroek en Cruquius zullen de komende jaren flink groeien. Ook aan de westkant van Nieuw-Vennep zullen de heipalen de grond in gaan.

We voeren een Reserve Schaa sprong in, om de middelen beschikbaar te stellen om daadwerkelijk woningen neer te zetten en de infrastructuur te verbeteren. De vraagstukken die hierbij spelen, zijn onder andere hoe Hoofddorp Noord bereikbaar blijft bij substantiële woningbouw, hoe ontwikkelingsgebieden aan de westflank bereikbaar worden, hoe het stations- en centrumgebied Hoofddorp vorm krijgt en hoe de doorgetrokken Noord-Zuidlijn daarin past. Ook door de toenemende drukte op het ov-knooppunt Schiphol is herijking van het mobiliteitsbeleid en het uitvoeringsprogramma van belang. Of alle projecten ook echt doorgaan, hangt af van de consequenties van de stikstofuitspraak van de Raad van State. Hierover is nog veel onduidelijk.

In ons *Woonbeleidsprogramma 2019–2025* staat dat we meer diverse woonmilieus willen toevoegen – van (hoog)stedelijk tot landelijk wonen in de kernen, met naast eengezinswoningen vooral meer appartementen. De woningmarkt moet toegankelijker worden. We

kiezen er daarom voor om betaalbare woningen te bouwen in het sociale- en middensegment. Hierover maken we afspraken met ontwikkelaars en corporaties. In 2020 werken we aan de herziening van de woonruimteverdeling in onze woningmarktregio.

Prettig wonen en leven hangt ook samen met een veilige en fijne woon- en leefomgeving. Een goed onderhouden openbare ruimte helpt daarbij. Dat betekent dat de groenvoorziening op orde moet zijn en er snel en adequaat gereageerd wordt op signalen uit de samenleving als dit niet zo is.

Jongeren hebben een bijzondere plek in onze samenleving. Het Jeugdonderzoek is bijna afgerond. Met de resultaten in de hand overwegen we of we het jeugd- en onderwijsbeleid actualiseren. Ook de onderwijshuisvesting moet op orde zijn. Dat vraagt de komende jaren investeringen in nieuwbouw en renovatie. Eind 2019 wordt het Integraal Huisvestingsprogramma (IHP) geactualiseerd aangeboden aan de raad.

We vinden het belangrijk dat inwoners goed voor zichzelf en goed voor elkaar zorgen. Met de Lokale Inclusie Agenda organiseren we dat dat voor iedereen mogelijk is. Onze inzet is een fysiek en sociaal toegankelijke gemeente voor alle inwoners.

Dat mensen goed voor elkaar kunnen zorgen, ondersteunen we met een stevige sociale basisinfrastructuur. Inwoners die dit nodig hebben, helpen we met passende zorg en ondersteuning. Of het nu jeugdhulp, een Wmo-voorziening, tijdelijke inkomensondersteuning of toeleiding naar werk betreft. In toenemende mate zien we een spanningsveld tussen dit uitgangspunt en de financiële kaders. Met als motto 'Koersvast, steeds beter' werken we de komende jaren verder aan een sociaal domein dat onze inwoners de zorg en ondersteuning biedt die zij nodig hebben. Omdat het budget niet toereikend blijkt, stelt het kabinet extra middelen beschikbaar voor jeugdhulp voor de jaren 2019-2021. We onderzoeken of die middelen voldoende zullen zijn en nemen passende maatregelen als dat niet zo is. De zorg en ondersteuning voor onze inwoners mag wat ons betreft niet in het geding komen.

Inwoners en ondernemers hebben meegepraat over de omgevingsvisie tijdens de

omgevingsgesprekken. Hoe ziet de omgeving waar we wonen en werken er in de toekomst uit? En hoe gaat Haarlemmermeer om met de grote vraag naar woningen, met mobiliteit, landbouw, economie, gezondheid, natuur, groen en klimaatverandering? De uitkomsten van deze gesprekken nemen we op in de omgevingsvisie. Deze wordt in de zomer van 2020 vastgesteld door het college en daarna door de raad. We zijn inmiddels ook gestart met het integraal beoordelen van de plannen voor wat betreft ruimtelijke ingrepen op wonen, infrastructuur en groen voor PARK21. De Milieueffectrapportage (MER) en het voorontwerp bestemmingsplan worden naar verwachting begin 2020 vrijgegeven.

Ook de energietransitie hangt hiermee samen. Die pakken we samen met de buurgemeenten in Noord-Holland Zuid aan. In 2019 is een plan van aanpak energietransitie vastgesteld. Er komt later een Regionale Energie Strategie (RES).

Participatie loopt als een rode draad door alles wat wij binnen de gemeente doen. We willen dit verder vormgeven via het gebiedsgericht werken. Er is geld vrijgemaakt om de reeds genomen stappen en werkafspraken verder te ontwikkelen.

Ruimte voor ondernemen is voor het college essentieel. Haarlemmermeer is al zes jaar achter elkaar de sterkste economische regio. De werkgelegenheid groeit hier sneller en bedrijven vestigen zich hier graag. Ondernemen zit ons in de genen. Dat laat onverlet dat we blijven investeren in een sterke economische structuur met goede werklocaties.

Eén van de redenen waarom onze economie zo goed presteert, is de nabijheid van de luchthaven. Tegelijk zijn de nadelen goed voelbaar. Haarlemmermeer blijft er bij het Rijk, de provincie en de luchthaven op wijzen dat voor ons veiligheid, hinderbeperking, gezondheid, milieu en bereikbaarheid belangrijke zaken zijn. Wij zoeken de balans tussen de lusten en de lasten en zoeken zelf ook naar oplossingen om de leefomgeving voor de bewoners te verbeteren.

De ambities uit het coalitieakkoord staan recht overeind. Haarlemmermeer mooier, sterker en krachtiger maken. Dat is ons doel.

Algemeen

Luisterend oor

Leeswijzer

Wat is een programmabegroting?

Een programmabegroting heeft verschillende doelen. Het is een instrument voor de gemeenteraad om kaders, zowel inhoudelijk als financieel, te stellen. In de begroting leggen wij vast: doelen en maatschappelijke effecten, de producten en diensten die we als gemeente leveren (output) en de middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast is de programmabegroting voor het college van burgemeester en wethouders een middel om collegeprioriteiten te benoemen. Vervolgens legt het college bij de jaarstukken op basis van de programmabegroting verantwoording af over het behaalde resultaat.

Deze programmabegroting is op basis van de volgende uitgangspunten opgesteld:

- De Programmabegrotingen 2019-2022 en de Voorjaarsrapportage 2019 gelden als financieel uitgangspunt voor deze programmabegroting. De kapitaallasten zijn gebaseerd op het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) naar de standlijn van 1 januari 2019 en het geactualiseerde Investeringsplan. Onder het kopje 'Wat mag het kosten?' zijn verschillen ten opzichte van de bijgestelde begroting (begroting na wijzigingen in de Voorjaarsrapportage 2019) per beleidsdoel toegelicht.
- In de vergelijkende cijfers 2018 zijn de cijfers van de voormalige gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude geconsolideerd opgenomen.

- Na het opstellen van de voorjaarsrapportage heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan met effect op het meerjarenbeeld. Voor een juiste weergave van dit meerjarenbeeld zijn deze meegenomen in de begroting. Dit betreft onder meer een aantal onvermijdbare ontwikkelingen, zoals de meicirculaire gemeentefonds en reeds genomen besluiten.
- Het investeringsplan is bij de voorjaarsrapportage geactualiseerd en deze effecten zijn verwerkt in het meerjarenbeeld. Het geactualiseerde investeringsplan maakt onderdeel uit van de financiële begroting.

De programmabegroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Algemeen

In dit onderdeel komt het financiële meerjarenbeeld aan bod en wordt de financiële structuur van onze gemeente gepresenteerd. Om de informatie per programma in een breder financieel kader te kunnen plaatsen, presenteren wij in dit hoofdstuk een totaaloverzicht van onze baten en lasten. U vindt er ook de samenstelling van het college en de raad.

Programma's

Ieder programma begint met een overzicht van de beleidsdoelen en activiteiten, de bijbehorende baten en lasten, en het verschil tussen de baten en lasten ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar. De hier opgenomen getallen zijn aan te sluiten met de onder 'wat mag het kosten'

opgenomen baten en lasten voor mutaties reserves. Vervolgens wordt per programma ingegaan op wat we als gemeente willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en hoeveel het mag kosten.

- **Maatschappelijk doel**
Hier geven we informatie om de reikwijdte van het programma aan te geven en in perspectief te plaatsen. Bij het maatschappelijk doel beschrijven wij het gewenste maatschappelijk effect, waar het programma als geheel zich op richt en benoemen wij de daarbij betrokken verbonden partijen. Ook de nota's en achterliggende stukken die in het programma aan de orde komen staan hier op een rij. Tot slot worden de verbonden partijen hier toegelicht (de financiële gegevens en eventuele risico's hiervan zijn opgenomen in de Paragraaf verbonden partijen).
- **Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?**
De beleidsdoelen die voortvloeien uit het bovenstaande contextuele deel dragen bij aan de realisatie van het maatschappelijk doel. Per beleidsdoel gaan we in op de activiteiten die de gemeente onderneemt en op de verantwoordelijkheid die de gemeente heeft, ook in relatie tot externe partijen. Daar waar nodig lichten we activiteiten nader toe.
 - Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten wij in de programma's in de begroting (artikel 8 BBV) en in de jaarstukken (artikel 25 BBV) de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toelichten aan de hand van zogenaamde beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij aan het beleidsmatiger maken van begroting en jaarstukken. De raad kan zich op deze manier op belangrijke momenten in een beleidscyclus een beeld vormen over de behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. Voor de indicatoren wordt aangesloten bij reeds bestaande bronnen, zoals het CBS en DUO. De actuele lijst bestaat uit 34 verplichte indicatoren. Daarnaast heeft de raad besloten 16 niet-verplichte lokale indicatoren te handhaven (2017.0063489). In de tabellen bij de programma's is aangegeven waar het de verplichte (BBV) en niet-verplichte lokale indicatoren betreft. De website [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) biedt een overzicht

van indicatoren per thema, waaronder de verplichte BBV indicatoren. Indien deze website als bron bij een BBV indicator vermeld wordt, betreft het de daarop vermelde informatie per 17 juli 2019. Data van het grondgebied van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is in de cijfers meegenomen. Indien er nog geen data bekend is, is dit met 'n/b' aangegeven. Aanvullend biedt de website [haarlemmermeergemeente.nl](http://www.haarlemmermeergemeente.nl) kennis en onderzoeksresultaten over de Haarlemmermeerse samenleving.

- **Wat mag het kosten?**
De beleidsdoelen waar de gemeentelijke administratie op is gebaseerd staan hier meerjarig in een tabel.
 - Verschillen tussen 2019 en 2020 groter of gelijk aan € 75.000 lichten we toe conform de financiële verordening. Ook bij verschillen van die grootte in latere jaren geven we een toelichting. Verschillen die voortvloeien uit het (in de financiële begroting opgenomen) investeringsplan in de vorm van kapitaallasten worden alleen globaal toegelicht wanneer deze groter zijn dan € 250.000.
 - Conform de notitie overhead van de commissie BBV worden de personeelslasten van het primaire proces aan de programma's toegerekend. Het betreffen lasten van werkzaamheden die direct aan de in de programma's opgenomen beleidsdoelen kunnen worden toegerekend. De lasten van het ondersteunende proces worden verantwoord onder het 'Overzicht overhead'. Een gewijzigde inzet van personeel kan leiden tot verschuivingen tussen programma's waardoor budgettaire neutrale voor- en nadelen kunnen ontstaan. Een totaaloverzicht van de formatie en salarissen per cluster kan gevonden worden in de financiële begroting.

Paragrafen

Het BBV bepaalt dat in de programmabegroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, zodat we u voldoende inzicht bieden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting en leveren daarmee extra informatie voor het beoordelen van de financiële positie.

Financiële begroting

In de financiële begroting zijn de algemene uitgangspunten en grondslagen opgenomen die gehanteerd zijn bij het opstellen van de programmabegroting. Verder worden

verschillende financiële totaaloverzichten gepresenteerd. Hier vindt u onder andere de geprognosticeerde balans, overzichten van reserves en voorzieningen, subsidies, salarissen en het investeringsplan.

PARK21

Financiële hoofdlijnen

Het financiële beeld

Het eerste jaar van het meerjarenbeeld in deze programmabegroting laat een ruim positief saldo zien. Vanaf 2021 wordt een tekort geprognoseerd oplopend tot structureel € 5,3 miljoen in 2023. Gezien dit voorspelde tekort is gestart met een zoekproces naar concrete voorstellen voor een gezond, toekomstbestendig meerjarenperspectief. Dit doen wij over de volle breedte van de programmabegroting, dus bij alle programma's en zowel bij de uitgaven als de inkomsten. Het doel van deze voorstellen is de raad inzicht te bieden en keuzes te laten maken over de inzet van onze middelen. Voor een goed debat over de voorstellen zullen naast de financiële effecten, ook de maatschappelijke gevolgen inzichtelijk gemaakt worden. In december 2019 bieden wij de raad de voorlopige uitkomsten aan en doen wij een voorstel voor het besluitvormingsproces. De definitieve besluitvorming door de raad kan plaatsvinden bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2020.

Alhoewel het meerjarenbeeld een tekort laat zien, is de financiële positie van Haarlemmermeer goed. Het geraamde tekort is 1,5% van het begrotingstotaal, de Algemene dekkingsreserve is voldoende robuust en de ratio van het weerstandsvermogen is onverminderd uitstekend. Als groeigemeente investeert de gemeente grote bedragen, wat zich weerspiegelt in de schuldpositie. De renteontwikkeling op de kapitaalmarkt is positief, waardoor de financiering van onze schuld probleemloos is. Uit

de door de raad vastgestelde ratio's voor het monitoren van de schuldpositie blijkt dat er geen aanleiding is tot ingrijpen. Wel moet in de besluitvorming over nieuwe grote investeringen (€ 25 miljoen en hoger) de ontwikkeling van de schuldpositie meegenomen worden. Er is geen reden om grote projecten, bijvoorbeeld de aanleg van infrastructuur gericht op het mogelijk maken van woningbouw, stop te zetten.

Wat impact kan hebben op de ontwikkeling van Haarlemmermeer is de uitspraak van de Raad van State inzake het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Op basis van het PAS werden vergunningen verleend voor projecten die stikstof veroorzaken, vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden. Dit laatste is niet langer toegestaan. Onderzocht wordt in hoeverre deze uitspraak gevolgen heeft voor projecten in Haarlemmermeer en daarmee ook op de woningbouwplannen en het meerjarenbeeld dat daarop gebaseerd is. De uitkomst van dit onderzoek wordt voor het einde van 2019 verwacht. Overigens heeft de uitspraak van de Raad van State geen invloed op vergunningen die al definitief zijn. De verwachting is voornamelijk dat de impact van de uitspraak op de cijfers van het meerjarenbeeld 2020-2023 beperkt is.

In de nu voorliggende programmabegroting is het nadeel dat ontstaat per 1 januari 2022 als gevolg van het afschaffen van de mogelijkheid om precario te heffen op kabels en leidingen

grotendeels gedekt. In totaal wordt structureel een inkomst van € 5,7 miljoen geraamd. Voor deze wegvallende inkomsten wordt met deze programmabegroting al € 5,6 miljoen gereserveerd om dit nadeel op te vangen. Het resterende nog te dekken bedrag wordt verwerkt in de Voorjaarsrapportage 2020.

in 2020 wordt de Financiële verordening geactualiseerd. Deze verordening is voor het laatst in 2016 vastgesteld en wordt conform het

vastgestelde beleid elk vier jaar weer voorgelegd aan de raad. De raad stelt met deze verordening de uitgangspunten van het financieel beleid vast.

Ontwikkeling meerjarenbeeld

Na het vaststellen van het meerjarenbeeld 2020-2023 in de Voorjaarsrapportage 2019 zijn er autonome ontwikkelingen geweest waardoor het meerjarenbeeld wijzigt. Het actuele meerjarenbeeld is nu als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Saldo Meerjarenbeeld Voorjaarsrapportage 2019	2.315	-2.152	-7.679	-6.279
Meicirculaire gemeentefonds	3.388	3.354	310	567
Stelpost salarissen nieuwe CAO	-1.294	-2.377	-2.377	-2.377
Onroerendezaakbelastingen	670	670	670	670
Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	-106	-106	-106	-106
Kapitaallasten en financieringsresultaat	65	654	613	225
Stelpost kapitaallasten Investeringsagenda Mobiliteit		-100	-100	-100
Stelpost Uitkomst onderzoek jeugdzorg			2.200	2.200
Verlaging rijksbijdrage Onderwijsachterstanden	-287	-287	-287	-287
Afloop incidenteel budget versnelling woningbouw				333
Diverse mutaties	-68	-127	-126	-108
Geactualiseerd meerjarenbeeld	4.683	-471	-6.882	-5.262

Meicirculaire gemeentefonds

Het netto-effect van de mutaties op basis van de meicirculaire 2019 gemeentefonds (brief aan de raad X.2019.08480, 20 juni 2019) wordt nu verwerkt.

Stelpost salarissen nieuwe CAO

Op basis van het principeakkoord dat op vrijdag 28 juni is bereikt over een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren wordt de stelpost salarissen verhoogd. De CAO heeft een looptijd van twee jaar en gedurende de looptijd stijgen de lonen met 6,25%.

Onroerendezaakbelastingen

Ten opzichte van de voorlopige Woz-waarden die eind november 2018 ontvangen zijn, zijn de definitieve Woz-waarden van met name de niet-woningen (bedrijven) in de loop van 2019 hoger uitgevallen. Dit betreft vooral nieuwe bouwlocaties. Tevens is gebleken dat de hoogspanningsmasten in de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude niet werden meegenomen in de taxaties. Als gevolg van de hogere Woz-waarden ontstaat een structureel voordeel.

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Op basis van de Programmabegroting 2020-2023 van de Veiligheidsregio Kennemerland wordt de bijdrage vanaf 2020 verhoogd (raadsbesluit 2019.0028631).

Kapitaallasten en financieringsresultaat

De financieringsbehoefte voor de jaren 2020-2023 is geactualiseerd ten opzichte van de voorjaarsrapportage. De prognoses van de saldi van de reserves en voorzieningen zijn bijgesteld, evenals de geplande uitgaven van het investeringsplan 2019-2023.

Stelpost kapitaallasten Investeringsagenda Mobiliteit

Conform het raadsvoorstel Investeringsagenda Mobiliteit 2020-2023 (2019.0034528) wordt voor de dekking van investeringskosten voor 'duurzaam veilig' maatregelen en afhandelen van knelpunten in 2020 een stelpost opgenomen voor kapitaallasten van € 100.000 vanaf 2021.

Stelpost Uitkomst onderzoek jeugdzorg

In de meicirculaire zijn voor de jaren 2019-2021 incidenteel extra middelen toegevoegd aan het jeugdhulpbudget. Daarnaast heeft het rijk aan de gemeentes laten weten dat zij in de begroting wel structureel (dus ook voor de jaren 2022 en verder) rekening mogen houden met deze inkomsten. Dit doen wij door middel van een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg'. Deze stelpost is voor 2022 en 2023 gelijk aan de € 300 miljoen die in 2021 is toegevoegd aan de algemene uitkering. Voorwaarde voor het opnemen van deze stelpost is dat de gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz, mede gericht op beheersing van de kosten. Aan deze voorwaarde voldoen wij.

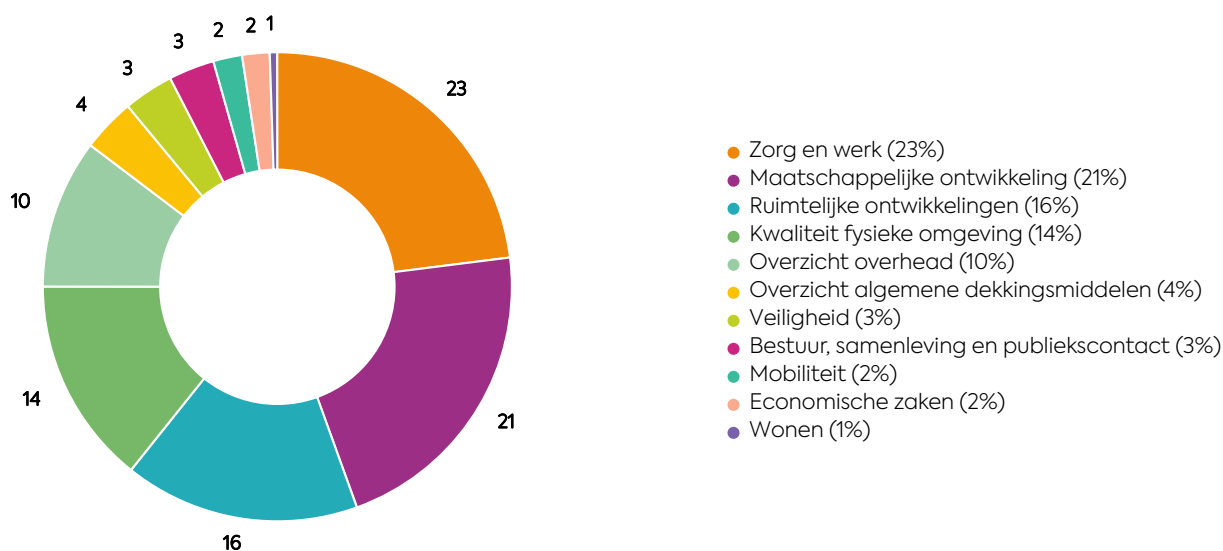
Transformatie is één van de doelstellingen van onze Koers in het sociaal domein.

Verlaging rijksbijdrage Onderwijsachterstanden in de Voorjaarsrapportage 2019 is een voordeel geraamd als gevolg van een hogere rijksbijdrage voor het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Het voordeel was ontstaan doordat de rijksbijdrage op een nieuwe manier verdeeld wordt over de gemeenten. Op basis hiervan is in september 2018 een voorlopige beschikking ontvangen. Van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) is medio juli 2019 bericht ontvangen dat het CBS enkele technische aanpassingen heeft uitgevoerd in de berekening van de maatstaven. Hierdoor zal de definitieve beschikking voor 2019 lager uitvallen. Met dit nadeel wordt structureel rekening gehouden.

Afloop incidenteel budget versnelling woningbouw

In de Voorjaarsrapportage 2018 is voor het programma Versnelling Woningbouw een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de jaren 2018 tot en met 2022. Dit conform raadsbesluit 2017.0037218. Voor 2022 is € 333.000

Lasten 2020

De grootste programma's zijn Zorg en werk en Maatschappelijke ontwikkeling. Samen behelzen deze programma's € 204 miljoen. Binnen het programma Zorg en werk vallen de lasten voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Onder Maatschappelijke ontwikkeling worden onder meer de kosten van onderwijshuisvesting, cultuur en sport verantwoord. De lasten voor het fysieke domein

beschikbaar. In de begrotingsystematiek wordt bij het opstellen van het meerjarenbeeld het laatste jaar van de oude programmabegroting gekopieerd naar het jaar dat toegevoegd wordt aan het meerjarenbeeld. Concreet is dit jaar 2022 gekopieerd naar 2023. Daarna wordt het nieuw toegevoegde jaar gecorrigeerd voor incidentele begrotingsposten. Bij het opstellen van de Voorjaarsrapportage 2019 is het incidentele budget voor versnelling woningbouw niet gecorrigeerd in 2023. Dit gebeurt nu alsnog, zodat de cijfers aansluiten bij de besluitvorming door de raad.

Lasten

De totale lasten (exclusief storting in de reserves) van Haarlemmermeer worden voor 2020 geraamd op € 436 miljoen. Met de lasten worden de beleidsdoelen van de programma's gerealiseerd. In de programmabegroting zijn de beleidsdoelen opgedeeld in negen programma's. Verder zijn er lasten die vallen onder de overzichten 'Algemene dekkingsmiddelen' en 'Overhead'. In onderstaande grafiek is weergegeven hoe de lasten over de verschillende programma's en algemene dekkingsmiddelen en overhead zijn verdeeld.

vallen vooral onder de programma's Ruimtelijke ontwikkelingen en Kwaliteit fysieke omgeving, samen € 155 miljoen.

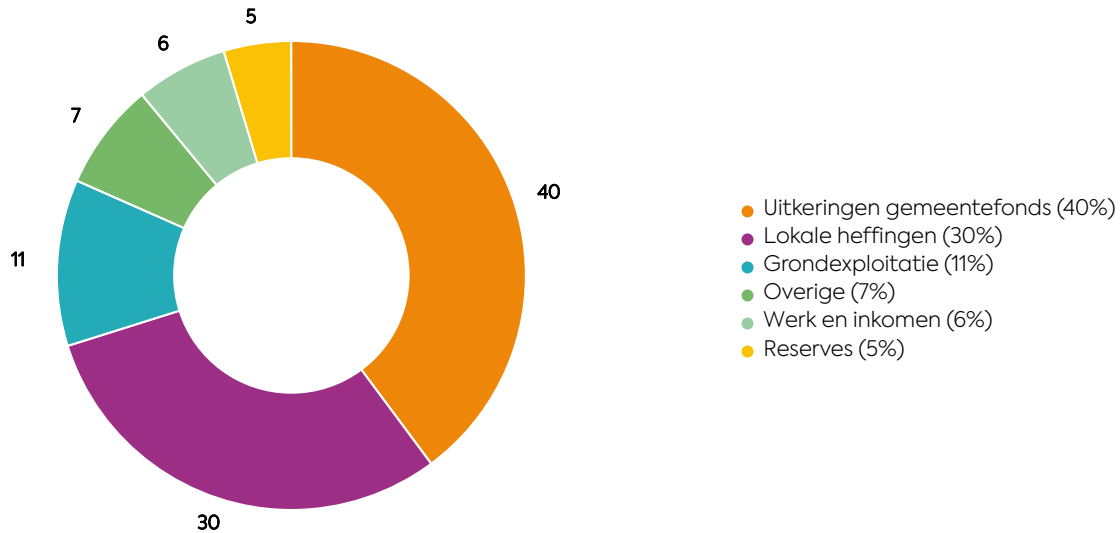
Alle programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de overhead worden uitgebreid toegelicht in het hoofdstuk programma's.

Baten

Alle in de programmabegroting geraamde lasten moeten worden gedekt door de baten (inkomsten) om te komen tot een sluitende

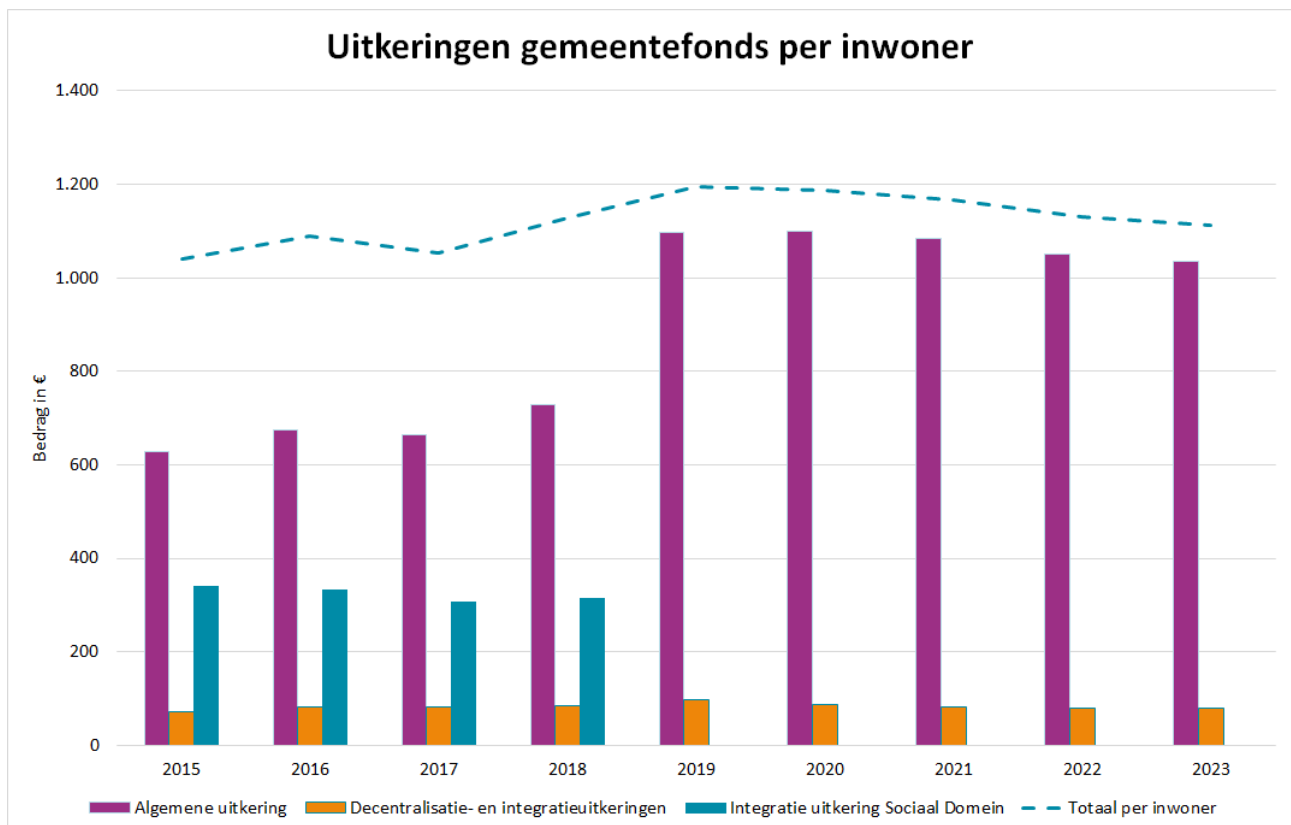
begroting. In de nu volgende grafiek is in hoofdlijnen aangegeven waar de baten uit bestaan.

Baten 2020

De grootste inkomstenspost zijn de uitkeringen uit het gemeentefonds die van het Rijk ontvangen worden. Deze uitkeringen zijn vrij besteedbaar en worden verantwoord onder het overzicht Algemene dekkingsmiddelen.

Het meerjarig verloop van de uitkeringen uit het gemeentefonds blijkt uit de onderstaande grafiek.

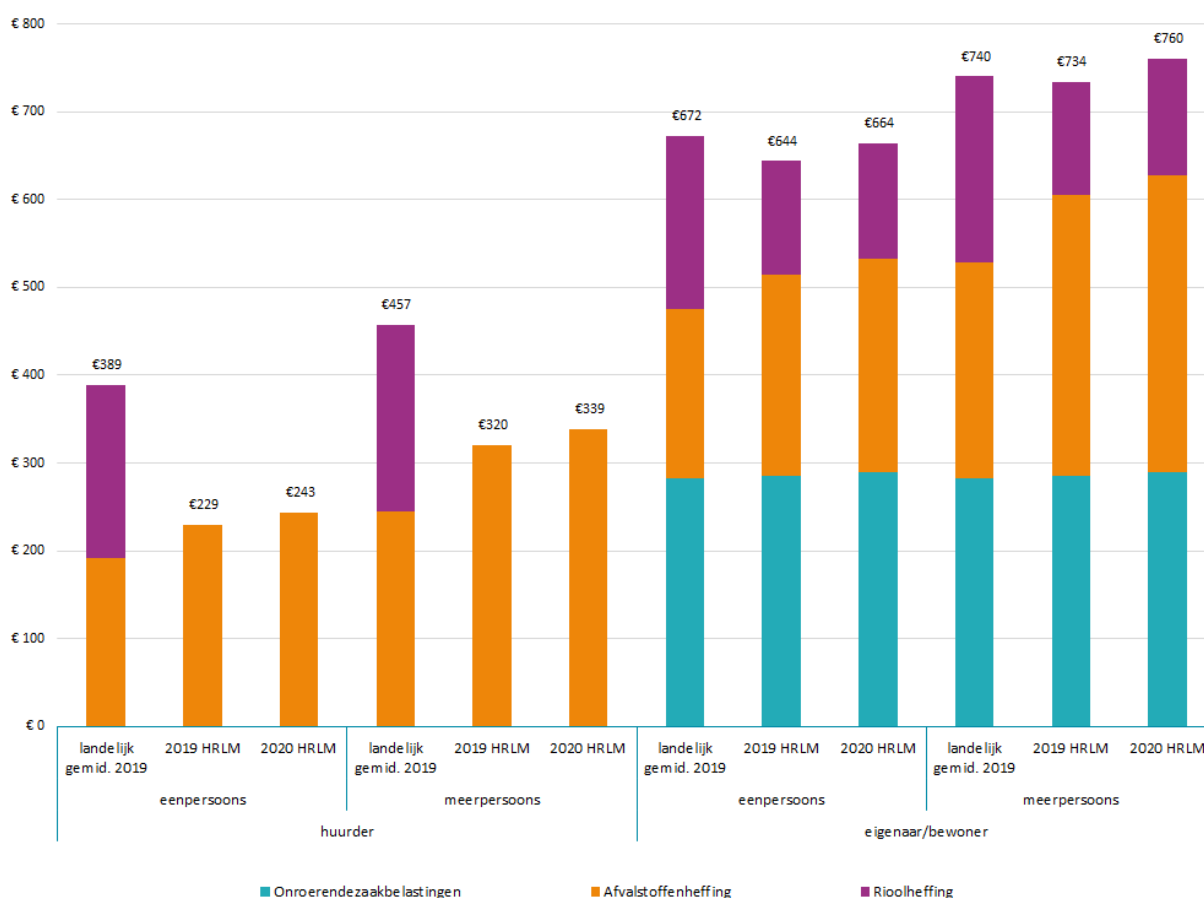
Andere grote inkomstenbronnen zijn de lokale heffingen. Deze heffingen kunnen worden opgedeeld in de vrij besteedbare belastingen, met name de Onroerendzaakbelastingen, en de heffingen voor een specifiek doel, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Heffingen met een specifiek doel mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Bij het vaststellen van de opbrengsten van de vrij besteedbare belastingen heeft de raad een grote mate van vrijheid.

Belastingdruk huishoudens

Voor de huishoudens van Haarlemmermeer is de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingdruk

van belang. Uit de volgende grafiek blijkt dat de belastingdruk over 2020 iets stijgt. Dit komt doordat de gemiddelde OZB per huishouden stijgt met 1,5% inflatie. De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend geraamd en stijgt met 6% als gevolg van marktontwikkelingen en een verhoging door het Rijk van de belasting op restafval. Op basis van het door de raad vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) stijgt de rioolheffing met 2%. In de paragraaf Lokale Heffingen worden de belastingen en heffingen uitgebreid toegelicht.

Belastingdruk huishoudens

De baten en de lasten van de grondexploitaties worden budgettair neutraal geraamd en worden verantwoord onder het programma Ruimtelijke ontwikkelingen. Een resultaat op de grondexploitaties wordt verrekend met de Algemene reserve grondzaken.

Structureel begrotingsaldo

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting moet beoordeeld

worden of alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Om dit te bepalen is in de programmabegroting het Overzicht incidentele baten en lasten opgenomen. Onder andere op basis van dit overzicht geeft het structureel begrotingsevenwicht het volgende beeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	5.947	1.535	-9.044	-12.403
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.264	-2.006	2.162	7.141
Begrotingssaldo	4.683	-471	-6.882	-5.262
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-1.628	-279	-396	-62
Structureel begrotingssaldo	6.311	-192	-6.486	-5.200

Het structureel begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten). Dit geldt voor het begrotingsjaar 2020, in de jaren 2021, 2022 en 2023 is echter sprake van een negatief structureel begrotingssaldo. Dit is te verklaren door het geprognosticeerde tekort oplopend tot structureel € 5,3 miljoen in 2023.

Gestart is met het zoekproces naar concrete voorstellen voor een gezond, toekomstbestendig meerjarenperspectief. De definitieve besluitvorming door de raad over de ombuigingen vindt plaats bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2020.

Risico's

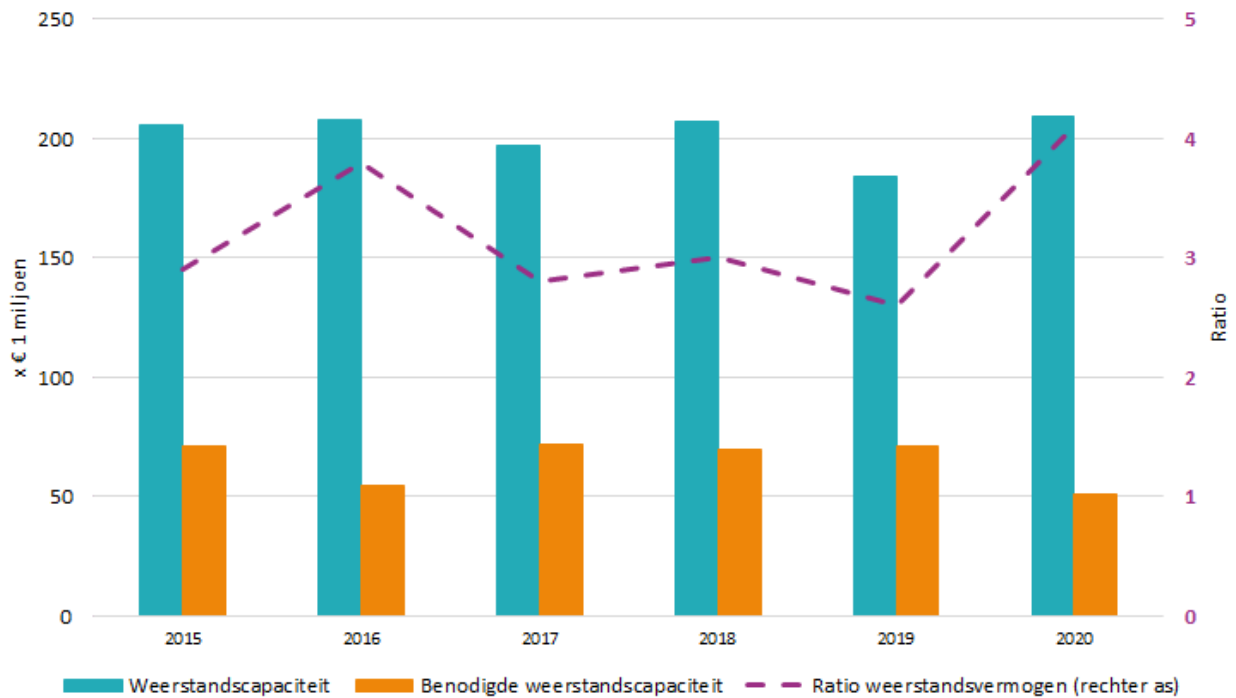
Een risico is een onzekere gebeurtenis of omstandigheid met één of meerdere mogelijke oorzaken en met eventuele negatieve gevolgen voor het behalen van de doelstellingen van Haarlemmermeer. Voor geconstateerde risico's worden beheersmaatregelen getroffen om de impact van een risico te verkleinen. De resterende risico's worden gekwantificeerd op basis van kans van optreden en de mogelijke financiële gevolgen. De kans- en gevolginschattingen zijn gemaakt op basis van expertise en ervaring met de omgeving waarin de risico's spelen en de beleidsdoelen waaraan ze bijdragen. Met behulp van een Monte Carlo simulatie wordt de totale waarde van de resterende risico's berekend en deze totale waarde vormt de 'benodigde weerstandscapaciteit'.

Om te bepalen of Haarlemmermeer in staat is de resterende risico's op te vangen wordt de 'beschikbare weerstandscapaciteit' berekend. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) omschreven als 'de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken'. Het belangrijkste onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit is de Algemene dekkingsreserve. De Algemene dekkingsreserve is de enige, directe en vrij beschikbare bron van de weerstandscapaciteit. Het aanhouden van een voldoende hoge Algemene dekkingsreserve zorgt ervoor dat de gemeente de mogelijkheden heeft om de risico's op te vangen, zonder dat dit directe consequenties heeft voor de uitvoering van de programmabegroting.

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. De gemeenteraad heeft in de Notitie risicomanagement, juli 2017 (2017.47899) bepaald dat de streefwaarde van dit ratio minimaal 1,4 moet zijn. Met de ratio van 4,1 (classificatie uitstekend) in 2020 wordt hier ruimschoots aan voldaan.

In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit en van de weerstandsratio. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een uitgebreide toelichting opgenomen op het weerstandsvermogen en de risico's.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

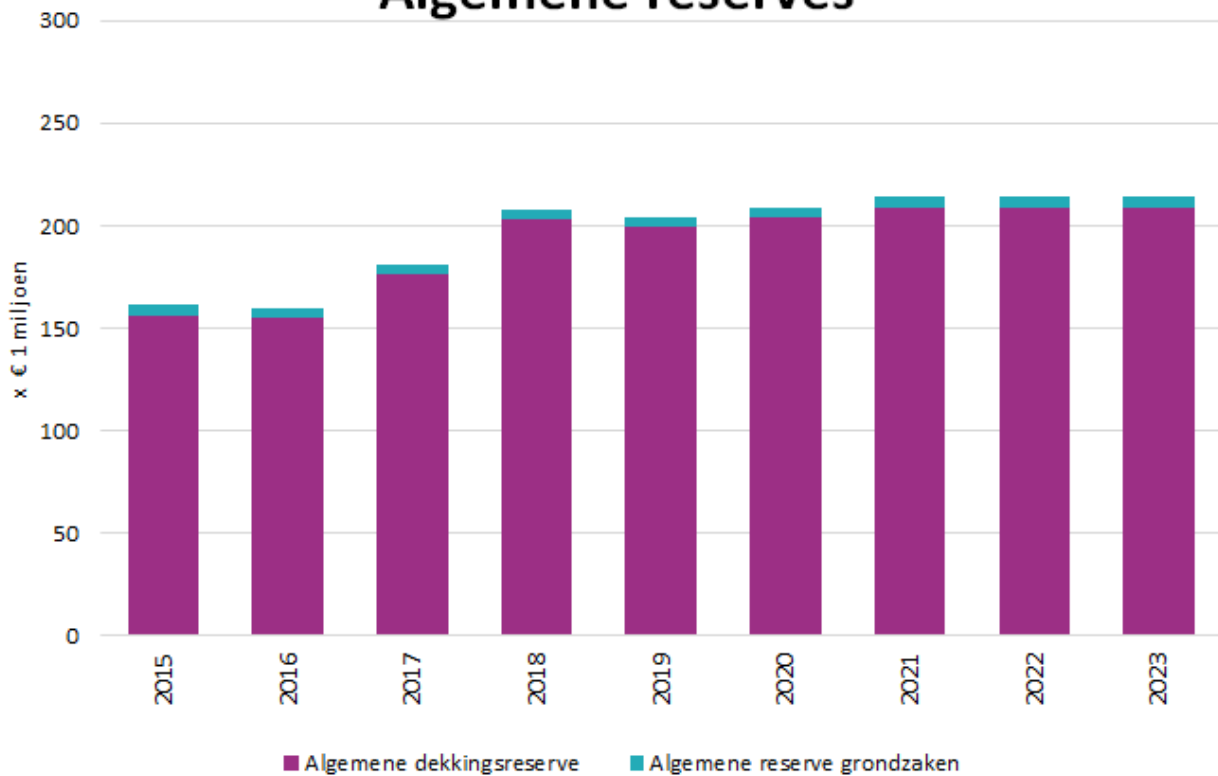

Reserves

Reserves zijn bedoeld voor het dekken van toekomstige (mogelijke) uitgaven. De raad beslist over de bestemming van de reserves. De reserves worden onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves.

De algemene reserves dienen als dekkingsbron in het geval zich incidentele risico's voordoen. We hebben het dan over de Algemene dekkingsreserve en de reserve Grondzaken. De geprognosticeerde meerjarige ontwikkeling blijkt uit de nu volgende grafiek.

Algemene reserves

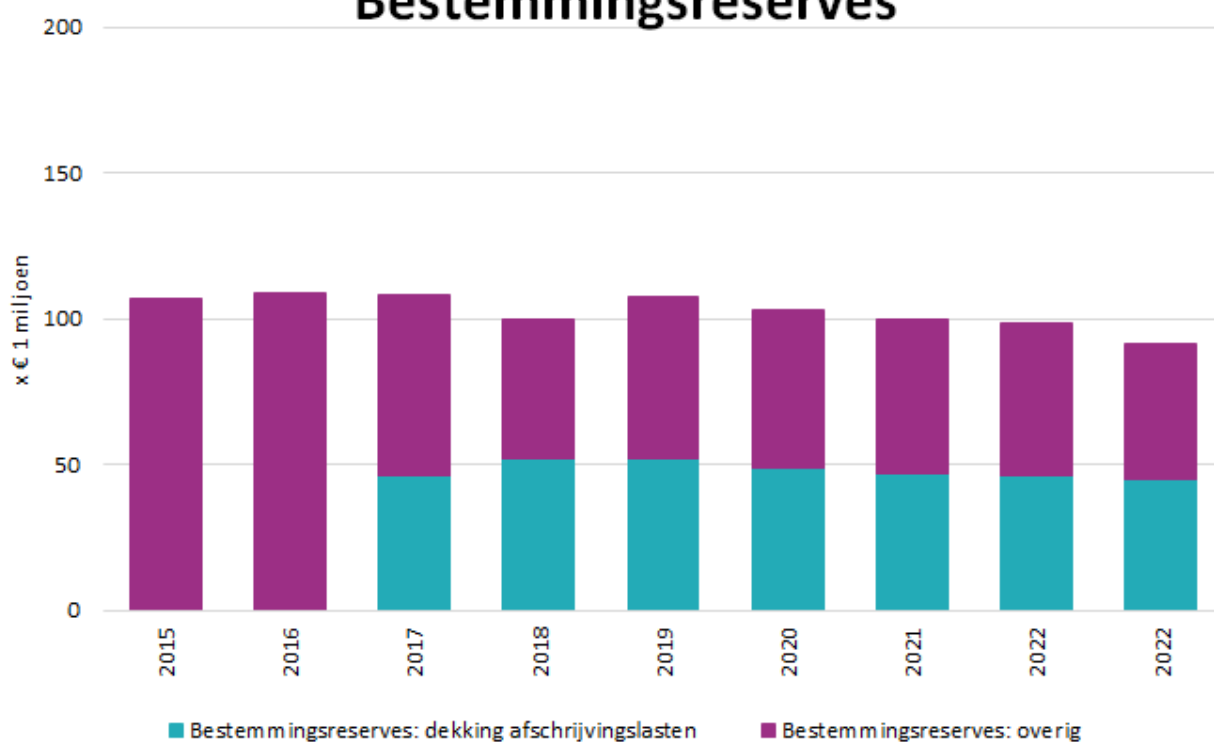

De bestemmingsreserves zijn ingesteld met een bepaald door de raad vastgesteld doel. Voor deze bestemmingsreserves geldt dat de raad kan besluiten om daar een ander doel aan te geven of om ze op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene dekkingmiddelen. Uiteraard geldt hierbij dat een alternatieve dekking gevonden moet worden voor reeds aangevane verplichtingen op het moment dat de raad besluit tot wijziging of opheffing van een reserve.

Op de mogelijkheid om het bestedingsdoel van een bestemmingsreserve te wijzigen is één uitzondering, namelijk de bestemmingsreserve Dekking afschrijvingslasten. Conform de regelgeving van het BBV moet deze reserve als 'beklemde' reserve worden opgenomen. Deze is niet vrij besteedbaar, omdat de toekomstige afschrijvingslasten altijd gedekt moeten zijn.

De ontwikkeling van de bestemmingsreserves geeft het volgende beeld:

Bestemmingsreserves

In het hoofdstuk Financiële begroting wordt het doel van elke reserve toegelicht en is het meerjarig verloop per reserve opgenomen.

Investerings

Investerings zijn uitgaven waarvan het economisch - of maatschappelijk nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investerings worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting.

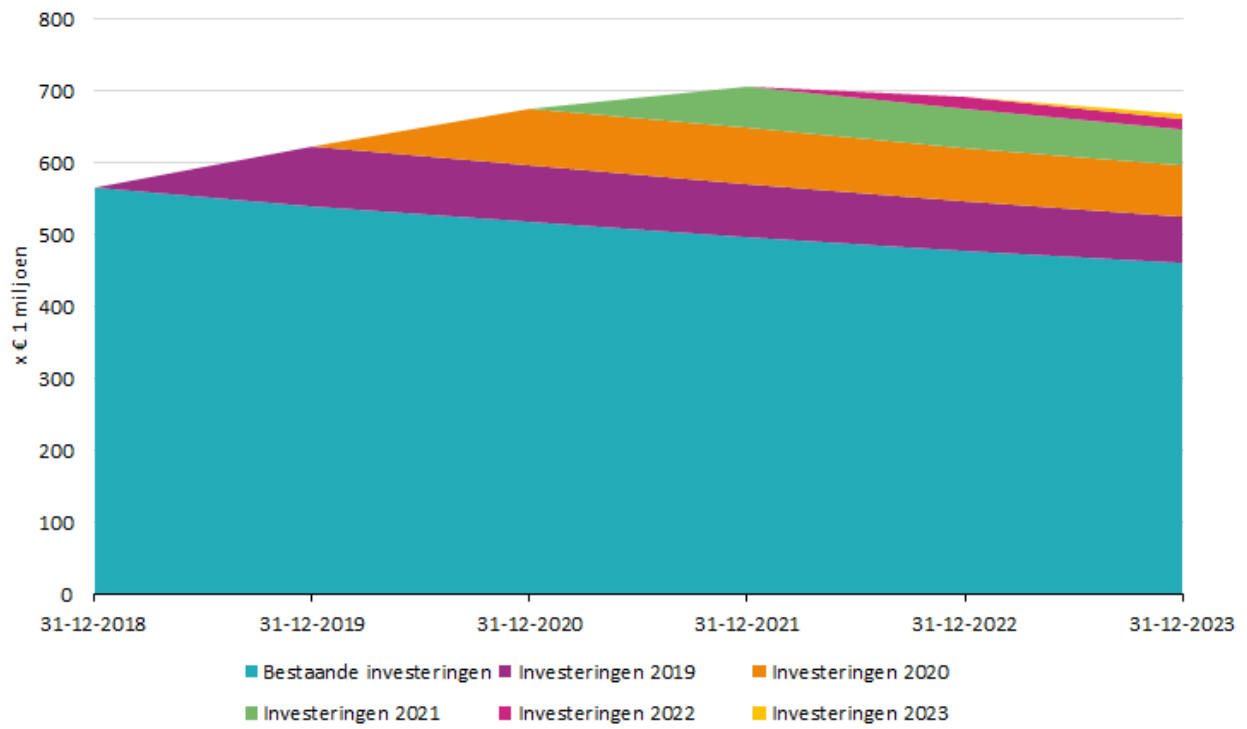
Het investeringsplan van Haarlemmermeer is ambitieus. In de periode 2019-2023 is de prognose dat voor € 243 miljoen wordt geïnvesteerd. De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2023 geraamd op € 668 miljoen. Dit is inclusief de uitvoering van het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs, waarvoor voor de periode 2019-2023 rekening is gehouden met een investering van € 94 miljoen. Onderzocht wordt of de onderwijshuisvesting kan worden doorgedecentraliseerd naar de schoolbesturen. Als hertoe besloten wordt, dan wordt het investeringsvolume en de schuldpositie positief beïnvloed.

Een uitgebreide toelichting op de investeringen wordt gegeven in het Meerjarenperspectief investeringen dat tweemaal per jaar aan de raad ter bespreking en vaststelling wordt aangeboden. In het hoofdstuk Financiële begroting is een detailoverzicht van het investeringsplan opgenomen. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2020-2023 wordt de raad gevraagd de investeringen tot € 2 miljoen waarvan de uitvoering start in 2020 te autoriseren en de jaarschijf 2020 van de nieuwe en lopende investeringen vrij te geven. Voor investeringen van € 2 miljoen en hoger ontvangt de raad separate raadsvoorstellen, met het verzoek deze te autoriseren.

Zoals gezegd zijn de investeringsplannen ambitieus, waarbij het verleden heeft uitgewezen dat door allerlei externe - en interne oorzaken snel vertraging in de uitvoering kan optreden. Daarom is in de berekening van de financieringsbehoefte en de kapitaallasten rekening gehouden een realisatie van 70% van de in een jaar geraamde investeringsbedragen.

De ontwikkeling van de materiële vaste activa voor de jaren 2019 - 2023 geeft het volgende beeld (bij een realisatie van 100% van de geraamde investeringen):

Ontwikkeling activa

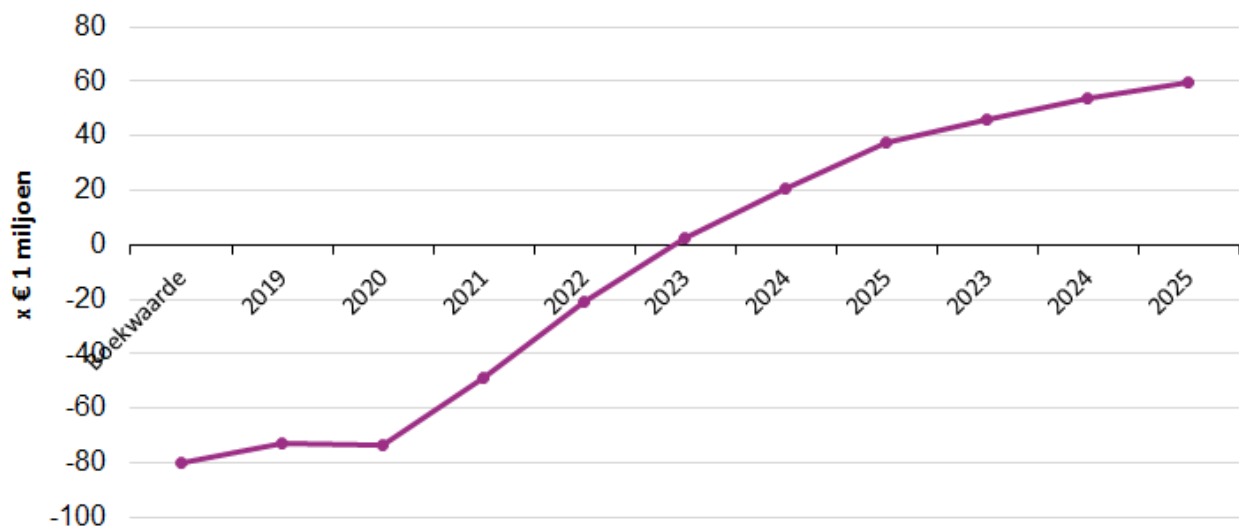
Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG)

Op basis van de prognoses in het MPG (standlijn 1 januari 2019) wordt in de programmabegroting rekening gehouden met de opbrengsten en uitgaven die verband houden met de ontwikkeling van bouwgrondexploitaties. Het saldo van de bouwgrondexploitaties wordt naar de balans overgebracht, zodat een verschil in de baten en de lasten geen invloed heeft op het saldo van de programmabegroting. Als een bouwgrondexploitatie wordt afgesloten, dan wordt het resultaat verrekend met de reserve

Grondzaken. Voor meer informatie wordt verwezen naar het MPG.

Op basis van het MPG (standlijn 1 januari 2019) is in de nu volgende grafiek de verwachte cashflow weergegeven. De verwachting is dat tot en met 2025 € 139 miljoen aan cumulatieve cashflow gerealiseerd wordt. Dit betreft een inschatting van de fasering per jaar en is een momentopname. Bij elk volgend (t)MPG worden de prognoses geactualiseerd.

Cumulatieve cashflow MPG

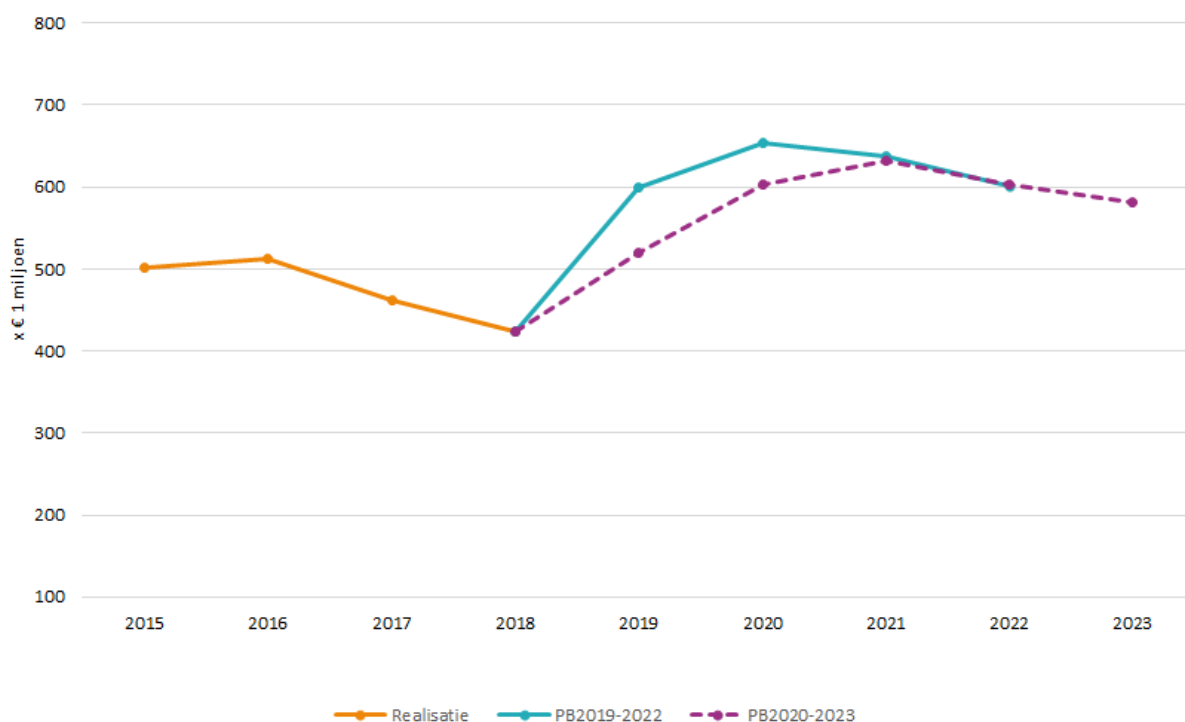
Schuldbeheersing

Op basis van het in deze programmabegroting opgenomen meerjarenbeeld, het investeringsplan, de ontwikkeling van de reserves en de prognoses van het Meerjarenperspectief Grondzaken (standlijn 1 januari 2019) is de ontwikkeling van de schuldpositie geactualiseerd. De verwachting is dat de schuldpositie (korte- en langlopende geldleningen) in de jaren 2019-2023 toeneemt met circa € 157 miljoen. In 2020 wordt een stijging met € 82 miljoen verwacht. In de berekening van de schuldpositie is rekening gehouden met een realisatie van de investeringen

van 70% en de uitvoering van het IHP onderwijs. Zie ook de toelichting hiervoor onder 'Investerings'.

De meerjarige ontwikkeling van de schuld is weergegeven in de onderstaande grafiek. Uit de lijnen PB2019-2022 en PB2020-2023 blijkt dat de schuld minder stijgt dan voorzien in de Programmabegroting 2019-2022 en naar verwachting na 2020 gaat dalen. In de paragraaf Financiering wordt verder ingegaan op de ontwikkeling van de schuldpositie.

Schuldpositie

Overzicht van baten en lasten

Programma/Mutatie reserves	Baten en lasten	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Baten	4.482	2.883	3.862	2.959	2.959	2.959
	Lasten	16.784	14.386	14.471	13.723	13.715	13.707
	Saldo	-12.302	-11.503	-10.609	-10.765	-10.756	-10.748
Veiligheid	Baten	2.162	871	1	1	1	1
	Lasten	18.444	16.627	15.883	15.890	16.219	16.226
	Saldo	-16.282	-15.756	-15.882	-15.888	-16.218	-16.225
Zorg en werk	Baten	32.173	30.384	29.486	29.795	29.795	29.795
	Lasten	104.777	103.996	105.693	106.109	105.739	105.654
	Saldo	-72.604	-73.612	-76.207	-76.313	-75.943	-75.859
Maatschappelijke ontwikkeling	Baten	16.422	18.131	17.320	17.260	17.260	17.260
	Lasten	92.380	98.832	98.470	97.039	99.156	102.898
	Saldo	-75.958	-80.701	-81.150	-79.780	-81.896	-85.638
Mobiliteit	Baten	274	1.042	896	896	196	196
	Lasten	4.721	5.580	8.302	10.263	10.137	10.083
	Saldo	-4.446	-4.538	-7.406	-9.366	-9.941	-9.887
Ruimtelijke ontwikkelingen	Baten	97.892	88.247	63.848	56.913	80.299	59.542
	Lasten	84.293	82.174	59.628	53.892	75.871	55.464
	Saldo	13.599	6.073	4.219	3.021	4.428	4.078
Wonen	Baten	202	203	207	207	207	207
	Lasten	2.132	2.636	2.324	2.032	2.029	2.025
	Saldo	-1.930	-2.433	-2.118	-1.826	-1.822	-1.819
Kwaliteit fysieke omgeving	Baten	30.167	31.821	31.036	30.743	30.961	30.850
	Lasten	61.533	65.963	65.627	66.068	66.449	65.631
	Saldo	-31.367	-34.141	-34.590	-35.325	-35.488	-34.782
Economische zaken	Baten	2.894	2.045	2.570	2.510	2.470	2.470
	Lasten	8.236	8.362	8.466	8.361	8.356	8.316
	Saldo	-5.341	-6.317	-5.896	-5.851	-5.886	-5.846
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Baten	277.724	285.153	293.008	291.763	282.902	283.090
	Lasten	10.236	10.738	10.218	10.537	9.736	10.477
	Saldo	267.488	274.416	282.789	281.225	273.166	272.612
Overzicht overhead	Baten	4.164	71	71	71	71	71
	Lasten	52.952	53.813	47.275	47.668	48.758	48.360
	Saldo	-48.789	-53.742	-47.204	-47.597	-48.687	-48.289
Totaal van baten excl. reservemutaties		468.556	460.853	442.304	433.117	447.121	426.439
Totaal van lasten excl. reservemutaties		456.488	463.107	436.357	431.582	456.164	438.842
Saldo van baten en lasten		12.068	-2.254	5.947	1.535	-9.044	-12.403

Programma/Mutatie reserves	Baten en lasten	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke ontwikkeling	Onttrekking	1.677	2.203	2.463	1.795	2.449	5.923
	Storting	981	175	160	160	160	160
	Saldo	696	2.028	2.303	1.635	2.289	5.763
Mobiliteit	Onttrekking	4.532	403	1.869	2.459	2.499	3.104
	Storting	9.408	4.327	811	1.619	2.118	3.551
	Saldo	-4.876	-3.924	1.058	840	381	-447
Ruimtelijke ontwikkelingen	Onttrekking	17.656	7.197	14.605	13.233	14.794	9.008
	Storting	17.656	14.562	14.887	13.215	15.417	7.537
	Saldo	-	-7.365	-282	18	-623	1.471
Wonen	Onttrekking	426	983	256	54	29	29
	Storting	48	48	48	48	48	48
	Saldo	378	935	208	6	-19	-19
Kwaliteit fysieke omgeving	Onttrekking	299	310	310	310	310	310
	Storting	-	20	20	20	20	20
	Saldo	299	290	290	290	290	290
Economische zaken	Onttrekking	-	300	100	100	100	100
	Storting	460	248	248	248	248	248
	Saldo	-460	53	-148	-148	-148	-148
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Onttrekking	23.042	21.469	1.947	1.993	1.181	526
	Storting	22.647	8.534	6.640	6.641	1.191	296
	Saldo	394	12.935	-4.693	-4.648	-9	230
Totaal van baten reservemutaties		47.632	32.864	21.550	19.945	21.363	19.000
Totaal van lasten reservemutaties		51.200	27.913	22.814	21.950	19.201	11.859
Resultaat reservemutaties		-3.568	4.951	-1.264	-2.006	2.162	7.141
Totaal van baten incl. reservemutaties		516.188	493.717	463.854	453.062	468.483	445.440
Totaal van lasten incl. reservemutaties		507.688	491.020	459.171	453.533	475.365	450.702
Resultaat		8.500	2.697	4.683	-471	-6.882	-5.262

Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W

Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente. De raad is de lokale volksvertegenwoordiging, bepaald de beleidskaders en controleert de uitvoering van het beleid door het college van burgemeester en wethouders.

De raad heeft 39 zetels. Deze zetels zijn met de verkiezingen van 21 november 2018 als volgt verdeeld (in vergelijking met 2014 en 2010):

Partij	2018	2014	2010
VVD	7	7	10
HAP	7	6	4
CDA	5	5	5
Forza!	5	4	3
GroenLinks	4	3	4
D66	3	6	5
PvdA	3	4	4
ChristenUnie-SGP	2	1	1
EEN Haarlemmermeer	1	1	-
SRH	1	1	1
CDVP	-	1	-
GEZOND Haarlemmermeer	1	-	-
Overigen	-	-	2

De contactgegevens van fracties en de raadsleden staan op de website van de gemeenteraad, onder raadsleden.

Samenstelling college van burgemeester en wethouders

De burgemeester is benoemd door de koning op voordracht van de raad. De wethouders zijn gekozen door de gemeenteraad. Ieder collegelid heeft zijn of haar eigen takenpakket (portefeuille). Samen zijn zij verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van de raadsbesluiten.

Het college van B&W bereidt de plannen voor waarover de gemeenteraad een beslissing moet

nemen. Het college neemt ook zelf besluiten. Daarnaast voert het college de besluiten van de gemeenteraad uit. De burgemeester staat niet echt 'boven' de wethouders, maar heeft vooral de rol van voorzitter. Wel kan haar stem de doorslag geven als er evenveel voorstemmen als tegenstemmen zijn.

De wethouders en burgemeester beschikken ieder over een eigen portefeuille met een aantal bestuurlijke taken, maar zij zijn samen verantwoordelijk voor het bestuur. De portefeuilles worden hieronder weergegeven.

Burgemeester Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bestuur, Veiligheid en Communicatie

- Algemene en bestuurlijke zaken
- Openbare orde, veiligheid en handhaving
- Brandweer
- Burgerzaken
- Internationale betrekkingen
- Communicatie en onderzoek
- Juridische zaken
- Integriteitsbeleid
- Oneigenlijk gebruik gemeentegrond
- Kerncontacten (samen met wethouder Steffens-van de Water)

Wethouder Jurgen Nobel

Financiën, Luchthavenzaken, Bouwen & Energietransitie

- Financiën
- Grondzaken
- Deelnemingen
- Energietransitie & Woningbouw
- Haven- en luchthavenzaken
- Projecten:
 - Centrumontwikkeling Hoofddorp (exclusief Huis van Haarlemmermeer) (samen met wethouder Reinders)
 - Enter NL

Wethouder Marjolein Steffens-van de Water

Fysieke leefomgeving, Jeugd & Onderwijs, Vastgoed en Doelgroepenbeleid

- Fysieke leefomgeving
- Gebiedsgericht werken
- Vastgoed (inclusief maatschappelijk vastgoed)
- Jeugd
- Onderwijs
- Dienstverlening inwoners
- Doelgroepenbeleid en emancipatie
- Kerncontacten (samen met burgemeester Schuurmans-Wijdeven)
- Projecten:
 - Hart van Zwanenburg

Wethouder Mariëtte Sedee-Schuitmaker

Ruimtelijke ordening, Milieu en Agrarische zaken

- Ruimtelijke ordening (inclusief Omgevingswet)
- Grootchalig groen & recreatie
- Agrarische zaken
- Waterbeheer
- Milieu
- Subsidiebeleid
- Vergunningen
- Projecten:
 - PARK21 (samen met wethouder Booi-j-van Eck)
 - Gebiedsontwikkeling Badhoevedorp

Wethouder Mieke Booi-j-van Eck

Zorg & Welzijn, Woonbeleid en Sport

- Zorg (Wmo)
- Jeugdzorg
- Welzijn (inclusief dierenwelzijn)
- Volksgezondheid
- Woonbeleid
- Sport
- Bedrijfsvoering, organisatie, ICT (inclusief Huis van Haarlemmermeer)
- Projecten:
 - PARK21 (samen met wethouder Sedee-Schuitmaker)
 - Nieuwe Kom, Nieuw Vennep

Wethouder Ap Reinders

Economie & Ondernemerschap, Werk & Inkomen en Arbeidsmarktbeleid

- Economie & Ondernemerschap
- Werk & Inkomen (sociale zaken)
- Arbeidsmarktbeleid
- Personeel
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid
- Dienstverlening ondernemers
- Projecten:
 - Centrumontwikkeling Hoofddorp (exclusief Huis van Haarlemmermeer), (samen met wethouder Nobel)

Wethouder Marja Ruigrok

Economie & Innovatie, Verkeer & Vervoer en Cultuur

- Economie & Innovatie
- Toerisme & evenementenbeleid
- Verkeer & vervoer
- Bedrijven- en kantorenterreinen
- Kennis & Innovatie
- Cultuur
- Deregulering
- Projecten:
 - N200/Sugar City

Gemeentesecretaris / algemeen directeur Carel Brugman

- Algemeen directeur van de organisatie

Programma's

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Portefeuillehouder: Reinders, Schuurmans, Steffens-van de Water

lasten in €	14.471
% totale begroting	3,3%
baten in €	3.862
% totale begroting	0,9%

Maatschappelijk doel:

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	-	-	6.311	-8%
01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente.				
02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie.				
03. Het voorbereiden en houden van verkiezingen.				
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	-	-	250	-44%
01. Het doen van generiek onderzoek.				
02. Het stimuleren van participatie bij beleidsvorming en uitvoering.				
03. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad.				
04. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers.				
05. Het ondersteunen van de jongerengemeenteraad, de kinderraad en de kinderborgemeester.				
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	-	-	870	30%
01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden.				
02. Het onderhouden van de stedenband.				
03. Het ontplooiën van activiteiten ten behoeve van Citymarketing.				
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	-	-	697	-24%
01. We zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en onlinemogelijkheden.				
02. We leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk.				
03. We staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze.				
04. We geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen.				
05. We staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat af.				
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	3.862	34%	6.344	16%
01. Het beheren van de BRP, het werken aan verdere ontwikkeling van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP.				
02. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol.				
03. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie Basisregistratie Personen - straat (BRP-straat).				
04. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component.				
05. Het anticiperen op de komst van de Omgevingswet.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C: Amstelland-Meerlanden Overleg

Beleidsdoel D:

Beleidsdoel E:

Stembureau Haarlemmermeer

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

Het gemeentebestuur van Haarlemmermeer bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Deze bestuursorganen geven samen invulling aan de lokale democratie via een transparant en zorgvuldig besluitvormingsproces. Op deze wijze is er voor de inwoners sprake van een zichtbare en herkenbare gemeente en daarvoor onderhoudt het bestuur diverse relaties in een regionale, nationale en internationale context.

Wij willen een dienstbare, betrouwbare en daadkrachtige overheid zijn met een bestuur dat zichtbaar, herkenbaar en benaderbaar is. Deze tijd vraagt om een open overheid die kennis met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties verbindt. Zij willen meedenken, meepraten en meebeslissen over zaken die spelen in hun leefomgeving. Een eigentijdse overheid onderkent en waardeert dit en speelt actief op deze behoefte in. Het gemeentebestuur wil daarom de betrokkenheid van inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties vergroten en ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving. Ook wil het gemeentebestuur zorgen voor

voldoende draagvlak bij het ontwikkelen van beleid én de uitvoering daarvan. Zo versterken wij de lokale betrokkenheid tussen inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) organisaties en de gemeente.

Verbonden partijen

Amstelland-Meerlanden Overleg (AM)

Het AM heeft tot doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten (Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn) te behartigen in onze regio en op die manier bij te dragen aan een evenwichtige ontwikkeling in de regio. Met de komst van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) heeft de deelregio AM aan belang gewonnen. Bestuurders vertegenwoordigen de deelregio AM in de MRA overleggen op het gebied van ruimte, economie, wonen, duurzaamheid, landschap, verkeer en vervoer.

Relevant beleid

- Reglement van Orde Auditcommissie (2005.29530)
- Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer (2009.85981); aanpassing art. 31 en 36 (2010.74641)

- Gedragslijn Integriteit Haarlemmermeer (2014.3985)
- Verordening op de Rekenkamercommissie (2019.2902675)
- Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van het college van burgemeester en wethouders (2010.0018175)
- Gedragscode college van burgemeester en wethouders gemeente Haarlemmermeer (2015.0030997)
- Denk, praat en beslis mee! Plan van Aanpak Participatie (2014.0047217)
- Actualisatie Participatiebeleid en Inspraakverordening 2008 d.d. 18 september 2008 (2008.19950)
- Nota vriendschapsbanden (2014.0006837)
- Visie op communicatie (2012.29134)
- Citymarketingvisie 2017-2020 (2016.0058345)
- Nota Dienstverlening 2010-2014 (2010.0048491) en actualisatie brief 2016
- Nota Verbetering Digitale Dienstverlening en IT-innovatie (2017.0021302)
- Organisatiekoers Gemeente Haarlemmermeer (2015.1449729 / 2014.10282)
- Reglement gegevensverstrekking basisregistratie personen Gemeente Haarlemmermeer (2016.1570716)
- Plan Informatiebeveiliging BRP en Waardedocumenten (2019.308333)
- Legesverordening en legestabel Haarlemmermeer (2018.267273)
- Beleid briefadres (2018.2811892)

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Activiteiten

1. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente
2. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie
3. Het voorbereiden en houden van verkiezingen

Toelichting

1. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente

Het gemeentebestuur bestaat uit drie bestuursorganen, te weten: de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester.

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente, en heeft volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rollen om in te vullen. Deze rollen komen niet alleen terug in de besluitvorming van de raad, maar zijn tevens de basis voor de neutrale ondersteuning en facilitering door zijn eigen apparaat, de griffie. De gemeenteraad streeft op diverse manieren transparantie van zijn besluitvorming na. De raadsvoorstellen en raadsbesluiten zijn op de website terug te vinden. Dezelfde openbaarheid geldt voor de raadspleinvergaderingen. De griffie ondersteunt tevens de burgemeester als voorzitter van de raad.

Zowel het college van burgemeester en wethouders, als het bestuursorgaan burgemeester wordt ondersteund door de ambtelijke organisatie onder leiding van de gemeentesecretaris en zijn directieteam.

2. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie (RKC)

De RKC doet onafhankelijk onderzoek naar beter bestuur voor de samenleving van de gemeente Haarlemmermeer. Jaarlijks neemt de RKC twee tot drie onderwerpen ter hand en verricht twee tot drie vervolgonderzoeken. Vervolgonderzoeken brengen in beeld of de aanbevelingen uit eerder verricht onderzoek zijn opgevolgd.

De commissie bestaat uit vijf externe leden en een ambtelijk secretaris. De RKC wordt ondersteund door een klankbordgroep uit de raad. Deze klankbordgroep bestaat uit vijf raadsleden, de burgemeester en de griffier.

3. Het voorbereiden en houden van verkiezingen

In 2020 zijn geen verkiezingen gepland. Wel wordt met de voorbereidingen van de in 2021 geplande verkiezingen voor de Tweede Kamer gestart. Voor 2022 respectievelijk 2023 staan de verkiezingen voor de gemeenteraad en de gecombineerde verkiezingen voor Provinciale Staten en het algemeen bestuur van de Waterschappen gepland.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	Baten	0	-	-	-	-	-
	Lasten	7.868	6.880	6.311	6.497	6.500	6.493
	Saldo	-7.868	-6.880	-6.311	-6.497	-6.500	-6.493

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Verkiezingen	439	-220	-	-
Kapitaallasten	70	37	-	7
Gedenkkeien slachtoffers Tweede Wereldoorlog	50	-	-	-
Overig	10	-3	-4	0
Totaal Lasten	569	-186	-4	7

Lasten

In 2019 waren er twee verkiezingsdagen waarvan één met twee verkiezingen (waterschappen en provinciale staten). Er zijn minder uitgaven begroot in 2020 omdat er dat jaar geen verkiezingen zijn voorzien. In 2021 staat er één verkiezingsdag gepland (Tweede Kamer).

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten.

In 2019 is in de voorjaarsrapportage incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het plaatsen van gedenkkeien voor de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog.

Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij intensiveren onze participatie met inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties. Wij willen met meer betrokkenheid en kennis uit de samenleving beleid ontwikkelen en uitvoeren. De lessen uit het onderzoek 'Haarlemmermeer weet raad' gaan wij inzetten bij grote opgaven zoals de Omgevingswet, de energietransitie en de woningbouwopgave. Wij raadplegen inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties via bewonersavonden, het digi- en jongerenpanel, werksessies, digitale en analoge enquêtes, digitale participatietools en inspraakronden over beleid, projecten en uitvoering. Via pilots proberen wij nieuwe vormen van participatie uit. Ook externe partijen betrekken wij bij onze aanpak. Verder sluiten wij waar mogelijk aan bij landelijke en regionale succesverhalen.

Gebiedsgericht werken staat voor een samenhangende aanpak tussen maatschappelijke en economische opgaven en

opgaven in de openbare ruimte. Hierbij maken bestuur en samenleving in onderlinge dialoog plannen en gaan zij na wat er leeft en nodig is in de dorpen en wijken. Participatie speelt hierin een belangrijke rol, evenals het samenwerken van de gemeentelijke organisatie en ketenpartners. De gebiedsgerichte werkwijze blijft zich ontwikkelen, zoals de ontwikkeling van het digitale gebiedsprogramma, het versterken van de samenwerking tussen interne en externe netwerken en het verbeteren van participatieprocessen.

Activiteiten

1. Het doen van generiek onderzoek
2. Het stimuleren van participatie bij beleidsvorming en uitvoering
3. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad
4. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers
5. Het ondersteunen van de jongerengemeenteraad, de kinderraad en de kinderborgemeester

Toelichting

1. Het doen van generiek onderzoek

De gemeente Haarlemmermeer is dynamisch en divers. Kennis van de verschillende gebieden en de ontwikkeling van onze bevolking zijn cruciaal om beleid op maat te kunnen ontwikkelen. Om het onderzoek zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten, werken wij met een onderzoeksprogramma. Wij bouwen gestaag aan een lokale kennisinfrastructuur en een accuraat gegevensbeheer, zodat ons beleid is toegerust op veranderingen in leefsituatie, wensen en behoeften van onze inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. De publicatiereeksen *Kijk op de Wijk* en *Staat van Haarlemmermeer* zijn voorbeelden van deze programmatische aanpak. De te onderzoeken onderwerpen worden vastgesteld op basis van de accenten en prioriteiten van het collegeprogramma.

2. Het stimuleren van participatie bij beleidsvorming en uitvoering

Bij beleidsontwikkeling en uitvoering maken wij graag gebruik van de kennis en ervaring van onze inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. Wij spannen ons er voor in dat alle belangen een stem hebben en dat de diversiteit aan geluiden gehoord wordt. Bij participatie nodigen wij inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties gericht uit, waarbij wij oog hebben voor de diversiteit van belangen.

3. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad

De gemeenteraad kent een aantal commissies en werkgroepen, die allen tot doel hebben het functioneren van en de besluitvorming door de raad te ondersteunen, te faciliteren of voor te bereiden. Dit zijn het Presidium, het Seniorenconvent, de Auditcommissie, de Werkgroep Werkwijzen Raad (WWR), de Communicatie-werkgroep, de werkgroep

Omgevingswet, de MRA-AM-werkgroep en de werkgeverscommissies van griffier en burgemeester. De griffie ondersteunt deze en alle overige activiteiten van de gemeenteraad, en bewaakt de wettelijke en lokale kaders waarbinnen de raad functioneert. Alle stukken die bij de raadspleinvergaderingen horen, zijn toegankelijk via de website en het zich daar tevens bevindende archief.

De openbare raadspleinvergaderingen van de gemeenteraad worden via webcasting/livestreaming uitgezonden op internet. De communicatie-activiteiten *Ervaar de Raad*, *Raadslid in de Klas* en *De Raad Fietst* worden voortgezet, evenals het Haarlemmermeers Scholieren Debattoernooi.

4. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers

De gemeente Haarlemmermeer is toegankelijk, transparant en actueel. Wij communiceren in heldere taal, tijdig en op maat gesneden. Wij blijven onderzoeken hoe en wanneer wij met zowel offline als online middelen, zoveel mogelijk inwoners, ondernemers en relevante doelgroepen kunnen bereiken en kunnen oproepen tot deelname aan die participatieprocessen waar dit nodig of gewenst is.

5. Het ondersteunen van een jongerengemeenteraad, de kinderraad en de kinderburchemeester

De Jongerengemeenteraad wordt door de griffie ondersteund bij het organiseren van zijn vergaderingen en zijn contacten met de gemeenteraad. De inhoudelijke en overige ondersteuning wordt geleverd door de ambtelijke organisatie en de onafhankelijke begeleider. De griffie ondersteunt de raads werkgroep communicatie bij het organiseren van de Dag van de Kinderraad. De uitvoering van de besluiten van de Kinderraad wordt verzorgd door de ambtelijke organisatie. De jaarlijks daarbij nieuw gekozen kinderburchemeester wordt ondersteund door de ambtelijke organisatie.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	Baten	-	-	-	-	-
	Lasten	568	446	250	250	250
	Saldo	-568	-446	-250	-250	-250

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Participatie	160	-	-	-
Overig	37	-	-	-
Totaal Lasten	197	-	-	-

Lasten

Het incidentele participatiebudget wat resteerde in 2018 is bij de Najaarsrapportage 2018 en de Jaarstukken 2018 naar 2019 overgeheveld. Dit is gedaan omdat van een aantal projecten de uitvoering was vertraagd. Dit betreft:

- doorontwikkeling en implementatie digitale gebiedsprogramma's
- crowdfundingplatform Nieuwe Pioniers
- ondersteuning gebieds- en/of procesmanagers.

Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Haarlemmermeer richt de ogen en oren ook nadrukkelijk op de regio en het nationale speelveld.

Dit om de belangen van haar inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties te behartigen. Daarbij werken wij op onze primaire gemeentelijke taken steeds vaker samen met partijen en partners. Dit doen wij onder andere op de pijlers: economie, ruimte en sociaal. Het gemeentebestuur wil voor inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties een gezaghebbende positie innemen in het publieke en bestuurlijke debat. Dat betekent een herkenbaar geluid, aansprekend verhaal én ontvankelijk zijn voor signalen van anderen. Met dat laatste verrijken wij het beleid en de uitvoering en daartoe zetten wij communicatie in als strategisch instrument. Indien nodig hebben wij (lobby)expertise in huis om proactief te handelen of snel te reageren.

Activiteiten

1. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden
2. Het onderhouden van de stedenband
3. Het ontplooiën van activiteiten ten behoeve van Citymarketing

Toelichting

1. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden
Haarlemmermeer ziet het belang van samenwerking om haar doelen te kunnen realiseren. Het bestuurlijk vertegenwoordigd zijn in

samenwerkingsverbanden is een voorwaarde om de inbreng van Haarlemmermeer en de regio, waar wij deel van uitmaken, te waarborgen. Een goede afstemming tussen de agenda, de ambities, de samenwerkingsverbanden en de posities die wij willen en kunnen vervullen, is daarom van belang. Zo kunnen wij de effectiviteit van onze inzet verhogen.

Wij blijven actief in het AM, de Vervoerregio Amsterdam, de MRA, het G40-stedennetwerk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

2. Het onderhouden van de stedenband

De gemeente Haarlemmermeer heeft een vriendschapsband met Cebu-City op de Filipijnen. Deze wordt vormgegeven door de Stichting Vriendschapsband Haarlemmermeer – Cebu. De belangrijkste doelstellingen zijn het uitwisselen van kennis en ervaring, het concreet ondersteunen bij maatschappelijke projecten onder regie van lokale organisaties, het kweken van interesse voor elkaars cultuur en het bevorderen van contacten tussen scholen, bedrijven en lokale overheden. Het is de opdracht aan de stichting om de inwoners van Haarlemmermeer te informeren over de activiteiten. Dit gebeurt met regelmaat in de lokale krant en via de gemeentelijke nieuwskanalen.

3. Het ontplooiën van activiteiten ten behoeve van Citymarketing

In 2020 gaan wij verder met de uitvoering van de *Citymarketingvisie 2017-2020*. De focus ligt hierbij op evenementen en promotie in samenhang met het toeristisch beleid. Wij positioneren de

gemeente op het vlak van cultureel erfgoed als aantrekkelijke plek om te wonen en als een gemeente met vele economische mogelijkheden. Daarbij werkt de gemeente steeds intensief

samen met lokale partners. Op regionaal niveau werken wij samen met de MRA aan het positioneren van de gemeente voor internationale doelgroepen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	797	668	870	870	870	870
	Saldo	-797	-668	-870	-870	-870	-870

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Lasten ambtelijke organisatie	-200	-	-	-
Overig	-2	-	-	-
Totaal Lasten	-202	-	-	-

Lasten

Tot en met 2019 werd een deel van de lasten de ambtelijke organisatie die betrekking hebben op dit beleidsdoel verantwoord onder het overzicht Overhead. Volgens de definitie van de kosten die tot de overhead behoren, zoals vastgesteld door de commissie BBV, was dit niet juist. Vanaf 2020 worden de lasten op de juiste plek verantwoord. Dit is een budgettaire neutrale aanpassing.

Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Haarlemmermeer wil een betrouwbare, dienstbare, bereikbare, laagdrempelige en daadkrachtige overheid zijn. Waar mogelijk bieden wij maatwerk-dienstverlening aan de doelgroepen die dat nodig hebben. De gemeente is via meerdere kanalen bereikbaar. Het is onze ambitie slimmer en meer digitaal te werken. De ontwikkeling naar een 'digitale overheid' is niet vrijblijvend. Op landelijk niveau zijn hierover bestuurlijke afspraken gemaakt. Ook landelijke wet- en regelgeving, technologische innovaties en

de hoge verwachtingen van inwoners maken digitalisering steeds belangrijker. Voor onze gemeente blijft het belangrijk de menselijke maat vast te houden. Het uitgangspunt is dat dienstverlening persoonlijk en relevant is.

Inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties zijn de ogen en oren van onze gemeente. Wij gebruiken hun vragen, suggesties of klachten bij de afwegingen in het kader van onze bereikbaarheid en dienstverlening.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen		Streefwaarden/ prognose	
				2017	2018	2019	2020
Bezoeken balie	Aantal	Lokaal	Qmatic	92.700	121.000	110.000	110.000
Telefoontjes callcenter	Aantal	Lokaal	Avaja	147.000	152.000	152.000	140.000
Bezoeken website	Aantal	Lokaal	Google Analytics	623.200	688.000	698.000	710.000

Activiteiten

1. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon en onlinemogelijkheden
2. Wij leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk
3. Wij staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze

4. Wij geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen
5. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat af

Toelichting

1. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon en onlinemogelijkheden

Wij opteren voor een laagdrempelige en toegankelijke gemeente. De menselijke maat is daarbij onmisbaar. Wij streven naar een eenvoudige en snelle vindbaarheid op internet en toereikende bereikbaarheid voor telefonie, onlinemogelijkheden en onze loketten. Wij sluiten zoveel mogelijk aan bij de behoeften van inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties.

2. Wij leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk

In 2020 werken wij verder aan de projecten en initiatieven vanuit het in 2018 gestarte Programma Digitale dienstverlening.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Het verbeteren of nieuw ontwikkelen van e-formulieren op de website. Waar dat kan, zijn die al meteen ingevuld met (persoons)gegevens die bij de gemeente bekend zijn.
- Het gebruik maken van digitale kaartinformatie (lees: locatie specifieke informatie). Daar kunnen inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties activiteiten, meldingen, beleid, wet- en regelgeving of andere informatie over de fysieke leefomgeving opzoeken. Hiermee lopen wij vooruit op de doelstellingen van de Omgevingswet.
- Het digitaliseren van afhandelprocessen (van meldingen of aanvragen).
- Het voldoen aan (landelijke) wettelijke verplichtingen en bestuurlijke afspraken op het gebied van digitale dienstverlening.

3. Wij staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze

Wij werken inwoner- en gebiedsgericht volgens de in 2019 vastgestelde nieuwe gebiedsindeling. Deze indeling is passend bij de (omvang van) thema's

die spelen in de gebieden en de samenwerking met (belangen)organisaties in deze gebieden. Gebiedsmanagers zorgen als de verbindende schakels in de gebieden dat inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke)organisaties de samenhang van het gemeentelijke handelen zien en als belang onderkennen. Die samenhang maakt dat wij ontwikkelingen niet alleen thematisch, maar ook samen met inwoners en ondernemers, op het niveau van gebieden en kernen kunnen oppakken. Wij versterken de externe netwerken die er zijn, zoals bijvoorbeeld in het Sociaal Domein middels de *Meer voor Elkaar in je Buurt methode* en bij Veilig Ondernemen volgens de *Keurmerk Veilig Ondernemen methodiek*.

Wij werken met digitale gebiedsprogramma's op de kaart. Hierin maken wij duidelijk wat de 'punten van gesprek' binnen de gemeente zijn en wat hierover de stand van zaken is. Ook onze ketenpartners betrekken wij hierbij. De lessen van het Programma Participatie worden gebruikt in het beter en meer eenduidig inzetten van instrumenten op het gebied van communicatie, zoals informatiemarkten en nieuwsbrieven, en het verbeteren van het participatieproces waaronder de inzet van digitale tools.

4. Wij geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen

In onze dienstverlening:

- werken wij met digitale selfservice, op maat gesneden informatie op onze website en persoonlijk contact via telefonie en de balie.;
- stimuleren wij het gebruik van de digitale selfservice en de informatie op onze website;
- zetten wij bij telefonie zoveel mogelijk in op een directe eerstelijns beantwoording.

De informatie en berichten op de onlinemogelijkheden, de correspondentie en de communicatie via de loketten, worden op elkaar afgestemd.

5. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat af
Binnen de wettelijke kaders en ons beleid leveren wij het gevraagde product of dienst. Herkenbaar daarbij is oog voor de menselijke maat, duidelijke taal en communicatie.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	Baten	1	-	-	-	-	-
	Lasten	1.046	916	697	697	697	697
	Saldo	-1.046	-916	-697	-697	-697	-697

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	215	-	-	-
Overig	5	-	-	-
Totaal Lasten	220	-	-	-

Lasten

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij verminderen administratieve lasten voor inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties. Wij streven naar éénmalige opslag en meervoudig gebruik van gegevens. Basisregistraties willen wij met elkaar verbinden en ontsluiten voor gebruik door inwoners, ondernemers en overheidsorganisaties.

De Basisregistratie Personen (BRP) is dé registratie voor persoonsgegevens. De BRP vormt de basis voor afgifte van reisdocumenten, rijbewijzen, verklaringen, alsmede voor de stempas bij verkiezingen. Daarnaast wordt de data uit de BRP gebruikt binnen de gehele overheid. Wij werken samen met overheidsdiensten, afnemers en ketenpartners om de BRP actueel te houden.

Om de dienstverlening van de gemeente te verbeteren, ontsluiten wij informatie met een geografische component over de Haarlemmermeerse woon-, werk-, en leefomgeving voor iedereen met een digitale kaart.

Wij dragen bij aan het realiseren van de -digitale -randvoorwaarden voor de invoering van de Omgevingswet. Hierin worden regels voor ruimtelijke projecten gebundeld en vereenvoudigd zoals wetten op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Het streven is dat in 2024 alle informatie, benodigd voor een ruimtelijk plan, met één klik op de kaart beschikbaar is.

Programma / Omschrijving	Indicator	Bron	Metingen 2018		Streefwaarden/ prognose		
			HLMR	H&S	2019	2020	2021
Percentage score inhoud BRP	Lokaal	Jaarlijkse zelfevaluatie	99,85	99,35	99,6	99,8	99,8
Percentage score processen BRP	Lokaal	Jaarlijkse zelfevaluatie	96,40	96,30	>90	>90	>90
Percentage score reisdocumenten PNIK	Lokaal	Jaarlijkse zelfevaluatie	90,60	93,60	>90	>90	>90
Percentage score reisdocumenten Gemeentebalie Schiphol	Lokaal	Jaarlijkse zelfevaluatie	95,10	nvt	>90	>90	>90

Activiteiten

1. Het beheren van de BRP, het werken aan verdere ontwikkeling van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP
2. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol
3. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie Basisregistratie Personen - straat (BRP-straat)
4. Het actueel houden van de bestaande (basis)registraties met een geografische component

5. Het anticiperen op de komst van de Omgevingswet

Toelichting

1. Het beheren van de BRP, het werken aan verdere ontwikkeling van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP

Wij zorgen dat de BRP actueel en betrouwbaar is en aan de wettelijke eisen voldoet. Bij gereede twijfel aan de juistheid van de gegevens in de BRP, bijvoorbeeld uit eigen waarneming of op basis van een signaal van een afnemer, verrichten wij een basisonderzoek. Indien noodzakelijk volgt een verder onderzoek in het kader van fraudebestrijding. Wij blijven onderzoek doen naar verbetering van de BRP en de uitbreiding van de digitale dienstverlening. Hierbij zoeken wij, zoveel mogelijk, aansluiting gezocht bij landelijke ontwikkelingen, innovaties en 'best practices'.

2. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol

Op basis van een met het Rijk en de gemeente Amsterdam gesloten convenant verzorgen wij tot 1 januari 2021 de exploitatie van genoemde balie en de afstemming met genoemde partijen. Wij onderzoeken in samenspraak met de convenantpartijen of de balie blijvend in een behoefte voorziet en verantwoord kan worden geëxploiteerd. Op basis hiervan nemen wij een besluit over de voortzetting van deze balie.

3. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie Basisregistratie Personen - straat (BRP-straat)

De afspraken met het COA en de commissie BRP-straat continueren wij in 2020. Dit impliceert dat wij het centraal inschrijven van vluchtelingen en deelnemen aan genoemde commissie voortzetten. Wij zullen in samenspraak met genoemde partijen bezien of deze activiteiten ook in 2021 en verder worden voortgezet.

4. Het actueel houden van de bestaande basisregistraties met een geografische component

Wij winnen informatie met een geografische component gecentraliseerd en op eenduidige wijze in en gebruiken deze voor meerdere toepassingen.

Wij houden de basisregistraties met een geografische component actueel op een technisch veilige manier. Dit zijn:

- de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)
- de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
- de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

De BGT is de gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen eenduidig zijn vastgelegd. De BAG omvat gegevens over alle gebouwen en adressen in Nederland. De BRO is een basisadministratie voor gegevens over de ondergrond en de daarin aanwezige hulpbronnen, die gefaseerd wordt ingevoerd.

Voor de genoemde basisregistraties worden op basis van de nieuwe audit systematiek ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) controles uitgevoerd. Door deze eenduidige en gecombineerde systematiek worden de informatieveiligheid en privacy van inwoners gewaarborgd. Tevens krijgen wij meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kunnen wij hier beter op sturen.

5. Het anticiperen op de komst van de Omgevingswet

Op het gebied van gegevensbeheer anticiperen wij op de Omgevingswet via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Hiervoor ontwikkelen wij een centraal 'Geo-loket', waar we Geo-informatie beschikbaar stellen aan inwoners en ondernemers.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	Baten	4.481	2.883	3.862	2.959	2.959	2.959
	Lasten	6.504	5.476	6.344	5.411	5.399	5.398
	Saldo	-2.023	-2.593	-2.483	-2.452	-2.440	-2.440

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Documenten Burgerzaken	940	-	-	-
Gemeentebalie Schiphol	-	-903	-	-
Overig	39	0	-	0
Totaal Baten	979	-903	-	0
Lasten				
Documenten Burgerzaken	-710	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-97	-	-	-
Basisregistratie Ondergrond (BRO)	-90	-	-	-
Gemeentebalie Schiphol	-	903	-	-
Overig	29	31	12	1
Totaal Lasten	-869	934	12	1

Baten

In de Voorjaarsrapportage 2019 heeft een incidentele bijstelling van de baten én de lasten plaatsgevonden van de Documenten Burgerzaken. De introductie van de tienjarige reisdocumenten en rijbewijzen leiden tot de verwachting dat de legesinkomsten voor documenten structureel met € 940.000 afnemen. Daar tegenover staat een verwachte structurele verlaging van € 460.000 aan afdrachten aan het Rijk en een structurele verlaging van € 250.000 aan personele lasten. Per saldo is in 2019 sprake van een nadeel van € 230.000. Met dit nadeel is vanaf 2020 geen rekening gehouden. Om structureel binnen de beschikbare middelen te blijven wordt gekeken naar de mogelijkheden om de kosten vanaf 2020 te reduceren. Hierover wordt gerapporteerd in de Voorjaarsrapportage 2020. Voor de Gemeentebalie Schiphol zijn er vanaf 2021 geen baten en lasten in de begroting opgenomen, omdat er nog geen duidelijkheid is over de continuering van de Gemeentebalie Schiphol. In het nieuwe convenant dat is afgesloten met het Rijk voor de Gemeentebalie Schiphol is aangegeven dat uiterlijk 1 oktober 2020 een besluit moet zijn genomen over de voortzetting van deze balie na 2020.

Lasten

Voor de Documenten Burgerzaken zie de verklaring bij de baten.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel van.

Voor de implementatie van de nieuwe taak als gevolg van de Wet op de Basisregistratie Ondergrond is sprake van extra inzet in 2020.

Voor de Gemeentebalie Schiphol zie de verklaring bij de baten.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000.	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Bestuur, samenleving en publiekscontact							
Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.	Baten	4.482	2.883	3.862	2.959	2.959	2.959
	Lasten	16.784	14.386	14.471	13.723	13.715	13.707
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-12.302	-11.503	-10.609	-10.765	-10.756	-10.748
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-12.302	-11.503	-10.609	-10.765	-10.756	-10.748

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	Baten	0	-	-	-	-	-
	Lasten	7.868	6.880	6.311	6.497	6.500	6.493
	Saldo	-7.868	-6.880	-6.311	-6.497	-6.500	-6.493
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	568	446	250	250	250	250
	Saldo	-568	-446	-250	-250	-250	-250
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	797	668	870	870	870	870
	Saldo	-797	-668	-870	-870	-870	-870
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	Baten	1	-	-	-	-	-
	Lasten	1.046	916	697	697	697	697
	Saldo	-1.046	-916	-697	-697	-697	-697
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	Baten	4.481	2.883	3.862	2.959	2.959	2.959
	Lasten	6.504	5.476	6.344	5.411	5.399	5.398
	Saldo	-2.023	-2.593	-2.483	-2.452	-2.440	-2.440

Veiligheid

Portefeuillehouder: Booij, Schuurmans

lasten in €	15.883
% totale begroting	3,6%
batens in €	1
% totale begroting	0,0%

Maatschappelijk doel:

Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	-	-	1.841	8%
01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt.				
02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'.				
03. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit.				
04. Integraal samenwerken aan contraterroreisme, extremisme en radicalisering.				
05. Uitvoeringsprogramma Veiligheid realiseren.				
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	1	-100%	14.042	-6%
01. Het voorkomen van brand.				
02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK.				
03. Uitvoeren van inspecties omtrent brandveiligheidsvoorschriften.				
04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten.				
Verbonden partijen				
Beleidsdoel A: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied				
Beleidsdoel B: Veiligheidsregio Kennemerland (VRK), Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied				

Ontdek Hoofddorp

Veiligheid

Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.

In de Kadernota Integrale Veiligheid 2018–2022 (hierna: de Kadernota) zijn de raadsprioriteiten voor veiligheid vastgesteld en uitgewerkt. De Kadernota is gebaseerd op de Veiligheidsanalyse 2013–2017. Haarlemmermeer is een relatief veilige gemeente en dat willen we zo houden. De Kadernota is de basis voor het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

De uitvoering van de prioriteiten en de activiteiten in ons veiligheidsbeleid zijn gebaseerd op de volgende beleidsuitgangspunten:

- Eigen verantwoordelijkheid en (zelf)redzaamheid
- Participatie van inwoners en ondernemers
- Integrale ketenaanpak en informatie gestuurd samenwerken
- Dorps- en wijkgericht werken

In de Kadernota zijn de volgende prioriteiten benoemd:

1. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
2. Versterken van de keten ‘zorg-veiligheid’
3. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit
4. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering.

Vanaf 2017 is het verplicht om een aantal landelijke indicatoren op te nemen in de

programmabegroting. Voor het programma Veiligheid zijn deze gericht op diverse onderwerpen. Om onze streefwaarden bij deze indicatoren te bereiken worden veel verschillende activiteiten ingezet. Jaarlijks geven wij in het Uitvoeringsprogramma Veiligheid aan welke acties wij met onze partners ondernemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Ook rapporteren wij daarin wat het afgelopen jaar is uitgevoerd en wat de resultaten bij de prioriteiten zijn.

Voor een aantal onderwerpen zijn in het Uitvoeringsprogramma Veiligheid aanvullende indicatoren opgenomen ten opzichte van de onderstaande verplichte BBV-indicatoren.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden/ prognose (maximaal)	
				2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	93	223	161	110	1	1
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,9	4,2	4,0	4,3	2	2
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,9	4,6	4,0	3,8	4,5	4,5
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	3,9	3,5	3,8	2,8	3,3	3,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	8,5	6,5	6,6	5,6	5,3	5,3

¹ hier wordt geen maximum gehanteerd omdat het gerealiseerde aantal afhangt van teveel factoren (omvang problematiek, mogelijkheden tot verwijzen en de omvang van preventieve- of repressieve inzet)

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en de daarop gebaseerde regelingen zijn onder andere eisen gesteld voor de brandweer, de organisatie en taken van de veiligheidsregio's en de crisisorganisatie. De VRK levert een bijdrage door het verzekeren van doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

De brandweer Kennemerland heeft in haar beleidsplan 2019-2022 vier doelstellingen vastgesteld, namelijk:

- Risicobeheersing: focus op voorkant veiligheidsketen;
- Flexibele en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers;
- Op de juiste schaal en in de juiste netwerken samenwerken;
- Vakmanschap: professioneel en taakgericht.

Per doelstelling zijn concrete resultaten geformuleerd die in de programmabegroting van de VRK terugkomen. Een belangrijke ontwikkeling is het regionale streven naar een toekomstbestendige bluswatervoorziening. Dit vergt naast een twee jaar durende implementatie ook de nodige investeringen.

De koppeling tussen veiligheid en zorg wordt binnen de VRK steeds belangrijker. Wij hebben onze wettelijk plicht om een Gemeentelijke

Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden ingevuld met het onderbrengen van de GGD in de VRK. Wij hebben het voornemen per 1 januari 2020 bij de GGD een aantal nieuwe taken te beleggen zoals die in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, Veilig Thuis (inclusief de Integrale Crisisdienst), het Regionaal Coördinatiepunt Ex-gedetineerden en de Multidisciplinaire Aanpak die voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, relationeel geweld en seksueel geweld. Het Zorg- en veiligheidshuis is ook ondergebracht bij de VRK. Dit is een netwerkorganisatie waarin gemeenten, justitie, politie, justitiële organisaties en zorginstanties intensief samenwerken aan de persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
Zie verbonden partijen in Programma kwaliteit fysieke omgeving.

Relevant beleid

- Kadernota Integrale Veiligheid 2018-2022 (2018.0042518)
- Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2019 (2019.0068465)
- Beleidsregel Wet Bibob 2018 (2018.0028524)
- Damoclesbeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 (2018.0082620)
- Beleidsplan Risico- en Crisisbeheersing 2019-2022 Veiligheidsregio Kennemerland (2018.0080143)

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van de 'sociale veiligheid'. Wij willen bijvoorbeeld het aantal High Impact Crimes en de overlast door personen met verward gedrag verminderen. We willen en moeten voorkomen dat de onderwereld structureel verweven raakt met de bovenwereld waardoor de rechtsorde in gevaar kan komen. We willen dat de problematiek met betrekking tot extremisme en radicalisering in onze gemeente klein en beheersbaar blijft. Ook willen we samen met onze veiligheidspartners voor andere veiligheidsthema's, zoals de aanpak van jeugdoverlast en evenementenveiligheid, andere activiteiten uitvoeren die bijdragen aan een veilige woon- en leefomgeving.

Activiteiten

1. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
2. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'
3. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit
4. Integraal samenwerken aan contraterrore, extremisme en radicalisering
5. Uitvoeringsprogramma Veiligheid realiseren

Toelichting

1. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt

Onze focus ligt op de aanpak van woninginbraken, straatroof, overvallen en geweld. Dit zijn de zogenaamde High Impact Crimes (HIC). In het Plan van aanpak High Impact Crimes 2019-2022 zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd. In 2020 vervolgen wij het onderzoek naar onveiligheidsgevoelens in eigen buurt. Na afronding daarvan starten wij met het opstellen van een integraal plan van aanpak voor het verbeteren van veiligheidsgevoelens in eigen buurt. Ook op het bevorderen van de sociale- en fysieke kwaliteit en de verkeersveiligheid in buurten leggen wij de nadruk. In het Uitvoeringsprogramma Veiligheid zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd.

2. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'

Hierbij leggen wij onze focus op personen met verward gedrag, zorgmijders en mensen die niet op eigen kracht hulp kunnen vragen, kwetsbare inwoners met verminderde zelfredzaamheid en relationeel geweld. Wij investeren op de verbinding en het vertrouwen tussen de verschillende partijen vanuit het zorg- en

veiligheidsdomein. We verbeteren de regie op gemeenschappelijk gedragen plannen. In het Uitvoeringsprogramma Veiligheid zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd.

3. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit

Onze focus ligt op de aanpak van woon- en adresfraude, criminele samenwerkingsverbanden, (verouderde) bedrijventerreinen en drugsproductie en -handel. Wij nemen deel aan alle casuïstiek van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en dragen daar onze signalen van georganiseerde criminaliteit aan. We gaan Outlaw Motor Gangs tegen via een persoonsgerichte en locatiegerichte aanpak. We voeren de beleidsregels van de Wet Bibob uit en handhaven ons drugsbeleid. We gaan illegale prostitutie tegen en zorgen voor toezicht bij seks- en escortbedrijven. In het plan van aanpak ondermijning 2019-2022 zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd.

4. Integraal samenwerken aan contraterrore, extremisme en radicalisering (CTER)

Op basis van de Nota stand van zaken uitvoering plan van aanpak radicalisering 2018 en uitgaande van de Kadernota Integrale Veiligheid 2018-2022, ontwikkelen we ons beleid in 2020 door. Wij zorgen voor korte lijnen tussen CTER professionals en een goede informatiedeling en netwerkbenadering. We borgen CTER en polarisatie in beleidsplannen van alle organisaties die een rol hebben in de aanpak. We zorgen voor periodieke afstemming tussen alle intern en extern betrokken partijen. We leggen een focus op het voorkomen van polarisatie en ook op preventie -, detectie - en repressie van radicalisering. In het Uitvoeringsprogramma Veiligheid zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd.

5. Uitvoeringsprogramma Veiligheid realiseren

Naast de vier raadsprioriteiten voeren wij samen met onze veiligheidspartners een grote hoeveelheid andere activiteiten uit die bijdragen aan onze maatschappelijke opgave. Het gaat hier bijvoorbeeld om de thema's aanpak van jeugdoverlast, veilig ondernemen en veilige evenementen. Onze handhavers en de wijkagenten spelen hierbij een belangrijke rol door informatiegestuurd en gebiedsgericht samen te werken. Ook de actieve participatie van inwoners en ondernemers ontwikkelen wij door.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	Baten	994	-	-	-	-	-
	Lasten	2.652	1.710	1.841	1.840	1.840	1.839
	Saldo	-1.658	-1.710	-1.841	-1.840	-1.840	-1.839

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Handhaving ongewenst taxi aanbieden Schiphol	-152	-	-	-
Overheveling budget aanpak radicalisering	123	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-85	-	-	-
Overig	-16	0	1	0
Totaal Lasten	-130	0	1	0

Lasten

In 2019 is het budget voor de salariskosten van de handhavers op Schiphol gebaseerd op de werkelijke bezetting en salariskosten. Vanaf 2020 sluiten we aan op de organisatie brede werkwijze waarbij het budget gebaseerd is op de formatie en het maximum van de betreffende salarisschalen.

Bij de Jaarstukken 2018 is incidenteel budget, bestemd voor de aanpak van radicalisering en jihadisme, overgeheveld naar 2019.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van fysieke veiligheid. Onze inzet is om branden, zware ongevallen en rampen zoveel mogelijk te voorkomen. Haarlemmermeer en de VRK hebben een groot risicoprofiel, vooral veroorzaakt door de aanwezigheid van de luchthaven Schiphol en Tata Steel in de IJmond en het Noordzeekanaal(gebied). Bij een calamiteit willen wij zo adequaat mogelijk kunnen reageren.

Activiteiten

1. Het voorkomen van brand
2. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK
3. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften
4. Goede voorbereiding op crisis en incidenten

Toelichting

1. Het voorkomen van brand

Wij zetten in op het beter bewust maken van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en de

mogelijkheden om zich te beschermen tegen bedreigingen van brand in de woning. We onderzoeken de mogelijkheden om Brandveilig leven te verbreden naar andere doelgroepen. In het Uitvoeringsprogramma Veiligheid zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd.

2. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK

Het bestuur van de veiligheidsregio stuurt de organisatie aan op basis van diverse vastgestelde beleidsplannen (inclusief het Crisisbestrijdingsplan Schiphol). Wij monitoren de uitvoering daarvan. Wij sturen verder op de bedrijfsvoering van de VRK door onze zienswijze te geven op het Jaarverslag 2019 en de Programmabegroting 2021-2024. In 2020 wil de VRK met de regionale implementatie van de gemeentelijke taak bluswatervoorziening starten, zodat deze per 1 januari 2022 operationeel is.

3. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften

De brandweer voert de inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften voor gebouwen uit volgens het model Nieuwe Toezicht Methodiek brand- en veiligheid. Eigenaren en beheerders kunnen daarmee online een zelfcontrole uitvoeren en de uitkomsten met de brandweer delen. Een deel van deze zelfcontroles wordt op basis van een steekproef ook door de brandweer gecontroleerd. Afhankelijk van de resultaten volgt een waarschuwing en nadere controles en zetten wij zo nodig een handhavingstraject in. De brandweer werkt nauw samen met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Op bestemmingsplannen, omgevingsvergunningaanvragen (bouw en

milieu), milieutechnische zaken en aanvragen voor evenementen vragen wij zo nodig advies van de brandweer.

4. Goede voorbereiding op crisis en incidenten

Alle gemeentelijke processen in de crisisorganisatie zijn geregionaliseerd zodat tijdens een crisis goed opgeleide en geoefende crisispools ingezet worden. Door de evaluatiepunten uit incidenten en oefeningen te verwerken in de planvorming en opleidingen blijven de plannen actueel en mensen goed voorbereid op alle typen crises. Hiervoor bieden we onze gemeentelijke functionarissen trainingen en oefeningen aan. Het Crisisbestrijdingsplan Schiphol wordt jaarlijks geactualiseerd.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	Baten	1.168	871	1	1	1	1
	Lasten	15.792	14.917	14.042	14.050	14.380	14.387
	Saldo	-14.624	-14.046	-14.041	-14.048	-14.378	-14.385

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Niet Gesprongen Explosieven	-870	-	-	-
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-870	-	-	-

Lasten

Niet Gesprongen Explosieven	1.150	-	-	-
Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	-293	-	-	-
Functioneel Leeftijdsonslag (FLO)	-17	-12	-335	-13
Overig	35	5	5	6
Totaal Lasten	875	-7	-330	-7

Baten

De bedragen voor het ruimen van Niet Gesprongen Explosieven (NGE's) worden jaarlijks bij de voorjaarsrapportage vastgesteld. Daarom is er voor 2020 nog niets geraamd. In de Voorjaarsrapportage 2019 is € 0,9 miljoen geraamd voor 2019. Dit bedrag ontvangen wij achteraf van het Rijk via een suppletie-uitkering, aangevuld met een bijdrage van Schiphol en Prima4a.

Lasten

Voor de NGE's geldt dat ook de lasten jaarlijks in de voorjaarsrapportage worden geraamd en wij achteraf van het Rijk een vergoeding ontvangen

De bijdrage aan de VRK is, op basis van de vastgestelde programmabegroting van de VRK, verhoogd (raadsbesluit 2019.0028631).

Bij de Voorjaarsrapportage 2019 is het budget voor de FLO geactualiseerd op basis van FLO-kostenprognose 2019 – 2045 welke gemaakt is naar aanleiding van het Akkoord Reparatie FLO-overgangsrecht brandweerpersoneel.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Veiligheid

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.	Baten	2.162	871	1	1	1	1
	Lasten	18.444	16.627	15.883	15.890	16.219	16.226
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-16.282	-15.756	-15.882	-15.888	-16.218	-16.225
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-16.282	-15.756	-15.882	-15.888	-16.218	-16.225

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	Baten	994	-	-	-	-	-
	Lasten	2.652	1.710	1.841	1.840	1.840	1.839
	Saldo	-1.658	-1.710	-1.841	-1.840	-1.840	-1.839
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweertzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	Baten	1.168	871	1	1	1	1
	Lasten	15.792	14.917	14.042	14.050	14.380	14.387
	Saldo	-14.624	-14.046	-14.041	-14.048	-14.378	-14.385

Zorg en werk

Portefeuillehouder: Booij, Reinders

lasten in €	105.693
% totale begroting	24,2%
batens in €	29.486
% totale begroting	6,7%

Maatschappelijk doel:

Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	907	-38%	51.061	5%
01. Bieden van ondersteuning thuis.				
02. Bieden van groepsondersteuning en vervoer.				
03. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering.				
04. Veilig Thuis organiseren.				
05. Het Meer-team: partner voor professionals.				
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	-	-	9.572	1%
01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen.				
02. Voorzien in residentiële hulp of behandeling.				
03. Voorzien in gesloten jeugdhulp.				
04. Voorzien in beschermd wonen en maatschappelijke opvang.				
05. Voorzien in kortdurend verblijf.				
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	31	-92%	7.346	-8%
01. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie.				
02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt.				
03. Organiseren werkgeversbenadering.				
04. Uitvoering AM match.				
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	28.548	-	37.715	0%
01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen.				
02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht.				
03. Uitvoeren van het minimabeleid.				
04. Bieden van schuldhulpverlening.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C: AM match

Beleidsdoel D:

Helix

Zorg en werk

Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

Wij zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning en zorg aan onze inwoners, van jong tot oud. Het gaat daarbij om vrijwel alle jeugdhulp (in het kader van de Jeugdwet), individuele begeleiding, dagbesteding (inclusief vervoer), kortdurend verblijf, beschermd wonen/maatschappelijke opvang (belegd bij centrumgemeente Haarlem), hulpmiddelen, woningaanpassingen (Wmo), inkomensondersteuning en de ondersteuning en begeleiding bij het vinden van werk (Participatiewet).

Voor de periode 2019-2022 werken we aan een actualisatie van onze koers in het sociaal domein. De inrichting, de werkwijze en de uitgangspunten van het Haarlemmermeers model blijven ook de komende jaren van kracht. Maar het kan en het moet beter. Kern van de actualisatie van onze koers is dan ook 'niet anders, maar beter'.

Uitgangspunt van ons model is dat wij inwoners zo veel mogelijk stimuleren om eerst zelf, met hulp van het eigen netwerk en algemene voorzieningen, naar oplossingen te zoeken. Daar waar nodig ondersteunen wij hen (bij voorkeur in hun eigen omgeving) met passende zorg en ondersteuning, zo zwaar als nodig en zo licht als mogelijk. In de directe omgeving hebben

bepaalde professionals mandaat om namens de gemeente deze zorg direct te regelen.

In de komende jaren krijgen we een aantal nieuwe taken en verantwoordelijkheden vanuit de rijksoverheid overgedragen. Het gaat om de implementatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (per 1 januari 2020), de implementatie van de Wet inburgering (naar verwachting per 1 januari 2021) en de doordecentralisatie beschermd wonen (naar verwachting per 1 januari 2022). Deze laatste verantwoordelijkheid is nu belegd bij centrumgemeente Haarlem. Al enige tijd zijn we bezig met de voorbereidingen. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de financiële implicaties. Eind 2019 verwachten we hier meer zicht op te hebben.

In toenemende mate zien we een spanningsveld ontstaan tussen inhoud (passende zorg en ondersteuning voor onze inwoners) en financiële kaders. We zullen ons inspannen om onze inwoners passende zorg en ondersteuning te bieden binnen het daarvoor beschikbare (rijks)budget. Indien de kwaliteit binnen onderdelen van het sociaal domein terugloopt of het rijksbudget onvoldoende blijkt, wordt een financiële heroverweging gemaakt.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2015	2016	2017	2018
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1.324,2	1.326,1	1.369,2	1.431,3
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	3,4	n/b	n/b	n/b
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroeps-bevolking t.o.v. de beroepsbevolking	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	69,3	70,4	70,4	71,7
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	205	216	234	231
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	91	88	118	90
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	10,2	9,8	10,8	10,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,6	0,7	0,7	n/b
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,3	0,2	0,2	n/b
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	n/b	53	52	51
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	n/b	n/b	n/b	n/b
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,27	n/b	n/b	n/b

Verbonden partijen

AM match

Wij ondersteunen inwoners voor wie het (extra) moeilijk is om een positie op de arbeidsmarkt te verwerven. AM match ondersteunt inwoners uit de doelgroep met een loonwaarde van 40% tot 70% bij het vinden en behouden van werk. AM match is ook de uitvoeringsorganisatie van de Wet banenafspraken van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Daarnaast zijn de activiteiten van de voormalige AM Groep in deze organisatie ondergebracht.

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Zie verbonden partijen in Programma Veiligheid en Maatschappelijke ontwikkeling.

Relevant beleid

- Raadsvoorstel Meer voor elkaar, de koers voor het sociaal domein in Haarlemmermeer (2013.0079591)
- Raadsvoorstel Meer voor elkaar: Uitwerking van de Koers 2015–2018 (2014.0049742)
- Vaststelling verordening en beleidsregels sociaal domein 2019 (2018.0064675)
- Vaststelling financieel besluit sociaal domein gemeente Haarlemmermeer 2019 (2018.0080172)

- Beleidsregels Sociaal-Medische Indicatie kinderopvang (2018.0066647)
- Beleidsregels minimabeleid Haarlemmermeer 2019 (2018.0064675)
- Gemeente Haarlem: Regionaal Kompas 2015–2020 en Protocol Maatschappelijke Opvang 2015 en Een Veilig Thuis 2015–2020 (BBV-nummer 2014/72764)
- Subsidieverlening Stichting Veilig Thuis (2018.0080321)
- Financiën en mandatering Veilig Thuis 2019 (2019.0023192)
- Opdrachtverlening onderbrenging Veilig Thuis bij Veiligheidsregio Kennemerland (2019.0023193)
- Nota Evaluatie beleid Eigen bijdrage Wmo 2016 en regeerakkoord (2017.0069123)
- Nota Eigen bijdrage Wmo 2019 Haarlemmermeer (2018.0079455)
- Hulp bij het huishouden (2014.0029565)
- Regionaal Transitiearrangement Jeugd (2013.0073720)
- Gemeente Haarlem: Regionaal beleidskader 'Opvang, Wonen & Herstel 2017–2020' (BBV-nummer 2016/324154)
- Visie Wonen met Zorg 2030 (2017.0026227)
- Uitvoeringsplan wonen met zorg (2018.0022374)
- Nota Toegankelijkheid minimaregelingen en bijzondere bijstand (2018.0074541)

- Uitvoeringsplan AM Werkorganisatie en wijziging gemeenschappelijke regeling AM Groep (2015.0052268)
- Nota Sociaal ondernemen in Haarlemmermeer (2017.0013476)
- Nota Pionieren in de polder: innovatie in het sociaal domein (2017.0013419)
- Verdere professionalisering Handhaving Sociale Dienstverlening en vaststelling beleidsregels terugvordering en verhaal (2013.0028486)
- Wijziging minimabeleid als gevolg van de inwerkingtreding Participatiewet (2014.0049305)
- Vaststelling beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening Haarlemmermeer 2017-2021 (2017.002552)
- Nota Bestrijding van armoede onder kinderen (2017.0031369)
- Verordening Participatieraad gemeente Haarlemmermeer (2018.0066546)

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Inwoners die er met hulp van het eigen netwerk niet (meer) in slagen zelfstandig thuis te wonen, zowel jeugdigen als volwassenen, kunnen een beroep doen op ondersteuning thuis. De ondersteuning thuis vanuit de jeugdwet is gericht op gezinnen met kinderen en jeugdigen die problemen hebben van specifieke medische, gedragswetenschappelijke, psychiatrische of paramedische aard. De ondersteuning bieden wij zoveel mogelijk thuis of in de buurt aan. Doel is dat inwoners, ondanks eventuele problemen of beperkingen, zo lang mogelijk zelfstandig deelnemen aan de samenleving en de regie over hun eigen leven kunnen behouden.

Inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het omgaan met de effecten van de eigen beperking, kunnen een beroep doen op individuele begeleiding. Daarnaast bieden wij dagbesteding; begeleiding in groepsverband, al dan niet gericht op werk.

De jeugdige wordt behandeld en/of begeleid gericht op het ontwikkelen en aanleren van praktische, cognitieve en emotionele vaardigheden. De mogelijkheden van het kind worden optimaal benut, zodat een zo zelfstandig niveau van functioneren bereikt kan worden.

Als gemeente zijn we ook verantwoordelijk voor jeugdhulp, inclusief gedwongen jeugdhulp, zoals jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR). Onze taak daarbij is kinderen, zowel fysiek als geestelijk, veiligheid te bieden wanneer ouders dat niet (voldoende) doen. Dit gebeurt binnen verschillende schakels in de keten, te beginnen bij preventie. Gedwongen jeugdhulp mag alleen ingezet worden na een besluit van de kinderrechter en wordt alleen uitgevoerd door instellingen die daartoe gecertificeerd zijn.

Activiteiten

1. Bieden van ondersteuning thuis
2. Bieden van groepsondersteuning en vervoer

3. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering
4. Veilig Thuis organiseren
5. Het Meer-team: partner voor professionals

Toelichting

1. Bieden van ondersteuning thuis

Ondersteuning thuis betreft hulp en ondersteuning bij het dagelijks leven, met als doel dat iemand zo lang mogelijk zelfstandig, dan wel bij ouder(s)/gezin, thuis kan blijven wonen en zo lang mogelijk mee kan blijven doen aan de samenleving. Als gemeente zorgen we voor een kwalitatief en dekkend hulpaanbod. We zetten in op het merkbaar en meetbaar steeds beter maken van (jeugd)hulp en ondersteuning voor kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen zodat ze op tijd passende hulp en ondersteuning ontvangen en meer regie krijgen en ervaren.

2. Bieden van groepsondersteuning en vervoer

Onder groepsondersteuning valt zowel dagbesteding als dagbehandeling. Jeugdigen ontvangen voor een bepaalde periode behandeling of begeleiding die gericht is op terugkeer naar school of naar de dagopvang. Voor volwassenen kan de dagbesteding een opstap naar een betaalde baan zijn, of in ieder geval arbeidsmatig wanneer deze stap nog niet mogelijk is. Voor ouderen vormt de dagbesteding vooral een dagstructuur waardoor verdere achteruitgang kan worden voorkomen of als ontlasting van de mantelzorger. Voor volwassenen tussen 18 en 65 jaar wordt samengewerkt met partners op het gebied van werk en onderwijs. Hiermee creëren we een soepele overgang van arbeidsmatige dagbesteding naar werk wanneer dit binnen de mogelijkheden van de inwoner ligt.

Wanneer jeugdigen of volwassenen niet zelfstandig kunnen reizen naar de dagbehandeling of dagbesteding, of waarvan ouders of het netwerk dit ook niet kunnen, kan vervoer worden ingezet. Zowel het Wmo-vervoer als het leerlingenvervoer wordt voor acht

regiogemeenten uitgevoerd door de RegioRijder. De sturing op de uitvoering van de regiecentrale en de vervoerders wordt gedaan door de gezamenlijke contractorganisatie. Deze organisatie beheert voor de deelnemende gemeenten de contracten met Connexion en de vervoerders.

3. Laten uitvoeren van jeugdbescherming- en jeugdreclassering

We zetten als gemeente, indien nodig, kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering in gericht op het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie. Komende jaren sturen we op het realiseren van de (inkoop) afspraken met vier gecertificeerde instellingen (dwang en vrijwillig, niet vrijblijvend) en een zorgaanbieder (vrijwillig, niet vrijblijvend) over verbeteringen in de kwaliteit, onderlinge samenwerking, het tijdig starten en eerder beëindigen van (gedwongen) jeugdbescherming en jeugdreclassering maatregelen en de effectiviteit ervan.

4. Veilig Thuis organiseren

Stichting Veilig Thuis Kennemerland (het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio IJmond, Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer) heeft een spilfunctie in meldingen en vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanaf 1 januari 2019 zijn naar aanleiding van de aanscherping van de wet op de meldcode, de taken van Veilig Thuis verder aangepast en de radarfunctie verder vorm gegeven. Dit heeft niet alleen consequenties voor de uitvoering van de taken door Veilig Thuis zelf maar ook invloed op hetgeen verwacht wordt van het sociaal domein. De komende jaren vragen ketensamenwerking,

draagvlak voor regionale financiering, bestuurlijke aansturing, stabiliteit en kwaliteit van Veilig Thuis onze aandacht.

Vanaf 1 juli 2018 heeft Veilig Thuis ook de coördinatie en de organisatie van de Integrale crisisdienst (ICD) Jeugd 0-23 jaar op zich genomen.

Landelijk wordt het Programma 'Huiselijk geweld hoort nergens thuis' uitgerold. Binnen dit programma valt onder meer de MDA++ (Multi disciplinaire aanpak acute en structurele onveiligheid) aanpak. Hiervoor is samen met 34 gemeenten een bovenregionale pilot MDA++ gestart. Het Multi disciplinair centrum kindermishandeling en het centrum seksueel geweld nemen hierbij een centrale rol in. Veilig Thuis heeft de coördinatie op zich genomen.

5. Het Meer-team: partner voor professionals

Professionals in het sociaal domein kunnen het Meer-team inschakelen als er in een huishouden problemen op meerdere gebieden spelen en de aard hiervan complex is. Het Meer-team heeft mandaat voor Jeugdhulp, Wmo en de Participatiewet. Zij worden ingeschakeld voor informatie en advies, voor regievoering of het realiseren van een passende (maatwerk) oplossing. Het Meer-team neemt op verzoek de rol van regisseur op zich en voert regie (waar mogelijk) over de verschillende domeinen heen.

Ook kan de regierol worden opgepakt op het gebied van veiligheid. De regierol kan ook betrekking hebben op het goed laten 'landen' van inwoners, die tijdelijk elders hebben moeten verblijven, zoals jongeren van 18+ na jeugdhulp met verblijf.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	Baten	1.318	1.456	907	907	907	907
	Lasten	47.532	48.815	51.061	51.385	51.419	51.434
	Saldo	-46.214	-47.359	-50.153	-50.478	-50.512	-50.527

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Eigen bijdrage Wmo	-550	-	-	-
Overig	2	-	-	-
Totaal Baten	-548	-	-	-

Lasten

Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-1.979	-	-	-
Autonome ontwikkeling sociaal domein breed	1.500	-500	-	-
Verwerking circulaires	-1.428	-	-	-
Uitvoeringskosten SVB en PGB	-251	-	-	-
Huishoudelijke hulp vouchers	190	-	-	-
Veilig thuis	-125	188	-	-
Wmo-vervoer	-109	-	-	-
Overig	-44	-13	-34	-16
Totaal Lasten	-2.246	-325	-34	-16

Baten

Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief voor de Wmo wordt er minder eigen bijdrage geïnd (brief meicirculaire x.2019.08480).

Lasten

De gewijzigde verdeling van de personeelslasten wordt voor het overgrote deel veroorzaakt door de financieel technische verwerking van het Meer-team in de salarislasteren. Voor meer informatie zie nota van B&W 2018.0063598.

In de Voorjaarsrapportage 2019 is op basis van de eerste financiële prognoses, de begroting meerjarig aangepast met € 1,0 miljoen in 2020 en met € -0,5 miljoen in 2021 met betrekking tot het sociaal domein (breed). Daarnaast is de verwachting dat er door innovatie tot een betere en efficiëntere dienstverlening kan worden gekomen. De verwachting is dat dit € 0,5 miljoen meer oplevert vanaf 2020.

In de circulaires gemeentefonds van 2017, 2018 en 2019 zijn de budgetten voor het sociaal domein meerjarig bijgesteld. Hierdoor fluctueert het budget, dit heeft een effect van € -1,428 miljoen in 2020.

In de brief over de septembercirculaire 2018 (x.2018.09407) bent u reeds geïnformeerd over de uitvoeringskosten 2019 van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de persoonsgebonden budget (pgb) trekkingsrechten. Dit bedrag is eenmalig toegekend en niet meer beschikbaar in 2020.

Voor 2019 is er incidenteel geld beschikbaar gesteld voor de voucherregeling. De afname van gebruik gaat echter sneller dan waarvan uit is gegaan in de oorspronkelijke berekening (nota van B&W 2017.0036886), waardoor dit budget in 2020 niet meer nodig is. Het gaat om een groep inwoners die om verschillende redenen steeds kleiner wordt en de verwachting is dat deze groep de komende jaren nog verder zal afnemen.

Voor de uitvoering van wettelijke en bovenwettelijke taken, en de financiële en organisatorische ontwikkeling bij Veilig Thuis, is de begroting via de Voorjaarsrapportage 2019 structureel bijgesteld.

Dit betreft met name de verwerking van de indexering van de kosten voor Wmo-vervoer op basis van de NEA-index.

Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Voor sommige inwoners is zelfstandig thuis wonen op een gegeven moment niet meer mogelijk. Indien volwassenen permanent niet meer thuis kunnen wonen en in een instelling moeten worden opgenomen, vallen zij onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Op het gebied van de Jeugdhulp hebben wij een pakket aan maatregelen. Zo versterken wij de kracht van ouders, jeugdigen en hun sociale omgeving door opvoedprogramma's en het versterken van respijtzorg. Ons uitgangspunt is residentiële zorg zoveel mogelijk naar ambulante zorg en deeltijdvarianten om te

bouwen. Als hulp met verblijf noodzakelijk is, heeft opvang in een gezinssituatie (zoals pleegzorg of een gezinshuis) altijd de voorkeur boven verblijf en behandeling in een instelling. Voor de continuïteit van zorg aan jeugdigen die volwassen worden, besteden we specifiek aandacht aan jeugdigen die na een verblijf in een residentiële instelling terugkeren naar Haarlemmermeer.

De gemeente Haarlem is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang van de doelgroep OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) en beschermd wonen voor mensen met psychiatrische

problematiek. Wij zetten in op het voorkomen van dakloosheid, het ondersteunen van maatschappelijk herstel en een goede nazorg bij uitstroom uit intramurale voorzieningen, gericht op langer zelfstandig wonen.

Activiteiten

1. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen
2. Voorzien residentiële hulp of behandeling
3. Voorzien in gesloten jeugdhulp
4. Voorzien in beschermd wonen en maatschappelijke opvang
5. Voorzien in kortdurend verblijf

Toelichting

1. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen

Als gemeente zorgen we voor een kwalitatief en dekkend hulpaanbod voor onze inwoners, waaronder pleeggezinnen en gezinshuizen. Het is van belang dat jongeren die niet meer thuis kunnen wonen, bij voorkeur geplaatst worden in een pleeggezin of een gezinshuis. Varianten van pleegzorg zijn reguliere pleegzorg (met een onderscheid tussen een opvoedings- en een hulpverleningsvariant), weekendpleegzorg (deeltijd) en crisisleegzorg. Maatwerkondersteuning voor pleegouders is mogelijk, maar altijd in afstemming met de aanbieders van pleegzorg. Ook in 2020 zetten we in op het werven van nieuwe pleegouders, omdat er blijvend behoefte is aan gezinnen die kinderen tijdelijk of voor langere tijd kunnen en willen opvangen.

Gezinshuizen zijn bedoeld voor jeugdigen met gedragsproblemen die niet in een gewoon pleeggezin opgenomen kunnen worden. In een gezinshuis wonen maximaal vier jeugdigen samen met betaalde opvoedouder(s). De opvoedouders bieden een stabiele gezinssituatie. Indien nodig wordt gezorgd voor extra (ambulante) behandeling.

2. Voorzien in residentiële hulp of behandeling

Als gemeente zorgen we voor een kwalitatief en dekkend hulpaanbod voor onze inwoners, waaronder residentiële hulp. Ons uitgangspunt is dat kinderen die niet meer thuis kunnen wonen, zo veel mogelijk in een gezinssituatie worden opgevangen. Indien dit niet mogelijk is, is residentiële zorg nodig waar zij de begeleiding en/of behandeling krijgen die nodig is, waarbij alle benodigde disciplines zijn betrokken en wordt gestuurd op nauwe samenwerking tussen de zorgaanbieders met het oog op integrale zorg. In de praktijk blijkt dat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor kamertraining en passende zelfstandige huisvesting voor jongeren wat uitstroom bemoeilijkt. We werken aan initiatieven om uitstroom te bevorderen.

3. Voorzien in gesloten jeugdhulp

Als gemeente zorgen we voor een kwalitatief en dekkend hulpaanbod voor onze inwoners, waaronder gesloten jeugdhulp. Gesloten jeugdhulp is een zeer intensieve vorm van gespecialiseerde jeugdhulp waarbij de vrijheden van de jeugdige kunnen worden ingeperkt, om te voorkomen dat de jeugdige zich onttrekt of onttrokken wordt aan de hulp die hij nodig heeft. Het heeft als doel jeugdigen met ernstige gedragsproblemen te behandelen en dusdanige gedragsverandering te bewerkstelligen dat de jeugdige weer kan deelnemen aan de maatschappij.

4. Voorzien in beschermd wonen en maatschappelijke opvang

De uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is wettelijk belegd bij de centrumgemeenten. Wij hebben hiervoor de gemeente Haarlem gemandateerd. De toegang tot beschermd wonen wordt uitgevoerd door samenwerking tussen de gemeente Haarlemmermeer en de gemeente Haarlem. Wij hebben in onze gemeente de (regionale) opvang voor gezinnen en vier beschermd wonen locaties. Wij zetten in op het voorkomen van dakloosheid, het ondersteunen van maatschappelijk herstel en een goede nazorg bij uitstroom uit intramurale voorzieningen, gericht op langer zelfstandig wonen. Ter voorbereiding op de doordecentralisatie werken wij samen met de andere gemeenten in de centrumregio Haarlem aan het uitwerken van afspraken. Dit betreft afspraken over onder meer intergemeentelijke samenwerking na 2021 (strategische keuzes), het gewenste regionale en lokale voorzieningenniveau en de toegang tot deze voorzieningen en inkoop, financiering van en sturing op regionale voorzieningen.

5. Voorzien in kortdurend verblijf

Wij stellen bij een aantal zorgaanbieders logeeropvang (respijt zorg) beschikbaar voor jeugdigen en volwassenen met beperkingen die nog thuis wonen. Hierdoor kunnen mantelzorgers tijdelijk ontlast worden, waardoor zij uiteindelijk hun mantelzorgtaken langer vol kunnen houden. Wij zien dat er weinig gebruik wordt gemaakt van kortdurend verblijf en dat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor kortdurend verblijf. Wij willen met de aanbieders het kortdurend verblijf doorontwikkelen zodat deze vorm van ondersteuning beter aansluit bij de behoefte van jeugdigen en volwassenen met beperkingen en hun mantelzorgers.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	Baten	309	-	-	309	309	309
	Lasten	8.769	9.522	9.572	9.893	9.572	9.585
	Saldo	-8.460	-9.522	-9.572	-9.584	-9.263	-9.276

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke opvang (rijksbijdrage)	-	309	-	-
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	309	-	-

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke opvang	-	-309	-	-
Transformatiefonds Jeugd	-	-	333	-
Overig	-50	-12	-13	-13
Totaal Lasten	-50	-321	321	-13

Baten

Per 2021 wordt iedere gemeente zelf verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang en wordt het budget over alle gemeenten herverdeeld en vervalt de constructie van centrumgemeente. Het is nu nog onduidelijk hoe die herverdeling uitpakt. Bovendien zijn wij met de andere gemeenten in de regio in gesprek over de organisatie en financiering van de maatschappelijke opvang vanaf 2021. In 2019 en 2020 is centrumgemeente Haarlem verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang. De baten en lasten worden voor die jaren dan ook bij die gemeente verantwoord. Vanaf 2021 wordt rekening gehouden met een rijksbijdrage en daartegenover gelijke lasten. Bij toekomstige P&C-producten worden de ramingen geactualiseerd op basis van dan bekende informatie.

Lasten

Voor het transformatiefonds jeugd zijn voor drie jaren middelen beschikbaar gesteld, via de brief over de decembercirculaire 2018 van 30 januari 2019 (kenmerk X.2018.13852) is de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Vanaf 2022 zijn deze middelen niet meer beschikbaar.

Zie voor de lasten van de Maatschappelijke opvang de toelichting bij de baten.

Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De Participatiewet en de wet maatregelen Wet Werk en Bijstand (WWB) zijn de wettelijke kaders. De bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG) die gemeenten ontvangen voor het bekostigen van uitkeringen en voor de loonkostensubsidie van arbeidsbepkerkten, heeft de laatste jaren grote fluctuaties laten zien. Dit komt door een landelijke verdeelsystematiek die onder andere gebaseerd is op economische groei en inwoneraantal. Ook is pas laat in het jaar bekend wat de definitieve toekenning vanuit het Rijk is. Daarom moeten we

zorgvuldig sturen op de uitgaven. Zo sturen we op de uitstroom naar werk, waardoor besparingen op het BUIG-budget ontstaan en op het rechtmatig gebruik van de BUIG. Onze aanpak is gericht op versterking van het toegangsproces, toeleiding naar werk, handhaving en debiteurenbeheer.

Onze activiteiten zijn gericht op een vermindering van het aantal personen die een uitkering ontvangen. Onze re-integratie aanpak is erop gericht onze inwoners zo snel mogelijk blijvend naar werk te begeleiden. Indien nodig werken we hiervoor samen met marktpartijen. Ons

arbeidsmarktbeleid is erop gericht dat het aansluit bij onze re-integratieactiviteiten. Zo willen we dat inwoners die een uitkering ontvangen blijvend uitstromen, bij voorkeur in sectoren die een tekort aan arbeidskrachten kennen. Wij werken regionaal samen waar dit verplicht of wenselijk is.

Activiteiten

1. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie
2. Bemiddelen richting arbeidsmarkt
3. Organiseren werkgeversbenadering
4. Uitvoering AM match

Toelichting

1. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie
Sinds 2018 is een daling van de instroom in de bijstand te zien. Aan de poort stimuleren wij inwoners om zoveel als mogelijk zelf in hun levensonderhoud te voorzien. De intake gaat in op de verschillende levensdomeinen, waardoor een completer beeld van de inwoner ontstaat, op basis waarvan in samenspraak met de inwoner een passend traject wordt ingezet. Inwoners die nieuw instromen in de bijstand en die geen of een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben, maar door een korte training zich beter kunnen presenteren op de arbeidsmarkt, bemiddelen wij actief naar werk. Ook inwoners die op korte termijn aanspraak kunnen gaan maken op bijstand, zoals WW'ers (werkloosheidswet), benaderen wij binnen de arbeidsmarktregio met als doel de instroom in de bijstand te voorkomen. In de komende jaren blijven wij hier inzet op plegen.

2. Bemiddelen richting arbeidsmarkt
Bij de aanpak ligt onze focus op werk boven uitkering. Wij begeleiden inwoners die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering of die in een uitkeringssituatie dreigen te komen (zoals voortijdige schoolverlaters, scholieren die uitstromen uit het Praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs) naar werk. Ook stimuleren we parttime werk waardoor we besparingen op het BUIG-budget realiseren. Door inzicht in de opbouw van ons bijstandsbestand, sturen we gericht op de begeleiding van bepaalde groepen. Dit geldt voor groepen die met een geringe of grotere inspanning begeleid kunnen worden naar werk en op specifieke groepen zoals de 50+ers, alleenstaande ouders en statushouders. Voor inwoners voor wie werk een stap te ver is zetten wij werkervaringsplekken in en bemiddelen we naar vrijwilligerswerk.

Via AM match bemiddelen we personen met een loonwaarde van 40% tot 70% van het wettelijk minimumloon naar werk. Waar nodig worden (korte) trajecten ingezet bijvoorbeeld ons eigen

ontwikkelde traject 'Mijn kortste route naar werk', of worden maatwerktrajecten ingekocht bij onze samenwerkingspartners. Tevens wordt ingezet op een wijkgerichte aanpak. Het Wijkleerbedrijf is hier een voorbeeld van. Ieder jaar bezien we opnieuw hoe het Wijkleerbedrijf zich kan ontwikkelen om zo goed mogelijk inwoners te begeleiden naar werk in de sectoren waar behoefte is aan praktijk geschoold personeel.

Om statushouders te begeleiden naar werk worden vooral taaltrajecten, opleidingen en trainingen ingezet. Statushouders die net gestart zijn met een baan worden tijdelijk begeleid en ondersteund, om blijvende uitstroom te bewerkstelligen. Met deze werkwijze verwachten wij dat meer statushouders een plek op de arbeidsmarkt kunnen verwerven.

3. Organiseren werkgeversbenadering
Het is belangrijk dat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt elkaar weten te vinden, zeker in sectoren waar er meer vraag dan aanbod van personeel is. Het is daarom van belang dat onderwijs en werk op elkaar afgestemd zijn en dat personen opgeleid worden voor sectoren waarin werk is. Het LeerWerkLoket Groot-Amsterdam en het Werkgeversservicepunt (WSP) spelen hierin een belangrijke rol. Binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) nemen we deel aan het House of Skills, een leer-, experimenteer- en matchingscentrum voor met name middelbaar opgeleiden. Wij doen als initiatiefnemer actief mee in het MRA-Loket voor grote werkgevers en blijven de jaarlijkse netwerkbijeenkomsten van de Alliantie Arbeidsmarkt & Onderwijs organiseren. Met deze alliantie verbinden we op urgente thema's het bedrijfsleven met de onderwijsinstellingen. Met onze inzet op social return en sociaal ondernemerschap geven we extra aandacht aan het arbeidsmarktperspectief van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

4. Uitvoering AM match
AM match bedient de doelgroep die 40 tot 70% van het wettelijk minimumloon kan verdienen waaronder de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), personen die (voorlopig) alleen in een beschutte omgeving kunnen werken en personen met een bijstandsuitkering. De organisatie is dus ook de uitvoeringsorganisatie van de Wet banenafpraak, waarbij zij intensief samenwerkt met de partners binnen de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam. AM match voert ook de Wsw voor de gemeente uit. Sinds de introductie van de Participatiewet in 2015 kent de Wsw geen nieuwe instroom meer. Daarnaast onderzoekt AM match de mogelijkheden om ook de doelgroep te begeleiden die zich op het

snijvlak van arbeidsmatige dagbesteding en (beschut) werk bevindt.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	Baten	11	380	31	31	31	31
	Lasten	8.297	7.952	7.346	7.238	7.158	7.045
	Saldo	-8.285	-7.571	-7.315	-7.207	-7.127	-7.014

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
ESF-subsidie	-226	-	-	-
Resultaat AM match	-123	-	-	-
Overig	-1	-	-	-
Totaal Baten	-350	-	-	-

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Wet Sociale Werkvoorziening	361	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-334	-	-	-
Werk boven uitkering	267	-	-	-
Statushouders	242	-	-	-
ESF-subsidie	226	-	-	-
Participatie	-130	108	80	113
Overig	-26	-	-	-
Totaal Lasten	606	108	80	113

Baten

In 2019 is eenmalig van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een subsidie Europees Sociaal Fonds (ESF) ontvangen vanuit de vaststelling eerste tranche (2014-2017), dit bedrag wordt ingezet voor de uitvoering van de participatiewet. Zie ook de lasten.

De jaarrekening 2018 van AM match heeft een voordelig resultaat. Dit resultaat is in 2019 uitbetaald aan de deelnemende gemeenten (zie nota van B&W 2019.0027152).

Lasten

Omdat in de meicirculaire gemeentefonds de bijdrage voor de Wet Sociale Werkvoorziening verlaagd is, worden ook het beschikbare budget voor deze taak verlaagd.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van hogere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

In 2019 zijn er middelen in de begroting bijgekomen middels een budgetoverheveling voor het projectmatig oppakken van de opgave 'Werk boven Uitkering' (RV 2017.0013519).

Bij de Voorjaarsrapportage 2019 is een herverdeling gemaakt van de middelen voor statushouders.

De ESF-subsidie betreft een neutrale mutatie, zie voor een toelichting de baten.

In de meicirculaire gemeentefonds 2019 heeft het Rijk haar bijdrage voor de uitvoering van de participatiewet meerjarig bijgesteld. Deze bijstelling wordt budgettair neutraal verwerkt door een correctie van de lasten.

Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Inwoners hebben recht op een bestaansminimum. Het is aan de overheid om daarin te voorzien als inwoners hier (tijdelijk) niet zelf toe in staat zijn. Dit is in de Participatiewet geregeld. Deze wet wordt in medebewind door de gemeente uitgevoerd, waarbij de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen worden aangevuld door de gemeente als de werkelijke vraag de verwachting overstijgt (zogenaamde openeinderegeling). Een uitkering wordt verstrekt indien de noodzaak hiertoe vaststaat. Tegenover deze rechten staan ook plichten. Nadrukkelijk handhaven wij die plichten, in nauwe samenhang met de mogelijkheden van inwoners om aan het werk te gaan (beleidsdoel C). Het minimabeleid is er voor inwoners die van een laag inkomen of van een uitkering moeten rondkomen. Hiermee zorgen we ervoor dat inwoners met weinig financiële middelen in hun primaire levensbehoeften kunnen voorzien en kunnen deelnemen aan de samenleving, door bijvoorbeeld mee te doen aan sport- of muziekactiviteiten.

Activiteiten

1. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen
2. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht
3. Uitvoeren van het minimabeleid
4. Bieden van schuldhulpverlening

Toelichting

1. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen
Uitgangspunt is dat alle uitkeringsaanvragen binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn worden afgehandeld. Daarnaast vindt 'aan de poort' intensieve controle op rechtmatigheid plaats en wordt het uitkeringsbestand steekproefsgewijs, of indien de situatie daartoe aanleiding geeft, gecontroleerd. Bij de aanvraag zal er nog meer oog en aandacht zijn voor de financiële omstandigheden van onze inwoners. Indien noodzakelijk verstrekken we voorschotten, om te voorkomen dat er bijvoorbeeld schulden ontstaan. Inwoners wijzen we op de mogelijkheid van het aanvragen van bijzondere bijstand en informeren we over andere mogelijkheden van (landelijke) financiële ondersteuning. Hierbij werken we nauw samen met Meerwaarde, de Voedselbank Haarlemmermeer en de Stichting Leergeld.

2. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht

Ook in de komende jaren blijven we inzetten op de bestrijding van oneigenlijk gebruik van uitkeringen. Dit doen we door inzet van handhavingsmedewerkers, het opleiden van medewerkers in fraudealertheid, het verbeteren van de informatievoorziening, themacontroles, vroegtijdige opsporing van fraude en controle van uitkeringssituaties.

3. Uitvoeren van het minimabeleid

Uitgangspunt is dat inwoners beschikken over een bestaansminimum en zoveel als mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Met het minimabeleid sluiten wij aan bij de samenstelling van de doelgroep in onze gemeente en houden wij rekening met de (stapelings)effecten van lokale en landelijke regelgeving. Wij stimuleren en ondersteunen inwoners met een minimuminkomen om deel te nemen aan voorzieningen die gericht zijn op maatschappelijke participatie. Een middel hiervoor is het verstrekken van een bijstandsuitkering of bijzondere bijstand. Om de toegang tot de minimaregelingen en bijzondere bijstand zo eenvoudig mogelijk te maken, werken we samen met Bereken uw recht. Door de toegang laagdrempelig te houden, willen wij meer inwoners bereiken om zo grotere (financiële) problemen te voorkomen.

Voor inwoners met een zorgbehoefte hebben we de collectieve aanvullende zorgverzekering.

Het is van groot belang dat kinderen zich kunnen ontwikkelen en mee kunnen doen in de samenleving, ook wanneer zij opgroeien in een huishouden met een laag inkomen of problematische schulden. Hiervoor hebben we het Kindpakket. Het Kindpakket bestaat uit vier verschillende regelingen:

1. Haarlemmermeer doet mee (sport en cultuuractiviteiten)
2. computerregeling
3. bijles
4. tegemoetkoming schoolkosten

Samen met Stichting Leergeld werken we aan het laten aansluiten van het kindpakket bij de behoeftes van kinderen.

4. Bieden van schuldhulpverlening

Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn wij verantwoordelijk

voor het aanbieden van schuldhulpverlening aan onze inwoners. Daarbij gaat het niet alleen om hulp bij het wegnemen van de financiële problemen en problematische schulden, maar ook de oorzaken daarvan. Door vroegsignalering en preventie proberen we te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op deze schuldhulpverleningstrajecten of waar dat onvermijdelijk is, minder vaak uitvallen en hun trajecten staken.

In het beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening Haarlemmermeer 2017-2021 (2017.002552) zijn concrete maatregelen opgenomen om te voorkomen dat inwoners in een problematische schuldenpositie raken.

Het project 'Vroeg Eropaf' richt zich vooral op mensen met beginnende betalingsachterstanden bij woningcorporatie Ymere, zorgverzekeraars en nutsbedrijven. Naast betalingsachterstanden zijn er vaak andere problemen, variërend van verslaving en/of psychische problematiek tot vereenzaming en (zelf)vervuiling. Vaak komen mensen met deze problemen niet uit eigen beweging naar de hulpverlening of zijn snel weer buiten beeld.

In 2019 zijn we gestart met het project 'Eropaf'. In deze situaties is er al een aanzegging tot huisuitzetting gedaan. Met 'Eropaf' proberen we deze uitzetting te voorkomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel D: Het garanderen van een	Baten	30.534	28.548	28.548	28.548	28.548	28.548
bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet	Lasten	40.179	37.708	37.715	37.593	37.590	37.590
zelfstandig kunnen.	Saldo	-9.645	-9.159	-9.166	-9.044	-9.041	-9.041

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Lasten				
Armoede- en schuldenbeleid	-	115	-	-
Overig	-7	7	3	-
Totaal Lasten	-7	122	3	-

Lasten

In de meicirculaire 2018 heeft het Rijk voor een periode van drie jaar (2018 tot en met 2020) extra middelen aan de gemeenten ter beschikking gesteld ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid. Deze incidentele middelen zijn in die jaren toegevoegd aan de betreffende budgetten. Vanaf 2021 worden de budgetten weer verlaagd omdat ook de rijksbijdrage vervalt.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Zorg en werk

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.	Baten	32.173	30.384	29.486	29.795	29.795	29.795
	Lasten	104.777	103.996	105.693	106.109	105.739	105.654
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-72.604	-73.612	-76.207	-76.313	-75.943	-75.859
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-72.604	-73.612	-76.207	-76.313	-75.943	-75.859

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	Baten	1.318	1.456	907	907	907	907
	Lasten	47.532	48.815	51.061	51.385	51.419	51.434
	Saldo	-46.214	-47.359	-50.153	-50.478	-50.512	-50.527
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	Baten	309	-	-	309	309	309
	Lasten	8.769	9.522	9.572	9.893	9.572	9.585
	Saldo	-8.460	-9.522	-9.572	-9.584	-9.263	-9.276
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	Baten	11	380	31	31	31	31
	Lasten	8.297	7.952	7.346	7.238	7.158	7.045
	Saldo	-8.285	-7.571	-7.315	-7.207	-7.127	-7.014
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	Baten	30.534	28.548	28.548	28.548	28.548	28.548
	Lasten	40.179	37.708	37.715	37.593	37.590	37.590
	Saldo	-9.645	-9.159	-9.166	-9.044	-9.041	-9.041

Maatschappelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: Booij, Ruigrok, Schuurmans, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

lasten in €	98.470
% totale begroting	22,6%
baten in €	17.320
% totale begroting	3,9%

Maatschappelijk doel:

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	94	2%	11.345	2%
01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning.				
02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg.				
03. Zorg dragen voor collectieve preventie.				
04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg.				
05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg.				
06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding.				
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	3.301	-18%	23.448	-4%
01. Zorg dragen voor onderwijshuisvesting.				
02. Bevorderen van veilige scholen.				
03. Uitvoering plan van aanpak polarisatie.				
04. Bevorderen van passend onderwijs.				
05. De Lokaal Educatieve Agenda (LEA).				
06. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid.				
07. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.				
08. Bieden van onderwijsverbreding.				
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	1.295	2%	13.725	-3%
01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties.				
02. Zorgen voor een breed aanbod van sociaal-culturele activiteiten.				
03. Lokale Inclusie Agenda.				
04. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet.				
05. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk.				
06. Stimuleren van jeugdparticipatie.				
07. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren.				
08. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit.				
09. Uitvoering geven aan de nota Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte.				
10. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen.				
11. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg.				
12. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid.				
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	6.134	-1%	23.064	1%
01. Implementeren van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'.				
02. Musea en erfgoed; uitvoeren ambitiesniveau 2 conform nota 'Erfgoed op de kaart'.				
03. Uitvoeren Visie op de Geniedijk in Haarlemmermeer en behouden en duurzaam ontwikkelen van de Stelling van Amsterdam.				
04. Stimuleren cultureel ondernemerschap.				
05. Uitvoering programma Beeldende Kunst en Vormgeving, waaronder de gedecentraliseerde BKV-gelden.				
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	6.496	-1%	26.888	3%
01. Uitvoeren van het geactualiseerde sportbeleid.				
02. Uitwerken van de pijlers van het sportbeleid.				
03. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod.				
04. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties.				
05. Zorgen voor ondersteuning van (top)sportverenigingen en -organisaties.				
06. Ondersteuning kern- en groeisporten, talentontwikkeling en evenementen via het topsportloket.				
07. Uitvoeren van het toerisme- en evenementenbeleid, het recreatie en groot groenbeleid en het speelruimtebeleid.				
08. Voorbereiden van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C:

Beleidsdoel D:

Beleidsdoel E: Recreatieschap Spaarnwoude, Recreatieplas Haarlemmermeer BV

PARK21

Maatschappelijke ontwikkeling

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.

Wij bieden inwoners van Haarlemmermeer – jong en oud – optimale omstandigheden waarbinnen zij zich kunnen ontwikkelen tot en kunnen leven als gezonde, zelfredzame en betrokken inwoners. Goede mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding in de vorm van een gevarieerd cultureel, sportief en recreatief aanbod zijn daarbij een belangrijke pijler, naast een actieve inzet voor het welzijn van onze jonge, volwassen en oudere inwoners. Onze ambitie is dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, zich ontplooiën, hun talenten ontwikkelen en zichzelf kunnen redden, waar nodig met advies en steun en hun eigen netwerk. Hiertoe informeren en adviseren we de inwoners over alle mogelijkheden en faciliteren hen ook om zelf initiatieven te nemen. Met het oog op onze inclusie agenda creëren we voor al deze ambities de juiste randvoorwaarden zodat al onze inwoners volwaardig mee kunnen doen. Door een intensief samenspel van inwoners, vrijwilligers en professionals willen wij ons voorzieningenniveau optimaal laten aansluiten op de vragen en behoeften van inwoners en op de initiatieven die zij zelf willen ondernemen.

Wij besteden als gemeente met een hoog percentage kinderen en jongeren veel aandacht

aan onze jonge inwoners en hun ouders en begeleiders, en richten ons op het creëren van optimale omstandigheden waarbinnen de Haarlemmermeerse jeugd kan opgroeien tot zelfstandige en zelfredzame inwoners. Samen met de vele maatschappelijke partners, kinderen, jongeren en hun ouders brengen wij een grote verscheidenheid aan activiteiten en opgaven tot stand, altijd vanuit de vraag en behoefte van het kind.

Ons cultureel, sportief en recreatief aanbod draagt actief bij aan verbondenheid en betrokkenheid van onze inwoners en maakt Haarlemmermeer tot een aangename gemeente met hoge sociale en economische aantrekkingskracht voor huidige en toekomstige inwoners.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			Streefwaarden/ prognose (maximaal)		
				2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,75	2,79	3,03	n/b	-	-
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	20,08	20,59	17,54	n/b	-	-
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,5	1,6	n/b	n/b	-	-
Niet sporters	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	n/b	44,0	n/b	n/b	-	-

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

De GGD Kennemerland is onderdeel van de VRK en levert een bijdrage aan beleidsdoel A van programma Maatschappelijke ontwikkeling: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) stellen gemeenten elke vier jaar een nota lokaal volksgezondheidsbeleid vast. De tien gemeenten in de VRK hebben voor de eerste keer een regionale nota volksgezondheid 2017-2020 opgesteld. Door samen te werken aan de gezondheid van de inwoners kunnen we effectief inzetten op preventieve gezondheid. Wij kiezen ervoor om daarnaast lokaal volksgezondheidsbeleid op te stellen. We omarmen de regionale aanpak, maar voegen daar een lokale ambitie aan toe.

Regionaal hebben we voor de volgende ambities benoemd:

1. Mind the gap: het terugdringen van sociaal-economische gezondheidsverschillen
2. Bewegen voor iedereen: stimuleren van bewegen door mensen met gezondheidsproblemen
3. NIX 18: een rookvrije en alcoholvrije jeugd
4. Uit de dip: verbeteren van de psychische gezondheid van jongeren en ouderen.

Lokaal voegen we een ambitie toe:

5. Meedoen maakt gezond: gezonde wijken en actief ouder worden.

Gezondheid maakt een integraal onderdeel uit van het sociaal domein en de Stevige Sociale Basis in het bijzonder. Sinds 2015 zetten we ons in voor de veranderopgave in het sociaal domein, te weten 'de beweging van zwaar naar licht'. We hebben de ambitie dat wij inwoners eerder en sneller, meer in de buurt en met lichtere vormen van ondersteuning kunnen bijstaan, zodat zij minder een beroep hoeven te doen op zwaardere zorg. De Stevige Sociale Basis vormt het

fundament van de samenleving in Haarlemmermeer met een focus op zelfredzaamheid, meedoen en preventie. Hiervoor lopen tal van activiteiten. De lokale ambitie om gezonde wijken te creëren effectueren we in het kader van de wijkgerichte aanpak en Meer voor elkaar in de buurt.

Veel taken op gebied van de publieke gezondheid en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg hebben we binnen VRK verband regionaal belegd bij GGD Kennemerland, zoals geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, forensische geneeskunde, technische hygiënezorg, seksuele gezondheid, infectieziekten bestrijding en reizigersadvies en vaccinatie. Daarnaast monitort GGD Kennemerland regelmatig de gezondheid. De middelen voor deze taken liggen vast en gaan rechtstreeks naar de VRK/GGD. Deze reguliere taken behoeven verder geen nadere uitwerking in het kader van de nota volksgezondheidsbeleid.

Recreatieschap Spaarnwoude (GRS)

Het doel van Recreatieschap Spaarnwoude is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam en Haarlem. Hiermee levert het Recreatieschap Spaarnwoude een bijdrage aan beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, te bewegen en actief deel te nemen aan sport.

De participanten van Recreatieschap Spaarnwoude dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de Bufferzone Amsterdam-Haarlem (landschappelijke buffer tegen aaneengroeien stedelijke gebieden).

Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer. Aan het totale recreatieschapsgebied worden jaarlijks circa 5,5 miljoen bezoeken gebracht. In 2020 zal naast de reguliere beheer- en exploitatietaken, uitvoering worden gegeven aan de eind 2019 vastgestelde 'Visie Spaarnwoude Park 2040'.

Voor *Recreatieplas Haarlemmermeer BV* verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

Relevant beleid

- Actualisatie jeugd- en onderwijsbeleid (2016.0016053)
- Visie Wonen met zorg 2030 (2017.0026227)
- Uitvoeringsplan Wonen met Zorg (2018.0022374)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlemmermeer (2014.0048478)
- Verordening materiele financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Haarlemmermeer (2015.0048478)
- Verordening leerlingenvervoer 2015 (2015.0014220)
- Meer voor elkaar: Uitwerking van de Koers 2015-2018, Verordening sociaal domein Haarlemmermeer 2015 en Verordening Participatieraad Haarlemmermeer 2015 (2014.0039873)
- Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009-2013 (2009.52387)
- Ruimte voor Cultuur, Kansen voor Ondernemerschap (2012.0016382)
- Erfgoed op de Kaart (2011.0049739)
- Visie op de Geniedijk (2009.0014576)
- Verordening Fysiek Domein (2018.0030238)
- Subsidieverordening restauratie gemeentelijk erfgoed 2015 (2015.0003973)
- Erfgoedcommissie-Reglement (2011.0048240)
- Visie Ringdijk en Ringvaart (2015.0015816)
- Samenwerkingsagenda Energie 2016-2018 (2016.0016067)
- Actualisatie jeugd- en onderwijsbeleid d.d. 12 april 2016, nummer 2016.0016053
- Van plan naar praktijk, plan van aanpak jeugdparticipatie 2009 d.d. 18 november 2008, nummer 2008/112507
- Pionieren in de polder, innovatie in het sociaal domein d.d. 28 maart 2017, nummer 2017.0013419
- Herijking Subsidies Sociale Basisinfrastructuur d.d. 1 december 2015, nummer 2015.0056241
- Actualisatie Cultuurbeleid 2017-2020 d.d. 24 juli 2017, nummer 2017.0035360
- Groen en recreatie in Haarlemmermeer, de kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden d.d. 21 augustus 2007, nummer 2007/158899
- Representativiteitsverklaring - PBO Meeromroep d.d. 17 maart 2016, nummer 2016.0006551
- Cultuurnota Haarlemmermeer: 'Ruimte voor cultuur, kansen voor ondernemerschap' d.d. 22 juni 2012, nr. 2012.0016382
- Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009-2013 d.d. 11 juni 2009, nummer 2009/52387
- Nota volksgezondheidsbeleid tot en met 2020, d.d. 24 mei 2018, nummer 2018.0008038
- Groenstructuurplan gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude d.d. 28 januari 2014, nummer RUI 14/002
- Nota erfgoed op de kaart d.d. 17 februari 2011, nummer 2010.0049739

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Vanuit onze gemeentelijke verantwoordelijkheid op het gebied van de zorg voor jeugd, volwassenen en ouderen werken wij in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners aan een optimaal vraaggericht en preventief aanbod. De nadruk op vroegsignalering en preventie in het lokale veld is een belangrijk speerpunt met als doel de gezondheid te bevorderen en het beroep op (zwaardere) zorg te verminderen.

Activiteiten

1. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning
2. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg
3. Zorg dragen voor collectieve preventie
4. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg
5. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg
6. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding

Toelichting

1. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is hét expertisepunt voor vragen over opvoeden en opgroeien, voor inwoners en voor professionals. Het richt zich vooral op laagdrempelige en snelle hulp bij opvoed- en opgroei-vraagstukken,

waardoor het CJG, onder andere samen met de schoolcoaches, een stevig preventief fundament vormt voor het Haarlemmermeers model. Professionals kunnen er daarnaast terecht voor collegiaal advies, informatie over opvoedhulp en tijdelijke regie bij opvoedvragen. Indien nodig, kan het CJG doorverwijzen naar andere (geïndiceerde) hulp.

Naast bovengenoemde casuïstiek richt het CJG zich op algemene preventie en ondersteuning. Een greep hieruit: uitbreiding van de samenwerking met GGZ voor opvoedondersteuning van ouders met psychiatrische problematiek, organisatie van maandelijkse kennislunches voor professionals over actuele thematiek, aanbod van webinars voor ouders en professionals.

2. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg

Samen met andere gemeenten binnen de VRK bekostigen wij de GGD voor de uitvoering van de openbare gezondheidszorg. Een deel van de GGD-taken is wettelijk bepaald, zoals medische milieukunde, infectieziekten bestrijding, epidemiologie en uitvoering van jeugdgezondheidszorg. Meer beleidsvrijheid is er in andere volksgezondheidsstaken, zoals de preventieve gezondheidszorg voor ouderen en de keuze van activiteiten voor collectieve preventie. Samen met de GGD continueren we het gezondheidsprogramma voor asielzoekers.

3. Zorg dragen voor collectieve preventie

Regionaal werken we samen met de GGD en andere gemeenten aan de collectieve preventie vanuit de regionale nota, met als speerpunten bewegen, het verminderen van depressieve en psychosociale klachten, schadelijk alcoholgebruik, roken bij jongeren en het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Waar nodig leggen we lokale accenten. De samenwerking binnen het sociaal domein voor de eerste lijn basisvoorzieningen en de zorg worden versterkt door de start met de gezonde wijk-aanpak in een aantal wijken en verdere uitrol in 2020. Het accent ligt op het integraal mogelijk maken van de gezonde leefstijl. De gezonde wijk-aanpak is een onderdeel van Meer voor elkaar in de buurt. Het project Hartveilige gemeente Haarlemmermeer, met als insteek een zo dekkend mogelijk netwerk van AED's en vrijwilligers te realiseren, loopt door in 2020.

We zetten in op de Gezonde School-aanpak, een methode waarbij scholen gezondheidsthema's structureel en integraal inbedden in het onderwijs. Specifieke aandacht is er voor inactieve kinderen. Voor kinderen en jongeren tot 18 jaar zijn er verschillende leefstijl verbeterende interventies.

We hebben de JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht) in verschillende settings (school, wijk, zorg, werk, thuis) geëvalueerd. De preventie van depressie en angststoornissen bij volwassenen en ouderen gebeurt vanuit het principe 'zo licht als mogelijk, zoveel als nodig' en is gericht op het zelf weer verder kunnen met het eigen leven. Specifieke aandacht gaat uit naar intermediairs, ouderen, migranten, statushouders, mensen met lage sociaaleconomische status en mantelzorgers. We breiden de workshop Mental Health First Aid uit. Voor de jeugd zijn er cursussen voor kinderen van ouders met psychiatrische problemen en voor aanstaande brugklassers die op de basisschool problemen hadden in de omgang met leeftijdgenoten.

4. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg

Sociaal werkers en getrainde vrijwilligers leggen preventieve huisbezoeken af bij inwoners die 80 jaar worden en maken hen attent op het beschikbare aanbod van (preventieve) interventies. De samenwerking met huisartsen rond kwetsbare ouderen versterken we met de inzet van sociaal makelaars via Welzijn op Recept. Valpreventie is een voorbeeld van een preventieve interventie die we inzetten. Om ouderen in beweging te krijgen en te houden zijn er fittesten, een beweegadvies en sport- en beweegactiviteiten. Omdat ouderen de snelst groeiende groep zorgvragers zijn op het gebied van schadelijk alcoholmisbruik, geven we dit specifieke aandacht. Via het consultatienetwerk ouderenmishandeling Haarlemmermeer dragen wij bij aan een effectievere aanpak van dit probleem. De veiligheidsketen, waaronder de ketenzorg voor dementerenden, wordt versterkt. Onder andere door een gezamenlijke visie dementie ketenzorg en afspraken en aanpak casemanagement dementie. De gemeente Haarlemmermeer maakt zich op om een dementievriendelijke organisatie te worden en een voorbeeldfunctie te vervullen voor andere instellingen.

5. Zorg dragen voor openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

OGGZ-activiteiten richten zich op het voorkomen van maatschappelijke uitval als gevolg van psychische en psychiatrische problemen. We organiseren activiteiten op het gebied van inloop, begeleiding, dagbesteding en herstel voor mensen met GGZ-problematiek. Regionaal wordt de sluitende aanpak personen met verward gedrag ontwikkeld en geïmplementeerd. Met als doel om mensen, waar nodig, naar zorg toe te leiden en overlast van dit gedrag te beperken of te voorkomen. Vroegsignalering en afstemming tussen zorg en veiligheid zijn hierbij essentieel. In 2019 en 2020 vraagt de implementatie van de

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) veel aandacht. Conform deze wet wordt de rechtspositie van de cliënt versterkt, wordt dwang voorkomen, gaan we uit van zorg op maat en wordt de kwaliteit van de zorg verhoogd.

6. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding

Het signaleren en toeleiden is speerpunt in de Stevige Sociale Basis 2020 om problemen en onveilige situaties bij zelfstandig wonende kwetsbare inwoners waar mogelijk te voorkomen of te verminderen.

We werken samen met vrijwilligersorganisaties, welzijnsorganisatie, zorgpartners en andere

ketenpartners. Dit kan zijn in de vorm van cliëntondersteuning om kwetsbare inwoners zonder netwerk, hulp te kunnen bieden bij het voorbereiden of voeren van bijvoorbeeld een keukentafelgesprek voor het aanvragen van ondersteuning, of bij communicatie met officiële instanties. Maar ook door actief te signaleren om problemen eerder in beeld te krijgen zodat kwetsbare inwoners beter grip op hun leven krijgen en (lichte) ondersteuning ingezet kan worden zoals een ontmoetingsgroep in de wijk of financiële ondersteuning zodat inwoners zo lang mogelijk financieel zelfredzaam kunnen zijn en (escalatie van) schulden wordt voorkomen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	Baten	200	93	94	94	94	94
	Lasten	10.530	11.164	11.345	11.344	11.343	11.342
	Saldo	-10.330	-11.071	-11.251	-11.250	-11.249	-11.249

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Overig	1	-	-	-
Totaal Baten	1	-	-	-

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	-69	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-60	-	-	-
Indexering subsidies	-52	-	-	-
Overig	0	1	1	1
Totaal Lasten	-181	1	1	1

Lasten

De bijdrage aan de VRK is op basis van de vastgestelde meerjarenbegroting van de VRK, verhoogd (raadsbesluit 2019.0028631).

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting op dit beleidsdoel.

De indexering van de subsidies met 1,5% leidt tot een verhoging van de lasten op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij hebben een aantal onderscheiden taken op het gebied van het onderwijs. Met onze inzet op terreinen als leerplicht/RMC (Regionaal Meld- en

Coördinatiepunt), onderwijsachterstandenbeleid, een goede aansluiting van de jeugd- op de onderwijszorg en leerlingenvervoer zetten we er op in dat leerlingen een zo optimaal mogelijke schoolcarrière doorlopen die leidt tot een

diploma dat aansluit bij hun capaciteiten en interesses. Hiernaast geven wij onder dit beleidsdoel uitvoering aan het peuterwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

Een belangrijke voorwaardenscheppende taak die onder dit beleidsdoel wordt uitgevoerd betreft onze wettelijke taak om tijdig te voorzien in passende en adequate onderwijshuisvesting.

Activiteiten

1. Zorg dragen voor onderwijshuisvesting
2. Bevorderen van veilige scholen
3. Uitvoering plan van aanpak polarisatie
4. Bevorderen van passend onderwijs
5. De Lokaal Educatieve Agenda (LEA)
6. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid
7. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten
8. Bieden van onderwijsverbreding

Toelichting

1. *Zorg dragen voor onderwijshuisvesting*

Wij zorgen voor goede gebouwen waarin goed onderwijs gegeven kan worden en ingespeeld kan worden op nieuwe onderwijsontwikkelingen.

Vanaf 2018 werken we aan de uitvoering van het IHP 2.0 (Integraal Huisvesting Plan). In dit IHP gaan we in op relevante ontwikkelingen in onderwijshuisvesting en hebben we verschillende projecten benoemd. Renovaties, nieuwbouw en verduurzaming krijgen hierin gestalte. Het IHP wordt elke twee jaar geactualiseerd om zodoende grip te houden op eventuele wijzigingen in de ontwikkelingen, de wet- en regelgeving en de leerlingenaantallen. Conform wetgeving vindt over onderwijshuisvesting tussen gemeente en schoolbesturen 'op overeenstemming gericht overleg' plaats. In het IHP hebben we afgesproken dat we samen met de schoolbesturen aan de slag gaan met:

1. de verkenning van doordecentralisatie
2. onderzoek naar de mogelijkheid om Total Cost of Ownership (TCO) toe te passen
3. onderzoek of en hoe we de schuldpositie van de gemeente kunnen verbeteren met gebruikmaking van onderwijshuisvesting

2. *Bevorderen van veilige scholen*

Het convenant Veiligheid In en Om de School (VIOS) is een samenwerking tussen gemeente, politie, Halt en de scholen uit het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs. Deze samenwerking betreft maatwerk gericht op schoolgebonden veiligheidsproblematiek en actuele maatschappelijke veiligheidsthema's. Voor de aanpak van specifieke veiligheidsthema's is een handelingsprotocol ontwikkeld. Daarnaast wordt jaarlijks in samenspraak bepaald welke

thema's extra aandacht en mogelijk een nieuwe aanpak vereisen. Voor 2020 zijn de volgende thema's geprioriteerd: fysiek geweld en drugsgebruik onder jongeren, aanpak pesten, online veiligheid waaronder aanpak en preventie van sexting en grooming, aanpak van polarisatie en radicalisering en verkeersveiligheid.

3. *Uitvoering plan van aanpak polarisatie*

Om polarisatie in de maatschappij en op scholen tegen te gaan is een plan van aanpak polarisatie opgesteld. Deze aanpak zal verder worden uitgewerkt in overleg met scholen, Halt, de politie en andere partners.

4. *Bevorderen van passend onderwijs*

De samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs zijn er om een samenhangend geheel van voorzieningen en ondersteuning passend onderwijs te bieden aan leerlingen die dit nodig hebben. Een goede aansluiting en samenwerking met de jeugdhulp is hierbij belangrijk. De gezamenlijke uitgangspunten, werkwijze en afspraken zijn vastgelegd in het Werkprogramma onderwijs en jeugdhulp. In dit werkprogramma zijn de kinderopvangorganisaties, het primair -, speciaal -, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs vertegenwoordigd. De rol van de schoolcoach in en rondom de school wordt sterker gepositioneerd om de beweging van zwaar naar licht beter te kunnen maken. Het integrale onderwijscentrum wordt verder ontwikkeld en een belangrijke nieuwe ontwikkeling is de verkenning om binnen het Altra College Hoofddorp meer vormen van speciaal onderwijs te bieden (onderwijs nabij). Stichting KOOS wordt door de gemeente gefaciliteerd bij de huisvesting van de Samen naar school klas.

De Knipkaart tutoring in het basisonderwijs wordt door de gemeente gefaciliteerd om de aansluiting tussen de VVE-doelgroep en groep 1 en 2 binnen het primair onderwijs te borgen. Kinderen die nog een (grote) taalachterstand hebben krijgen extra les vanuit de VVE.

5. *De Lokaal Educatieve Agenda (LEA)*

Schoolbesturen van het basis-, speciaal-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs willen samen met de kinderopvanginstellingen en de gemeente hét verschil maken voor kinderen en jongeren in Haarlemmermeer. Talentontwikkeling, welbevinden, diversiteit en kwaliteit van onderwijs en ontwikkeling zijn hierbij de generieke doelen. Er zijn verschillende thema's gekozen waaraan wordt gewerkt:

- Taskforce lerarentekort
- Profileren en leerlingenstromen

- Huisvesting: Integraal huisvestingsplan 2.0
- Passend onderwijs
- Sport, bewegen en gezondheid
- Internationalisering onderwijs

6. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid

Met de aanpak taal- en onderwijsachterstanden willen wij bereiken dat iedereen op passend niveau onderwijs kan volgen en zo snel mogelijk de Nederlandse taal beheerst om optimaal onderwijs te genieten.

Wij hebben het budget voor de VVE verhoogd, zodat aan de nieuwe wettelijke eisen kan worden voldaan en er overal in de gemeente opvang en VVE van hoogwaardige kwaliteit geboden kan worden.

De subsidies voor het nieuwkomersonderwijs zijn verhoogd en er is een subsidie beschikbaar voor extra taalonderwijs in het regulier voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs.

7. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Vanuit de leerplicht en RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) functie spannen wij ons in om zo veel mogelijk jongeren hun startkwalificatie te laten behalen en voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Wij maken deel uit van de RMC-regio agglomeratie Amsterdam. Wij streven naar een sterke lokale aanpak met een divers aanbod voor de jongeren

tot en met 22 jaar die (dreigen) voortijdig schoolverlater te worden. Op preventief vlak zetten wij in op een goede samenwerking met de scholen, verzuimsignalering en verzuimgesprekken in een vroegtijdig stadium. Curatief, om jongeren weer terug naar school of aan het werk te krijgen, zetten wij in op huisbezoeken en trajecten die terugleiden naar school of werk.

In het kader van de aanpak van Jongeren in een Kwetsbare Positie (JKP) en het monitoren van de Voortijdig Schoolverlaters (VSV) worden alle jongeren die zonder startkwalificatie van school af gaan intensief gemonitord. Eenieder die geen nuttige dagbesteding heeft, wordt regelmatig benaderd en begeleiding aangeboden.

In 2020 zullen de incidentele extra regionale RMC-middelen worden ingezet om het voortijdig schoolverlaten terug te dringen in het Middelbaar Beroepsonderwijs.

8. Bieden van onderwijsverbreding

Op iedere school wordt een passend natuur- en milieueducatie (NME) programma gevolgd. NME vergroot de kennis van natuur en milieu en draagt bij aan een hogere bewustwording op het gebied van duurzaamheid en het bevorderen van een circulaire samenleving in Haarlemmermeer. Middels de Groene kapstok en de subsidie is NME en duurzaamheid belegd bij het Haarlemmermeerse onderwijs.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	Baten	2.668	4.028	3.301	3.241	3.241	3.241
	Lasten	24.014	24.521	23.448	23.732	25.452	26.121
	Saldo	-21.346	-20.492	-20.147	-20.491	-22.211	-22.880

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Activiteiten arbeidsmarkt	-474	-	-	-
Overig	-253	-60	-	0
Totaal Baten	-727	-60	-	0

Lasten

Activiteiten arbeidsmarkt	474	-	-	-
Kameleon Zwanenburg	318	-	-	-
Onderwijsachterstanden	-253	135	-	-
Internationaal onderwijs	250	78	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	209	-	-	-
Kapitaallasten	141	-886	-1.720	-669
Indexering subsidies	-60	-	-	-
Projectleider Multifunctionele Accommodaties	58	-	-	-
Onderwijshuisvesting	-	330	-	-
Overig	-65	59	0	0
Totaal Lasten	1.072	-284	-1.720	-669

Baten

In 2019 is incidenteel een subsidie toegekend door het Europees Sociaal Fonds (ESF) met als doel om mensen langer en productief aan het werk te houden en in te zetten op leeftijdsbewust personeelsbeleid (zie ook de lasten).

Lasten

Het in 2019 van het ESF ontvangen subsidie (zie de baten) is in zijn geheel als eenmalige subsidie overgemaakt naar VBZ-KAM (Vereniging Samen Voor Betere Zorg - Kennemerland, Amstelland en Meerlanden) ter bekostiging van dit project.

In het kader van het innovatieprogramma aardgasvrije en frisse basisscholen is er in 2018 voor de Kameleon in Zwanenburg een bijdrage toegewezen via de decembercirculaire gemeentefonds. Omdat besteding in 2018 niet meer mogelijk was, is dit budget overgeheveld naar 2019.

De geraamde budgetten voor onderwijs zijn in 2020 € 253.000 hoger vanwege extra kosten voor de overdracht van het zorgloket en kosten voor de invoering van 16 uur VVE. Vanaf 2021 neemt dit budget structureel af met € 135.000.

In de begroting 2019 is incidenteel een bedrag geraamd voor internationalisering onderwijs. In 2020 staat een bedrag van € 78.000 in de begroting voor het laatste deel van de subsidie voor de internationale basisschool.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. Deze investeringen hebben betrekking op onderwijshuisvesting (IHP).

De indexering van de subsidies met 1,5% leidt tot een verhoging van de lasten op dit beleidsdoel.

Voor de beheerproblematiek van de multifunctionele accommodaties is een projectleider aangesteld voor 2019, deze projectleider wordt niet meer ingezet in 2020.

Binnen de onderwijshuisvesting komen structurele lasten te vervallen. Deze betreft vooral de huurlasten welke niet meer betaald hoeven te worden. Dit levert vanaf 2021 een structureel voordeel op. Dit voordeel dient ter gedeeltelijke dekking van de hogere kapitaallasten van onderwijshuisvesting.

Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij stimuleren inwoners, jong en oud, om prettig en zelfstandig te leven in hun woonomgeving en een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Activiteiten en diensten worden op maat in wijken en kernen uitgevoerd, gebruikmakend van een uitgebreid en divers netwerk van sociaal-culturele accommodaties. Wij vinden het belangrijk dat inwoners van jong

tot oud zelf initiatief nemen, vrijwilligerswerk doen alsmede gevraagd en ongevraagd het gemeentebestuur adviseren over zaken die zij belangrijk vinden.

Activiteiten

1. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties
2. Zorgen voor een breed aanbod van sociaal-culturele activiteiten

3. Lokale Inclusie Agenda
4. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet
5. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk
6. Stimuleren van jeugdparticipatie
7. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren
8. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit
9. Uitvoering geven aan de nota Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte
10. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving
11. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg
12. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid

Toelichting

1. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties

We werken samen met Maatvast verder aan het toekomstbestendig maken van het beheer en de exploitatie van de sociaal-culturele accommodaties. Het doel is dat het voor inwoners vanzelfsprekend is om voor een activiteit, ontmoeting, cursus of spreekuur terecht te kunnen in een wijkgebouw, dorps huis of jongerencentrum. In 2020 zal meer bekendheid worden gegeven aan het tarievenstelsel van Maatvast, waarbij inwoners, onder bepaalde voorwaarden, kosteloos gebruik kunnen maken van de accommodaties. Naast de Maatvast accommodaties zijn er zelfstandige dorps huizen waarbij een zelfstandige stichting het beheer en de exploitatie van het dorps huis uitvoert.

2. Zorgen voor een breed aanbod van sociaal-culturele activiteiten

Wij subsidiëren diverse organisaties die sociaal-culturele activiteiten aanbieden voor verschillende doelgroepen, gericht op ontspanning, ontspanning en ontmoeting: onder andere stichting MeerWaarde, Stichting Maatvast, Sportservice Haarlemmermeer, dorps- en wijkkraden en ouderen- en jeugdorganisaties.

3. Lokale Inclusie Agenda

We zetten het koploperprogramma van de VNG met 24 andere gemeenten twee jaar langer voort (tot 2022) om aansprekende voorbeelden uit te wisselen waarin inclusie wordt bevorderd.

De gemeente zet vooral in op het inschakelen van ervaringsdeskundigheid in ons werkproces, begrijpelijk communiceren, bejegening en onafhankelijke cliëntondersteuning, het zelfstandig wonen en fysieke toegankelijkheid van openbare gebouwen en openbare buitenruimte

en evenementen. Zo geven we onze inhoud aan zowel sociale als fysieke inclusie. We werken samen met de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer (BGH) aan bewustwording via onder meer deelname aan terugkerende landelijke evenementen zoals de Week van de Toegankelijkheid of publieksacties en gastlessen in het onderwijs. We werken gericht aan een toegankelijke gemeentelijke website en sociale kaart.

4. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet

De Vrijwilligerscentrale, ondergebracht bij Stichting MeerWaarde, is het kennis- en informatiecentrum binnen Haarlemmermeer op het gebied van vrijwillige inzet. Onder de paraplu van de Vrijwilligerscentrale wordt het digitale matchingsplatform voor vrijwillig vraag en aanbod "Haarlemmermeer voor Elkaar" aangeboden, onderhouden en gepromoot. In nauwe samenwerking met andere lokale organisaties wordt trainingsaanbod ontwikkeld en aangeboden via de Vrijwilligersacademie. Ook worden vrijwilligersorganisaties ondersteund. Verder wordt uitvoering gegeven aan de Haarlemmermeer-brede maatjesaanpak en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. In 2020 willen we de visie informele zorg (vrijwilligers en mantelzorgers) implementeren.

5. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk

Het bevorderen van bewonersinitiatieven, om zo te komen tot actieve inzet in de eigen wijk of kern, is een van de aandachtspunten van de Stevige Sociale basis. In de prestatieafspraken met Stichting MeerWaarde, Sportservice Haarlemmermeer en het Centrum voor Duurzaamheid (NMCX) hebben wij opgenomen dat zij (groepen) buurt- en wijkbewoners en vrijwilligersorganisaties helpen door ze te versterken en te activeren tot het nemen van initiatieven, participatie en het zelfstandig functioneren ten behoeve van de sociale samenhang in het gebied. Daarnaast blijven we de crowdfunding-site "Nieuwe Pioniers", waar initiatiefnemers middelen en ondersteuning kunnen "funden", ondersteunen.

6. Stimuleren van jeugdparticipatie

Binnen de gemeente Haarlemmermeer zijn voor jongeren meerdere manieren om te participeren om zo de inbreng en betrokkenheid van jeugd bij dingen die hen aangaan, te stimuleren. Dit geeft hen de mogelijkheid om zich te ontwikkelen tot actieve en betrokken inwoners. In 2020 worden de resultaten van het in 2019 uitgevoerde jeugdonderzoek bekend. Het jeugdonderzoek is een grootschalig onderzoek waarin kinderen,

jongeren en jongvolwassenen over uiteenlopende onderwerpen vragen beantwoorden. Met het jeugdonderzoek kan de doelgroep laten horen wat zij belangrijk vinden. De uitkomsten van het jeugdonderzoek geven inzichten die van belang voor het jeugdbeleid. Jongeren die zelf met een idee of initiatief aan de slag willen, kunnen terecht bij MENES: het platform voor jeugdparticipatie. Naast het faciliteren van jongereninitiatieven geeft MENES advies aan de gemeente over onderwerpen die onder jongeren spelen. Sinds eind 2015 bestaat ook het Digitale Jongerenpanel: de leden van dit panel ontvangen vragenlijsten waarmee we ideeën en meningen van jongeren over uiteenlopende onderwerpen verzamelen. Tot slot is er ook jeugdparticipatie bij specifieke projecten.

Vanaf 2017 heeft Haarlemmermeer een Kinderraad en een Jongerengemeenteraad. Tijdens de Dag van de Kinderraad stemmen de kinderen van de deelnemende basisscholen over voorstellen die zij zelf hebben opgesteld. Voorafgaand aan deze dag volgen de kinderen een lesprogramma en na de Dag van de Kinderraad voeren wij het voorstel uit dat de meeste stemmen heeft gekregen. Tijdens de Dag van de Kinderraad vindt ook de benoeming van de nieuwe kinderburgemeester plaats. In de Jongerengemeenteraad geven jongeren tussen de 12 en 21 de gemeente gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die jongeren aangaan.

Het Jongereninformatie Punt (JIP) is een plek waar jongeren op een laagdrempelige manier en kosteloos terecht kunnen voor vragen over uiteenlopende onderwerpen. De website van het JIP is een voorportaal voor meerdere Haarlemmermeerse organisaties die voor en met jongeren werken.

7. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen en jongeren

Het kinder- en jongerenwerk richt zich op de sociale ontwikkeling van kwetsbare en risicokinderen. Doelstelling daarbij is het vergroten van de eigen mogelijkheden van kwetsbare jeugd in hun persoonlijke, sociaal-emotionele en sociaal-communicatieve, ontwikkeling en het versterken van zelfredzaamheid en weerbaarheid. Het sociaal werk jeugd, en de sociaal makelaar jeugd van MeerWaarde kunnen worden ingezet om deze doelen te realiseren. De door Maatvast geëxploiteerde jongerencentra richten zich op alle jongeren en bieden hen de mogelijkheid hun talenten te ontplooiën, elkaar op laagdrempelige wijze te ontmoeten en zich actief in te zetten als vrijwilliger.

8. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit

Onder onze regie werken wij samen met MeerWaarde, politie, justitie en hulpverlenende instanties om jeugdoverlast en -criminaliteit tegen te gaan. De aanpak richt zich op de aanpak van jeugdgroepen en omvat speciale maatregelen. Veelal (een combinatie van) preventie, zorg en/of repressie gericht op de groep, de persoon/het gezin en/of de omgeving (fysiek en sociaal). De aanpak richt zich op jeugd in de leeftijd van circa 12 tot en met 23 jaar die overlast veroorzaken en/of (dreigen) af (te) glijden naar criminaliteit. Samen met de partners trachten wij jongeren uit de doelgroep in beeld te hebben en houden, en te bewegen richting dagbesteding, opleiding, arbeid, hulpverlening en/of wonen waar dat nodig is.

9. Uitvoering geven aan de nota Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte

Jaarlijks worden de speelruimten aan de hand van de nota "Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte" geëvalueerd. Zo wordt onder andere per speelplek een waardering in kaart gebracht en aangegeven wat er verbeterd zou kunnen worden. Deze aanbevelingen nemen we mee in regulier beheer, onderhoud en aanpassing of vervanging van de openbare speelvoorzieningen. Op basis van specifiek onderzoek en signalen die we van externe partners ontvangen, passen we speelplekken aan, zodat deze, afgewogen tegen de wensen van omwonenden, aansluiten bij de behoeften van de jeugd.

10. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen

Wij willen alle inwoners mee laten doen in de samenleving. Wij stimuleren activiteiten die zorgen voor deelname van onder andere migranten en mensen met een beperking aan het maatschappelijk - en economisch verkeer. Het gaat daarbij om voorlichtingsbijeenkomsten, activiteiten gericht op toeleiding naar (vrijwilligers)werk, taal-, computercursussen en andere participatiecursussen. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij het Taalhuis. In verband met de toename van het aantal gehuisveste statushouders is er extra aandacht voor de integratie van deze inwoners. Wij subsidiëren daarom VluchtelingenWerk West en Midden-Nederland voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Stichting MeerWaarde voert voor ons activiteiten uit gericht op het activeren van kwetsbare inwoners en de toeleiding naar scholing en (vrijwilligers)werk. De verwachting is dat het gezamenlijke inloopsprekkuur van migrantenorganisaties ter ondersteuning van inwoners die niet taalvaardig zijn, wordt

gecontinueerd. Daarbij wordt ook weer aangesloten bij het Taalhuis teneinde de doelgroep optimaal te ondersteunen. Samen met het Taalhuis en partners wordt ingezet op het bereiken van (met name autochtone) laaggeletterden, onder andere door signaleringsfunctie te versterken en mensen te helpen via cursussen.

11. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg

Wij ondersteunen mantelzorgers door het aanbieden van een palet aan ondersteuning gericht op informatie en advies, ondersteuning, begeleiding (respijtzorg), waardering (mantelzorgcompliment) en educatie (cursussen, training en lotgenotencontact). Onder andere via publiekscampagnes attenderen wij mantelzorgers om een beroep te doen op deze ondersteuning. Respijtzorgmogelijkheden worden via de sociale kaart Haarlemmermeer en de Respijtwijzer onder de aandacht gebracht bij mantelzorgers. Ontspoorde mantelzorg heeft onze aandacht door het specifiek trainen van professionals om dit te signaleren en actie te ondernemen.

12. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid

Eenzaamheid is een complex vraagstuk dat vraagt om een samenhangende en integrale aanpak om zo deze problematiek bij inwoners eerder te signaleren, te doorbreken en tegen te gaan. Wij werken met een plan van aanpak vanuit de vijf landelijk benoemde pijlers om eenzaamheid aan te pakken te weten: bestuurlijk commitment, een sterk netwerk, samen met inwoners, via duurzame aanpakken en door resultaten te monitoren en bij te sturen. Wij treden op als regisseur om een lokale alliantie tegen eenzaamheid te vormen samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We continueren Meer voor elkaar in de buurt om gebiedsnetwerken te creëren en te verstevigen en kijken waar nieuwe en bestaande interventies het verschil maken. Zo is het project Compaan gestart in 2019 wat doorloopt in 2020 als digitale interventie om het gevoel van eenzaamheid te verminderen en mantelzorgers te ontlasten.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	Baten	1.045	1.276	1.295	1.295	1.295	1.295
	Lasten	11.956	14.185	13.725	12.929	12.930	13.017
	Saldo	-10.911	-12.909	-12.430	-11.634	-11.635	-11.722

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	19	-	-	0
Totaal Baten	19	-	-	0
Lasten				
Statushouders	692	336	-	-
Stevige sociale basis	250	-	-	-
Versterking taalniveau statushouders	-178	178	-	-
Kapitaallasten	-165	-16	-	-96
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-96	-	-	-
Indexering subsidies	-60	-	-	-
Subsidie Maatvast	-	279	-	-
Overig	17	19	-1	9
Totaal Lasten	460	796	-1	-87

Lasten

Het budget voor statushouders is in 2019 hoger doordat een deel van de incidentele middelen voor maatschappelijke begeleiding voor statushouders uit 2018 naar 2019 is doorgeschoven. In 2020 zijn er extra middelen beschikbaar vanwege de rijksbijdrage voor maatschappelijke begeleiding statushouders.

Het budget voor stevige sociale basis is in 2019 incidenteel hoger doordat het project Sociaal makelaars later gestart is waardoor het resterende budget uit 2018 is overgeheveld naar 2019.

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben Rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Voor de uitvoering van deze afspraken stelt het kabinet extra middelen ter beschikking in 2020.

Ten opzichte van 2019 zijn de kapitaallasten met name hoger omdat in het investeringsplan rekening wordt gehouden met de aankoop van drie panden van woningcorporatie Ymere in verband met de realisatie van fase A2 en A3 van het project de Nieuwe Kom, Nieuw-Vennep (raadsvoorstel 2015.0024999).

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting op dit beleidsdoel.

De indexering van de subsidies met 1,5% leidt tot een verhoging van de lasten op dit beleidsdoel.

In 2019 is Maatvast geconfronteerd met een aantal kosten die niet binnen de reguliere begroting van Maatvast zijn op te vangen. Dit betrof met name extra exploitatielasten voor dorps huis De Reede in Rijsenhout, doorzetten jongerencentrum Het Contact in Nieuw-Vennep en voorzetten Cursusbureau ouderen. Voor 2020 is met de Voorjaarsrapportage 2019 incidenteel extra budget beschikbaar gesteld.

Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Naast wonen, werken, sport en recreëren is een goed cultureel aanbod een essentiële pijler voor het maatschappelijke belevingsniveau van Haarlemmermeer. Wij voeren een cultureel programma uit dat aansluit bij onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Een actief cultuurbeleid met een uitvoeringsprogramma dat ervoor zorgt dat zij nu en in de toekomst met plezier in onze gemeente wonen, werken en verblijven.

De activiteiten van onze culturele instellingen, met name het Cultuurgebouw, vormen een belangrijk onderdeel van de algemene voorzieningen in de sociale basisinfrastructuur. In deze basisinfrastructuur worden verbindingen gelegd tussen cultuur, zorg, welzijn en sport waardoor samenhangende arrangementen ontstaan die sterker dan nu bijdragen aan de beweging van zwaar naar licht.

In ons erfgoedbeleid stellen wij ons ten doel de cultuurhistorische waarden van Haarlemmermeer te behouden en zichtbaar maken, draagvlak te creëren en de identiteit te versterken. Musea, kunst, architectuur en cultuurhistorie tonen die landschappelijke en culturele kenmerken aan

inwoners en bezoekers en leggen verbindingen tussen de sporen uit het verleden en de hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen in onze gemeente. Het voeren van een proactief erfgoedbeleid is daarvoor belangrijk, zoals is weergegeven in de nota 'Erfgoed op de kaart'. Hierin ligt de nadruk op materieel erfgoed in verband met de directe wettelijke verantwoordelijkheid en het stimuleren van monumenteigenaren door middel van een goede informatievoorziening en subsidiemogelijkheden.

Activiteiten

1. Implementeren van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'
2. Musea en erfgoed; uitvoeren ambitieniveau 2 conform nota 'Erfgoed op de kaart'
3. Uitvoeren Visie op de Geniedijk in Haarlemmermeer en behouden en duurzaam ontwikkelen van de Stelling van Amsterdam
4. Stimuleren cultureel ondernemerschap
5. Uitvoering programma Beeldende Kunst en Vormgeving

Toelichting

1. *Implementeren van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'*
Wij evalueren de tweede fase van de uitvoering van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen

voor ondernemerschap' (2017-2020). Tevens bereiden wij het cultuurbeleid en de uitvoering voor de volgende periode voor (2021-2024). Het effect van de meerwaarde van de juridische fusie van de vijf labels van Het Cultuurgebouw gaat in 2020 zijn beslag krijgen, waarbij Het Cultuurgebouw nog meer een vanzelfsprekend, uitdagend en toegankelijk ankerpunt is. Tevens nemen we besluit over de huisvesting van de bibliotheek Nieuw-Vennep.

2. Musea en erfgoed; uitvoeren ambitieniveau 2 conform nota 'Erfgoed op de kaart'

Wij hebben najaar 2019 het geactualiseerde erfgoedbeleid 2019-2023 opgesteld, op basis van de speerpunten uit de nota 'Erfgoed op de kaart'. Daarin hebben wij opgenomen dat wij ons concentreren op musea die het verhaal van Haarlemmermeer vertellen en zo bijdragen aan de identiteit van onze gemeente. Voorts zetten wij ons in voor het ordenen en ontsluiten van kennis over erfgoed en cultuur, wordt erfgoed nog meer geïntegreerd in het omgevingsbeleid en willen wij het verhaal van Haarlemmermeer beter bekend en zichtbaar maken. Wij houden onze parels in ere, met name door behoud van de monumenten in onze gemeente en het in stand houden van de unieke waarden van onze ringvaart en ringdijk.

3. Uitvoeren Visie op de Geniedijk in Haarlemmermeer en behouden en duurzaam ontwikkelen van de Stelling van Amsterdam

In 2009 is de Visie op de Geniedijk vastgesteld. Naar aanleiding hiervan is de (her)ontwikkeling

van de forten en batterijen en toebehoren ter hand genomen. We continueren het ingezette beleid voor restauratie en herbesteding van de forten, in 2020 gaat dat in het bijzonder gelden voor fort bij Aalsmeer.

4. Stimuleren cultureel ondernemerschap

Naast subsidie kennen culturele organisaties andere inkomensbronnen zoals entreegelden, commerciële inkomsten en overige private bronnen zoals donaties. Wij stimuleren en, waar mogelijk, faciliteren het (cultureel) ondernemerschap en gaan na op welke wijze de culturele organisaties hun financiële draagvlak kunnen vergroten, zonder dat dat conflicteert met de subsidiedoelstellingen.

5. Uitvoering programma Beeldende Kunst en Vormgeving

Ook in 2020 staat de uitvoering van het programma Beeldende Kunst en Vormgeving in het teken van de realisatie van 'Ida', een monumentale sculptuur in PARK21. Voorts continueren we het beleid om Beeldende Kunst te integreren bij nieuwe bouwprojecten.

In 2020 is een onafhankelijke klankbordgroep Beeldende Kunst met inwoners operationeel, die adviseert bij de aankoop en plaatsing van beeldende kunst in de openbare ruimte.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	Baten	6.465	6.190	6.134	6.134	6.134	6.134
	Lasten	23.073	22.833	23.064	22.959	22.909	22.857
	Saldo	-16.608	-16.642	-16.930	-16.825	-16.775	-16.724

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Bijdrage Wet educatie beroepsonderwijs	-150	-	-	-
Indexering huur	89	-	-	-
Oude Raadhuis	57	-	-	-
Lichtbeeld Windzwaard	-52	-	-	-
Overig	-1	-	-	0
Totaal Baten	-57	-	-	0

Lasten

Kapitaallasten	-325	37	-	-
Indexering subsidies	-251	-	-	-
Subsidie Cultuurgebouw: taalkoppels en -adviseurs	150	-	-	-
Haarlemmermeermuseum de Cruquius	65	-	-	-
Lichtbeeld Windzwaard	52	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-	68	-	-
Overig	78	0	50	51
Totaal Lasten	-231	105	50	51

Baten

Vanuit de Regionale WEB (Wet educatie beroepsonderwijs)-gelden zijn middelen beschikbaar gesteld voor informeel educatief aanbod. Deze middelen worden besteed aan taalkoppels en -adviseurs (zie de lasten).

Conform de Voorjaarsrapportage 2019 zijn de huren met 1,5% geïndexeerd.

Het Oude Raadhuis wordt vanaf 2020 verhuurd als horecabestemming. Dit geeft een structureel voordeel.

Vanuit de voorziening Onderhoud gebouwen, onderdeel Kunst en Cultuur, is eenmalig in 2019 een bedrag onttrokken voor optimaliseren van het lichtbeeld Windzwaard.

Lasten

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen van culturele instellingen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten.

De indexering van de subsidies met 1,5% leidt tot een verhoging van de lasten op dit beleidsdoel.

Aan het Cultuurgebouw is in 2019 een subsidie verleend voor de realisatie van taalkoppels en taaladviseurs. De middelen hiervoor zijn vanuit de Regionale WEB (Wet educatie beroepsonderwijs)-gelden beschikbaar gesteld (zie de baten).

Conform raadsvoorstel 2018.0035016 Nieuwbouw, restauratie en herinrichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius, worden de kapitaallasten van de verstrekte bijdrage deels gedekt door een verlaging van de materiële budgetten van de cultuurbegroting.

Lichtbeeld Windzwaard: zie toelichting bij de baten.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Inwoners hechten steeds meer belang aan een gevarieerd aanbod van sport en recreatievoorzieningen en activiteiten in en dichtbij de woonwijken. Zij hebben behoefte aan een multifunctionele leefomgeving om te wandelen, te fietsen, te sporten, te bewegen, zich te vermaken en elkaar te ontmoeten. Sport en bewegen is belangrijk voor alle inwoners. Zij doen dat in georganiseerd verband in specifieke voorzieningen maar veelal ook in een 'niet of anders georganiseerde' wijze in de openbare ruimte zoals de recreatiegebieden. We blijven ons derhalve inzetten voor:

- voldoende sport- en recreatiemogelijkheden dicht bij huis en in de wijk (sport- en gymzalen, spelen, ontmoetingsplekken, buurtparken);
- voldoende bovenwijkse sportvoorzieningen (buitensportcomplexen, sporthallen en zwembaden);
- vitale sportorganisaties met een kwalitatief hoogwaardig activiteiten aanbod;
- recreatiemogelijkheden in centrale openbare ruimten (wijkparken);
- 'groene en blauwe' mogelijkheden in het buitengebied (groen- en recreatiegebieden).

Sport

De opdracht om sport en bewegen als instrument in te zetten om sociaal maatschappelijke doelen te bereiken is de komende jaren van belang.

Topsport is een katalysator voor de breedtesport. Wij willen daarom zowel voor de topsport als de breedtesport goede sportfaciliteiten en ondersteuning van sportorganisaties blijven aanbieden. Het behoud van het (sport)voorzieningsniveau is belangrijk voor de leefbaarheid van de woonomgeving, vooral in de kleinere kernen.

Recreatie en toerisme

De restantopgave uit de Vinexperiode-Raamplan Haarlemmermeér Groen voor nieuwe groene recreatieruimte van ongeveer 350 hectare, wordt (onder andere) met behulp van de compensatiegelden van Schiphol (PASO) in de komende jaren in fasen gerealiseerd in PARK21: een multifunctioneel, metropolitaan landschapspark. Dichter bij huis wordt recreatie

mogelijk gemaakt met speel-, sport- en buurtparken en ontmoetingsplekken in de directe woonomgeving en de grotere wijkparks. Wij stimuleren het plaatsvinden van gevarieerde en aantrekkelijke evenementen. Evenementen zijn voor ons een middel om onder andere het leef- en het vestigingsklimaat te versterken en economische effecten voor de detailhandel en horeca te bevorderen.

Recreatievoorzieningen en een gevarieerd evenementenaanbod bevorderen, naast de functie van noodzakelijke vrijetijdsvoorzieningen voor onze inwoners, bovendien de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor toeristen. Dit toeristisch bezoek leidt tot hogere bestedingen aan horeca- en culturele voorzieningen. In 2020 gaan we het geactualiseerde recreatiebeleid implementeren.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			Prognose	
				2017	2018	2019	2020	2021
Recreatiegebieden	Hectare	Lokaal	Gemeente	932	932	n/b	-	-
Recreatiegebieden	gebieden	Lokaal	Gemeente	15	15	n/b	-	-
Haarlemmermeerse Bos	Aantal bezoeken per jaar van	Lokaal	Gemeente	1,75	1,75	n/b	-	-
Toolenburgerplas	belangrijkste	Lokaal	Gemeente	1,4	2,5	n/b	-	-
Groene Weelde	recreatie-gebieden in miljoenen	Lokaal	Gemeente	0,6	0,6	n/b	-	-
Aantal grote en kleine evenementen	Aantal	Lokaal	Vergunningen bestand gemeente	120	140	n/b	-	-
Mysteryland				96.000	110.000	n/b	-	-
Concours Hippique				20.000	15.000	n/b	-	-
Meerlive	Aantal bezoekers enkele kleine en grote evenementen	Lokaal	Tellingen en schattingen gemeente/organisatoren	35.000	20.000	n/b	-	-
Meerjazz				10.000	5.000	n/b	-	-
Mudmasters				14.000	12.000	n/b	-	-
Winterland				30.000	n.v.t.	n/b	-	-
Awakenings					35.000	n/b	-	-

Activiteiten

1. Uitvoeren van het geactualiseerde sportbeleid
2. Uitwerken van de pijlers van het sportbeleid
3. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod
4. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties
5. Zorgen voor ondersteuning van (top)sportverenigingen en organisaties
6. Ondersteuning kern- en groeisporten, talentontwikkeling en evenementen via het topsportloket
7. Uitvoeren van het toerisme- en evenementenbeleid, het recreatie en groot groenbeleid en het speelruimtebeleid
8. Voorbereiden van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos

Toelichting

1. *Uitvoeren van het geactualiseerde sportbeleid*
Binnen de uitvoering van het sportbeleid richten we onze aandacht met name op volwassenen, ouderen en kwetsbaren.

2. *Uitwerken van de pijlers van het sportbeleid*
De pijlers binnen het sportbeleid worden uitgewerkt richting een uitvoeringsplan. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de conclusies uit het onderzoek 'Sportlandschap van Haarlemmermeer', welke dit jaar weer uitgevoerd zal worden. Team Sportservice is bij de uitvoering onze grootste partner. In een programma van eisen zijn de gezamenlijke afspraken hierover vastgelegd. In 2018 is deze voor twee jaar verleend (voor 2018 en 2019). Eind 2019 wordt besloten voor welke termijn de subsidie voor de komende jaren verleend wordt.

3. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod

Naast het realiseren en op peil houden van kwalitatief goede, toegankelijke en laagdrempelige sportaccommodaties, voert Team Sportservice in onze opdracht diverse activiteiten en diensten uit voor alle inwoners en organisaties in Haarlemmermeer (gemeentebrede basis). Deze activiteiten en diensten vervullen een belangrijke rol in het behouden en versterken van de fysieke en sociale sportinfrastructuur en dus het fysiek en sociaal in beweging krijgen en houden van alle inwoners van Haarlemmermeer.

4. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties

Voor de optimalisering van het beheer en het onderhoud van buitensportaccommodaties wordt gebruik gemaakt van een meerjarenonderhoudsplan. Wij onderzoeken de mogelijkheden om maatschappelijke organisaties actief ruimte te bieden voor medegebruik van sportvoorzieningen. In samenwerking met Sportfondsen Haarlemmermeer, Team Sportservice, verenigingen, onderwijs en ondernemers wordt invulling gegeven aan planvorming voor nieuwe sportaccommodaties.

5. Zorgen voor ondersteuning van (top)sportverenigingen en organisaties

De inzet van Team Sportservice is er voor een groot deel op gericht om sportverenigingen te ondersteunen bij het uitoefenen van hun basisfunctie als sportaanbieder en daarmee met het behouden/vergroten van hun bestaansrecht. Bovendien wordt gelet op de mate waarin verenigingen maatschappelijk actief zijn of de intentie hebben om een bredere maatschappelijke rol te vervullen. Daarbij worden de banden tussen sportorganisaties/verenigingen en andere maatschappelijke organisaties verder aangetrokken om de kansen te vergroten voor extra activiteitenaanbod en gebruik van voorzieningen, bijvoorbeeld voor de dagbesteding van kwetsbare groepen.

6. Ondersteuning kern- en groeisporten, talentontwikkeling en evenementen via het topsportloket

Sporten in Haarlemmermeer moet voor iedereen mogelijk zijn, ook voor topsporters en talenten.

Topsportloket Haarlemmermeer ondersteunt verenigingen, sporters en evenementorganisatoren bij hun ambities. De banden met het bedrijfsleven worden verstevigd, zodat een extra financiële ondersteuningsmogelijkheid richting de topsporters ontstaat. Het onlangs geëvalueerde topsportbeleid wordt uitgevoerd.

7. Uitvoeren toerisme en evenementenbeleid en uitvoeren geactualiseerd recreatiebeleid

In 2019 is een nieuwe visie toerisme en evenementen vastgesteld alsmede een geactualiseerd beleid recreatie en grootschalig groen. In 2020 worden in dit kader verschillende uitvoeringsactiviteiten ter hand genomen. De bestaande samenwerking in de MRA, op het gebied van het metropolitaan landschap, toerisme en in het project Amsterdam Bezoeken, Holland Zien, zetten wij voort. In aanvulling op het bestaande regionale fietsknooppuntennetwerk en sloepenvaarnetwerk, starten we met de regiogemeenten met de uitrol van een regionaal wandelnetwerk.

8. Voorbereiden van recreatie deelprojecten, PARK21 (in deelgebied 2, 3 en 4), de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos

PARK21: na vaststelling van een actuele Masterplankaart, de Milieueffectrapportage (MER) en het bestemmingsplan gaan we in 2020 verder met de ontwikkeling van de Park- en Polderlaag in deelgebied 2 en 3. Na afwikkeling van de grondverwerving, starten we met de realisatie van de recreatieve en ecologische zone Veldpost ten zuiden van de Schipholweg, die naar verwachting in 2021 voltooid zal zijn.

In samenwerking met het Recreatieschap Spaarnwoude en Staatsbosbeheer worden kwaliteitsverbeteringen uitgevoerd in de Staatsbosbeheergebieden in het zuiden van Haarlemmermeer, zoals Vennepershout, Zwaansbroek en de IJtochtzone.

Sinds 2017 is gefaseerd de vernieuwing van de voormalige Floriadetuinen en andere deelgebieden van het 40 jaar oude Haarlemmermeerse Bos ter hand genomen. In 2020 wordt de volgende serie vernieuwingen uitgevoerd.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	Baten	6.044	6.544	6.496	6.496	6.496	6.496
	Lasten	22.807	26.129	26.888	26.076	26.522	29.560
	Saldo	-16.763	-19.585	-20.392	-19.580	-20.026	-23.064

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	-48	-	-	0
Totaal Baten	-48	-	-	0
Lasten				
Kapitaallasten	-445	145	129	445
Mainport & Groen	-440	627	-576	-3.483
Revitalisering Haarlemmermeerse Bos	175	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-162	-	-	-
Indexering subsidies	41	-	-	-
Overig	73	40	1	0
Totaal Lasten	-758	812	-446	-3.038

Lasten

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen van sport en recreatievoorzieningen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten.

De aanwending van de van de Stichting Mainport en Groen ontvangen middelen voor groen- en recreatieve voorzieningen schuift op, met name omdat het oorspronkelijk voornemen tot aanleg van een fietspad in Nieuwe Meer naast de A9 en de golfbaan, niet kan worden uitgevoerd wegens te krappe ruimte en veiligheid. Alternatieve recreatieve voorzieningen in Nieuwe Meer zijn in voorbereiding.

Voor de aanpassing van het Project Groene As wordt verwezen naar het MPI voorjaar 2019.

In 2023 zullen de overgenomen projecten van Mainport en Groen naar verwachting afgerond worden. De lasten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve Mainport en Groen.

In het kader van de gefaseerde revitalisering van het recreatiegebied Haarlemmermeerse Bos worden onder meer de toegangen tot het bos bij de fietstunnels ter hoogte van Dassenbos en Ravensbos verbeterd en de bosvakken en routes in de westrand vernieuwd. Het budget wordt gedekt uit de reserve Haarlemmermeerse Bos.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting op dit beleidsdoel.

De indexering van de subsidies met 1,5% leidt tot een verhoging van de lasten op dit beleidsdoel.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000.		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Maatschappelijke ontwikkeling							
Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.	Baten	16.422	18.131	17.320	17.260	17.260	17.260
	Lasten	92.380	98.832	98.470	97.039	99.156	102.898
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-75.958	-80.701	-81.150	-79.780	-81.896	-85.638
Reservemutaties	Onttrekking	1.677	2.203	2.463	1.795	2.449	5.923
	Storting	981	175	160	160	160	160
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-75.261	-78.673	-78.848	-78.145	-79.607	-79.875

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	Baten	200	93	94	94	94	94
	Lasten	10.530	11.164	11.345	11.344	11.343	11.342
	Saldo	-10.330	-11.071	-11.251	-11.250	-11.249	-11.249
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	Baten	2.668	4.028	3.301	3.241	3.241	3.241
	Lasten	24.014	24.521	23.448	23.732	25.452	26.121
	Saldo	-21.346	-20.492	-20.147	-20.491	-22.211	-22.880
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	Baten	1.045	1.276	1.295	1.295	1.295	1.295
	Lasten	11.956	14.185	13.725	12.929	12.930	13.017
	Saldo	-10.911	-12.909	-12.430	-11.634	-11.635	-11.722
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	Baten	6.465	6.190	6.134	6.134	6.134	6.134
	Lasten	23.073	22.833	23.064	22.959	22.909	22.857
	Saldo	-16.608	-16.642	-16.930	-16.825	-16.775	-16.724
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	Baten	6.044	6.544	6.496	6.496	6.496	6.496
	Lasten	22.807	26.129	26.888	26.076	26.522	29.560
	Saldo	-16.763	-19.585	-20.392	-19.580	-20.026	-23.064

Toelichting reserves

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Onttrekking				
Kernen & Buurtschappen H&S	9	9	9	0
Onderwijshuisvesting	35	35	0	0
Recreatieplas Toolenburg	40	0	0	0
Reserve dekking afschrijvingslasten	1.317	1.317	1.430	1.430
Stichting Mainport en Groen (SMG)	1.062	435	1.010	4.493
Totaal Onttrekking	2.463	1.795	2.449	5.923
Storting				
Monumenten	60	60	60	60
Reserve dekking afschrijvingslasten	100	100	100	100
Totaal Storting	160	160	160	160

Onttrekkingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

Ter dekking van de kapitaallasten van verschillende investeringen wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan de reserve dekking afschrijvingslasten. Dit betreft met name Sportcomplex Koning Willem Alexander, Haarlemmermeer Lyceum, MFA Badhoevedorp, Dorpshuis Zwanenburg, en Monumenten.

Stichting Mainport en Groen (SMG)

SMG betreft de verwachte uitgaven voor de komende jaren in verband met de fase waarin de

groen- en recreatieprojecten, die de gemeente heeft overgenomen van de voormalige Stichting Mainport en Groen, zich bevinden.

Stortingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

Om de reserve dekking afschrijvingslasten op juiste hoogte te brengen wordt jaarlijks € 100.000 gestort. Het gaat hier om een ingroeienscenario voor de dekking van investeringen vanuit de oude gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Mobiliteit

Portefeuillehouder: Ruigrok

lasten in €	8.302
% totale begroting	1,9%
batens in €	896
% totale begroting	0,2%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	-	-	2.697	53%

01. Duurzaam Veilig inrichten van wegen.

02. Aanpak blackspots.

03. Verkeerseducatie.

04. Monitoring en effectmeting.

Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.

896 -14% 5.605 47%

01. Planuitwerking en voorbereiding regionale en lokale wegen.

02. Planuitwerking slimme mobiliteit en regionale samenwerking.

03. Planuitwerking (hoogwaardig) Openbaar Vervoer & uitvoeren OV-Halte-Halte vervoer.

04. Planuitwerking fiets.

05. Beleidsontwikkeling en toetsing parkeren.

06. Monitoring en effectmeting.

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Vervoerregio Amsterdam

Beleidsdoel B: Vervoerregio Amsterdam

Treinstation Hoofddorp

Mobiliteit

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

In de in december 2018 vastgestelde Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer staan de negen kernpunten of ambities van het verkeer- en vervoersbeleid. Naast aandacht voor autoverkeer worden hierin het parkeerbeleid, fietsbeleid en de openbaar vervoer-visie nader uitgewerkt. Als tiende kernpunt is monitoring en indicatoren door de raad toegevoegd. Dit kernpunt staat voor het meetbaar maken van maatregelen en het monitoren van behaalde resultaten.

De vastgestelde kernpunten of ambities zijn:

1. Vrijheid van bewegen en vrijheid om een vervoermiddel te kiezen
2. Ruimte voor innovatie voor het 'nieuwe bewegen'
3. Een efficiënt en flexibel mobiliteitssysteem: klaar voor de toekomst
4. Bestaande knelpunten in het netwerk oplossen
5. Mobiliteit met oog voor de leefomgeving
6. Veilig bewegen
7. Evenwichtige ontwikkeling op de juiste plek, met de juiste functies. Elk knooppunt zijn eigen kleur.
8. Mobiliteit in en door Haarlemmermeer: gedeeld belang van gemeente, regio, rijk en bedrijfsleven
9. Faciliteren van schone en stille mobiliteit
10. Monitoring en indicatoren

De mobiliteitsvisie vormt hiermee het kader voor onze jaarlijkse activiteiten. Om dit kader inhoud te geven wordt ieder eerste jaar van een raadsperiode een investeringsagenda vastgesteld waarin de belangrijke projecten en ontwikkelingen op hoofdlijnen worden vastgesteld voor de dan volgende vijf jaar.

Jaarlijks wordt bij de Uitvoeringsagenda Beheer en Bereikbaarheid een afweging gemaakt over de onderhoudsinvesteringen en de projectmatige bereikbaarheidsinvesteringen die dan voor het volgende jaar worden vastgesteld. Deze uitvoeringsagenda gaat over investeringen en wordt ieder jaar voor de voorjaarsrapportage vastgesteld door het college van B&W.

Jaarlijks stellen we de verwachtingen en urgentie van de projecten in de uitvoeringsagenda vast. We monitoren aan de hand van de in de investeringsagenda vastgelegde prestatieindicatoren de ontwikkeling van ons mobiliteitsstelsel en de verkeersveiligheid.

Verbonden partijen

De *Vervoerregio Amsterdam* (VRA) stelt het regionale verkeer en vervoersbeleid op in samenwerking met de gemeenten. Jaarlijks worden nieuwe uitvoeringsprogramma's voor weg, openbaar vervoer, fiets en verkeersveiligheid opgesteld. In deze uitvoeringsprogramma's staan ook Haarlemmermeerse projecten met een regionaal belang, waar de vervoerregio een financiële bijdrage aan levert.

Relevant beleid

- Deltaplan Bereikbaarheid (2011.0048267) met het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma (2017.0011640)
- Parkeerverordening Haarlemmermeer 2018 (2018.0008775)
- Strategisch parkeerbeleid (2017.0004524)
- Structuurvisie Haarlemmermeer (2012.0033712)
- Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 (2013.0028472)
- Structuurvisie Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2035 (2012)
- Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer (2018.0065348)

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Ondanks de afname van het aantal ongevallen in de periode 2014–2017, maken we ons nu zorgen over een stijging van ongevallen bij met name ouderen en fietsers. Met het vaststellen van de Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer (2018.0065348) hebben we onder meer vastgelegd dat we onze aanpak van verkeersveiligheid intensiveren en dat we meer mobiliteitsknelpunten willen aanpakken.

Om het verkeersveiligheidsbeleid uit te voeren wordt intensief samengewerkt met andere partijen. Dit zijn andere wegbeheerders (provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, Schiphol), Vervoerregio Amsterdam, politie Kennemerland, Veilig Verkeer Nederland, Fietsersbond en schoolbegeleidingsdienst OnderwijsAdvies.

Activiteiten

1. Duurzaam Veilig inrichten van wegen
2. Aanpak blackspots
3. Verkeerseducatie
4. Monitoring en effectmeting

Toelichting

1. Duurzaam Veilig inrichten van wegen

Als onderdeel van de Mobiliteitsvisie heeft de gemeenteraad het geactualiseerde Wegcategoriseringsplan vastgesteld. Het Wegcategoriseringsplan bepaalt welke functie wegen moeten gaan krijgen en welke inrichting hierbij past. Wij passen daar waar we werk met werk kunnen maken de inrichting van onze wegen aan volgens de principes van Duurzaam Veilig. Hiertoe worden in de periode tot (streefjaar) 2027 alle wegen duurzaam veilig ingericht. Waar het kan zoveel mogelijk in combinatie met regulier onderhoud. Waar het nodig is voeren we de verkeersveilige inrichting eerder uit. Zo gaan we in 2020 in combinatie met onderhoud een groot deel van de Oude Kruisweg in Cruquius afwaarderen en inrichten als zone 30km/u.

Om de herkenbaarheid van de maximumsnelheid verder te ondersteunen, rouleren er 30 snelheidsdisplay's (smiley's) op de gemeentelijke wegen. Hiervan zijn 15 smiley's specifiek voor de

ringdijk gereserveerd. Deze smiley's blijven maximaal drie maanden op dezelfde plek hangen. Met de smiley's worden weggebruikers direct geconfronteerd met hun gereden snelheid, wat (on)bewuste snelheidsovertredingen beperkt. Dit jaar zullen we ook nieuwe types smiley's testen die naast snelheid ook tekstberichten kunnen weergeven.

2. Aanpak blackspots

Doordat de ongevallenregistratie is verbeterd krijgen we een beter inzicht in op welke locaties op ons wegennet de meeste ongevallen gebeuren. Voorstellen ter verbetering van de verkeersveiligheid op deze locaties zijn opgenomen in de investeringsagenda mobiliteit.

3. Verkeerseducatie

Wij bieden een breed, en een voor scholen kosteloos, aanbod van verkeersveiligheidsprojecten. Zoals het praktisch verkeersexamen en praktijklessen over veiligheid rond een vrachtwagen. Sinds het schooljaar 2018–2019 is de organisatie van de verkeerseducatieprojecten sterk veranderd, zodat scholen voor alle projecten bij één regionaal aanspreekpunt terecht kunnen en dat alle gemeenten in de regio dezelfde projecten aanbieden. Dit wordt gecoördineerd door de VRA. Tot aan het huidige schooljaar beloonden wij basisscholen die verkeersveiligheid een vaste plaats geven in hun lesplan met een Haarlemmermeers Verkeersveiligheidslabel (HVL). Met ingang van het schooljaar 2019–2020 is het HVL overgaan in een nieuw verkeerslabel van de VRA, de Ster in het Verkeer-label. Wij verwachten dat daardoor het aantal scholen dat actief aan de slag gaat met verkeerseducatie nog groter wordt. Daarnaast willen wij scholen extra ondersteuning bieden in het behalen van het verkeersveiligheidslabel, zodat we scholen zo veel mogelijk werk uit handen nemen.

Naast verkeerseducatie voor de jongeren doen wij actief mee aan diverse verkeersveiligheidscampagnes om de volwassen weggebruikers te bereiken, zoals de BOB-campagnes, de *Scholen zijn weer begonnen-*

campagne en *Ik val op!* in Haarlemmermeer-campagne voor gebruik van fietsverlichting. In samenwerking met het Sociaal Domein nemen we met ingang van dit jaar deel aan de landelijke *Doortrappen*-campagne. Dit is een permanente campagne gericht op het vitaal houden van ouderen op de fiets, met een belangrijke focus op de verkeersveiligheid.

4. Monitoring en effectmeting

We monitoren de effecten van de investeringen en de inzet op educatie op verkeersveiligheid en rapporteren daar jaarlijks over.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	Baten	19	-	-	-	-	-
	Lasten	1.886	1.760	2.697	2.933	3.255	3.227
	Saldo	-1.866	-1.760	-2.697	-2.933	-3.255	-3.227

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Kapitaallasten	-962	-237	-325	26
Overig	25	1	3	2
Totaal Lasten	-937	-236	-322	28

Lasten

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen uit Deltaplan Bereikbaarheid is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De mobiliteitsvisie vormt het kader voor onze jaarlijkse activiteiten. Om dit kader inhoud te geven wordt ieder eerste jaar van een raadsperiode een investeringsagenda vastgesteld waarin de belangrijke projecten en ontwikkelingen op hoofdlijnen worden vastgesteld voor de dan volgende vijf jaar. Jaarlijks wordt bij de Uitvoeringsagenda een afweging gemaakt over de onderhoudsinvesteringen en de projectmatige bereikbaarheidsinvesteringen die het dan volgende jaar worden vastgesteld.

Activiteiten

1. Planuitwerking en voorbereiding regionale en lokale wegen
2. Planuitwerking slimme mobiliteit en regionale samenwerking
3. Planuitwerking (hoogwaardig) Openbaar Vervoer & uitvoeren OV- Halte - Halte vervoer
4. Planuitwerking fiets
5. Beleidsontwikkeling en toetsing parkeren
6. Monitoring en effectmeting

Toelichting

1. Planuitwerking en voorbereiding regionale en lokale wegen

In 2020 vertaalt zich dit onder andere in:

- deelname aan verschillende Meerjaren Investeringsagenda Ruimte en Transport (MIRT)-onderzoek- en verkenningstrajecten
- afstemming van de Mobiliteitsvisie met de Omgevingsvisie & Omgevingsprogramma's
- het starten van beleids- en planstudies voor OV-maatregelen.

Jaarlijks stellen we de verwachtingen en urgentie van de projecten in de Uitvoeringsagenda vast.

Naast de studies voor uitvoeringsprojecten (gefinancierd vanuit de uitvoeringsagenda) voeren we ook planstudies uit. We werken samen met VRA, MRA, provincie Noord-Holland en buurgemeenten aan beleidsafstemming, cofinanciering en beleidsontwikkeling. We nemen deel in plan-, werk- en stuurgroepen om zowel de lopende projecten als de beleidsontwikkeling in

overeenstemming te brengen en te houden met onze ambities.

2. Planuitwerking Slimme mobiliteit en regionale samenwerking

Op regio niveau werken we samen met VRA, provincie en MRA in de ontwikkeling van Mobility as a Service, deelmobiliteitsconcepten, reisdata ontwikkelingen en verkeersmanagement. Vanaf 2019 zijn we onderdeel van de Alliantie Groot Schiphol waarin we dit soort maatregelen in de praktijk laten brengen in onze eigen gemeente. Dit leidt tot allerlei projecten waarbij spitsreizen worden vermeden, collectief vervoer wordt georganiseerd en anders en slim reizen wordt bevorderd. De kosten hiervoor worden gedekt uit externe (rijks)bijdragen. Jaarlijks stellen we de verwachtingen en urgentie van de projecten in de Uitvoeringsagenda vast.

3. Planuitwerking (hoogwaardig) Openbaar

Vervoer & uitvoeren OV- Halte - Halte vervoer
We overleggen en trekken op met de provincie Noord-Holland, VRA en de vervoerders rond de doorontwikkeling van de openbaar vervoer concessies binnen en net buiten onze grenzen. We bereiden aanpassingen in vervoerplannen voor en verwerken de effecten van de aanpassingen aan infrastructuur. Daarnaast onderzoeken we toekomstige plannen en verzorgen we het Meer-OV. Jaarlijks stellen we de verwachtingen en urgentie van de projecten in de Uitvoeringsagenda vast.

4. Planuitwerking fiets

De fiets krijgt extra aandacht. We ontwikkelen op de drukst bereden verbindingen snelfietsroutes, dit doen we samen met de VRA en de provincie.

We werken aan het oplossen van knelpunten door dit jaar onder andere de oversteek van het Hunzebospad op de IJweg veiliger te maken en we verbeteren de inrichting van de Ringdijk op verschillende plaatsen. Ook de (deel)fiets krijgt meer ruimte. Vervoerder Connexxion heeft in samenwerking met aanbieder Donkey Republic op zes locaties fietsen geplaatst en heeft dit jaar de ambitie deze verder uit te breiden. Stapsgewijs werken we aan de snelfietsroutes door de gemeente beginnende met de voorbereiding van de volgende fase van de route naar Aalsmeer. Jaarlijks stellen we de verwachtingen en urgentie van de projecten in de uitvoeringsagenda vast.

5. Beleidsontwikkeling en toetsing parkeren

We exploiteren betaalde parkeerplaatsen, zijn bevoegd gezag voor parkeervergunningen en verantwoordelijk voor het parkeertoezicht in de gemeente. We maken parkeerbeleid met als doel de bereikbaarheid van voorzieningen te bevorderen. Dit doen we door het toepassen van geschikte parkeernormen voor de diverse woon- en werkgebieden.

Naast bereikbaarheid bevorderen heeft het parkeerbeleid tot doel objectieve parkeeroverlast in woonwijken terug te dringen om de leefbaarheid te bevorderen. We actualiseren op basis van ruimtelijke en sociale ontwikkelingen, gebiedsgericht, het parkeerbeleid en de bijbehorende instrumenten.

6. Monitoring en effectmeting

We monitoren de effecten van de investeringen uit de Investeringsagenda en Uitvoeringsagenda, de beleidsontwikkeling en de inzet op educatie en verkeersveiligheid op effectiviteit en rapporteren daar jaarlijks over.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	Baten	255	1.042	896	896	196	196
	Lasten	2.835	3.820	5.605	7.330	6.883	6.856
	Saldo	-2.580	-2.778	-4.709	-6.433	-6.686	-6.660

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Gebiedsaanpak Groot-Schiphol	-147	-	-700	-
Overig	1	-	-	-
Totaal Baten	-146	-	-700	-

Lasten

Kapitaallasten	-2.196	-1.644	-253	26
Studies voor verkeer en vervoer	160	-	-	-
Gebiedsaanpak Groot-Schiphol	147	-	700	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	100	-	-	-
Extra inzet handhavers	-	-60	-	-
Overig	4	-20	0	0
Totaal Lasten	-1.786	-1.724	447	26

Baten

We werken in de regio samen met de provincie Noord-Holland, de VRA, Schiphol Group, VCC Schiphol en SADC in het onafhankelijke platform 'De Alliantie Mobiliteit en Gedrag'. Dit doen we om slim reizen naar en een goede bereikbaarheid van Groot-Schiphol te realiseren. We ontwikkelen instrumenten om 'slim reizen' te bevorderen en voeren stimuleringsacties uit om forensen te verleiden hun reisgedrag aan te passen. In de Voorjaarsrapportage 2019 is voor de periode 2019 tot en met 2021 de te ontvangen subsidie van het Rijk en de doorbetaling aan de uitvoeringsorganisatie opgenomen. De bedragen zijn € 847.000 in 2019 en € 700.000 in 2020 en 2021. Dit geldt ook voor de lasten.

Lasten

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten. Dit betreft met name de activering vanaf 2019 van de bijdrage in de omlegging van de A9 en vanaf 2021 de lasten van de nieuwe parkeergarage Binnenweg.

In de Voorjaarsrapportage 2018 is voor het jaar 2019 incidenteel € 160.000 beschikbaar gesteld voor onderzoeken die worden gedaan in het kader van verkeer & vervoer en infraprojecten.

Gebiedsaanpak Groot-Schiphol. Zie toelichting bij de baten.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel van € 100.000.

In de Voorjaarsrapportage 2019 is voor de jaren 2019 en 2020 materieel budget ad € 60.000 ingezet voor de tijdelijke uitbreiding formatie handhavers.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Mobiliteit

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.	Baten	274	1.042	896	896	196	196
	Lasten	4.721	5.580	8.302	10.263	10.137	10.083
	Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-4.446	-4.538	-7.406	-9.366	-9.941
Reservemutaties	Onttrekking	4.532	403	1.869	2.459	2.499	3.104
	Storting	9.408	4.327	811	1.619	2.118	3.551
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-9.322	-8.461	-6.347	-8.526	-9.560	-10.334

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	Baten	19	-	-	-	-	-
	Lasten	1.886	1.760	2.697	2.933	3.255	3.227
	Saldo	-1.866	-1.760	-2.697	-2.933	-3.255	-3.227
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	Baten	255	1.042	896	896	196	196
	Lasten	2.835	3.820	5.605	7.330	6.883	6.856
	Saldo	-2.580	-2.778	-4.709	-6.433	-6.686	-6.660

Toelichting reserves

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Onttrekking				
Algemene reserve RIH	4	4	4	4
Reserve dekking afschrijvingslasten	1.866	2.456	2.495	3.100
Totaal Onttrekking	1.869	2.459	2.499	3.104

Storting

Reserve dekking afschrijvingslasten	811	1.619	2.118	3.551
Totaal Storting	811	1.619	2.118	3.551

Onttrekkingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

De onttrekkingen betreft de dekking van afschrijvingslasten van investeringen die uit bijdragen vanuit, met name, de bouwgrondexploitaties gedekt worden. Bijvoorbeeld de Bijdrage in de omlegging A9. Conform de voorschriften van het BBV mogen deze bijdragen, vanuit de reserve RIH, niet in één keer ten gunste van de betreffende investering worden gebracht. De economische levensduur

moet gehanteerd worden, zowel voor de afschrijvingslast als de dekking uit de reserve.

Stortingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

Op basis van het MPG, standlijn 1 januari 2019, zijn de stortingen in de reserve Dekking afschrijvingslasten geraamd. Dit betreft de tussentijdse winstnemingen Badhoevedorp die bestemd zijn voor de dekking van de afschrijvingslasten Bijdrage in de omlegging A9.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Portefeuillehouder: **Booij, Nobel, Reinders, Ruigrok, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water**

Maatschappelijk doel:

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

(Bedragen x € 1.000)

lasten in €	59.628
% totale begroting	13,7%
batens in €	63.848
% totale begroting	14,4%

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	260	-76%	4.185	-24%
01. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio.				
02. Ontwikkeling van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw).				
03. Ontwikkeling van Stadscentrum Hoofddorp.				
04. Studie naar knooppunt station en oostflank Haarlemmermeer.				
05. Versterken ruimtelijke kwaliteit door ontwikkelen met erfgoed.				
06. Implementatie van de Omgevingswet.				
07. Ontwikkelingsgerichte, duurzame ruimtelijke ordening met flexibele bestemmingsplannen.				
08. Adviseren over initiatieven en WABO's.				
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	53.216	-28%	52.750	-28%
01. Realiseren van woningbouwprojecten.				
02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen.				
03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten.				
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	10.372	-19%	2.694	-10%
01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht.				
02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken.				
03. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: Schiphol Area Development Company (SADC), Hoofdvaart BV, GEM A4 Zone West CV, GEM President CV, Beheer BV GEM A4 Zone West en President, GEM Polanenpark CV en BV

Beleidsdoel C: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Hydepark

Ruimtelijke ontwikkelingen

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

Haarlemmermeer bestaat sinds 1 januari 2019 uit 31 kernen waar momenteel ruim 150.000 mensen wonen. Het is een omvangrijk gebied van 20.632 hectare met een werelderfgoed monument in de vorm van de Geniedijk. Daarnaast zijn in de gemeente grote ondernemingen gevestigd, en is er een omvangrijke infrastructuur: de nationale luchthaven, belangrijke verkeersaders, een drukke spoorlijn en het Noordzeekanaal.

Dit alles vraagt op het gebied van ruimtelijke ordening om een zorgvuldige afweging en duidelijke sturing met het oog op het welzijn en de welvaart van de inwoners, ondernemers, werkenden, bezoekers en recreanten. We willen een prettige, veilige en duurzame woon-, werk- en recreatieve omgeving waarin ook oog is voor economische ontwikkeling. Hierbij zijn belangrijke rollen weggelegd voor het milieu, verkeer, externe veiligheid, historische waarden en beleidsregels van andere overheden die het algemeen ruimtelijk belang moeten waarborgen. Nu gebeurt dit nog via de Wet op de Ruimtelijke Ordening; vanaf 2021 zal dit gebeuren via de nieuwe Omgevingswet die dan zal worden ingevoerd.

De beleidsbasis voor de ontwikkeling van de gemeente zijn de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 (2012.0033712), de Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 (2013.0028472) en de Structuurvisie Haarlemmerliede en Spaarwoude

2035 (2012). De integrale uitwerking van de structuurvisies doen we steeds meer gebiedsgericht en samen met de betrokkenen in het gebied. Daarbij lopen we nu al vooruit op de werkwijze van de Omgevingswet. Dit is ook onderdeel van onze voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet, waarbij de gebiedsgerichte onderdelen van de huidige wetten, waaronder de Wet op de Ruimtelijke Ordening, samen worden gebracht in één wet die op 1 januari 2021 in zal gaan.

Door zelf de uitvoering van ruimtelijke projecten ter hand te nemen geeft de gemeente actief invulling aan het realiseren van de ruimtelijke opgave waar de gemeente voor staat. Daarbij is Haarlemmermeer de afgelopen jaren verstedelijkt. De verwachting is dat door de woningbouwopgave en ruimte voor ondernemers dit zich de komende jaren zal voortzetten, met name in en bij de grote kernen en bij knooppunten.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden/ prognose	
				2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hernieuwbare % elektriciteit	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	2,2	2,5	3,2	n/b	-	-

Verbonden partijen

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met *Schiphol Area Development Company* (gronduitgifte bedrijventerreinen), *Hoofdvaart BV*, *GEM A4 Zone West CV*, *GEM President CV* en *GEM A4 Zone West* (ontwikkeling van bedrijventerreinen) en *GEM Polanenpark CV* en *BV*. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Verbonden Partijen.

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) controleert aanvragen van ondernemingen en de grote infrastructurele werken. Zie voor voor een verdere toelichting het programma Kwaliteit fysieke omgeving.

Relevant beleid

- Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 (RV 2012.0033712)
- Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 (RV 2013.0028472)

- Structuurvisie Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2035 (2012)
- Uitvoeringsplan voor Haarlemmermeer-West (Parels aan de Ringvaart) (RV2014.0010031)
- Gebiedsontwikkeling Lisserbroek Turfspoor (2016.0017874)
- Inrichtingsplan en Ontwikkelstrategie Hoofddorp Centraal (2016.0020521)
- Visie Ringdijk en Ringvaart (2017.0011195)
- Versnelling woningbouwproductie (2017.0037218)
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid 2015–2019 (2015.0043882)
- Reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (reserve RIH) 2010
- Nota vaststellen waardering strategische gronden 2011
- Economisch perspectief 2030 (2016.0020280)
- Koersdocument Omgevingswet Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude (2017.0055108)

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Door het actief betrekken van inwoners en ondernemers bij ruimtelijke ontwikkelingen en het creëren van draagvlak bij direct belanghebbenden maken we ruimtelijke plannen die voorzien in een stabiel evenwicht tussen diverse ruimtelijke spanningsvelden. Werken en wonen, wonen en recreëren, winkelen en wonen, uitgaan en wonen, vermaak behoeften van diverse leeftijdscategorieën, alles moet in samenhang worden gebracht waarbij het welzijn voorop staat in de afweging van het algemeen belang. Wij staan hierbij een gebiedsgerichte aanpak voor, waarbij per gebied, samen met de in het gebied betrokkenen, integrale visies en plannen kunnen worden gemaakt. Ruimtelijke kwaliteit en een goed en gezond leefmilieu zijn daarbij onze uitgangspunten.

Activiteiten

1. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio
2. Ontwikkeling van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw)

3. Ontwikkeling van Stadscentrum Hoofddorp
4. Studie naar knooppunt station en oostflank van Haarlemmermeer
5. Versterken ruimtelijke kwaliteit door ontwikkelen met erfgoed
6. Implementatie van de Omgevingswet
7. Ontwikkelingsgerichte, duurzame ruimtelijke ordening met flexibele bestemmingsplannen
8. Adviseren over initiatieven en WABO's

Toelichting

1. *Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio*
In 2018 hebben de luchthaven Schiphol en de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer samengewerkt aan “*Enter [NL], de internationale entree van Nederland*”, een opgave voor een ontwikkelstrategie voor de Kerncorridor Schiphol – Zuidas. Deze corridor die vanaf Hoofddorp, via Schiphol en de Zuidas tot aan de Amsterdamse binnenstad loopt, verbindt de internationale luchthaven Schiphol en de bijbehorende internationale bedrijven in de regio (Hoofddorp), de Zuidas als toplocatie voor internationaal en Europees opererende bedrijven en de internationaal georiënteerde interactiemilieus van

de binnenstad van Amsterdam. In 2017 committeerden zowel het rijk als de regio zich aan een verdere uitwerking van deze kerncorridor en deze te agenderen op het Bestuurlijk Overleg MIRT. Gezamenlijke acties die de komende jaren spelen zijn:

- de MIRT verkenning multimodale knoop Schiphol
- de Openbaar Vervoer bereikbaarheid Schiphol-Zuidas
- het Kennis- en expertiseprogramma hinderreductie.

We zijn als Haarlemmermeer nauw betrokken bij de diverse uitvoeringsacties.

In het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (BO MIRT) van 15 maart 2018 is het programmaplan vastgesteld en is het Gebiedsgerichte Programma Bereikbaarheid van, naar en in de MRA gestart. De naam is veranderd in Programma "Samen bouwen aan bereikbaarheid". Er is een programmaraad ingesteld en er is een besluit genomen om te beginnen met vier inhoudelijke programmalijnen: Zuidwest Amsterdam/Schiphol/Hoofddorp (ZWASH), Netwerken, ringen en stad (NRS), Stedelijke Bereikbaarheid en Slimme en Duurzame Mobiliteit. Haarlemmermeer participeert de komende jaren in deze programmalijnen. En voor komend jaar is met name ZWASH voor Haarlemmermeer van belang. ZWASH is het onderzoek naar de integrale bereikbaarheid van de Zuidwestkant Amsterdam met de ruimtelijk-economische ontwikkelstrategie voor de kerncorridor Hoofddorp – Schiphol – Amsterdam Zuid. Van deze programmalijn zijn we mede opdrachtgever. In het BO MIRT van najaar 2019 zal een ontwikkelpad NRS en een ontwikkelstrategie voor ZWASH worden geagendeerd waar we in 2020 en later uitwerking aan gaan geven.

2. Ontwikkeling van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw)

De druk op de woningmarkt in onze regio blijft onverminderd hoog en vanuit deze opgave is Haarlemmermeer in 2017 gestart met de versnelling van de woningbouw voor de gebiedsontwikkeling van Lisserbroek Noord, Nieuw-Vennep West, Cruquius en transformatielocaties Bennebroekerdijk en Hoofddorp Noord (2017.0037218). Inmiddels is ook transformatielocatie Bols/Pionier opgenomen in dit programma. De gebiedsontwikkelingen bevinden zich in verschillende fases.

- Voor de gebiedsontwikkeling van Lisserbroek Noord en Lisserbroek Turfspoor wordt op basis van het vastgestelde Ambitiedocument uit

2018, de Gebiedskaart en Gebiedsenveloppe nader uitgewerkt. De verwachting is dat wij de Gebiedsenveloppe in het derde kwartaal van 2019 ter behandeling kunnen aanbieden aan de raad.

- Voor de woningbouwontwikkeling in Nieuw-Vennep West is ter uitvoering van de afspraken met grondeigenaren in de intentieovereenkomst Nieuw-Vennep West van juni 2018 door de gemeente een concept Programma van Eisen opgesteld, dat we dit najaar aan de gemeenteraad aanbieden, samen met een door de grondeigenaren op te stellen concept Stedenbouwkundig Plan in hoofdlijnen.
- Voor de gebiedsontwikkeling Cruquius wordt een publiek programma van eisen opgesteld en worden initiatiefnemers uitgenodigd een stedenbouwkundig plan op hoofdlijnen op te stellen. Inzet is dat wij medio 2020 een hoofdlijnenakkoord met initiatiefnemers opstellen.
- Het ruimtelijke kader voor de binnenstedelijke transformatieopgave van Hoofddorp Noord is gereed en wordt naar verwachting dit jaar aangeboden. Voor het Pionier/Bolsterrein wordt naar verwachting eind 2019 het ontwikkelkader ter besluitvorming aangeboden. Het Ontwerpbestemmingsplan wordt in het voorjaar van 2020 ter visie gelegd.

Met de grotere grondeigenaren worden intentieovereenkomsten en anterieure overeenkomsten voorbereid voor een aantal locaties zodat naar verwachting de bouw in 2020 kan starten.

3. Ontwikkeling van Stadscentrum Hoofddorp

In de deelstructuurvisie Hoofddorp uit 2013 (2013.0028472) wordt Hoofddorp geschetst als een goed bereikbare, duurzame en levendige stad. Er zijn veel projecten en initiatieven die nu gelijktijdig maar in verschillende faseringen samenkomen. Voor Hoofddorp betekent dit een enorme verandering voor het gebied tussen het NS-station, de Geniedijk, de Hoofdvaart en het gebied langs de Kruisweg.

Het samenspel van ontwikkelingen vanuit de markt en investeringen door de gemeente en andere overheden biedt kansen voor het vergroten van het aantal woningen, versterken van het voorzieningenaanbod en het verbeteren van de openbare ruimte en bereikbaarheid. Wij willen meer levendigheid in het centrum van Hoofddorp en er een gebied van maken met stedelijke allure met behoud van de eigen Hoofddorpse identiteit. De Hoofddorpse identiteit uit zich in een grote differentiatie in woonvormen en architectuur die naast elkaar bestaan,

tezamen in een sterke structuur. Die differentiatie brengt de kwaliteit.

Met het programma Stadscentrum Hoofddorp zijn wij eind 2018 een gecoördineerde, programmatische aanpak van de gebiedsontwikkeling in het centrum van Hoofddorp gestart.

Om de doelen voor Stadscentrum Hoofddorp te bereiken brengen wij samenhang aan in alle ontwikkelingen:

- Ruimtelijke maatregelen, waaronder de parkeeropgave en infrastructuur;
- Raadhuisplein en omgeving, waaronder Raadhuisplein, Raadhuis, Voorzetgebouw, Aprisco (Treehouse) en Post NL;
- Stadspark, waaronder het tenniscomplex;
- Beukenhorst-West: Hyde Park, Gerritshoeve en KomEtenPlein;
- Binnenweg en omgeving, waaronder Binnenweg 3 en de Binnenweggarage;
- Winkelcentrum, waaronder V&D/De Deining en de Concourslaan;
- Participatie en communicatie: een integrale participatie- en communicatiestrategie.

In 2019 zijn de eerste resultaten van deze ontwikkelingen ook al zichtbaar, zoals Hyde Park, de Gerritshoeve, het KomEtenPlein en de belevingstuin in het Stadspark.

4. Studie naar knooppunt station en oostflank van Haarlemmermeer

Er is in het kader van de MIRT onderzoek gestart naar de Multi modale Knoop Schiphol (MKS) ter verbetering van de capaciteit, veiligheid en betrouwbaarheid van het reizigersvervoer. Verder is door een aantal partijen gezamenlijk een studie gestart naar het tracé, de kosten, financiering en inpassing in het netwerk van de metropoollijn Amsterdam Schiphol Hoofddorp (doortrekken noord-zuid metrolijn naar Hoofddorp). Tot slot is een studie gaande naar een visie op het stationsgebied Hoofddorp en de directe omgeving daarvan. Hier zijn verschillende partijen bij aangehaakt, Haarlemmermeer is hiervan trekker. Al deze studies zijn in het belang van de bereikbaarheid en vormen belangrijke input voor de Verstedelijkingsstrategie van de MRA.

Haarlemmermeer maakt een belangrijk onderdeel uit van de economische ontwikkeling van de MRA en andersom is de economische ontwikkeling belangrijk voor de werkgelegenheid en het woon- en leefklimaat in Haarlemmermeer. Voor een optimale invloed en sturing van Haarlemmermeer in deze studies is het dan ook belangrijk dat de gemeente haar positie bepaalt: welke toekomst ziet de gemeente

Haarlemmermeer voor de oostflank van de gemeente? Daarvoor is een visie nodig en een bijbehorende ontwikkelstrategie: Waar zetten we in op wonen, werken, recreëren? Welke woon-werkmilieus passen in de oostflank op de verschillende locaties? Wat vraagt dat van de bereikbaarheid?

5. Versterken ruimtelijke kwaliteit door ontwikkelen met erfgoed

De komende jaren gaan we aandacht geven aan ruimtelijke kwaliteit door het erfgoed te waarderen en de ontwikkelmogelijkheden van en nabij erfgoed te onderzoeken. Het verkavelingspatroon en de polderdijken zijn de dragende structuur van de gemeente en het agrarisch karakter en historische landschappen zijn juist daar te beleven. Deze structuren staan onder druk, onder andere door opgaven vanuit infrastructuur, energie, en woningbouw. In 2018 is in het kader van de visie Ringdijk en Ringvaart (2017.0011195) ermee begonnen, de cultuurhistorische waarden van de gemeente te inventariseren. In 2019 zijn we met een dergelijke inventarisatie langs de polderlinten (boerderijen en erven) begonnen. Het doel van de inventarisaties is om tot betere ruimtelijke afwegingen te kunnen komen die gebaseerd zijn op kennis van de omgeving en historie. Door een ontwikkelingsgericht ruimtelijk kader te maken (verwachting medio 2020) wordt de samenhang in de ruimtelijke advisering bij initiatieven langs de polderlinten beter, zodat inwoners en initiatiefnemers op eenduidige wijze hun plannen kunnen vormgeven. Dit schept cohesie, duidelijkheid richting de initiatiefnemer en voorkomt frustratie en precedentwerking. De cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten kunnen zo een grote bijdrage leveren om de acceptatie van nieuwe ontwikkelingen te verhogen. Als de realisering van nieuwe projecten het karakter van de polder benadrukt in plaats van verstoort, heeft dit positieve toeristische, economische en maatschappelijke effecten.

6. Implementatie van de Omgevingswet

De Omgevingswet brengt een grote stelselwijziging in het omgevingsrecht en een nieuwe manier van werken in de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving. De reikwijdte van de wet strekt zich uit van strategische visie, gebiedsontwikkeling en beheer tot vergunningverlening, handhaving en toezicht en de bijbehorende (digitale) informatievoorziening en dienstverlening. De impact van de wet is daarmee groot.

Er zijn vier belangrijke producten te onderscheiden: de Omgevingsvisie, het

Omgevingsplan, de Omgevingsvergunning en het Omgevingsloket.

- Eind 2019 wordt de concept-omgevingsvisie aan de gemeenteraad aangeboden, zodat deze in 2020 definitief kan worden vastgesteld.
- Het omgevingsplan wordt vastgesteld in 2022. Per 1 januari 2021 geldt een omgevingsplan van rechtswege (de bestaande bestemmingsplannen zullen tezamen het nieuwe omgevingsplan vormen). Ter voorbereiding daarop worden de huidige bestemmingsplannen en verordeningen gestandaardiseerd en gedigitaliseerd.
- Als de wet van kracht wordt, geldt een standaard vergunningsverleningsprocedure van acht weken en moet er afgestemd worden met andere overheden. Er vinden pilots plaats en onderzoeken naar het efficiënter inrichten van het proces. Voor de Omgevingsvergunningen zal in het voorjaar van 2020 een (reeds genomen) raadsbesluit inwerking treden over vergunningsvrijheid.
- Bij de start van de wet is de informatie over de fysieke leefomgeving digitaal toegankelijk voor iedereen via het landelijke Omgevingsloket. Dit vraagt om standaardisatie van gegevens en het maken van diverse koppelingen. In 2019 en 2020 worden hiervoor verdere voorbereidingen getroffen. De doorontwikkeling van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet loopt tot 2024.

7. *Ontwikkelingsgerichte, duurzame ruimtelijke ordening met flexibele bestemmingsplannen*
Tot de tijd dat de nieuwe omgevingswet geïmplementeerd is (2021) zullen we als onderdeel van de uitvoering van de structuurvisie voor gebiedsontwikkelingen nieuwe bestemmingsplannen opstellen die voldoende flexibiliteit hebben om de gewenste inrichting te faciliteren en voldoende ruimte bieden voor veranderende inzichten in de loop van het proces. Hierbij zal waar mogelijk en nodig gebruik worden gemaakt van de Crisis- en Herstelwet en het Rijksprogramma Eenvoudig beter. En tot dat het digitale Omgevingsloket beschikbaar is zullen we alle gemeentelijke ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, structuurvisies en algemene regels via de website www.ruimtelijkeplannen.nl voor iedereen beschikbaar blijven stellen.

8. *Adviseren over initiatieven en WABO's*
Het gaat in Nederland en ook in Haarlemmermeer goed met de economie en dat zien we terug in de stijging van het aantal initiatieven en Wabo-vooroverleggen. Wij toetsen de initiatieven op ruimtelijke kwaliteit en haalbaarheid. Ook voor 2020 en verder verwachten we door de aantrekkende economie een stijging van het aantal initiatieven.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	Baten	3.600	1.102	260	233	233	233
	Lasten	5.327	5.488	4.185	3.586	3.263	3.061
	Saldo	-1.727	-4.386	-3.925	-3.353	-3.031	-2.828

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Baten				
Anterieure overeenkomsten	-805	-27	-	-
Overig	-37	-	-	-
Totaal Baten	-842	-27	-	-
Lasten				
Versnelling woningbouw	967	51	132	202
Omgevingswet	178	559	191	-
Vrijval SRA-middelen	172	-	-	-
Project samenleven met de luchthaven	163	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-159	-	-	-
Overig	-18	-11	-1	1
Totaal Lasten	1.303	599	323	203

Baten

De inkomsten uit de anterieure overeenkomsten fluctueren sterk per jaar. De anterieure overeenkomsten komen voort uit particuliere initiatieven die sterk afhankelijk zijn van met name de woningmarkt. Hiernaast is de doorlooptijd van deze projecten bij kleinschalige woningbouw tussen het moment van aanmelding en de ondertekening van de anterieure overeenkomst relatief kort. Om deze redenen is het moeilijk een inschatting te maken voor de meerjarenraming. Daarom wordt in de ramingen alleen rekening gehouden met de afgesloten overeenkomsten. Voor 2019 betreft dit zeven overeenkomsten. In 2020 is rekening gehouden met de inkomsten van één overeenkomst al afgesloten overeenkomst.

Lasten

De bijdrage aan het project versnelling woningbouw wordt in de jaren 2020 t/m 2023 afgebouwd.

De incidentele budgetruimte voor de invoering van de Omgevingswet is overeenkomstig de beschikbaarstelling in de Voorjaarsrapportage 2017 in 2019, 2020 en 2021 verlaagd.

Bij de Voorjaarsrapportage 2018 zijn voor 2019 resterende middelen van de Stadsregio Amsterdam (SRA) beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de regionale agenda's voor Economie en Wonen.

Er is naar 2019 € 163.000 overgeheveld voor het project samenleven met de luchthaven.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De gemeente Haarlemmermeer staat voor grote ruimtelijke opgaven. In de structuurvisie wordt onder meer uitgegaan van binnenstedelijke woningbouwopgaven in Hoofddorp, Nieuw-Vennep en Badhoevedorp. Ook de opgaven die samenhangen met de 'Versnelling Woningbouw' in Lisserbroek, Cruquius, Nieuw-Vennep West en Hoofddorp-noord zijn groot. Tenslotte is er de transformatieopgave van kantoren- en bedrijventerreinen in Beukenhorst-West (Hyde Park), Hoofddorp-Noord en Pionier/Bols in Nieuw-Vennep.

Daarnaast zijn er andere grote projecten zoals de ontwikkeling van bedrijvenparken aan de oostzijde van Haarlemmermeer en de ontwikkeling van PARK21. De ruimtelijke uitdaging is groot, maar wij verwachten met de aantrekkende economie de komende jaren de vruchten te plukken van de planvoorbereiding in de voorgaande jaren.

Activiteiten

1. Realiseren van woningbouwprojecten
2. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen
3. Realiseren van groen- en recreatieprojecten

Toelichting

1. Realiseren van woningbouwprojecten

We constateren dat er in de gemeente een grote behoefte is aan woningen. Om aan deze behoefte te voldoen bouwen we nu en de komende jaren vele woningen in verschillende kernen en met verschillende woonmilieus. Dit om tegemoet te komen aan de wensen van onze inwoners en die van de regio. Momenteel realiseren we veel woningbouwprojecten in Hoofddorp, zoals Tudorpark, Nassaupark, Tudorgardens en Lincolnpark. In Nieuw-Vennep realiseren we woningen in de Nieuwe Kom, in Spaarndam Spaarnebuiten en in Cruquius Wickevoort. En in de hele gemeente nog een scala aan kleinschalige projecten. Wij hebben ook de binnenstedelijke woonopgave opgepakt. Daarvoor zijn diverse ontwikkelingen mogelijk gemaakt binnen het bestaande gebied van Hoofddorp zoals Beukse Poort (woningen in plaats van kantoren), het Assumburgerterrein en Hyde Park in Beukenhorst-West. Ook de komende jaren gaan we op nieuwe binnenstedelijke locaties woningen ontwikkelen: het stadscentrumgebied van Hoofddorp, Pionier/Bols in Nieuw-Vennep, diverse locaties in Zwaanshoek, Halfweg en Rijsenhout. Daarnaast werken we aan de planontwikkeling van toekomstige projecten als Hoofddorp Zuidrand (Westkavel en Tegen Pleinen), Lincolnpark, Rooseveltpark, Lisserbroek Turfspoor en –Noord, Nieuw-Vennep West, Cruquius en Badhoevedorp. Meer hierover is opgenomen in de Bestuurlijke

Voortgangsrapportage Wonen 2019 (2019.0036465). Gezien de grote vraag naar woningen willen we de komende jaren de productie van woningen versnellen (Versnelling woningbouwproductie 2017.0037218).

2. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen

De positieve economische ontwikkeling heeft voor de komende jaren effect op de realisatie van kantoren- en bedrijventerreinen. In het Economisch Perspectief (2016.0020280) geven wij aan hoe we de komende jaren willen sturen op de versterking van onze economie. Wij hebben aangegeven dat wij sturen op een weerbaardere, toekomstgerichte, duurzame en innovatieve economie, waarbij we de ondernemerskracht van inwoners, ondernemers, instellingen en bedrijven willen vergroten, we de stedelijke dynamiek en de sociale cohesie willen benutten. Ook dankzij goede regionale afspraken in Plabeka-verband (Platform Bedrijven en Kantoren Metropoolregio Amsterdam) zijn wij in staat te sturen op de fasering van de programmering van kantoren- en bedrijventerreinen. Projecten zijn onder andere Beukenhorst Zuid, Schiphol Logistics Park en

Schiphol Trade Park, De President 1.1, De Hoek-Noord, De Liede en Nieuw-Vennep Zuid. Ook in de toekomst willen we voorbereid zijn op nieuwe en veranderende vraag naar bedrijven- en kantorenterreinen, we ontwikkelen daarvoor bijvoorbeeld Beukenhorst-Oost-Oost.

3. Realiseren van groen- en recreatieprojecten

Om tegemoet te komen aan de behoefte tot recreëren in het buitengebied zet de gemeente met name in op de realisatie van nieuwe recreatieve verbindingen en nieuwe recreatiegebieden als PARK21, Geniepark en Veldpost Badhoevedorp zuid. Meer hierover is opgenomen in het programma Maatschappelijke ontwikkeling.

Er zijn in 2019-2020 drie groenprojecten in voorbereiding (PARK21-deelgebieden 2, 3 en 4, Veldpost Badhoevedorp zuid, vervolg Geniepark). PARK21 is gefaseerd in verschillende deelprojecten in uitvoering (deelgebieden 2, 3 en 4). Er wordt voor het gehele PARK21 een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Zie ook de jaarlijkse Voortgangsrapportage PARK21 aan de raad.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	Baten	83.147	74.413	53.216	48.308	71.694	50.937
	Lasten	75.211	73.701	52.750	47.688	69.990	49.786
	Saldo	7.936	712	466	620	1.704	1.151

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Grondverkoop en bouwgrondexploitatie	-21.198	-4.909	23.386	-20.757
Overig	0	1	0	-
Totaal Baten	-21.198	-4.908	23.386	-20.757

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Grondverkoop en bouwgrondexploitatie	20.266	5.108	-22.272	20.052
Programma Duurzaamheid	324	-	-	96
Kapitaallasten	278	-47	-31	56
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	80	-	-	-
Overig	4	1	1	0
Totaal Lasten	20.952	5.062	-22.302	20.204

Baten

De Bouwgrondexploitatie is de vertaling naar de begroting van het Meerjarenperspectief Grondzaken 01-01-2019 (MPG). De baten betreffen voornamelijk opbrengsten uit grondverkoop en overboekingen naar de balans als onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie). Voor meer informatie verwijzen wij naar het MPG.

Lasten

De Bouwgrondexploitatie is de vertaling naar de begroting van het Meerjarenperspectief Grondzaken 01-01-2019 (MPG). De lasten betreffen voornamelijk projectkosten voor de grondexploitaties en overboekingen naar de balans als onderhanden werk (bouwgrond in exploitatie). Voor meer informatie verwijzen wij naar het MPG.

Het budget voor het programma Duurzaamheid ter overbrugging van de periode tussen de twee collegeprogramma's vervalt in 2020. De mutatie in 2023 betreft een administratief technische afwikkeling.

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen met betrekking tot duurzaamheid is sprake van een mutatie van de kapitaallasten.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Op grond van bindende bestemmingsplannen kunnen we omgevingsvergunningen afgeven voor de onderdelen bouw en gebruik. Hierdoor kunnen we daadwerkelijk komen tot realisatie van de in ruimtelijke plannen opgenomen inrichting. Daarnaast bieden de bestemmingsplannen ook

de basis om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan en handhavend op te treden.

Wij zijn verplicht om te zorgen voor een goede registratie van kabels en leidingen. Bij nieuwbouwprojecten gebruiken wij deze gegevens om deze projecten uit te voeren volgens de wettelijke normen.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			Streefwaarden/ prognose			
				2015	2016	2017	2019	2020	2021	2022
Percentage aanvragen omgevingsvergunningen die binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld	%	Lokaal	Gemeente	99	99	99	97	97	97	97

Activiteiten

1. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht
2. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken
3. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen

handhavingsprocedures met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken die in strijd zijn met het bepaalde in de bestemmingsplannen. Tevens inventariseren we het feitelijk gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van nieuwe bestemmingsplannen.

Toelichting

1. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht

In 2020 zullen we alle nieuwbouw programmatisch controleren. De verwachting is dat er per jaar 800 tot 900 omgevingsvergunningen met een bouwcomponent verleend worden. Alle klachten worden binnen acht weken afgehandeld.

2. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken

Op basis van klachten en milieucontroles doen we onderzoek en voeren we zo nodig

3. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen

Wij begeleiden diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen in onze gemeente, zoals de aanleg van een nieuw trafostation van TenneT in de omgeving van Rijsenhout, bouwactiviteiten Hoofddorp-Centrum, verschillende projecten in verband met de aantrekkende woningbouw (Lincolnpark, Tudorpark en Hydepark in Hoofddorp, Mientekade in Halfweg en nieuwbouw Spaarndam) en het project N200 in Halfweg. De nutsbedrijven stemmen hun werkzaamheden af op die van ons.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	Baten	11.145	12.732	10.372	8.372	8.372	8.372
	Lasten	3.755	2.985	2.694	2.618	2.618	2.618
	Saldo	7.390	9.747	7.679	5.755	5.755	5.755

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Bouwleges	-2.360	-2.000	-	-
Overig	0	-	-	-
Totaal Baten	-2.360	-2.000	-	-

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	291	-	-	-
Bouwvergunningen	-	100	-	-
Overig	-	-24	-	-
Totaal Lasten	291	76	-	-

Baten

In de Voorjaarsrapportage 2019 zijn de begrote bouwleges bijgesteld op basis van een aantal grote bouwprojecten die de komende jaren zullen worden gerealiseerd. Voor de jaren 2020 en 2021 en verder is deze bijstelling respectievelijk € 2,4 miljoen en € 2,0 miljoen lager.

Lasten

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

In de Voorjaarsrapportage 2019 is voor de jaren 2019 en 2020 € 100.000 beschikbaar gesteld voor de afhandeling van de verwachte toename van vergunningaanvragen.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen × € 1.000.		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Ruimtelijke ontwikkelingen							
Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.	Baten	97.892	88.247	63.848	56.913	80.299	59.542
	Lasten	84.293	82.174	59.628	53.892	75.871	55.464
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	13.599	6.073	4.219	3.021	4.428	4.078
Reservemutaties	Onttrekking	17.656	7.197	14.605	13.233	14.794	9.008
	Storting	17.656	14.562	14.887	13.215	15.417	7.537
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	13.599	-1.292	3.937	3.039	3.805	5.549

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	Baten	3.600	1.102	260	233	233	233
	Lasten	5.327	5.488	4.185	3.586	3.263	3.061
	Saldo	-1.727	-4.386	-3.925	-3.353	-3.031	-2.828

Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	Baten	83.147	74.413	53.216	48.308	71.694	50.937
	Lasten	75.211	73.701	52.750	47.688	69.990	49.786
	Saldo	7.936	712	466	620	1.704	1.151
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	Baten	11.145	12.732	10.372	8.372	8.372	8.372
	Lasten	3.755	2.985	2.694	2.618	2.618	2.618
	Saldo	7.390	9.747	7.679	5.755	5.755	5.755

Toelichting reserves

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Onttrekking				
Algemene reserve RIH	4.852	5.179	5.179	3.000
Algemene reserve grondzaken	9.753	8.054	9.615	6.008
Totaal Onttrekking	14.605	13.233	14.794	9.008
Storting				
Algemene reserve RIH	5.134	5.161	5.802	1.529
Algemene reserve grondzaken	9.753	8.054	9.615	6.008
Totaal Storting	14.887	13.215	15.417	7.537

Onttrekkingen

Algemene reserve RIH

De onttrekking in 2020 betreft de projecten Baggerdepot MeerGrond, Badhoevedorp Groenstructuurplan en PARK21. Vanaf 2021 wordt onttrokken ten behoeve van PARK21. Voor nadere informatie verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG).

Algemene reserve grondzaken

De onttrekkingen zijn gebaseerd op het MPG, standlijn 1 januari 2019.

Stortingen

Algemene reserve RIH

De stortingen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde RIH-bijdragen uit diverse projecten. Voor nadere informatie verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG).

Algemene reserve grondzaken

De stortingen zijn gebaseerd op het MPG, standlijn 1 januari 2019.

Wonen

Portefeuillehouder: Booij, Nobel

lasten in €	2.324
% totale begroting	0,5%
batens in €	207
% totale begroting	0,0%

Maatschappelijk doel:

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	-	-	417	-56%

01. Beleidsmatig adviseren bij de versnelling van de woningbouw.

02. Uitvoeren Beleidsprogramma Wonen 2019-2025.

03. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren, kwetsbare groepen, (collectief) particulier opdrachtgeverschap en bijzondere woonvormen.

04. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (MRA, AM).

Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.

207

2%

1.908

13%

01. Opstellen bestuurlijke voortgangsrapportage Wonen.

02. Aanpassen huisvestingsverordening en uitvoeren urgentieregeling.

03. Maken van prestatieafspraken met woningcorporaties.

04. Uitvoeren van de starters- en blijverslening en onderzoeken van mogelijkheden tot optimalisering.

05. Realiseren van beschermd wonen en wonen met zorg.

06. Huisvesten statushouders.

07. Bijdragen aan energietransitie.

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV, Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, Zonnepanelen Haarlemmermeer BV

Tudorpark

Wonen

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

De woningmarkt in Haarlemmermeer is in beweging: de prijzen voor koopwoningen stijgen snel, de wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn lang. Er is sprake van grote woningtekorten. Hierdoor is het vinden van een woning moeilijk – zeker voor huishoudens met een inkomen tot € 50.000. Er is vraag naar alle type woningen, zowel koop als huur, grondgebonden als gestapeld en van verschillende groottes en prijsklassen.

Bouwen, bouwen, bouwen. Dat is het devies voor de komende jaren. Nieuwbouwwoningen zijn nodig om de woningmarkt toegankelijk te houden. Wij zetten in op versnelling van de woningbouwproductie in de komende jaren, ook in regionaal verband en in overleg met het Rijk. En het is een kans om een grotere diversiteit aan woonmilieus toe te voegen – van hoogstedelijk tot landelijk wonen in de kernen. Overal moeten er woningen zijn voor gezinnen. Voor jongeren die in Haarlemmermeer willen blijven. Voor ouderen die een geschikte woning zoeken voor hun oude dag. En voor mensen die zorg nodig hebben. Om zo snel mogelijk te bouwen willen wij meer flexibiliteit bij de bouwopgave per locatie. Het gaat hierbij dus om koopwoningen in alle prijssegmenten,

sociale huurwoningen en woningen in het middensegment (huren tot € 1.000).

Met ingang van 2020 geven we uitvoering aan het Beleidsprogramma Wonen 2019-2025. Het is belangrijk om de doorstroming op de sociale huurmarkt op gang te houden, zodat mensen een passende sociale huurwoning kunnen vinden. Door het lage aantal vrijkomende sociale huurwoningen is het voor woningzoekenden een lastige opgave om een woning te vinden. Daarom werken wij in 2020 aan de herziening van de woonruimteverdeling. En is het nodig dat woningcorporaties in Haarlemmermeer investeren in nieuwbouw van betaalbare huurwoningen. Voor de doorstroming is een volwaardig middensegment op de huurmarkt essentieel.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden/ prognose	
				2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	245	249	257	273	-	-
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,1	7,4	n/b	n/b	-	-
Demografische druk	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	67,3	68,0	68,5	68,8	-	-
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	653	657	663	645	-	-
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	719	723	730	731	-	-

Verbonden partijen

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoelen te bereiken werken we samen met *Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (duurzaamheidsprojecten)*, *Energie Bedrijf Haarlemmermeer BV (groene energie)* en *Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (duurzame energie opwekken voor eigen gebruik)*. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf Verbonden Partijen.

- Nota Schaa sprong Wonen (2018.0061852)
- Beleidsprogramma Wonen 2019-2025 (nog vast te stellen)
- Nota Versnelling Woningbouw (2017.0037218)
- Huisvestingsverordening Gemeente Haarlemmermeer 2018 (2018.0002029)
- Prestatieafspraken met Ymere, Eigen Haard, DUWO en Woonzorg
- Visie Wonen en Zorg (2017.0026227) en Uitvoeringsplan (2018.0022374)

Relevant beleid

- Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen 2019 (2019.0036465)

Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering voorwaarden scheppen voor voldoende en gedifferentieerde woningen. De woningvoorraad sluit aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Bij nieuwbouwprojecten die de komende jaren gerealiseerd worden, is een goede mix tussen koop en huur, goedkoop en duur belangrijk. Haarlemmermeer wil een divers woningaanbod in uiteenlopende woonmilieus. Het woningaanbod moet ruimte bieden aan huidige en nieuwe inwoners.

Activiteiten

1. Beleidsmatig adviseren bij de versnelling van de woningbouw
2. Uitvoeren Beleidsprogramma Wonen 2019-2025
3. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren, kwetsbare groepen, (collectief) particulier opdrachtgeverschap en bijzondere woonvormen
4. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (MRA, AM)

Toelichting

1. Beleidsmatig adviseren bij de versnelling van de woningbouw

Wij willen tot 2040 de woningvoorraad uitbreiden van circa 60.000 tot 80.000. De nieuwe woningbouw is een kans om een evenwichtig, en divers en dus aantrekkelijk woningaanbod te creëren. Door de identiteit en behoeften van de kernen als uitgangspunt te nemen, bouwen we aan levendige gemeenschappen.

2. Uitvoeren Beleidsprogramma Wonen 2019-2025

Met ingang van 2020 geven we uitvoering aan de maatregelen uit het Beleidsprogramma Wonen 2019-2025. Om zo snel mogelijk te bouwen, willen wij meer flexibiliteit bij de bouwopgave per locatie. Daarom is het streven dat bij bouwprojecten van meer dan 30 woningen de helft moet bestaan uit 'betaalbare' woningen, te weten betaalbare koop (variërend van € 150.000 tot maximaal € 290.000 (de Nationale Hypotheek Garantie-grens), middeldure huurwoningen en sociale huurwoningen. Hiermee worden

gemengde wijken en aanbod voor uiteenlopende doelgroepen gecreëerd.

De bouw van sociale huurwoningen was, onder andere door de crisis en belemmeringen bij de corporaties, afgelopen jaren beperkt. Gegeven de huidige investeringsplannen van corporaties zijn er mogelijkheden om de sociale voorraad uit te breiden. Ook in prestatieafspraken met corporaties over liberalisatie en verkoop zal instandhouding van de voorraad een onderwerp zijn, wat moet bijdragen aan voldoende aanbod. Wij zetten in op verhuur van sociale huurwoningen door corporaties.

3. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren en kwetsbare groepen, (collectief) particulier opdrachtgeverschap en bijzondere woonvormen Kwetsbare inwoners, zoals mensen die weer zelfstandig gaan wonen na verblijf in intramurale (jeugd)zorg, starters, mensen met urgentie en reguliere woningzoekenden met een kleine beurs, hebben het moeilijk op de krappe woningmarkt met strengere hypotheekregels, hoge prijzen en lange wachttijden voor sociale huurwoningen. We zetten daarom in op het vergroten van het aantal goedkope sociale huurwoningen.

Senioren zitten in een heel andere positie want zij zijn potentiële doorstromers maar doen dat beperkt. Door te zorgen voor aantrekkelijk nieuw aanbod is deze groep mogelijk te verleiden hun ruime eengezinswoning te verlaten, zodat deze door nieuwe gezinnen bewoond kan worden.

Door de scheiding van wonen en zorg en de toenemende ambulante hulpverlening zien we een toenemende behoefte aan kleine,

geclusterde woonvormen voor inwoners met een beperking. We faciliteren woonzorginitiatieven die tegemoet komen aan deze behoefte. Met het oog op de verwachte groei van onze gemeente stellen we prognoses op van de toekomstige behoefte aan woonvoorzieningen, zowel kwantitatief als kwalitatief. We houden daarbij rekening met de verwachte effecten van de doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang/ Beschermd wonen per 1 januari 2021. Bij de ontwikkeling van de nieuwe woonlocaties zorgen we ervoor dat vanaf de start van de planvorming rekening gehouden wordt met deze prognoses.

De woningvoorraad van Haarlemmermeer bestaat nu voor ruim 70% uit traditionele grondgebonden woningen en de vraag naar woonruimte is groot. Wellicht kunnen bijzondere woonvormen, waaronder tijdelijke woningen, een oplossing bieden. Initiatieven die zichtbaar leiden tot oplossingen zullen wij daarom zo welwillend mogelijk faciliteren.

4. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (MRA, AM)

De woningmarkt van Haarlemmermeer staat niet op zichzelf, Haarlemmeerders verlaten de gemeente en anderen vestigen zich juist. Binnen de MRA wordt ingezet op de bouw van 230.000 woningen tot 2040, waarvan 22.000 in Haarlemmermeer. Daarin wordt opgetrokken met de MRA en AM regio waar het gaat om afstemming, afspraken maken (bijvoorbeeld naar aanleiding van het Regionaal Actieprogramma Wonen 2016–2020 en het Actieprogramma Wonen van de AM regio) en naleven van die afspraken zoals het jaarlijks invullen van de monitor Plancapaciteit waarop alle potentiële woningbouwlocaties zijn aangegeven.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningbouwprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	315	955	417	256	256	256
	Saldo	-315	-955	-417	-256	-256	-256

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Woningbouwplannen	653	161	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-115	-	-	-
Overig	0	-	-	-
Totaal Lasten	538	161	-	-

Lasten

De uitgaven voor bijdrages aan woningbouwprojecten zijn gerelateerd aan in omvang verschillende woningbouwprojecten, waarvan de oplevering bepaalt wanneer de uitgaven plaatsvinden. De planning wordt jaarlijks geactualiseerd. De uitgaven worden gedekt vanuit de reserve Wonen. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van extra doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Er is sprake van een krappe woningmarkt waarin beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen onder druk staat, op de koop- én de huurmarkt. Daarnaast is het van belang de huidige woningvoorraad, met het oog op vergrijzing, toekomstbestendig te houden.

Activiteiten

1. Opstellen bestuurlijke voortgangsrapportage Wonen.
2. Aanpassen huisvestingsverordening en uitvoeren urgentieregeling
3. Maken van prestatieafspraken met woningcorporaties
4. Uitvoeren van de starters- en blijverslening en onderzoeken van mogelijkheden tot optimalisering
5. Realiseren van beschermd wonen en wonen met zorg.
6. Huisvesten statushouders
7. Bijdragen aan energietransitie

Toelichting

1. Opstellen van bestuurlijke

voortgangsrapportage Wonen

In de bestuurlijke voortgangsrapportage (BVR) Wonen wordt jaarlijks gerapporteerd over de ontwikkelingen op de woningmarkt en over de resultaten van onze inspanningen in het woonbeleid.

2. Aanpassen huisvestingsverordening en uitvoeren urgentieregeling

Wij geven uitvoering aan de huisvestingsverordening en urgentieregeling, zodat de schaarse sociale huurwoningen verdeeld worden. Voor bepaalde groepen die moeilijk aan een sociale huurwoning kunnen komen, zetten wij de ruggesteunregeling in om de kansen te vergroten. Met de 'opstapregeling' kunnen inwoners na verblijf in intramurale (jeugd)zorg versneld in aanmerking komen voor een sociale huurwoning, in combinatie met woonbegeleiding.

In de vernieuwde huisvestingsverordening die na het vaststellen van de woonvisie/ woonbeleidsprogramma in 2020 opgesteld wordt, gaan wij in deze collegeperiode voor onze eigen inwoners maximaal de mogelijkheden van voorrang bij de woonruimteverdeling benutten.

3. Maken van prestatieafspraken met woningcorporaties

Op grond van de Woningwet maken wij prestatieafspraken met in onze gemeente actieve woningcorporaties. De raad ontvangt deze en over de resultaten wordt gerapporteerd in de bestuurlijke voortgangsrapportage Wonen.

4. Uitvoeren van de starters- en blijverslening en onderzoeken van mogelijkheden tot optimalisering

Om de woningmarkt toegankelijk te houden voor starters, wordt in onze opdracht de starterslening uitgevoerd door SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting). Om te bevorderen dat mensen zelfstandig kunnen blijven wonen is er een blijverslening. In 2020 onderzoeken we mogelijkheden tot optimalisering.

5. Realiseren van beschermd wonen en wonen met zorg

Focuspunten van het Uitvoeringsplan Wonen met Zorg zijn de inzet op het vergroten van het aantal goedkope sociale huurwoningen, waarborgen dat vanaf de start van de planvorming bij nieuwbouw rekening gehouden wordt met voldoende (woonzorg)voorzieningen, toegankelijke woningen en woonomgevingen. Daarnaast nemen we deel aan het innovatieprogramma Langer Thuis/ inclusieve wijk, waarin we samen met onze (zorg)partners werken aan het transformeren van bestaande leefomgevingen naar inclusieve leefomgevingen

6. Huisvesten statushouders

Statushouders worden in onze gemeente zodanig gehuisvest dat zij kunnen werken aan hun integratie. Wij willen de voorrangsregel voor de huisvesting van statushouders schrappen. Wij

gaan onderzoek doen naar voldoende (alternatieve) oplossingen. Wij hebben ons aangemeld voor een pilot van het Rijk waarin wordt onderzocht op welke wijze statushouders ondergebracht kunnen worden. Hierop heeft het Rijk positief gereageerd. Wij hopen hieraan in 2020 meer vorm te kunnen geven.

7. Bijdragen aan energietransitie

Wij maken beleid ter facilitering van de energietransitie. Wij betrekken samenleving en de woningbouwcorporaties bij het te vormen beleid en de uitvoering daarvan.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	Baten	202	203	207	207	207	207
	Lasten	1.817	1.681	1.908	1.777	1.773	1.770
	Saldo	-1.615	-1.478	-1.701	-1.570	-1.566	-1.563

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	3	-	-	-
Totaal Baten	3	-	-	-
Lasten				
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-112	128	-	-
Beleidsontwikkeling Wonen	-95	-	-	-
Overig	-19	3	4	3
Totaal Lasten	-226	131	4	3

Lasten

Als gevolg van incidentele extra personele inzet op dit beleidsdoel is de doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel verhoogd met € 112.000. In 2021 daalt de doorbelasting met € 128.000.

Het budget voor beleidsontwikkeling Wonen is in 2019 lager dan in 2020 conform de besluitvorming bij de Voorjaarsrapportage 2019.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Wonen

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.	Baten	202	203	207	207	207	207
	Lasten	2.132	2.636	2.324	2.032	2.029	2.025
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-1.930	-2.433	-2.118	-1.826	-1.822	-1.819
Reservemutaties	Onttrekking	426	983	256	54	29	29
	Storting	48	48	48	48	48	48
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-1.552	-1.498	-1.910	-1.820	-1.841	-1.838

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	315	955	417	256	256	256
	Saldo	-315	-955	-417	-256	-256	-256

Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	Baten	202	203	207	207	207	207
	Lasten	1.817	1.681	1.908	1.777	1.773	1.770
	Saldo	-1.615	-1.478	-1.701	-1.570	-1.566	-1.563

Toelichting reserves

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Onttrekking				
Wonen	256	54	29	29
Totaal Onttrekking	256	54	29	29

Storting

Wonen	48	48	48	48
Totaal Storting	48	48	48	48

Onttrekkingen

Reserve Wonen

De onttrekking uit de reserve wonen wisselt per jaar doordat de bijdrages aan woningbouwprojecten uit deze reserve worden

gedekt. Deze bijdrages zijn gerelateerd aan in omvang verschillende woningbouwprojecten, waarvan de oplevering bepaalt wanneer de uitgaven plaatsvinden. De planning wordt jaarlijks geactualiseerd.

Kwaliteit fysieke omgeving

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

lasten in €	65.627
% totale begroting	15,0%
batens in €	31.036
% totale begroting	7,0%

Maatschappelijk doel:

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	777	1%	8.629	-4%
01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen.				
02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen.				
03. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen.				
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	19.278	-4%	15.314	-6%
01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie.				
02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen.				
03. Het plegen van extra inzet op zwerfafval.				
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	10.181	0%	6.736	1%
01. Het verstrekken van advies en voorlichting aan inwoners, instellingen en ondernemers over (grond)waterbeleid en klimaatadaptatie.				
02. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer.				
03. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water.				
04. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen).				
05. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer.				
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	758	0%	24.633	5%
01. Het op duurzame wijze beheren en onderhouden van wegen, straten en pleinen.				
02. Het beheren en verder verduurzamen van de civieltechnische kunstwerken.				
03. Het schoonhouden van straten.				
04. Het beheren en verduurzamen van openbare verlichting.				
05. Het duurzaam beheren en onderhouden van de Verkeersregelininstallaties.				
06. Het op duurzame en efficiënte wijze bestrijden van gladheid.				
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	41	1%	10.316	-1%
01. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet.				
02. Het saneren van bodemverontreiniging.				
03. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer.				
04. Het klimaatbestendig inrichten van de fysieke leefomgeving.				
Verbonden partijen				
Beleidsdoel A: De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV				
Beleidsdoel B: Meerlanden Holding NV				
Beleidsdoel C: De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV				
Beleidsdoel D: Meerlanden Holding NV, De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV				
Beleidsdoel E: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied				

Houthakdag

Kwaliteit fysieke omgeving

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

Onze ambitie voor de fysieke leefomgeving is een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte. Dit betekent dat wij ernaar streven de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op duurzame wijze, meerjarig in stand te houden binnen de kaders van de wettelijke bepalingen. Hierbij hebben wij tevens aandacht voor de toegankelijkheid van de fysieke leefomgeving. De manier waarop wij de fysieke leefomgeving onderhouden is opgenomen in het Beheerkwaliteitplan (BKP) en de beheerplannen voor de Fysieke Leefomgeving.

Wij passen duurzaamheid en innovaties toe bij het onderhoudsproces, onder andere door het gebruik van duurzame materialen en het klimaatbestendig maken van het watersysteem en de leefomgeving. Ook willen wij de leefomgeving slimmer beheren door het toepassen van risicogestuurd beheer (assetmanagement), zodat wij bij het beheer de juiste maatregel op het juiste moment toepassen. Daarnaast streven wij ernaar grondstoffen zoveel mogelijk opnieuw te gebruiken.

Het gebruik van de openbare ruimte is niet los te zien van de maatschappelijke context. Daarom

richten wij ons bij het beheer ervan zoveel mogelijk op de behoeften van inwoners en ondernemers, door beeldkwaliteit te hanteren, gebiedsgericht en participatief te werken en waar nodig maatwerk te leveren.

Kengetallen	2018 ¹	2019
Bomen ²	92.650	90.547
Groenvlakken (gazon, heesters, hagen, bos-plantsoen, enz.) ³	10,5 km ²	11,6 km ²
Kunstwerken (bruggen, tunnels, kademuur, enz.)	649 stuks	727 stuks ⁴
Duikers	658 stuks	5.600 stuks ⁵
Fontein	12 stuks	12 stuks
Openbare Verlichting (lichtpunten)	40.458 stuks	41.777 stuks
Riolering lengte vrijverval riool ⁶	831,1 km	862,4 km
Riolering lengte mechanisch riool	148,4 km	181,6 km
Riolering aantal pompunits	796 stuks	917 stuks
Riolering IBA's	128	131
Woonarkunits	78	78
Verharding (gesloten)	3,8 km ²	4 km ²
Verharding (open)	4,7 km ²	4,9 km ²
Speelplekken	651	701
Speelelementen	3.313	3.417
Verkeersregelinstantaties	69 stuks	71 stuks
Zebepad beveiligingsinstallaties	11 stuks	11 stuks

¹ De transformatie van het oude beheersysteem DgDialog naar het nieuwe beheersysteem Gisib heeft tot gevolg gehad dat de beheergegevens zijn geactualiseerd bij de Jaarstukken 2018.

² Bomen in beheer gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement. Aantal bomen is afgenomen door kappen van bomen langs de voormalige A9 (Badhoevedorp) en in het Wandelbos (Hoofddorp), onveilige bomen verwijderd, veel jong aangeplante bomen dood gegaan door de droogte (vervanging is nog niet afgerond) en bij renovaties worden de bomen verder uit elkaar geplant zodat ze meer ruimte hebben om uit te groeien.

³ Groenvakken in beheer gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement.

⁴ Het aantal kunstwerken is inclusief kunstwerken die wij in eigendom hebben, maar die wij door andere partijen laten beheren.

⁵ Voorheen werden bij het areaal alleen de duikers vermeld die in beheer zijn bij de gemeente. Nu zijn ook de duikers opgenomen waarvan wij eigenaar zijn, maar die door andere worden beheerd.

⁶ Dit betreft het areaal exclusief drainage.

Verbonden partijen

De verbonden partijen voor het programma Kwaliteit Fysieke Omgeving zijn de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Meerlanden Holding NV en De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

De uitvoering van de aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) opgedragen taken op het gebied van bouw, milieu en bodem betreffen: 'Vergunningverlening', 'Toezicht en handhaving' en 'Advies en uitvoeringsbeleid'. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst afgesloten en tevens wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld. De kwaliteit van de uitvoering is vastgelegd in de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Haarlemmermeer (2016.0018300). Per 1 januari 2017 vindt financiering van de OD NZKG plaats op grond van de ontwikkelde methode prestatiegerichte financiering (PGF). Conform de bestuurlijke afspraak zijn de validatie-effecten van PGF eind 2018 geëvalueerd en verwerkt.

Meerlanden

Meerlanden voert werkzaamheden uit die vooral betrekking hebben op een schone en veilige openbare ruimte (afvalverwijdering, straatreiniging, ongediertebestrijding en zwerfafvalverwijdering). De door Meerlanden

uitgevoerde gladheidbestrijding is mede gericht op het veilig kunnen gebruiken van de openbare ruimte. Bij de uitvoering van de werkzaamheden besteedt Meerlanden veel aandacht aan duurzaamheid. Hiervoor heeft Meerlanden het Programma Circulaire Economie 2016-2020 opgesteld. Het doel hiervan is een toonaangevende bijdrage te leveren aan duurzaam afval- en grondstoffenbeheer. Vanuit de positie van Meerlanden in de keten betekent dit het gescheiden inzamelen van grondstoffen en het zo duurzaam mogelijk organiseren van de verwerking ervan, met maximaal hergebruik als doel.

Daarnaast past Meerlanden Social Return toe om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deel te laten nemen aan het arbeidsproces. Met ingang van 2019 hanteert Meerlanden voor de aandeelhoudende gemeenten uniforme tarieven voor afvalverwijdering. Ook voor straatreiniging en gladheidbestrijding werken wij samen met Meerlanden en de deelnemende gemeente aan uniformering van tarieven.

De Waterwolf

De Waterwolf zorgt voor het heel en veilig houden van de openbare ruimte door het uitvoeren van diverse onderhoudswerkzaamheden. Dit omvat het groenonderhoud via beeldbestekken, maar ook het afhandelen van meldingen van gebruikers van de openbare ruimte. Via een integrale raamovereenkomst met De Waterwolf, waarin

herstel en gepland civieltechnisch onderhoud is opgenomen, zetten wij De Waterwolf gebiedsgericht in. Daarnaast verrichten zij het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen, worden de beweegbare bruggen door hen bediend en verzorgen zij de besturing van de pontverbinding tussen Rijsenhout en Aalsmeer.

De Waterwolf biedt naast een reguliere werkplek voor de uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare buitenruimte een leerwerkplek of (tijdelijke) baan voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return).

Relevant beleid

- Beheer kwaliteitplan 2009 (B&W 2009.0019558), geactualiseerd in 2017 (2016.0069196)
- Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR) 2014 (2014.0004100)
- Beheerplannen Fysieke Leefomgeving (2015.0027513)
- Visie Boombeleid 2015 (2014.0056392)
- Kadernota Beheer Monumentale en Waardevolle Toekomstbomen 2013 (2013/0000130)
- Kadernota Vervanging en Herplant 2015 (2014.0056392)
- Kadernota Boomveiligheid en Zorgplicht 2015 (2014.0056392)
- Kadernota Beheer en Overlast van bomen 2015 (2015.0053367)
- Groenstructuurplannen (diverse jaren)
- Groenbeheerplannen (Badhoevedorp, MEERGroen) (diverse jaren)
- Structuurvisies (Hoofdvaart, IJweg, etc) (diverse jaren)
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Haarlemmermeer (2011)

- (2011.0035034) en eerste wijziging (2016.0053740)
- Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen in de Haarlemmermeer (2015) (2014.0042883)
- Uitvoeringsregeling Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2016 (2016.0053740)
- Uitbreiding inzameling kunststof verpakkingsmateriaal (2013) (2013.0082521)
- Extra inzet zwerfafval 2017-2023 (2016.0069291)
- Afvalstoffenverordening gemeente Haarlemmermeer 2006 (2006/692096)
- Gladheidsbestrijdingsplan 2017-2020 (2017.0058479)
- Strategische Samenwerkingsagenda Haarlemmermeer-Rijnland 2015-2030, inclusief het Waterplan Haarlemmermeer 2015-2030 (2015.0008009)
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2015 tot en met 2019 (2015.0040910)
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020 Haarlemmerliede en Spaarnwoude (RUI15/011)
- Duurzame Openbare Verlichting (2012.0011763)
- Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer (2019.0037699)
- Aanpak 'Van afval- naar grondstofinzameling' (2018.0030093)
- Nota Bodembeheer gemeente Haarlemmermeer, beleidskader voor grondverzet (2018.0014079)
- Actualisatie Beleidsregel PFOS en PFOA gemeente Haarlemmermeer (2018.0014073)
- Bodemkwaliteitskaart Haarlemmerliede en Spaarnwoude (collegebesluit 866)

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Openbaar groen en bomen

Openbaar groen en bomen leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving en de beleving hiervan door gebruikers.

Daarnaast is groen in de openbare ruimte van belang voor klimaatbestendigheid omdat beplanting en grassen overtollig regenwater kunnen vasthouden.

Wij streven ernaar het bestaande areaal veilig en vitaal te houden en te voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Tevens streven wij naar een groene en kleurrijke openbare ruimte met een gevarieerd areaal (biodiversiteit), waarbij wij de ecologische waarden beschermen en versterken.

Begraafplaatsen

Met de gemeentelijke begraafplaatsen bieden wij onze inwoners plekken voor het herdenken van dierbaren, maar ook ontmoetingsplaatsen, waar de natuur- en cultuurhistorische waarden van de begraafplaatsen kunnen worden beleefd. Wij streven naar goed onderhouden en goed toegankelijke begraafplaatsen.

Activiteiten

1. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen
2. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen
3. Het duurzaam behouden van de gemeentelijke begraafplaatsen

Toelichting

1. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen

Het duurzaam onderhouden houdt in dat wij zorgen voor optimale groeiomstandigheden, goed onderhoud en bescherming van openbaar groen en bomen. Wij houden bomen en openbaar groen zo lang mogelijk vitaal door deze te onderhouden op basis van het BKP. Bermen en kruidenrijke grassen worden één tot twee keer per jaar gemaaid. Wij inspecteren jaarlijks ongeveer een kwart van het totale bomenbestand. Om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht vervangen wij bomen die vanuit inspecties als onveilig worden aangemerkt. In 2020 vervangen wij vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte fase 3 (VOR 3) (2018-2022) bomen en beplanting. In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van openbaar groen en bomen.

2. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen

Wij betrekken direct omwonenden en andere belanghebbenden bij de renovatie van openbaar

groen en bomen. Wij leggen daar waar mogelijk de inrichting en soortkeuze aan hen voor en passen een assortiment toe dat is afgestemd op het gebruik en de locatie. Samen met de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland en Greenbase kijken wij naar meer mogelijkheden om de begroeiing op de randen van de akkers niet te maaien, waardoor meer biodiversiteit en een kleurrijker beeld ontstaan.

3. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Wij beheren de begraafplaatsen op niveau Basis+ van het BKP, om recht te doen aan deze bijzondere beheercategorie en de doelgroep. Samen met rechthebbenden en vrijwilligers organiseren wij publieksactiviteiten op de begraafplaatsen en verstrekken wij informatie over (cultuur)historie van de begraafplaatsen. Wij werken de keuze uit die volgt uit het onderzoek naar de mogelijkheden om de exploitatie van begraafplaats Meerterpen over te dragen aan een marktpartij.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	1.090	766	777	777	777	777
	Lasten	8.860	8.977	8.629	8.619	8.614	8.608
	Saldo	-7.770	-8.211	-7.852	-7.842	-7.837	-7.830

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Overig	11	-	-	-
Totaal Baten	11	-	-	-

Lasten

Onderhoud bomen	330	-	-	-
Overig	18	10	5	6
Totaal Lasten	348	10	5	6

Lasten

Werkzaamheden voor het snoeien, rooien en herplanten van bomen zijn doorgeschoven van 2018 naar 2019, omdat de aannemer de werkzaamheden niet aan kon. Het bijbehorende onderhoudsbudget is eveneens doorgeschoven. In 2020 is dit niet meer het geval.

Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Ons doel is een 'circulaire economie' in 2050, waarbij producten en materialen zo lang mogelijk worden gebruikt door afvalpreventie en de vermindering van restafval. Hiervoor dragen wij bij aan de landelijke doelstelling van het programma VANG (Van Afval naar Grondstof) om in 2025 de hoeveelheid huishoudelijk restafval terug te

brengen tot maximaal 30 kg per inwoner per jaar. Momenteel verkeren wij in een transitie van afval-naar grondstoffeninzameling. In plaats van grondstoffen te vernietigen door deze als restafval te verbranden, zamelen wij grondstoffen in en zorgen wij ervoor dat deze opnieuw worden gebruikt. Dit betekent een verbetering van het milieu.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			Streefwaarden/prognose		
				2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	BBV	CBS	191	187	186	150	100	71
Aantal meldingen illegale stort	stuks	Lokaal	Filemaker/MOB	1.301	1.345	1.548	1.350	1.350	1.350

Activiteiten

1. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
2. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen
3. Het plegen van extra inzet op zwerfafval

Toelichting

1. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
Wij informeren en instrueren inwoners over het sorteren van grondstoffen, het belang van hergebruik en afvalpreventie via huis-aan-huis brieven en algemene communicatiemiddelen zoals internet en de krant. Voor de omschakeling van afval- naar grondstofinzameling en de daarmee gepaard gaande wijziging van het inzamelsysteem communiceren wij uitgebreid met betrokken inwoners.

2. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen
Wij zamelen alle huishoudelijke afvalstoffen in, waarop de Wet milieubeheer van toepassing is. Hierbij leggen wij de nadruk op een vermindering van de hoeveelheid restafval en een uitbreiding van de hoeveelheid ingezamelde, gesorteerde grondstoffen. In 2020 zetten wij de huidige

inzamelsystematiek ongewijzigd voort en presenteren wij de conclusies van het onderzoek naar een aanpassing van de inzamelsystematiek zoals besloten in het raadsvoorstel Aanpak: 'Van afval- naar grondstoffeninzameling' (VANG) om te komen tot een oplossing die de kosten reduceert, een goed milieuresultaat biedt en recht doet aan de resultaten van het doorlopen participatieproces voor VANG.

3. Het plegen van extra inzet op zwerfafval
De jaarlijkse vergoeding vanuit het Afvalfonds voor de bestrijding van zwerfafval zetten wij in op basis van de speerpunten bewustwording, preventie, gedragsverandering, schoonmaken en voorlichting en educatie. Hierbij werken wij samen met inwoners, ondernemers en belangengroepen en nodigen deze groepen uit om initiatieven te ontplooiën. Op grond van het uitvoeringsprogramma dat jaarlijks wordt opgesteld maken wij drie plekken (een recreatieplas, een schoolomgeving en een winkelcentrum) met veel zwerfafval tot 'prachtplekken' met minder zwerfafval. Daarnaast houden wij winkelcentrum Hoofddorp-Centrum zichtbaar schoon. Door mee te werken aan een landelijke monitor brengen wij de effecten van onze inspanningen in beeld.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	Baten	18.121	20.103	19.278	18.680	18.680	18.680
	Lasten	14.551	16.309	15.314	14.765	14.765	14.765
	Saldo	3.569	3.794	3.964	3.916	3.916	3.916

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Implementatie afvalbeleid	-1.605	-320	-	-
Afvalstoffenheffing	994	-241	-	-
Bijdrage Nedvang	-214	-37	-	-
Overig	0	0	-	0
Totaal Baten	-825	-598	-	0
Lasten				
Implementatie afvalbeleid	1.600	320	-	-
Inzameling huishoudelijk afval	-725	230	-	-
Kosten heffing en inning afvalstoffenheffing	188	-	-	-
Overig	-68	0	-	-
Totaal Lasten	995	550	-	-

Baten

De eenmalige kosten om over te gaan tot de implementatie van het afvalbeleid worden direct ten laste gebracht van de voorziening Afvalstoffenheffing.

De baten uit de afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op het verwachte aantal huishoudens in 2020 en kostendekkende tarieven. De tarieven voor de afvalstoffenheffing worden in 2020 met 6% verhoogd. Voor het inzamelen en recyclen van verpakkingen wordt een bijdrage ontvangen van de producenten. Op basis van de gerealiseerde inzamelingsresultaten is de geraamde bijdrage verlaagd.

Lasten

De eenmalige kosten om over te gaan tot de implementatie van het afvalbeleid bedragen in 2019 en 2020 respectievelijk € 1.925.000 en € 320.000.

De kosten voor de inzameling van huishoudelijk afval zijn gestegen door een hogere stijging van de landelijke afvalstoffenbelasting dan verwacht. Hiernaast zijn de verwerkingskosten voor onder andere grof huishoudelijk afval, plastic en drankkartons, oud papier en karton en GFT hoger dan voorzien. In 2021 worden de lasten lager omdat in dat jaar de laatste stap van de invoering van de uniforme tarieven van Meerlanden wordt doorgevoerd.

De bijdrage aan Cocensus voor de heffing en inning van de afvalstoffenheffing is in 2020 lager dan in 2019. Dit komt doordat op aangeven van Cocensus een kleiner deel van de perceptiekosten aan de afvalstoffenheffing wordt toegerekend.

Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Door een adequaat en duurzaam beheer van grond-, hemel- en afvalwater in de openbare ruimte beschermen wij de volksgezondheid, de leefomgeving en het milieu. Hiervoor streven wij naar een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem, met een goede waterkwaliteit. Wij voldoen aan het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie door onze ambities voor klimaatbestendigheid te verankeren in de

Strategische Samenwerkingsagenda met het hoogheemraadschap van Rijnland.

Daarnaast streven wij naar een duurzaam, goed beheerbaar afvalwaterstelsel, waarbij wateroverlast wordt tegengegaan en wordt voorkomen dat verontreinigd afvalwater in de bodem of in het oppervlaktewater terechtkomt. Door sloten, tochten en vaarten (watergangen) goed te onderhouden houden wij de waterkwaliteit en waterkwantiteit op voldoende niveau.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			Streefwaarden/prognose		
				2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal meldingen van riooloverlast	Aantal	Lokaal	Meldingen Openbare Buitenruimte	1.496	1.522	1.746	< 1.750	< 1.750	< 1.750

Activiteiten

1. Het verstrekken van advies en voorlichting aan inwoners, instellingen en ondernemers over (grond)waterbeleid en klimaatadaptatie
2. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer
3. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water
4. Het duurzaam beheeren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen)
5. Het duurzaam beheeren van de watergangen en waterbodembeheer

Toelichting

1. *Het verstrekken van advies en voorlichting aan inwoners, instellingen en ondernemers over (grond)waterbeleid en klimaatadaptatie*

Wij informeren de inwoners en ondernemers regelmatig over specifieke waterthema's via folders, de verschillende (social) media en de gemeentelijke website. Ons doel is deze partijen bewust te maken zodat zij ook zelf bijdragen aan klimaatbestendigheid en het voorkomen van wateroverlast. Hiervoor werken wij samen met het hoogheemraadschap van Rijnland en NMCX Centrum voor Duurzaamheid in het samenwerkingsinitiatief 'Haarlemmermeer Waterproof'.

2. *De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer*

Om nadelige gevolgen van de grondwaterstand (wateroverlast) en hemelwater zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, leggen wij drainage aan in een deel van de wijk Linqenda in Nieuw-Vennep en in Kinheim en Seevanck in Zwanenbrug als onderdeel van integrale, gebiedsgerichte projecten. Daarnaast monitoren wij de grondwaterstand in stedelijk gebied om inzicht te krijgen in locaties met structurele grondwaterproblemen.

3. *Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water*

Wij voeren de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma 2020-2022 van de

Strategische Samenwerkingsagenda met het hoogheemraadschap van Rijnland uit. Deze maatregelen dragen bij aan een klimaatbestendig watersysteem en klimaatadaptatie door bijvoorbeeld meer ruimte te geven aan water, anders om te gaan met hemel- en afvalwater en meer waterberging te creëren door flexibele waterpeilen. Bij integraal onderhoud zoals vervangingen, maar ook bij nieuwbouw, richten wij het openbaar gebied zo veel mogelijk klimaatbestendig in. Bijvoorbeeld het aanbrengen van meer berging voor hemelwater in de openbare ruimte om bij hevige regenbuien overmatige overlast voor woningen en vitale infrastructuur te beperken.

4. *Het duurzaam beheeren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen)*

Door de afvalwaterstelsels (kolken, riolering en gemalen) en oppervlaktewater te beheeren zorgen wij voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen ons grondgebied. Op grond van de Omgevingswet vervalt in 2021 de verplichting om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen. Wij werken in regionaal verband samen om invulling te geven aan het Nationaal Bestuursakkoord Water om de kwaliteit van de waterketen te verbeteren. Waar mogelijk verbinden wij vraag en aanbod voor de locaties waar kansen zijn om alternatieve warmtebronnen te benutten, zoals riothermie (warmte winnen uit het rioolwater).

5. *Het duurzaam beheeren van de watergangen en waterbodembeheer*

Wij voeren het dagelijks onderhoud van de watergangen uit op basis van de legger en de keur (beleidsregels) van het hoogheemraadschap van Rijnland. Hierbij houden wij de watergangen doorstroombaar en vrij van planten en baggeren wij incident gestuurd. Wij combineren het onderhoud van gemeentelijke sloten en vaarten met onderhoud door het hoogheemraadschap van Rijnland om kosten te besparen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	Baten	9.747	10.153	10.181	10.486	10.704	10.592
	Lasten	6.585	6.660	6.736	7.005	7.205	7.106
	Saldo	3.162	3.494	3.446	3.481	3.499	3.486

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Voorziening tariefseglisatie onderhoud riolering	36	304	218	-111
Overig	-8	1	0	-1
Totaal Baten	28	305	218	-112

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten	-125	-290	-200	95
Kosten rioolheffing	111	-	-	-
Overig	-62	20	0	4
Totaal Lasten	-76	-270	-200	99

Baten

De mutatie op de voorziening tariefseglisatie onderhoud riolering (onttrekking of storting) wordt aan het eind van het jaar bepaald door de relatie tussen de inkomsten en uitgaven te leggen.

Lasten

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen riolering is sprake van een mutatie op de kapitaallasten. De bijdrage aan Cocensus voor het innen van rioolheffing is in 2020 € 111.000 lager dan in 2019. Dit komt doordat het percentage van de perceptiekosten is gedaald.

Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Voor gemeentelijke wegen, straten en pleinen streven wij ernaar dat deze goed begaanbaar, schoon, heel en veilig zijn. Hieronder vallen ook civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (VRI's). Bij integraal en vraaggestuurd beheer spelen niet alleen technische gegevens (inspectiegegevens) een rol, maar ook de waardering van gebruikers via het meldingsysteem openbare ruimte (MOB).

Daarnaast verduurzamen wij deze onderdelen verder door het gebruik van duurzame materialen en het toepassen van energiebesparende, innovatieve technieken en werkwijzen die leiden tot een CO₂-reductie.

Goed begaanbare wegen betekent ook het toepassen van gladheidbestrijding in de winter. Hierbij zoeken wij naar een evenwicht tussen kwaliteit, veiligheid en kosten, waarbij het zoutgebruik en de belasting van het milieu door zout zoveel mogelijk beperkt blijven.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen ¹²		Streefwaarden/ prognose		
				2016	2018	2020	2022	2024
Kwaliteit van alle verharding, CROW normering	%voldoende/ matig ³	Lokaal	GisiB	77%	77%	>79%	>81%	>83%
Kwaliteit van gesloten verharding (asfaltwegen), CROW normering	%voldoende/ matig	Lokaal	GisiB	86%	91%	>91%	>91%	>91%
Kwaliteit van open verharding (klinkerverharding, trottoirs, CROW normering)	%voldoende/ matig	Lokaal	GisiB	68%	66%	>69%	>72%	>75%

¹ Metingen vinden tweejaarlijks plaats

² Inspecties Haarlemmerleede en Spaarnwoude zijn in 2017 uitgevoerd.

³ Matig betekent dat de staat van het wegdek nog niet onvoldoende is, maar dat de verwachting is dat binnen drie tot vijf jaar onderhoud nodig.

Activiteiten

1. Het op duurzame wijze beheren van wegen, straten en pleinen
2. Het beheren en verder verduurzamen van de civieltechnische kunstwerken
3. Het schoonhouden van straten
4. Het beheren en verduurzamen van openbare verlichting
5. Het duurzaam beheren van de VRI's
6. Het op duurzame en efficiënte wijze bestrijden van gladheid

Toelichting

1. Het op duurzame wijze beheren van wegen, straten en pleinen

Wij onderhouden de gemeentelijke wegen, straten en pleinen aan de hand van inspectiegegevens en informatie uit het meldingsstelsel (MOB). Bij het onderhoud zijn veiligheid en de kwaliteit van open verhardingen (straten en trottoirs) onze belangrijkste criteria. In de onderhoudscontracten en bij aanbestedingen van reconstructies zijn de vermindering van CO₂-uitstoot en levensduur verlengende en onderhoudskosten besparende maatregelen onze uitgangspunten. De vernieuwing van verhardingen vindt plaats vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte fase 3 (2018 - 2022) (VOR). In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en het vernieuwen van wegen.

2. Het beheren en verder verduurzamen van de civieltechnische kunstwerken

Wij beheren de civieltechnische kunstwerken op basis van de uitkomsten van de technische inspecties uit 2019. Op grond hiervan is een meerjarenplanning gemaakt. Aan de hand van risicoprofielen per kunstwerk bepalen wij waar wij de beschikbare middelen inzetten. Hierbij passen wij waar mogelijk duurzame materialen toe zoals composiet en gerecyclede materialen. In 2020 vernieuwen wij een aantal kunstwerken vanuit VOR 3. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van kunstwerken.

3. Het schoonhouden van straten

Wij houden de straten schoon op beeldkwaliteit. Dit betekent dat het resultaat van de straatreiniging aan een vooraf bepaald beeld moet voldoen. Voor onkruidbeheersing op verhardingen passen wij een zo effectief mogelijke combinatie van machinaal vegen, mechanische onkruidbeheersing, thermische onkruidbeheersing en handmatige inzet toe.

4. Het beheren en verduurzamen van openbare verlichting

Bij het beheer van openbare verlichting (OVL) zijn het verder verduurzamen van de installatie en energiebesparing onze uitgangspunten. Alle nieuw te plaatsen lichtbronnen voorzien wij van LED-verlichting. Daarnaast wordt de LED-verlichting in de avonduren en 's nachts in woonwijken en op de hoofdontsluitingswegen gedimd. Wij onderzoeken of door een aanpassing van het dimregime en het toepassen van dynamisch dimmen meer energie kan worden bespaard. Hierbij houden wij rekening met de sociale veiligheid en het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

In 2020 vernieuwen wij OVL vanuit VOR 3. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van OVL.

5. Het duurzaam beheren van de VRI's

Wij hebben onze Verkeersregelinstanties (VRI's) uitgerust met energiezuinige LED-lampen en passen bij het beheer ervan innovatieve technieken toe, zoals wachttijdvoorspellers en thermische camera's voor het langzaam verkeer en aftellers voor het autoverkeer. Hiermee willen wij de doorstroming van het verkeer verbeteren en de uitstoot van CO₂ beperken.

Wij werken, samen met de provincie Noord-Holland en de omliggende gemeenten, mee aan het landelijke programma 'Slimme en Duurzame Mobiliteit'. Binnen dit programma worden intelligente VRI's (IVRI's) toegepast, die voertuigen herkennen en inspelen op de actuele verkeersdruk. Deze IVRI's zijn op vier locaties in onze gemeente operationeel (Fokkerweg/

Koolhovenlaan, Fokkerweg/Boeingavenue/ Beechavenue, Taurusavenue/Rijnlanderweg en Bennebroekerweg/Rijnlanderweg). In 2020 vernieuwen wij een aantal VRI's vanuit VOR 3. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van VRI's.

6. Het op duurzame en efficiënte wijze bestrijden van gladheid

Wij actualiseren in 2020 het gladheidbestrijdingsplan. Bij het bestrijden van gladheid maken wij gebruik van duurzame en

kostenbesparende methoden. Voorbeelden hiervan zijn de inzet van een strooimanagementsysteem waarmee strooiacties live te volgen zijn en data over strooiacties worden geregistreerd en 'automatisch strooien', waarbij de hoeveelheid zout wordt aangepast aan het type weg. Daarnaast hebben wij eigen meetpunten, zodat strooiacties meer doelgericht worden. Wij gaan terughoudend om met het gebruik van zout. Tevens maken wij gebruik van biozout, een 100% biologisch en duurzaam wegeenzout.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	Baten	1.125	758	758	758	758	758
	Lasten	22.790	23.572	24.633	25.921	26.067	25.313
	Saldo	-21.665	-22.814	-23.875	-25.163	-25.309	-24.555

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	0	-	-	-
Totaal Baten	0	-	-	-
Lasten				
Kapitaallasten	-1.165	-1.431	-153	754
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	130	-	-	-
Inzet stratenmakersbus	-	150	-	-
Overig	-26	-8	7	0
Totaal Lasten	-1.061	-1.289	-146	754

Lasten

Als gevolg van nieuwe de investeringen, met name de jaarschijven VOR 3 is sprake van een mutatie op de kapitaallasten.

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel.

In 2019 en 2020 is sprake van incidenteel extra inzet van een stratenmakers bus (via De Waterwolf) om snel en flexibel kleine herstraatklussen uit te voeren en uitvoering te geven aan het coalitieakkoord. In 2021 vervalt dit incidentele budget.

Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een gezond leefklimaat voor haar inwoners. Milieubeheer, bodembescherming en bodembeheer en maatregelen voor klimaatadaptatie dragen hieraan bij.

Wij willen de kwaliteit van de bodem behouden en deze waar mogelijk verbeteren. Daarnaast willen wij voldoen aan de afspraken van het landelijke Deltaplan Ruimtelijke adaptatie, waarin is bepaald dat onze gemeente in 2050 klimaatbestendig moet zijn ingericht. Dit betekent dat de leefomgeving bestand moet zijn tegen wateroverlast, droogte en hittestress. In 2020

moeten de maatregelen hiervoor zijn opgenomen in het gemeentelijke beleid.

Activiteiten

1. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet
2. Het saneren van bodemverontreiniging
3. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer
4. Het klimaatbestendig inrichten van de fysieke leefomgeving

1. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet

De Omgevingswet en de daarbij behorende aanvullingswet bodem treden in 2021 in werking. De wet houdt in dat bij de planvorming milieu-, gezondheids- en ruimtethema's in de fysieke leefomgeving integraal worden afgewogen. Met de komst van de Omgevingswet worden de provinciale bodemtaken met betrekking tot bodemsaneringen overgedragen aan de gemeenten. Wij treffen voorbereidingen samen met de provincie en de OD NZKG voor de overdracht van deze taken.

2. Het saneren van bodemverontreiniging

Wij voeren bodemsaneringen uit op gemeentegrond wanneer dit vanuit maatschappelijk oogpunt wenselijk is, zoals bij asbestverontreinigingen. Ook saneren wij verontreinigde grond op locaties waar wij gemeentelijke werken uitvoeren zoveel mogelijk.

Bij de wijziging van de bestemming van een gebied maken wij de bodem geschikt voor het toekomstige gebruik. Aan de Jtochtkade in Zwanenburg en aan de Hanepoel in Zwaanshoek zetten wij de bodemsaneringen voort.

3. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer

Wij passen duurzaam bodembeheer toe door het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de bodem. Door samenwerking met andere gemeenten uit het gebied van de OD NZKG worden de mogelijkheden voor regionaal hergebruik van grond vereenvoudigd.

4. Het klimaatbestendig inrichten van de fysieke leefomgeving

Om te anticiperen op het veranderende klimaat met hevige regenbuien en droge en warme periodes is een klimaatbestendige inrichting van de leefomgeving belangrijk. Dit betekent dat wij maatregelen treffen tegen wateroverlast. (zie beleidsdoel C 'Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater'.)

Daarnaast houdt dit in dat wij in nieuwe projecten en transformatiegebieden maatregelen treffen om hitte en droogte tegen te gaan, zoals de integrale aanleg van meer groen en water voor verkoeling. Verder wordt in steeds meer gebieden zoet water vastgehouden om droogte tegen te gaan.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	Baten	84	41	41	41	41	41
	Lasten	8.747	10.445	10.316	9.758	9.799	9.840
	Saldo	-8.663	-10.405	-10.274	-9.717	-9.758	-9.799

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Overig	1	-	-	-
Totaal Baten	1	-	-	-

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	64	-	-	-
Energietransitie	-	400	-	-
Handhaving	-	212	-	-
Overig	66	-54	-41	-41
Totaal Lasten	130	558	-41	-41

Lasten

Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2019 op dit beleidsdoel.

Bij de Voorjaarsrapportage 2019 is voor de jaren 2019 en 2020 € 400.000 beschikbaar gesteld in het kader van de Energietransitie. Rekening is gehouden met de kosten van het programmateam tot en met juni 2020. In 2021 vervalt dit incidentele budget. Over de dekking van het Programma Energietransitie over heel 2020 wordt gerapporteerd in de Voorjaarsrapportage 2020. Dan moet ook meer duidelijk zijn over de wettelijke opgaven waar we voor staan.

In de Voorjaarsrapportage 2019 (bladzijde 28) is besloten voor de jaren 2019 en 2020 incidenteel budget in te zetten voor informatiegestuurd handhaven en een tijdelijke uitbreiding formatie handhavers.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Kwaliteit fysieke omgeving

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.	Baten	30.167	31.821	31.036	30.743	30.961	30.850
	Lasten	61.533	65.963	65.627	66.068	66.449	65.631
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-31.367	-34.141	-34.590	-35.325	-35.488	-34.782
Reservemutaties	Onttrekking	299	310	310	310	310	310
	Storting	-	20	20	20	20	20
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-31.067	-33.852	-34.301	-35.036	-35.198	-34.492

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	1.090	766	777	777	777	777
	Lasten	8.860	8.977	8.629	8.619	8.614	8.608
	Saldo	-7.770	-8.211	-7.852	-7.842	-7.837	-7.830
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	Baten	18.121	20.103	19.278	18.680	18.680	18.680
	Lasten	14.551	16.309	15.314	14.765	14.765	14.765
	Saldo	3.569	3.794	3.964	3.916	3.916	3.916
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	Baten	9.747	10.153	10.181	10.486	10.704	10.592
	Lasten	6.585	6.660	6.736	7.005	7.205	7.106
	Saldo	3.162	3.494	3.446	3.481	3.499	3.486
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	Baten	1.125	758	758	758	758	758
	Lasten	22.790	23.572	24.633	25.921	26.067	25.313
	Saldo	-21.665	-22.814	-23.875	-25.163	-25.309	-24.555
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	Baten	84	41	41	41	41	41
	Lasten	8.747	10.445	10.316	9.758	9.799	9.840
	Saldo	-8.663	-10.405	-10.274	-9.717	-9.758	-9.799

Toelichting reserves

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Onttrekking				
Calatravabruggen	136	136	136	136
Leidraad Inr. Openb. Ruimte (LIOR)	132	132	132	132
Openbare ruimte	43	43	43	43
Totaal Onttrekking	310	310	310	310
Storting				
Openbare ruimte	20	20	20	20
Totaal Storting	20	20	20	20

Onttrekkingen

Calatravabruggen

De onderhoudskosten voor het herstel van de coating van de Calatravabruggen worden jaarlijks onttrokken aan deze reserve.

Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

Voor het onderhoud van de openbare ruimte van de wijk Floriande is een afkoopsom ontvangen. Deze afkoopsom valt jaarlijks deels vrij ter dekking van de onderhoudskosten van deze wijk.

Economische zaken

Portefeuillehouder: Nobel, Reinders, Ruigrok, Sedee, Steffens-van de Water

lasten in €	8.466
% totale begroting	1,9%
batens in €	2.570
% totale begroting	0,6%

Maatschappelijk doel:

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	2.570	26%	6.936	5%
01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren.				
02. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van de agrarische sector in de Omslag naar duurzame en sterke landbouw.				
03. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid.				
04. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag.				
05. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod van commerciële voorzieningen.				
06. Economische research en gegevensbeheer.				
07. Beheren en onderhouden van vastgoed niet bestemd voor de openbare dienst.				
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	-	-	1.530	-12%
01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt.				
02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector.				
03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie.				
04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden				
05. Het actualiseren van de Plabeka-afspraken.				
06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie.				
07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen.				
08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: Schiphol Area Development Company (SADC)

Verkeerstoren

Economische zaken

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische ontwikkeling op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

Haarlemmermeer maakt onderdeel uit van de sterkste economische regio van Nederland. Haarlemmermeer ziet zich geplaagd voor belangrijke ontwikkelingen. Politieke, economische, technologische en maatschappelijke veranderingen volgen elkaar in rap tempo op, zowel op internationaal, nationaal als lokaal niveau. De manier van denken en handelen van de gehele samenleving wordt hierdoor beïnvloed. Het verkennen, herkennen en erkennen van de trends en ontwikkelingen waar Haarlemmermeer mee te maken heeft, vergroot ons omgevingsbewustzijn. Hierdoor zijn we beter in staat om richting te geven aan onze rol en de ruimte voor ons handelen in te vullen.

In het Economisch Perspectief 2030 (2016.0020280) zijn zes opgaven geformuleerd waarvoor de gemeente Haarlemmermeer zich samen met partners inzet om haar economische positie in de toekomst te behouden en verder te doen uitbouwen:

1. vergroten weerbaarheid
2. verbeteren toekomstbestendig vermogen
3. vergroten en benutten innovatiekracht

4. vergroten ondernemingskracht
5. benutten stedelijke dynamiek
6. bevorderen van de sociale cohesie

Deze opgaven zijn leidend voor de activiteiten in het economisch domein zoals het stimuleren van ondernemerschap, de transitie naar een circulaire economie en economische diversificatie.

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden/ prognose	
				2015	2016	2017	2018	2019	2020
Funciemenging	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	68,0	68,0	68,7	69,7	70,1	70,1
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	102,2	107,7	117,0	132	143,6	143,6

Verbonden partijen

Schiphol Area Development Company (SADC)

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met SADC aan gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.

Relevant beleid

- Beleidskader 'De agrarische sector in perspectief' (2013.0015671)
- Kadernota herstructurering werklocaties Haarlemmermeer (2009.0023450)
- Nota commerciële voorzieningen (2015.0056233)

- Winkeltijdenverordening Haarlemmermeer (2018.0015139)
- Winkeltijdenverordening Haarlemmerliede en Spaarnwoude (2018.0016640)
- Kleuring bedrijventerreinen: flexibilisering van bestemmingen 2014 (2014.0009011)
- Economisch Perspectief 2030 (2016.0020280)
- Ontwikkelingsstrategie Ruimtelijk Economische Visie Schipholregio (REVS) (2012.0034204)
- Regionale Hotelstrategie 2016-2022 (2013.0073991)
- Strategie werklocaties gemeente Haarlemmermeer 2019 (2019.0027561)
- Nota Sociaal Ondernemen in Haarlemmermeer (2017.0013476)

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De huidige en toekomstige economische dynamiek in de gemeente en metropoolregio levert nieuwe en andersoortige kansen en uitdagingen op dan voorheen. Hierbij valt te denken aan datagedreven economie, de robotisering, de vergrijzing en de klimaatverandering. Het gemeentelijk beleid moet flexibel zijn om goed aan te sluiten op de ontwikkeling van de wensen van zowel ondernemers als hun klanten.

We richten ons zowel op het toekomstbestendig ontwikkelen van nieuwe werklocaties als op het herstructureren, transformeren en verduurzamen van bestaande locaties. Nog meer dan in het verleden worden de functies werken, wonen en de gewenste voorzieningen in samenhang ontwikkeld met als doel een goede werk- en verblijfsomgeving te bieden.

We zetten in op de transitie naar een circulaire samenleving. Om onze welvaart en welzijn op het gewenste peil te houden zullen we anders moeten omgaan met de middelen die onze welvaart tot stand brengen.

Aan de verschillende vraagstukken wordt integraal gewerkt, dat wil zeggen dat wordt samengewerkt met betrokkenen.

Activiteiten

1. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en Midden- en Klein Bedrijf (MKB) om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren
2. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van de agrarische sector in de omslag naar duurzame en sterke landbouw
3. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid
4. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag
5. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen
6. Economische research en gegevensbeheer
7. Beheren en onderhouden van vastgoed niet voorde openbare dienst bestemd

Toelichting

1. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren

Ondernemers kunnen voor vragen aan de gemeente terecht bij het virtuele Ondernemersplein, de portal hlmeer.nl, en het Ondernemersplein in het raadhuis. Met het project “155 Help een bedrijf” worden de maatschappelijke kosten van een faillissement voorkomen of gereduceerd.

We zijn groot voorstander van Bedrijveninvesteringszones (BIZ). In 2020 vindt continuering van de BIZ op het bedrijventerrein Spoorzicht in Nieuw-Vennep, het centrumgebied Hoofddorp Centrum, bedrijventerrein De Hoek en op Cruquius plaats. De gemeente heft jaarlijks op verzoek van de ondernemers een bedrag, welke vervolgens als subsidie wordt uitgekeerd aan de opgerichte BIZ-ondernemersvereniging of -stichting. Zo investeren ondernemers gezamenlijk in leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en economische ontwikkeling.

Zelfstandige professionals (ZP'ers) ondersteunen wij door bijvoorbeeld hulp en advies bij het starten en het bieden van kansen bij onze aanbestedingen. We faciliteren actief netwerken van ZP'ers en continueren het bijeenbrengen van starters in netwerkbijeenkomsten. Het in 2015 gestarte traject ZAAI voor startende en groeiende ondernemers (korter dan drie jaar actief) wordt ook deze bestuursperiode voortgezet. Naast bovenstaande zullen we in onze contacten met het bedrijfsleven waaronder de partners Haarlemmermeers Ondernemers Platform (HOP), MKB Nederland en de verenigde horecaondernemers blijven kijken naar mogelijkheden om de ondersteuning aan het MKB verder te verbeteren.

2. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van de agrarische sector in de omslag naar duurzame en sterke landbouw

Het agrarisch landschap is van grote betekenis voor Haarlemmermeer: voor voedselproductie, cultuurhistorie en recreatief medegebruik. Wij willen de agrarische sector waar nodig en mogelijk faciliteren en de maatschappelijke en landschappelijke rol van deze sector stimuleren. Doel is een economisch sterke agrarische sector en een vitaal platteland dat in balans is met de omgeving. De agrarische sector is een private economische sector; de agrariërs zijn de beheerders, en eigenaren, van dit landschap. We zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van sector en overheid om de land- en tuinbouw in Haarlemmermeer als economische én landschappelijke én culturele drager blijvend te laten floreren. Er zullen gesprekken gevoerd worden met de agrarische

sector om te onderzoeken wat zij nodig hebben om deze sector economisch verder te ontwikkelen. Waarbij ook de mogelijkheden van een polderpact worden bekeken.

De agrarische sector is een belangrijk thema in de Omgevingsvisie. Duidelijk is dat hier een grote transitieopgave ligt met name als gevolg van verstedelijking, klimaatadaptatie en het verlies aan biodiversiteit. In de Omgevingsvisie zullen in samenspraak met de agrarische sector richtinggevende uitspraken opgenomen worden die in 2020 nader uitwerking krijgen.

3. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid

Binnen het programma Zorg en werk vinden diverse activiteiten plaats om mensen vanuit de bijstandsuitkering weer deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt. Via het WerkgeversServicePunt (WSP) worden werkgevers actief benadert en is aandacht voor de taakstelling om mensen uit het doelgroepenregister in dienst te nemen.

Hiernaast werken we aan de sociale en economische veerkracht van de Haarlemmermeerse arbeidsmarkt. We vinden het belangrijk dat iedereen zo veel mogelijk in een eigen inkomen kan voorzien. Daarom staat het stimuleren van ondernemers om 'sociaal te ondernemen' (ook wel inclusief ondernemen) hoog op onze agenda.

In de huidige snel veranderende arbeidsmarkt is een Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen essentieel. De samenwerking met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven vinden we daarbij belangrijk. Het gaat hierbij om her-, bij-, om- en reguliere scholing. We willen immers dat inwoners goed worden opgeleid, voor zowel de huidige banen als de banen van de toekomst. In de Alliantie Arbeidsmarkt & Onderwijs ontmoeten gemeente, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen elkaar en is er aandacht voor kansen en uitdagingen. Er is een directe koppeling met onze Lokale Educatieve Agenda en het programma 'House of Skills' van de MRA. Krapte op de arbeidsmarkt laat zich onder andere zien in de zorgsector en bij technische beroepen. In de zorgsector werken we nauw samen met VBZ Kam (de belangenvereniging voor zorg- en welzijnsorganisaties in de regio Kennemerland, Amstelland en Meerlanden). Voor meer technisch geschoold personeel werken we samen met het ROC Nova College en Jinc en stimuleren we jongeren om te kiezen voor technische opleidingen.

4. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag

We werken aan het leggen van een stevige basis voor toekomstbestendige werklocaties in Haarlemmermeer. Hiertoe continueren we onze aanpak van het herstructureren en (re)vitaliseren van werklocaties. We willen aantrekkelijke woon-, werk- en leefmilieus creëren door het stimuleren van marktpartijen tot kantorentransformatie, sloop, nieuwbouw en functiemenging. De herstructurering van bedrijventerreinen wordt momenteel gedekt vanuit de reserve herstructurering bedrijventerreinen, bestaande onderhoudsbudgetten en provinciale subsidies zoals 'Herstructurering en intelligent ruimtegebruik bedrijventerreinen' (HIRB). Jaarlijks is voor extra fysieke maatregelen een vast bedrag in de programmabegroting geraamd. Voor de komende periode worden in ieder geval de locaties De Weeren, Schiphol Rijk/Oude Meer en Spoorzicht middels herstructureringsmaatregelen aangepakt. Ook zullen we een inventarisatie doen naar de problematiek en beheer van verouderde bedrijventerreinen.

De ontwikkelingen met betrekking tot en de groei van datacenters gaan heel snel. Daarom zal er beleid voor datacenters worden ontwikkeld waarin ook rekening wordt gehouden met energieaanvoer, warmteafvoer en ruimtelijke kwaliteit. Ook vinden we het belangrijk met het oog op de marktvrage en de transitie naar een circulaire economie te voorzien in voldoende plek voor hogere milieu categorieën. Hiertoe reserveren we ruimte op Polanenpark en De Liede. Voorts gaan we integraal de herprofilering aanpakken van de bestaande kantoorlocaties in Hoofddorp en de ontwikkeling van Schiphol Trade Park Campus en Beukenhorst oost-oost.

5. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen

We actualiseren het beleid voor commerciële voorzieningen (2015.0056233). Met dit integrale

beleid voor detailhandel, horeca en commerciële dienstverlening zet Haarlemmermeer in op aantrekkelijke centra voor inwoners en ondernemers en op versterking van onder andere horeca en detailhandel. Het huidige beleid is in 2018 geëvalueerd en wordt aangevuld en waar nodig aangepast. De actualisatie vindt plaats in goed overleg met ondernemers, dorps- en wijkraden, ondernemersverenigingen, en vastgoedeigenaren. Ideeën worden onder andere opgehaald via een online peiling, interviews, werksessies en een inloopdag. We geven uitvoering aan dit beleid door ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder initiatieven voor (her)ontwikkeling en functiewijzigingen, te begeleiden en te stimuleren om tot toekomstbestendige locaties te komen.

6. Economische research en gegevensbeheer

Dit betreft onderzoek, analyse en publicatie van werkgelegenheidsstatistieken en andere economische rapportages zowel nationaal, regionaal als lokaal. Ook houden wij jaarlijks een enquête onder de Haarlemmermeer ondernemers met vragen omtrent werkgelegenheid en vestigingsklimaat. De mutaties in werkgelegenheid en leegstand bij ondernemers, kantoren en winkels worden gemonitord en geanalyseerd om beleid te evalueren en te ontwikkelen.

7. Beheren en onderhouden van vastgoed niet voorde openbare dienst bestemd

Het betreft enkele objecten die om strategische of andere bijzondere redenen eigendom van de gemeente zijn. Bijvoorbeeld om de bijzondere aard of gebruik van het object (monument, kinderdagverblijf of (dienst)woning en dergelijke).

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	Baten	2.855	2.045	2.570	2.510	2.470	2.470
	Lasten	6.833	6.623	6.936	6.931	6.926	6.886
	Saldo	-3.978	-4.577	-4.366	-4.421	-4.456	-4.416

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2020	2021	2022	2023
Baten				
Bedrijven investeringszones	810	-	-	-
Pachtcontracten	-300	-60	-40	-
Overig	14	-	-	0
Totaal Baten	524	-60	-40	0
Lasten				
Bedrijven investeringszones	-810	-	-	-
Gewijzigde verdeling van personeelslasten	506	-	-	-
Overig	-9	5	5	40
Totaal Lasten	-313	5	5	40

Baten

Vanaf de Programmabegroting 2020-2023 worden de baten en de lasten van de Bedrijven investeringszones (BIZ) verantwoord in de programmabegroting. Dit is voorgeschreven in de regeling Informatie voor derden (lv3). Voorheen werden deze baten en lasten op een tussenrekening verantwoord. De uitvoering van de BIZ is budgettair neutraal. Zie ook de paragraaf Lokale heffingen. Pachtcontracten worden per jaar gesloten. De pachtinkomsten voor de periode 2020-2023 zijn conservatief begroot. Dit zorgt voor de geconstateerde verschillen.

Lasten

Voor de bedrijven investeringszones worden de lasten geraamd. Zie de toelichting bij de baten. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van lagere doorbelasting in 2020 op dit beleidsdoel. Dit wordt vooral veroorzaakt door een verschuiving van personele capaciteit naar het programma Ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsdoel A, in verband met versnelling woningbouw.

Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De (internationale) concurrentie gaat steeds meer over metropolen en deze beïnvloeden ook de nationale economie. Hiermee is er een gedeeld belang in de MRA om de economische positie van de regio te versterken. Wij werken daarom samen met aangrenzende gemeenten, provincies, Rijksoverheid, private partijen en kennisinstellingen bij voor ons belangrijke vraagstukken. Wij zorgen ervoor goed vertegenwoordigd te zijn in de verschillende regionale samenwerkingsstructuren.

Op economisch gebied wordt in de MRA in verschillende gremia gewerkt:

- In het Platform Economie werken we samen aan opgaven die voortkomen uit veranderingen in de regionale economische structuur.

- De Amsterdam Economic Board (AEB) heeft tot doel welvaart en welzijn in de MRA toekomstbestendig te versterken middels samenwerking van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen met als inzet innovatie en economische ontwikkeling.
- Amsterdam InBusiness (AIB) is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Amstelveen, Amsterdam, Almere en Haarlemmermeer dat de acquisitie en het relatiebeheer van internationale investeerders en bedrijven in de MRA op zich neemt.

De mainport Schiphol is een belangrijke aanjager van de Haarlemmermeerse economie. Wel moeten leefbaarheid en groei van de luchthaven in balans met elkaar zijn.

Wij willen samen met alle belanghebbenden in de regio de verwevenheid en wisselwerking tussen de

luchthaven Schiphol, de economie en de kwaliteit van de leefomgeving verder ontwikkelen. Het verder onderzoeken van de mogelijkheden van toepassing van geluidsadaptief bouwen is daar onderdeel van. Bij verdere ontwikkeling van de luchthaven heeft veiligheid de hoogste prioriteit. Een internationaal sterke luchthaven heeft een sterke regio en daarmee ook een sterke gemeente nodig. Haarlemmermeer neemt met dit doel deel aan de besluitvormingstrajecten rondom de ontwikkeling van Schiphol. Daarmee zijn wij in staat mede richting te bepalen.

Activiteiten

1. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt
2. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector
3. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie
4. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden
5. Het actualiseren van de Plabeka-afspraken
6. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie
7. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen
8. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving

Toelichting

1. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt

Met de hotelstrategie wordt niet langer ingezet op een algehele stimulering van hotelontwikkeling, maar wordt regionaal ingezet op hotelontwikkelingen die aansluiten bij de economische ontwikkeling van de regio en die een divers maar gebalanceerd aanbod tot gevolg hebben. De Regionale Hotelstrategie beoogt spreiding van nieuwe hotels in de regio te bevorderen.

We werken in regionaal verband aan een 'operationeel plan MRA Ontwikkelkader en expertteam verblijfsaccommodaties'. Nieuwe hotelontwikkelingen groter dan 50 slaappleatsen worden getoetst aan de hand van kwalitatieve criteria en een niet-bindend advies van een expertteam. Een van de achtergrondredenen is de Ladder van Duurzame Verstedelijking en de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Naar verwachting worden grotere hotelontwikkelingen in 2020 regionaal afgestemd.

In 2020 zal uitvoering gegeven worden aan het verblijfsaccommodatiebeleid. Het doel is een kwalitatieve en gediversifieerde verblijfsaccommodatiesector, met de juiste accommodatie op de juiste plek. Toeristen die in de regio verblijven kunnen een bijdrage leveren

aan het versterken van lokale voorzieningen. Uiteraard zijn de economische aspecten een belangrijke drijfveer voor dit soort ontwikkelingen.

2. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector

De logistieke sector is van groot belang voor Haarlemmermeer. We vinden het daarom belangrijk een rol in te nemen binnen het regionale cluster logistiek. De Amsterdam Logistics Board komt vanaf september 2019 weer bij elkaar onder voorzitterschap van Schiphol. De wethouder luchthavenzaken heeft hierin zitting. Aan de tafel Ruimte en Infra onder voorzitterschap van SADC werken bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid samen aan gemeenschappelijke speerpunten voor een bloeiende, innovatieve logistiek in de MRA. De gemeente Haarlemmermeer heeft van het ministerie van Economische Zaken (EZ) de beschikking gekregen over € 11 miljoen rijksbijdrage voor de aanleg van een wissel om de hogesnelheidstrein voor vracht (HST-Cargo) mogelijk te maken. Ondanks vele Europese marktconsultaties, technische studies en politieke lobby op Europees niveau bleek in 2016 dat het project geen voortgang en perspectief liet zien. Met instemming van het ministerie van EZ zijn in opdracht van de gemeente Haarlemmermeer de mogelijkheden onderzocht, op basis van geactualiseerde marktontwikkelingen in luchtvracht en logistiek, voor een nuttige besteding van de beschikbare middelen. In 2018 is besloten deze middelen deels te besteden aan het Smart Cargo Mainport Program. In de komende periode zal worden bekeken hoe de middelen verder te besteden in dezelfde lijn als het doel van het voormalige HST-Cargo project.

3. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie

Op economisch gebied vervult de MRA een voortrekkersrol in de kennis- en circulaire economie. Wij geven bestuurlijk vorm aan het MRA-Ontwikkelprogramma Circulaire Economie en zijn trekker van het thema circulaire economie binnen de regio. De MRA wil wereldwijd voorloper zijn op het gebied van slimme oplossingen voor de beperkte beschikbaarheid van grondstoffen, door het herontwerpen en sluiten van kringlopen. Hiermee dragen we bij aan innovatie en nieuwe bedrijvigheid in de eigen regio. In de MRA-agenda worden activiteiten benoemd die bijdragen aan de MRA als Europese topregio, waarin bewoners en bedrijven zich willen vestigen, waar (internationaal) talent en bezoekers zich welkom voelen. Een regio waarin alle mensen toegang hebben tot voldoende banen en geschikte woonruimte, er ruimte is en

mogelijkheden zijn om duurzaam te ondernemen, te leren en te innoveren. Een regio waarin de leefkwaliteit hoog is, de bereikbaarheid sterk en waarin we stappen hebben gezet op het vlak van klimaatbestendigheid en energietransitie. Ingezet wordt op het intensiveren van de samenwerking binnen Europa met als doel om de positie van de MRA op diverse vraagstukken te versterken.

4. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden

Wij willen de Economische Agenda als kracht van Amstelland-Meerlanden (AM) nog beter benutten. De samenwerking is gericht op het creëren van een economisch vitale omgeving in AM, voor een economie die zich daarin voortdurend verder weet te ontwikkelen. De samenwerking richt zich op behoud en versterking van een goed klimaat voor bedrijven van starters tot mainports. De eigen economische kracht van AM wordt gevonden in de thema's duurzame en circulaire economie, toerisme, Greenport, Schiphol, Plabeka en startende ondernemers en arbeidsmarkt. Dit zijn thema's die de deelregio uniek maken of waarop juist nog veel potentieel te verzilveren is. Het zijn stuk voor stuk thema's die gemeentegrenzen overschrijden. In het najaar van 2019 wordt het uitvoeringsprogramma voor 2020 opgesteld, dat naar verwachting in de lijn van de Economische Agenda zal liggen.

5. Het actualiseren van de Plabeka-afspraken

Op dit moment is de derde Uitvoeringsstrategie Plabeka van kracht. Inmiddels zijn er aanleidingen tot bijstelling van het bestuurlijke afsprakenkader. Zo laten de Plabeka-monitor en de 'Economische Verkenning MRA' trends en ontwikkelingen zien die afwijken van de aannames die aan de Uitvoeringsstrategie Plabeka 3.0 ten grondslag lagen. In het programmateam Plabeka wordt het gesprek gevoerd over een aantal lopende trajecten: de nieuwe MRA-vraagstukken, het mogelijk bijstellen van de bestuurlijke afspraken Plabeka 3.0 en de ambitiekaarten. Bij het maken van de Plabeka Monitor 2018 is geconstateerd dat er in de deelregio's behoefte is om 10 tot 20 jaar vooruit te kijken, aan kwalitatieve duiding van huidige (ruimtelijk-)economische ontwikkelingen en aan een strategisch-economische koers voor de MRA. Naar aanleiding hiervan is het Programmateam Plabeka gestart met het maken van de 'Ambitiekaart Plabeka'.

6. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie

Haarlemmermeer als gemeente en onderdeel van de MRA etaleren wij internationaal als uitstekende vestigingsplaats voor bedrijven en aantrekkelijke investeringsmogelijkheid voor investeerders. We richten ons hierbij in het bijzonder op Europese

hoofdkantoren, ICT, logistiek en aerospace, maar ook op sustainable fashion, Life science, Fintech, Data sciences en artificial intelligence. Deze verbreding in sectoren en branches is ingegeven door de ambitie om door economische diversificatie de directe economische afhankelijkheid van Schiphol en luchtvaart te reduceren. We willen daarmee, in lijn met de bevindingen van Economisch Perspectief 2030, onze lokale en regionale economie weerbaarder maken.

Vanuit een krachtige gezamenlijke concurrentiepositie werken we samen met regionale overheden en relevante marktpartijen in AIB en Amsterdam Airport Area (AAA). Daarnaast willen wij onze aandacht ook meer op de zuidvleugel van de Randstad gaan richten en samenwerkingsverbanden aangaan met Innovation Quarter (Den Haag), bioscience (universiteit Leiden) en Den Haag Tech. Dit doen wij ter versterking van onze huidige strategie en aanpak.

7. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen

We leveren jaarlijks input voor de provinciale detailhandelsmonitor van de provincie Noord-Holland. In deze monitor worden alle feiten rondom de detailhandel in Noord-Holland opgenomen op het gebied van winkelaanbod, werkgelegenheid in de detailhandel, leegstand, draagvlak, plannen en initiatieven. De gegevens gebruikt de provincie voor het uitvoeren van het provinciale detailhandelsbeleid. Daarnaast gebruiken de Regionale Adviescommissies Noord-Holland, marktpartijen, regio's en gemeenten deze analyses. Wij nemen deel aan de Regionale Adviescommissies Noord-Holland Zuid waar we met onder andere de gemeenten in de regio initiatieven afstemmen. We werken ook aan het Randstad Koopstromenonderzoek, waarvan de meest recente resultaten in januari 2019 zijn gepubliceerd. Dit koopstromenonderzoek brengt in beeld waar inwoners in Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht boodschappen doen, winkelen en doelgerichte aankopen doen en hoe tevreden ze zijn over de verschillende aankooplocaties. Koopstroomgegevens brengen (verschuivingen van) het winkelgedrag objectief in kaart en vormen daarmee een belangrijke basis voor ons beleid.

8. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving

We agenderen en positioneren de standpunten van Haarlemmermeer ten aanzien van Schiphol en geven invulling aan de strategische belangenbehartiging aan de hand van de volgende kernthema's:

- Synergie tussen bouwen, wonen en vliegen

- Versterking van de sociaaleconomische- en ruimtelijke kracht van de Schipholregio
- Sterke communicatie- en informatievoorziening

In 2020 verwachten we de keuzes uit te kunnen werken die de minister van Infrastructuur en Waterstaat in de Luchtvaartnota presenteert. Hierin worden keuzes gemaakt voor de luchtvaart in Nederland voor de periode van 2030 tot en met 2050. Deze uitwerking doen we regionaal en in samenwerking met de verschillende belanghebbenden.

Daarnaast maken we afspraken met Schiphol over een gezamenlijke aanpak van verschillende vraagstukken die spelen. Hierbij zal de ontwikkeling van Schiphol in balans met de omgeving uitgangspunt zijn en staan leefbaarheid, gezondheid en veiligheid centraal. In de Omgevingsraad Schiphol (ORS), bestaande uit het Regioforum en College van Advies (voorheen CROS en Alderstafel) spreken wij onder andere over de uitwerking van:

- De ontwikkeling van Schiphol na 2020
- Hinderbeperkende maatregelen
- Leefomgeving en gezondheid (onder andere ultrafijnstof)

Daarnaast werkt de gemeente Haarlemmermeer binnen de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS), een

samenwerkingsverband van gemeenten en provincies, intensief samen op strategische vraagstukken die te maken hebben met de luchthaven.

We zullen deelnemen aan door Rijk en regio geïnitieerde overleggen ten aanzien van de visieontwikkeling Schipholregio.

Met zowel een groeiende metropool als een groeiende luchthaven wordt de relatie met hoe we ons gebied inrichten en hoe gebouwd wordt steeds belangrijker. We verstevigen onze inzet op het onderzoeken, experimenteren en toepassen van geluid-adaptieve oplossingen in samenwerking met kennisinstellingen, Schiphol, bedrijfsleven, Rijk en regionale overheden. In de verkenning 'Multimodale Knoop Schiphol' van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) onderzoeken we samen met het Rijk, de VRA, NS, ProRail en Schiphol de mogelijkheden om de veiligheid van de Multimodale Knoop te waarborgen, de capaciteit ervan te vergroten en de kwaliteit op het gewenste niveau te brengen.

Haarlemmermeer is betrokken bij het meerjarig onderzoeksprogramma 'Gezondheidsrisico's ultrafijnstof rond Schiphol' welke het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en waterstaat uitvoert. Het onderzoeksprogramma duurt tot medio 2021.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	Baten	40	-	-	-	-	-
	Lasten	1.403	1.740	1.530	1.430	1.430	1.430
	Saldo	-1.364	-1.740	-1.530	-1.430	-1.430	-1.430

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Subsidie Smart Cargo Mainport Program	200	-	-	-
C-Creators	-	100	-	-
Overig	10	-	-	-
Totaal Lasten	210	100	-	-

Lasten

In de Voorjaarsrapportage 2019 is besloten om een eenmalige subsidie te verstrekken van € 300.000 aan het Smart Cargo Mainport Program (SCMP) conform de nota van B&W hierover (2018.0027192). Hiervan is € 100.000 gedekt binnen de begroting. Het meerdere wordt gedekt uit de reserve HST Cargo (zie de toelichting op de onttrekkingen reserves).

Lasten

In de Voorjaarsrapportage 2019 is voor de jaren 2019 en 2020 € 100.000 beschikbaar gesteld voor een bijdrage aan C-Creators.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Economische zaken

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Baten		2.894	2.045	2.570	2.510	2.470	2.470
Lasten		8.236	8.362	8.466	8.361	8.356	8.316
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-5.341	-6.317	-5.896	-5.851	-5.886	-5.846
Reservemutaties	Onttrekking	-	300	100	100	100	100
	Storting	460	248	248	248	248	248
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-5.802	-6.264	-6.043	-5.998	-6.033	-5.993

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.

Baten	2.855	2.045	2.570	2.510	2.470	2.470
Lasten	6.833	6.623	6.936	6.931	6.926	6.886
Saldo	-3.978	-4.577	-4.366	-4.421	-4.456	-4.416

Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.

Baten	40	-	-	-	-	-
Lasten	1.403	1.740	1.530	1.430	1.430	1.430
Saldo	-1.364	-1.740	-1.530	-1.430	-1.430	-1.430

Toelichting reserves

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Onttrekking

	2020	2021	2022	2023
HST Cargo	100	100	100	100
Totaal Onttrekking	100	100	100	100

Storting

HST Cargo	248	248	248	248
Totaal Storting	248	248	248	248

Onttrekkingen

HST Cargo

Voor een versterking van de economie door een impuls te geven aan het logistieke cluster bij Schiphol heeft de gemeente € 11 miljoen ontvangen uit het Fonds economische structuur (FES-gelden). Deze bijdrage is gereserveerd in de reserve HST Cargo. Voor de jaarlijkse kosten van

dit project wordt jaarlijks € 100.000 onttrokken aan de reserve.

Stortingen

HST Cargo

In de reserve HST Cargo wordt jaarlijks € 248.000 gestort in verband met rentebijdrage.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder: Nobel

lasten in € 10.218
% totale begroting 2,3%
baten in € 293.008
% totale begroting 66,2%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	96.883	0%	3.856	13%
.				
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	184.736	4%	-	-
.				
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	11.389	-2%	98	-86%
.				
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	-	-100%	5.234	-18%
.				
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	-	-	1.030	420%
.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Cocensus

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C: NV Bank Nederlandse Gemeenten

Beleidsdoel D:

Beleidsdoel E:

Mysteryland

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De programma's worden afgesloten met de overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rioolheffing waar baten en lasten direct aan elkaar zijn gekoppeld of specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid. De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Ook zijn hierin de posten voor onvoorziene uitgaven en onverdeelde lasten (stelposten) opgenomen. De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- belastingen (lokale heffingen) waarvan de besteding niet gebonden is
- uitkeringen uit het gemeentefonds
- financiering, bespaarde rente en dividend

Verder wordt de te betalen vennootschapsbelasting toegelicht.

Verbonden partijen

Cocensus

Cocensus voert voor onze gemeente de volgende werkzaamheden uit: het waarderen van onroerende zaken (WOZ) en het heffen en invorderen van diverse belastingen en heffingen. Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en biedt tegen een redelijk tarief en goede kwaliteit haar diensten integraal aan.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De BNG is onze huisbankier. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen.

Relevant beleid

- Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (2016.0024990)
- Notitie Schuldbeheersing (2016.0051961)
- Beleidsnotitie Planning- en controlcyclus 2017 (2017.0040561)
- Treasurybeleid (2014.0055909)

- Activabeleid (2015.0017216)
- Reserves en voorzieningen (2015.0028736)
- Garantiebeleid (2015.0006244)
- Regeling investeringsprojecten (2016.0025076)

Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting)

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	Baten	91.082	96.451	96.883	96.793	90.571	90.571
	Lasten	3.604	3.427	3.856	3.856	3.856	3.856
	Saldo	87.478	93.024	93.027	92.937	86.715	86.715

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2020	2021	2022	2023
Onroerendezaakbelastingen	2.434	-	-	-
Precarioheffing op kabels en leidingen	-1.091	-	-6.172	-
Toeristenbelasting	-726	-	-	-
Parkeerbelasting	-198	-100	-50	-
Overig	12	11	-	-
Totaal Baten	431	-90	-6.222	-

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Bijdrage Cocensus	-362	-	-	-
Overig	-67	-	-	-
Totaal Lasten	-429	-	-	-

Baten

Naar aanleiding van mutaties op het aantal woningen en niet-woningen is voor de opbrengsten uit de onroerendezaakbelastingen (OZB) rekening gehouden met areaaluitbreiding. Ook is rekening gehouden met een stijging van de opbrengsten als gevolg van inflatie. De inflatiecorrectie bedraagt, conform de uitgangspunten voor de programmabegroting, 1,5% zoals vastgelegd in de Voorjaarsrapportage 2019.

Ten opzichte van 2019 is de opbrengst van de precarioheffing op kabels en leidingen lager. Dit wordt veroorzaakt door een incidenteel voordeel in 2019 als gevolg van de over 2017 en 2018 opgelegde aanslagen. De lengte van de kabels en leidingen die in de heffing betrokken kunnen worden bleek hoger te zijn. Tot en met 2021 is de jaarlijkse extra opbrengst € 590.000.

Per 2022 vervalt de mogelijkheid tot het heffen van precario op kabels en leidingen. In het meerjarenbeeld wordt rekening gehouden met een structurele opbrengst van € 5,7 miljoen. Door het reserveren van de meeropbrengsten uit belastingen als gevolg van niet geraamde areaaluitbreiding, met name bij de OZB en de toeristenbelasting, is op dit moment al € 5,6 miljoen beschikbaar om de wegvallende inkomsten te dekken. De geraamde opbrengst is in 2022 met dit bedrag verlaagd. Tevens vervalt in 2022 de extra jaarlijkse opbrengst van € 590.000.

In 2019 is voor de toeristenbelasting sprake van een incidenteel voordeel als gevolg van de definitieve aanslagoplegging over 2018.

Conform de Voorjaarsrapportage 2019 is de prognose aangepast op grond van werkelijke inkomsten. Tevens is in het meerjarenbeeld rekening gehouden met het wegvallen van het Apriscoterrein in 2019 en dat het parkeren naast het raadhuis in 2021 wordt vervangen door de Binnenweg parkeergarage. In het raadsvoorstel Stadscentrum Hoofddorp: Raadhuisplein en omgeving, gemeentelijke huisvesting, bereikbaarheid en parkeren (2018.0032500) was uitgegaan van een structureel nadeel van € 580.000.

Lasten

De heffing en inning van de gemeentelijke belastingen en de waardering van de onroerende zaken (Woz) wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Cocensus. De bijdrage over 2020 is op basis van de vastgestelde begroting 2020 van Cocensus verhoogd.

Onderdeel B: Uitkeringen gemeentefonds

In de ramingen is rekening gehouden met de uitkomsten van de meicirculaire 2019. Over deze uitkomsten is de raad per brief van 20 juni 2019 (X.2019.08480) geïnformeerd.

Door de fondsbeheerders wordt samen met de VNG gewerkt aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds.

De herijking is opgedeeld in twee onderdelen:

1. het 'klassiek' gemeentefonds
2. verdeelmodellen sociaal domein

De nieuwe verdeling moet ingaan in 2021. In de meicirculaire 2020 moeten de gemeenten over de uitkomsten van de onderzoeken en de nieuwe verdeling worden geïnformeerd. Dan wordt ook duidelijk wat de positieve of negatieve herverdeeleffecten voor onze gemeente zijn.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	Baten	173.492	177.076	184.736	183.600	181.100	181.600
	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	173.492	177.076	184.736	183.600	181.100	181.600

Toelichting

De uitkeringen uit het gemeentefonds laten in vergelijking met de Voorjaarsrapportage 2019 het volgende beeld zien:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022	2023
Voorjaarsrapportage 2019	177.076	179.173	178.522	179.119	179.447
Mutaties meicirculaire (zie brief X.2019.08480)	7.024	5.227	5.078	1.981	2.153
Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding		336			
Programmabegroting 2020-2023	184.100	184.736	183.600	181.100	181.600

Een deel van de mutaties ten opzichte van de voorjaarsrapportage betreft de ontwikkeling van het accres, de uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen. Verder zijn voor de jaren 2019 tot en met 2021 extra middelen toegevoegd voor jeugdhulp, in 2019 € 2,9 miljoen en in 2020 en 2021 € 2,2 miljoen per jaar. Dit geeft een voordeel voor de algemene middelen, omdat met de extra lasten al rekening is gehouden in de Voorjaarsrapportage 2019. Voordelen als gevolg van taakmutaties komen ten gunste van het betreffende beleidsdoel, ter uitvoering van de extra lasten van de betreffende taak. Bij een nadeel wordt het budget van het betreffende beleidsdoel verlaagd. In de meicirculaire waren de volgende taakmutaties opgenomen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel) 2020	2021	2022	2023	
Loon- en prijsbijstelling sociaal domein 2019	1.695	1.721	1.733	1.747
Diverse mutaties uitvoering sociaal domein	-169	-133	-200	-301
Invoering Wet verplichte Ggz	135	136	138	140
Verhoging taalniveau statushouders	178			
Totaal	1.839	1.724	1.671	1.586

In de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds is voor 2020, naast de mutaties uit de meicirculaire, rekening gehouden met een vergoeding uit de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding. De uitkering is bestemd voor de verplichte begeleiding van inburgeringsplichtige statushouders en hun gezinsleden. Tegen over deze uitkering staan uitgaven tot een gelijk bedrag.

Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	Baten	12.806	11.575	11.389	11.370	11.232	10.918
	Lasten	964	715	98	-24	-1.463	-1.988
	Saldo	11.842	10.860	11.291	11.394	12.695	12.906

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Bespaarde rente	-177	26	-114	-278
Dividend	-5	-40	-20	-35
Overig	-4	-5	-5	0
Totaal Baten	-186	-19	-139	-313
Lasten				
Doorberekende rente aan programma's	-2.275	-2.161	-1.117	188
Betaalde rente	1.835	2.013	-208	-434
Bespaarde rente	-177	26	-114	-278
Overig	1.234	244	2.878	1.049
Totaal Lasten	617	122	1.439	525

Baten

Het rentevoordeel vanwege de financiering met eigen vermogen (bespaarde rente) wisselt per jaar omdat dit berekend wordt over de stand van de reserves en voorzieningen.

Tot en met 2022 dalen de te verwachten dividendopbrengsten jaarlijks vanwege een lager dividend op de aandelen Meerlanden door de invoering van uniforme tarifiering voor de afvalinzameling.

Daarnaast ontvangen we in de jaren 2020 tot en met 2022 een extra dividend van € 35.000 van de Polanenpark BV.

Lasten

De doorberekende rente aan programma's stijgt in de jaren 2020 en 2021 vanwege de uitvoering van het investeringsplan. Daarna staan er minder investeringen gepland en daalt de doorberekende rente.

De te betalen rente hangt af van de jaarlijks financieringsbehoefte. Doordat er in 2019 en 2020 een groot aantal investeringen gepland staat loopt de te betalen rente in 2020 en 2021 op.

De lasten vanwege de financiering met eigen vermogen (bespaarde rente) wisselt jaarlijks omdat deze berekend worden over de stand van de reserves en voorzieningen.

Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	Baten	345	51	-	-	-	-
	Lasten	4.915	6.398	5.234	6.000	6.654	7.859
	Saldo	-4.570	-6.347	-5.234	-6.000	-6.654	-7.859

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is een bedrag geraamd van € 35.000 per jaar. De post onvoorziene uitgaven is bestemd voor kleine posten die onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn. Hierbij is het uitgangspunt dat deze in eerste instantie binnen de beschikbare budgetten opgevangen moeten worden. Pas in tweede instantie kan de raming voor onvoorziene uitgaven worden benut. Voor relatief grote tegenvallers is de raming voor onvoorziene uitgaven niet bedoeld. Grote tegenvallers komen direct ten laste van het resultaat en de Algemene dekkingsreserve.

Stelposten

In de programmabegroting wordt rekening gehouden met stelposten. Dit zijn globale ramingen van baten of lasten waarvan de invulling nog niet concreet is. Daardoor is het niet mogelijk deze stelposten in de ramingen van de programma's te verwerken en worden ze geraamd onder Algemene dekkingsmiddelen. Als de invulling van een stelpost wel concreet wordt, dan wordt deze invulling via een begrotingswijziging ten gunste of ten laste van

een programma gebracht en daarmee geautoriseerd door de raad.

In de Programmabegroting 2020- 2023 zijn de volgende stelposten geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Stelpost kosten Bedrijfsvoering	22	21	21	21
Stelposten Indexaties	6.032	7.118	7.118	7.118
Stelposten kapitaallasten	-1.653	-1.575	1.158	2.485
Stelposten gemeentefonds	25	26	-2.174	-2.174
Totaal stelposten	4.426	5.590	6.123	7.450

De mutaties op deze stelposten ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2019 staan in het overzicht 'Verloop stelposten', zie het hoofdstuk Financiële begroting.

De stelpost kapitaallasten betreft de het geraamde voordeel op de investeringen als gevolg van de aanname dat 70% van de geraamde investeringsbedragen gerealiseerd worden. Verder is vanaf 2022 rekening gehouden met € 2,5 miljoen aan lasten in verband met het project het Huis van HLMRMeer.

Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	754	198	1.030	705	689	750
	Saldo	-754	-198	-1.030	-705	-689	-750

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Vennootschapsbelasting	-832	325	16	-61
Overig	0	0	0	0
Totaal Lasten	-832	325	16	-61

Lasten

Op basis van de geprognosticeerde jaarwinsten vanuit de actieve grondexploitaties is de verschuldigde Vennootschapsbelasting (Vpb) geraamd. De verschuldigde Vpb wordt gedekt ten laste van het resultaat van de bouwgrondexploitaties en heeft daardoor geen directe invloed op het begrotingsresultaat. De geraamde bedragen zijn gebaseerd op de huidige inzichten die afwijkend zijn ten opzichte van de eerdere ramingen zowel door wijzigingen in de grondexploitaties als door toepassing van de actuele inzichten ten aanzien van de jaarwinstbepaling. Gezien de vele onduidelijkheden met betrekking tot deze jaarwinstbepaling voor de Vpb is er landelijk overleg met de Belastingdienst over de interpretatie van de wet voor de gemeenten als nieuwe groep belastingplichtigen voor de Vpb.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.	Baten	277.724	285.153	293.008	291.763	282.902	283.090
	Lasten	10.236	10.738	10.218	10.537	9.736	10.477
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	267.488	274.416	282.789	281.225	273.166	272.612
Reservemutaties	Onttrekking	23.042	21.469	1.947	1.993	1.181	526
	Storting	22.647	8.534	6.640	6.641	1.191	296
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	267.882	287.350	278.096	276.578	273.157	272.842

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	Baten	91.082	96.451	96.883	96.793	90.571	90.571
	Lasten	3.604	3.427	3.856	3.856	3.856	3.856
	Saldo	87.478	93.024	93.027	92.937	86.715	86.715
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	Baten	173.492	177.076	184.736	183.600	181.100	181.600
	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	173.492	177.076	184.736	183.600	181.100	181.600
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	Baten	12.806	11.575	11.389	11.370	11.232	10.918
	Lasten	964	715	98	-24	-1.463	-1.988
	Saldo	11.842	10.860	11.291	11.394	12.695	12.906
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	Baten	345	51	-	-	-	-
	Lasten	4.915	6.398	5.234	6.000	6.654	7.859
	Saldo	-4.570	-6.347	-5.234	-6.000	-6.654	-7.859
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	754	198	1.030	705	689	750
	Saldo	-754	-198	-1.030	-705	-689	-750

Toelichting reserves

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Onttrekking

	2020	2021	2022	2023
Algemene dekkingsreserve	1.276	1.795	1.181	526
BTW compensatiefonds	671	198	0	0
Totaal Onttrekking	1.947	1.993	1.181	526

Storting

Algemene dekkingsreserve	6.640	6.641	1.191	296
Totaal Storting	6.640	6.641	1.191	296

Onttrekkingen

Algemene dekkingsreserve

In 2020 en 2021 wordt respectievelijk € 0,8 miljoen en € 0,2 miljoen onttrokken in verband met een budgetoverheveling voor de invoering van de Omgevingswet waartoe bij de Najaarsrapportage 2018 besloten is.

Gedurende de jaren 2020–2023 wordt ter dekking van de kapitaallasten van de geactiveerde gemeentelijke bijdrage in de omlegging van de A9 een bedrag onttrokken. De dekking van deze bijdrage vanuit de grondexploitaties wordt pas later gerealiseerd, terwijl volgens de voorschriften vanuit het BBV met de afschrijving van de bijdrage al gestart moet worden. In 2020 wordt € 0,5 onttrokken, in 2021 en 2022 € 1,3 miljoen en in 2023 € 0,6 miljoen.

Verder wordt in 2021 nog € 0,3 miljoen onttrokken in verband met een budgetoverheveling voor het Transformatiefonds Jeugd waartoe bij de vaststelling van de Jaarstukken 2018 is besloten.

Reserve BTW compensatiefonds

In verband met de invoering van het BTW-compensatiefonds (BCF) per 1 januari 2003 wordt tot en met 2021 een bedrag ten gunste van de exploitatie gebracht ter compensatie van de nadelige financiële gevolgen. In 2021 wordt het restant saldo van de reserve ten gunste van de exploitatie gebracht, waarna de reserve eind 2021 wordt opgeheven.

Stortingen

Algemene dekkingsreserve

In de jaren 2020 tot en met 2023 wordt elk jaar circa € 0,3 miljoen gestort aan vrijvallende afschrijvingslasten als gevolg van de eenmalige afboeking van activa naar aanleiding van de doorlichting van de activa in 2016.

In de jaren 2020 tot en met 2022 wordt de, via de algemene uitkering uit het gemeentefonds te ontvangen, herindelingsbijdrage gestort. Hiermee wordt de voorfinanciering van de kosten van de herindeling per 1 januari 2019 van Haarlemmermeer met Haarlemmerliede en Spaarnwoude gedekt. Per jaar wordt € 0,8 miljoen gestort.

In 2022 is sprake van een storting van € 0,1 miljoen in verband met een budgetoverheveling voor de Versnelling woningbouw van 2022 naar 2019 waartoe bij de Voorjaarsrapportage 2019 besloten is.

Per 1 januari 2022 vervalt de mogelijkheid om precario te heffen over kabels en leidingen. Voor Haarlemmermeer gaat dit om een structureel nadeel van € 5,7 miljoen. Om dit nadeel te dekken is bij de Programmabegroting 2018–2021 besloten om extra belastinginkomsten als gevolg van niet geraamde areaaluitbreidingen van de heffingsgrondslagen tot en met 2021 te storten in de Algemene dekkingsreserve. Vanaf 2022 vervalt deze storting. Door het hanteren van deze systematiek worden deze structurele voordelen niet besteed en ontstaat in 2022 ruimte om het nadeel van het wegvallen van de precarioheffing op te vangen. Bijkomend voordeel is dat de extra stortingen in de Algemene dekkingsreserve bijdragen aan de schuldbeheersing. Vanaf 2020 wordt € 5,6 miljoen gestort.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	bedrag
2017: Programmabegroting 2018-2021 Meeropbrengst onroerendezaakbelastingen niet-woningen	670
2017: Programmabegroting 2018-2021 Meeropbrengst toeristenbelasting	450
2017: Programmabegroting 2018-2021 Meeropbrengst hondenbelasting	29
2018: Voorjaarsrapportage 2018 Meeropbrengst onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen (belastingjaar 2018)	856
2018: Voorjaarsrapportage 2018 Meeropbrengst onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen (belastingjaar 2019)	827
2019: Programmabegroting 2019-2022 Meeropbrengst toeristenbelasting	900
2019: Voorjaarsrapportage 2019 Meeropbrengst toeristenbelasting	1.850
Totaal	5.582
Geraamde structurele opbrengst precario op kabels en leidingen	-5.724
Resteert nog te dekken in 2022	-142

Overzicht overhead

Portefeuillehouder: Booij, Nobel, Reinders

lasten in €	47.275
% totale begroting	10,8%
batens in €	71
% totale begroting	0,0%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020 batens	% verschil batens t.o.v. begroting 2019	Begroting 2020 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2019
Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	50	-	22.697	-6%
Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.	-	-	9.700	0%
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	-	-	14.208	-16%
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	21	-	10.910	-17%
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	-	-	-10.240	2%

Boomfeestdag 2019

Overzicht overhead

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

In het BBV is bepaald welke uitgaven onder het Overzicht overhead vallen. Het uitgangspunt hiervan is om de vergelijkbaarheid met andere gemeenten te vergroten. Het gevolg is dat in de programma's alleen baten en lasten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces, wat wil zeggen dat in de programma's alleen de kosten van de bedrijfsvoering worden verantwoord die direct voor de uitvoering van de desbetreffende taken en activiteiten worden ingezet.

Naar aanleiding van de raadsessie op 15 juni 2017 over het Vervolgonderzoek Rekenkamercommissie inzake Overhead en in het kader van de doorontwikkeling van het Overzicht overhead is het overzicht vanaf de Programmabegroting 2018-2021 onderverdeeld in vijf onderdelen. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in de lasten van overhead. De verschillen in de lasten per jaar van elk onderdeel worden hieronder kort toegelicht.

Verder is voor de wettelijk voorgeschreven BBV-kengetallen een tabel opgenomen met de beschikbare vergelijkende cijfers 2018 en 2019 van drie gemeenten.

Globaal bestaat de overhead volgens de definitie van de BBV uit de volgende onderwerpen:

- Bestuursondersteuning en beleidsadvisering
- Financiën
- Personeelszaken en organisatie

- Juridische zaken (exclusief bezwaar en beroep)
- Informatievoorziening, automatisering van systemen ten behoeve van de gemeentebrede bedrijfsvoering, documentmanagement en informatievoorziening (DIV)
- Facilitaire zaken en huisvesting (inclusief beveiliging)
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie
- Verzekeringen
- Hiërarchisch leidinggevenden, controllers en managementondersteuning werkzaam in de primaire processen en de staven van de clusters

De definitie voor overhead die is vastgesteld door de commissie BBV creëert een nieuwe discussie over de kosten van de gemeentebrede bedrijfsvoering en de toerekening hiervan. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente Haarlemmermeer afgelopen jaren uit het oogpunt van efficiency meer heeft gecentraliseerd op ICT-gebied. Eén van de keuzes die daarbij is gemaakt is om ICT-software meer generiek (voor ieder organisatieonderdeel hetzelfde) aan te bieden, waardoor schaalgrootte en efficiency wordt bereikt doordat het aantal aanwezige pakketten vermindert en daarmee ook het totaal aantal applicatiebeheerders. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van een zaakstelsel, documentcreatie- en workflow systemen. Generieke systemen vallen op basis van de BBV-definitie eerder onder bedrijfsvoering waardoor dit voor de overhead verhogend werkt. Dit maakt een discussie over de overhead

complex. We voeren benchmarks uit met andere gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn de benchmark van Vensters voor Bedrijfsvoering die diverse aspecten van de bedrijfsvoering belicht en de benchmark van M&I/Partners die zich specifiek richt op de automatiseringstak van de gemeente. Door verdiepende vervolgonderzoeken vergelijken we onze bedrijfsvoering op een meer kwalitatief niveau en leggen wij de relatie met onze ambities. De commissie BBV beoogt met het vaststellen van de definitie van overhead dat de vergelijkbaarheid tussen gemeenten wordt vergroot. Het onderling vergelijken van gemeenten wordt echter bemoeilijkt doordat gemeenten fundamenteel van elkaar verschillen op zowel fysiek, sociaal als organisatorisch terrein. Het vergelijken van plattelandsgemeenten met de meer stedelijke gemeenten of het vergelijken van

de zogenaamde regiegemeenten met gemeenten die veel taken in eigen beheer uitvoeren leidt tot grote verschillen. Gemeente Haarlemmermeer is een gemeente die veel taken heeft ondergebracht bij verbonden partijen zoals de afvalinzameling en het innen van lokale heffingen, en is daarmee regiegemeente. Dit leidt tot relatief meer overhead, aangezien het aantal medewerkers in het primaire proces lager is dan bij gemeenten die de taken in eigen beheer uitvoeren. De hoeveelheid werk die verricht wordt binnen de overhead is echter gelijk in beide vormen. Hierbij valt te denken aan het opstellen van begroting en verantwoording, welke in beide vormen van dezelfde omvang is.

Onderstaande tabel geeft een aantal kengetallen weer in relatie tot de overhead:

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen		
				2018	2019	2020
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	BBV	Eigen gegevens	6,6	6,2	6,4
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	BBV	Eigen gegevens	6,4	6,1	6,1
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	BBV	Eigen begroting	€ 638	€ 619	€ 630
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	BBV	Eigen begroting	18,2	5,6	4,6
Overhead	% van totale lasten	BBV	Eigen begroting	11,8	11,2	10,4

De hiervoor genoemde kengetallen moeten door alle gemeenten in hun programmabegroting en jaarstukken opgenomen worden. Hierdoor is het

mogelijk een vergelijking met andere gemeenten te maken. Voor 2018 en 2019 is het beeld als volgt:

Omschrijving	Eenheid	Haarlemmermeer		Zaanstad		Haarlem		Apeldoorn	
		JS 2018 ¹	PB 2019	JS 2018	PB 2019	JS 2018	PB 2019	JS 2018	PB 2019
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,6	6,2	8,17	7,76	7,4	7,2	7,4	7,4
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,4	6,1	7,46	7,38	7,5	7,2	7,3	6,7
Apparaatskosten	Kosten per inwoner in euro's	€ 638	€ 619	€ 637	€ 613	€ 678	€ 624	€ 669	€ 696
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	18,2	5,6	18,9	20	17	16,5	15,6	n.t.b.
Overhead	% van totale lasten	11,8	11,2	10,1	11,2	8,9	9,2	9,3	9,4

¹ JS = Jaarstukken; PB = Programmabegroting

Onderstaand een overzicht van de opbouw in Fte's die voor 2020 zijn toegerekend aan de exploitatie (direct) en aan het overzicht overhead.

cluster overhead	cluster	Direct	Overhead	Eindtotaal	Opslag ¹
PIOFACH ²	Directie	-	5,80	5,80	-
	Corporate control	-	6,47	6,47	-
	Staf bestuur en directie	-	39,94	39,94	-
	Human Resource Management	-	29,68	29,68	-
	Financiën en administratie	-	55,88	55,88	-
	Facility management	-	66,25	66,25	-
	Info+	-	61,31	61,31	-
	Inkoop en juridische zaken	10,82	24,96	35,78	-
	Communicatie	-	19,59	19,59	-
Totaal PIOFACH		10,82	309,88	320,70	-
Direct	Beheer en onderhoud	68,60	11,67	80,27	19%
	Grond- en Vastgoedzaken	31,91	8,26	40,17	25%
	Ruimte, economie en duurzaamheid	50,51	10,54	61,05	20%
	Ingenieursbureau	31,25	4,89	36,14	19%
	Klant contact centrum	54,72	9,31	64,03	25%
	Sociale dienstverlening	65,14	6,89	72,03	16%
	Gebieds- en relatiemanagement	25,33	2,67	28,00	10%
	Projecten	38,08	4,02	42,10	11%
	Maatschappelijke ondersteuning en zorg	60,60	21,66	82,26	35%
	Samenleving, sport en cultuur	35,50	5,47	40,97	17%
	Veiligheid	110,96	10,36	121,32	12%
	Griffie	7,50	-	7,50	-
	Totaal Direct		580,10	95,74	675,84
Eindtotaal		590,92	405,62	996,54	

¹ De opslag is het percentage van de lasten van de overhead ten opzichte van de directe lasten van een cluster met primaire taken.

² PIOFACH staat voor Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting.

Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.

Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	Baten	3.977	50	50	50	50	50
	Lasten	27.667	24.235	22.697	22.714	22.747	22.747
	Saldo	-23.690	-24.185	-22.647	-22.664	-22.697	-22.697

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-

Lasten

Frictiekosten herindeling	1.285	-	-	-
Wet normalisering rechtspositionering ambtenaren	225	-	-	-
Programma Duurzaam in Control	135	-	-	-
Woordvoerders college	-56	-	-	-
Overig	-51	-17	-32	-
Totaal Lasten	1.538	-17	-32	-

Lasten

De gemeentelijke herindeling van de oude gemeente Haarlemmermeer en de oude gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is per 1 januari 2019 een feit. Het budget frictiekosten voor de herindeling vervalt in 2020.

Op 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking. De Wnra harmoniseert de arbeidsverhoudingen van ambtenaren en werknemers, waarbij de rechtspositie van ambtenaren gelijkgeschakeld wordt met de arbeidsverhouding in de marktsector. De voorbereidende werkzaamheden vinden plaats in 2019.

Voor de jaren 2017-2019 is voor het programma Duurzaam In Control budget beschikbaar gesteld. Vanaf 2020 is voor dit programma geen budget toegekend.

Besloten is om een woordvoerder per collegelid aan te stellen. Dit betekent een uitbreiding van het woordvoerdersteam met 2,4 fte. Deze uitbreiding is voor de helft gedekt door een verschuiving van capaciteit en verlaging van de werkbudgetten van communicatie. In 2019 is voor een halfjaar begroot.

Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.	Baten	81	-	-	-	-	-
	Lasten	8.673	9.670	9.700	9.613	9.500	9.500
	Saldo	-8.592	-9.670	-9.700	-9.613	-9.500	-9.500

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

Senior adviseur dienstverlening	-	50	48	-
Strategisch adviseur participatie	-	100	-	-
Overig	-30	-63	65	-
Totaal Lasten	-30	87	113	-

Lasten

Bij de Voorjaarsrapportage 2019 is budget beschikbaar gesteld voor een strategisch adviseur participatie. Het budget is beschikbaar gesteld tot en met 2020.

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor een Senior adviseur dienstverlening. Per 1 juli 2021 loopt dit af.

Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	14.319	16.842	14.208	14.298	15.317	15.179
	Saldo	-14.319	-16.842	-14.208	-14.298	-15.317	-15.179

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

	2020	2021	2022	2023
Implementatie SAM en Gidso	2.283	-	-	-
Programma Digitale Dienstverlening	1.394	-	-	-
Kapitaallasten	-1.149	15	-1.019	139
Informatiebeveiliging	230	-	-	-
Onderhoudscontracten software	-146	-103	-	-
Overig	22	-2	0	-1
Totaal Lasten	2.634	-90	-1.019	138

Lasten

In 2019 wordt de implementatie van nieuwe software voor de uitvoering van het sociaal domein (SAM en Gidso) afgerond, waarmee het incidentele budget komt te vervallen.

In de Voorjaarsrapportage 2018 is een deel van het krediet voor het Programma Digitale Dienstverlening tot en met 2019 overgeheveld naar het exploitatiebudget. Voor 2019 is hierdoor € 1,4 miljoen exploitatiebudget beschikbaar gesteld. Voor 2020 is geen budget in de exploitatie opgenomen, maar is dit als krediet verantwoord.

De kapitaallasten zijn in 2019 lager dan in 2020 door een verschuiving van investeringskredieten van 2018 naar 2019 tot een bedrag van € 2,2 miljoen. Deze verschuiving betreft het later besteden van investeringsbudget met betrekking tot diverse software en het programma Digitale Dienstverlening. Daarnaast is bij de Voorjaarsrapportage 2019 € 0,5 miljoen extra krediet beschikbaar gesteld voor het datacenter, telefonie en hardware, waardoor in 2020 de kapitaallasten hoger worden. In 2022 wordt de toename van de kapitaallasten veroorzaakt door een geplande investering van € 4,2 miljoen in 2021. Deze geplande investering betreft het project de nieuwe werkplek.

Ten behoeve van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het belang van de privacy van onze inwoners is in 2019 € 230.000 aan extra budget toegekend als extra impuls om aan de huidige wetgeving informatiebeveiliging te voldoen.

De kosten van onderhoudscontracten voor software nemen toe doordat nieuwe versies van software alleen nog als dienst worden aangeboden. Daarnaast hebben we te maken met aanzienlijk hogere doorberekende licentietarieven en vereist de nieuwe serverapparatuur een duurder type licentie.

Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	Baten	75	21	21	21	21	21
	Lasten	12.534	13.107	10.910	11.283	11.435	11.175
	Saldo	-12.459	-13.086	-10.889	-11.262	-11.413	-11.154

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Lasten				
Kapitaallasten	2.360	-279	-48	251
Dienstverleningsovereenkomst NHA	-115	-115	-116	-
Overig	-48	21	13	8
Totaal Lasten	2.197	-373	-151	259

Lasten

Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten. Vanaf 2020 is het huidige raadhuis afgeschreven tot aan de vastgestelde restwaarde. Om rekening te houden met de kapitaallasten voor het nieuwe gemeentekantoor en de renovatie van het bestuurlijke gedeelte van het raadhuis, wordt vanaf 2022 een stelpost opgenomen onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen.

Als gevolg van een besluit van het Rijk om tot een meer kostendekkende financiering te komen van de Regionaal Historische Centra heeft het bestuur van het Noord-Hollands archief (NHA) besloten om de bijdrage voor de aangesloten gemeenten geleidelijk te verhogen over de jaren 2019-2022.

Onderdeel E: Interne doorbelastingen.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	Baten	30	-	-	-	-	-
	Lasten	-10.241	-10.040	-10.240	-10.240	-10.240	-10.240
	Saldo	10.271	10.040	10.240	10.240	10.240	10.240

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten				
Aanscherpig definiëring overhead	200	-	-	-
Overig	-	-	-	-
Totaal Lasten	200	-	-	-

Lasten

Als gevolg van een aangescherpte definiëring van de kosten die onder overhead verantwoord moeten worden, is er € 200.000 extra verantwoord onder het programma Bestuur, samenleving en publiekscontact. Dit is een budgettaire neutrale aanpassing.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Overzicht overhead

		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.	Baten	4.164	71	71	71	71	71
	Lasten	52.952	53.813	47.275	47.668	48.758	48.360
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-48.789	-53.742	-47.204	-47.597	-48.687	-48.289
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-48.789	-53.742	-47.204	-47.597	-48.687	-48.289

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	Baten	3.977	50	50	50	50	50
	Lasten	27.667	24.235	22.697	22.714	22.747	22.747
	Saldo	-23.690	-24.185	-22.647	-22.664	-22.697	-22.697
Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.	Baten	81	-	-	-	-	-
	Lasten	8.673	9.670	9.700	9.613	9.500	9.500
	Saldo	-8.592	-9.670	-9.700	-9.613	-9.500	-9.500
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	14.319	16.842	14.208	14.298	15.317	15.179
	Saldo	-14.319	-16.842	-14.208	-14.298	-15.317	-15.179
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	Baten	75	21	21	21	21	21
	Lasten	12.534	13.107	10.910	11.283	11.435	11.175
	Saldo	-12.459	-13.086	-10.889	-11.262	-11.413	-11.154
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	Baten	30	-	-	-	-	-
	Lasten	-10.241	-10.040	-10.240	-10.240	-10.240	-10.240
	Saldo	10.271	10.040	10.240	10.240	10.240	10.240

Paragrafen

Zicht op de Stompe Toren

Inleiding

Het BBV bepaalt dat in de programmabegroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, zodat we u voldoende inzicht bieden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting en leveren daarmee extra informatie voor het beoordelen van de financiële positie.

Een korte toelichting op de paragrafen:

- *Lokale heffingen:* hierin worden de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht van de diverse belastingen en heffingen opgenomen.
 - *Weerstandsvormogen:* hierin worden de risico's gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Ook zijn in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen.
 - *Onderhoud kapitaalgoederen:* aan de orde komen de onderhoudstoestand en de kosten van negen soorten kapitaalgoederen.
 - *Vastgoed:* in deze paragraaf wordt ingegaan op het beheer van de vastgoedportefeuille.
 - *Financiering:* hierin wordt het uitvoeren van de treasuryfunctie beschreven en inzicht gegeven in de rentelasten.
- *Bedrijfsvoering:* deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen op het terrein van sturing en beheersing van de organisatie.
 - *Verbonden partijen:* een beschrijving van onze participaties in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemoeid.
 - *Grondbeleid:* in deze paragraaf worden de hoofdlijnen van het grondbeleid verwoord.

Een zomerse dag in recreatiegebied Toolenburgerplas

Lokale heffingen

Portefeuillehouder: Nobel

Deze paragraaf geeft inzicht in de door de gemeente Haarlemmermeer geheven belastingen (conform artikel 220 tot en met 228 Gemeentewet) en heffingen (conform 228A en 229 Gemeentewet). Aan de orde komen de tariefontwikkelingen, de opbrengsten, de lokale lastendruk, de kostendekkendheid van retributies en informatie over het kwijtscheldingsbeleid. De doelstelling van lokale heffingen is: “inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen”.

Haarlemmermeer kent de volgende heffingen:

- **Belastingen**
Tot deze groep behoren onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting.
- **Retributies**
Tot deze groep behoren de rioolheffing, afvalstoffenheffing, begraafrechten, het liggeld voor woonschepen en de leges.

Lokaal beleid bij gemeentelijke belastingen

De raad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van belastingtarieven. Conform de uitgangspunten over de loon- en prijsontwikkelingen in de Voorjaarsrapportage 2019 worden de opbrengsten van de OZB en hondenbelasting en overige tarieven met de

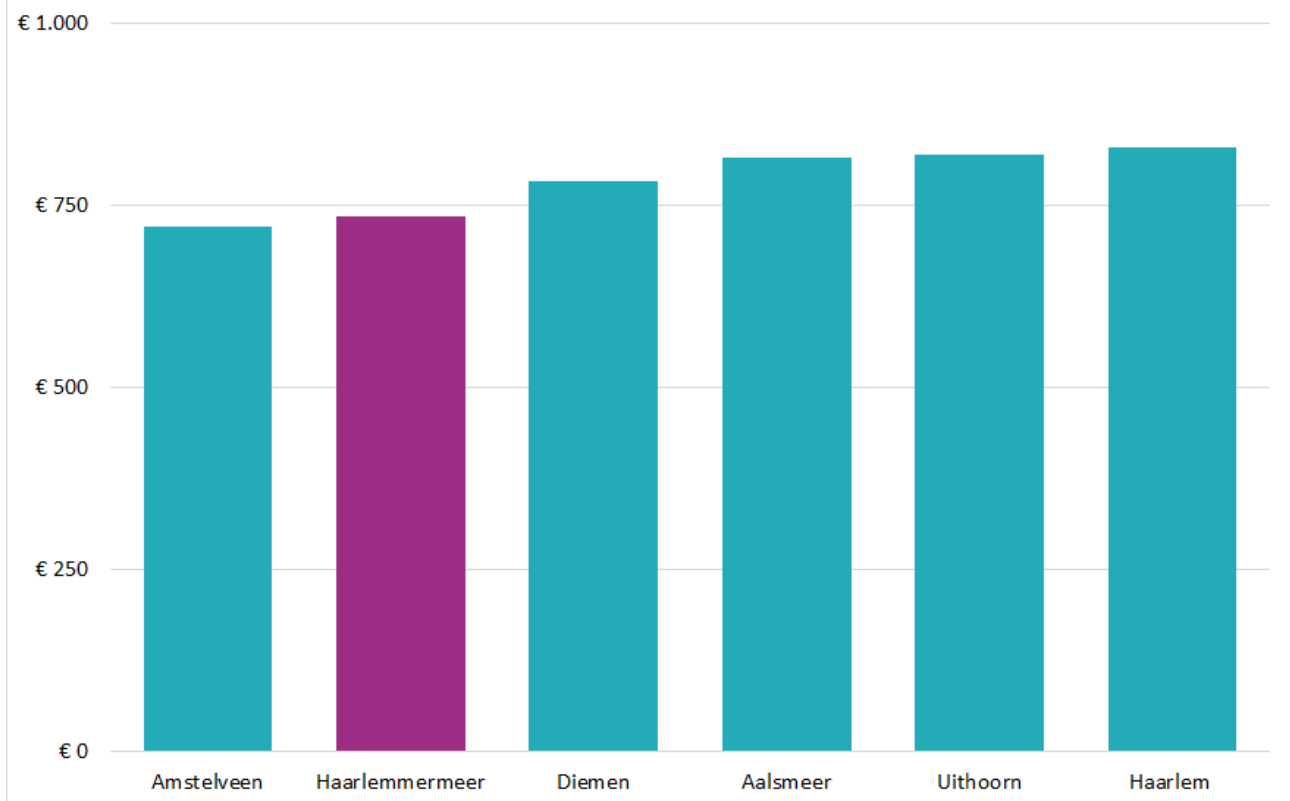
voorspelde inflatie voor 2020 met 1,5% verhoogd. Hieronder staat per belasting / heffing de toelichting. Bij retributies mogen de inkomsten echter niet hoger zijn dan de uitgaven voor de desbetreffende dienst. Winst maken is in dat geval niet toegestaan. Bij sommige diensten, zoals het opmaken van een akte van de burgerlijke stand of het behandelen van naturalisatieverzoeken gelden wettelijk vastgelegde tarieven die in het gehele land gelijk zijn. In een aantal gevallen, zoals bij de afgifte van paspoorten en identiteitskaarten, gelden maximumtarieven.

Lokale lastendruk

Het Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden (Coelo) verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks een Atlas van de lokale lasten uit. Deze Coelo-Atlas geeft woonlastenberekeningen (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor alle Nederlandse gemeentes en biedt daarmee een goed inzicht in de lokale lastendruk. Voor 2019 bedragen de Haarlemmermeerse woonlasten voor meerpersoonshuishoudens € 734. In 2018 was dit € 717.

Hieronder wordt een vergelijkend overzicht van woonlasten 2019 weergegeven voor meerpersoonshuishoudens:

Woonlasten meerpersoonshuishouden 2019

Belastingvoorstellen 2020

Onroerendezaakbelastingen

De ontwikkeling van de tarieven in de periode van 2018 tot en met 2020 geeft het volgende beeld:

Jaar	Tarief woningen (percentage) waarde		Tarief niet-woningen (percentage) waarde		
	Eigenaar	Totaal	Eigenaar	Gebruiker	Totaal
2018	0,10155	0,10155	0,30206	0,26515	0,56721
2019	0,09521	0,09521	0,29379	0,25554	0,54933
2020	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Er zal een algehele hertaxatie plaatsvinden, zodat de aanslagen voor 2020 gebaseerd zijn op de waarde op de peildatum 1 januari 2019. Wij gaan voor 2020 uit van een stijgende lastendruk van 1,5% voor inwoners en ondernemers. Bij het vaststellen van de tarieven wordt rekening gehouden met de gemiddelde stijging of daling van de WOZ-waarden. Voor 2020 wordt de opbrengst geraamd op afgerond € 73.286.000.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing ter bestrijding van lasten van beheer van

huishoudelijke afvalstoffen. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelverplichting voor huishoudelijk afval heeft. De heffing is afhankelijk van de grootte van de container, de manier van inzamelen en de ontwikkeling van de kosten. Hierdoor stijgt het tarief met 6%. De bedragen zijn zodanig afgerond dat ze deelbaar door twaalf zijn in verband met maandelijkse verrekening. In de raming van de lasten is geen rekening gehouden met het voorstel 'van afval- naar grondstofinzameling'.

Jaar	Tarieven per rolemmer						Ondergronds	
	80L rest	120L rest	240 L rest	extra GFT	extra 80L	extra 120L	extra 240L	inzamelen
2018	223,68	245,76	312,00	55,80	223,68	245,76	312,00	261,96
2019	229,20	251,88	319,80	57,24	229,68	251,88	319,80	268,56
2020	242,88	266,88	338,88	60,60	242,88	266,88	338,88	284,64

Bij het bepalen van de tarieven is het uitgangspunt dat de netto-lasten voor 100% worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de

compensabele BTW en de kwijtschelding. Tevens wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van het taakveld afval. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2,5%.

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	2020
Lasten taakveld inclusief rente	15.026
Baten taakveld, exclusief heffingen	-781
Netto lasten taakveld	14.245
Toe te rekenen lasten:	
Overhead	285
Kwijtschelding	561
Compensabele BTW	3.086
Totaal te dekken lasten	18.177
Opbrengst Afvalstoffenheffing	-18.177
Saldo (af rondingsverschil)	0
Kostendekkendheid	100%

Rioolheffing

De aanleg, het onderhoud en de vervanging van het gemeentelijk rioolstelsel wordt betaald via de rioolheffing. Op 15 oktober 2015 (2015.0040910) is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) Haarlemmermeer 2015-2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin wordt inzicht gegeven in de grootte van de

investeringsbijdragen die in de toekomst nodig zijn voor een goed werkend rioolstelsel. Uit het GRP van Haarlemmermeer blijkt dat de rioolheffing (inclusief structurele indexatie) met 2% zou moeten stijgen. Dit komt neer op € 2,59 per aansluiting. Het voorstel is dan ook de tarieven te verhogen met 2%.

	per aansluiting	per 10 m ³ boven 250 m ³
	€ 132,22	€ 5,11

De mate van kostendekkendheid van de riolering wordt in onderstaande tabel weergegeven. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW. Tevens wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van de riolering. De toe

te rekenen rente is het omslagpercentage van 2,5%.

In het GRP is opgenomen dat de tarieven van de rioolheffing geleidelijk stijgen. Het tekort dat hierdoor ontstaat wordt opgevangen door een vrijval van de voorziening Tariefegalisatie onderhoud riolering.

Kostendekkendheid Rioolheffing (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	2020
Lasten taakveld inclusief rente	8.313
Baten taakveld, exclusief heffingen	-30
Netto lasten taakveld	8.283
Toe te rekenen lasten:	
Overhead	598
Compensabele BTW	1.271
Totale te dekken lasten	10.152
Opbrengst Rioolheffing	-9.435
Saldo van baten en lasten	717
Ten laste van voorziening tariefegalisatie Riolerig	-717
Saldo programmabegroting	0
Kostendekkendheid exclusief vrijval voorziening	93%
Kostendekkendheid inclusief vrijval voorziening	100%

Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente wordt via toeristenbelasting een directe belasting geheven. De toeristenbelasting is een bijdrage in de lasten van gemeentelijke voorzieningen door personen die niet in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven.

Het tarief van deze belasting in 2020 bedraagt 6,05% van de overnachtvergoeding. Voorgesteld wordt dit percentage niet te verhogen. Voor 2020 wordt daarmee de opbrengst geraamd op € 12.780.000.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt door de gemeente een belasting geheven ter zake van het

houden van honden. De hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de OZB, naar de algemene middelen van de gemeente vloeit. De wettelijke basis is de gemeentewet en de verordening hondenbelasting. Voor 2020 wordt voorgesteld de tarieven te verhogen met de inflatiecorrectie van 1,5%. Het tarief bedraagt per hond € 82,90. Het kenneltarief bedraagt € 332,20. Voor 2020 wordt daarmee de opbrengst geraamd op afgerond € 721.000.

Liggeld woonschepen

Wij stellen voor de tarieven voor het liggeld voor woonschepen te verhogen met 1,5% inflatiecorrectie en voor 2020 als volgt vast te stellen:

Eerste 15 meter lengte

€ 403,27

Elke volgende meter

€ 56,56

Voor 2020 wordt de opbrengst geraamd op afgerond € 32.000.

Parkeerbelasting

Ingeval niet aan de aangifteverplichting is voldaan dan wel geen of onvoldoende parkeerbelasting is betaald, wordt de te weinig betaalde belasting door middel van een naheffingsaanslag alsnog in rekening gebracht. De lasten welke hieraan verbonden zijn worden gelijktijdig met de niet-betaalde parkeerbelasting (uurtarief) in rekening gebracht. De maximaal toegestane hoogte van het doorberekenen is vastgelegd in het 'Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen' en is voor 2020 vastgesteld op € 62,70.

Precariobelasting

Voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond kan een precariobelasting

worden geheven. Er wordt voorgesteld de tarieven te verhogen met 1,5% inflatiecorrectie met uitzondering van het tarief van kabels en leidingen (zie hieronder). Voor 2020 wordt de opbrengst geraamd op € 6.418.000, waarvan € 6.313.800 betrekking heeft op kabels en leidingen.

Kabels en leidingen

Het kabinet heeft de precariobelasting op nutsbedrijven afgeschaft per 1 juli 2017. Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

Graf- en begraafrechten

Tot 2015 zijn de tarieven met 7,1% (exclusief inflatiecorrectie) gestegen om de exploitatie van de begraafplaatsen kostendekkend te maken. In 2020 wordt voorgesteld de tarieven met inflatiecorrectie van 1,5% te verhogen. Voor 2019 wordt daarmee de opbrengst begraven geraamd op afgerond € 750.000.

De mate van kostendekkendheid van begraven wordt in onderstaande tabel weergegeven. In de lasten is de kostprijsverhogende BTW begrepen. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van de begraafplaatsen. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2,5%.

Kostendekkendheid Begraven (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	2020
Lasten taakveld inclusief rente en BTW	1.034
Baten taakveld, exclusief heffingen	0
Netto lasten taakveld	1.034
Toe te rekenen lasten:	
Overhead	83
Totale te dekken lasten	1.117
Opbrengst Begraven	-739
Saldo van baten en lasten	378
Saldo programmabegroting	378
Kostendekkendheid	66%

Leges

De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de lasten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de inwoner die de dienst afneemt. Om de kostendekkendheid te handhaven moeten de meeste legestarieven stijgen met (een gewogen gemiddelde van) het prijsindexcijfer voor lonen, materialen en diensten. Leidend is bij de leges het profijtbeginnel: de gebruiker betaalt.

Voor 2020 wordt voorgesteld de prijs van producten met vaste tarieven te verhogen met 1,5% inflatiecorrectie, dit met uitzondering van de tarieven die wettelijk vastgesteld worden. In

onderstaande tabel is met deze verhoging rekening gehouden. Het totaal aan te ontvangen leges mag wettelijk niet meer dan 100% zijn op begrotingsbasis.

In onderstaande tabel staat de kostendekkendheid van de belangrijkste hoofdstukken per titel. Bij de berekening van de kostendekkendheid is, conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016, bij het bepalen van de toe te rekenen lasten rekening gehouden met overhead, met de compensabele BTW en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van de producten waar leges voor geheven worden. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2,5%.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten taakvelden	Overhead	BCF	Totale lasten	Leges	Kostendekkendheid
Titel 1: Algemene dienstverlening						
Burgerlijke stand	96	81		177	114	64%
Reisdocumenten	1.911	1.162		3.073	1.575	51%
Rijbewijzen	733	581		1.314	683	52%
Verstrekingen uit de Basisregistratiepersonen	162	176		338	241	71%
Overige publiekszaken	102	103		205	118	58%
Verkeer en vervoer	376	287	13	676	263	39%
In deze titel niet benoemde vergunningen, ontheffingen, beschikkingen of andere diensten	502	515	6	1.023	78	8%
Totaal titel 1	3.882	2.905	19	6.806	3.072	45%
Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning						
Omgevingsvergunning	5.994	1.673	299	7.966	10.680	134%
Totaal titel 2	5.994	1.673	299	7.966	10.680	134%

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten taakvelden	Overhead	BCF	Totale lasten	Leges	Kosten-dekkendheid
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn						
Horeca	104	120		224	45	20%
Organiseren evenementen	139	160		299	68	23%
Kinderopvang	47	8		55	21	38%
Totaal titel 3	290	288		578	134	23%
Totaal alle titels	10.166	4.866	318	15.350	13.886	90%

Bedrijven Investeringszones (BIZ) heffingen
Een BIZ is een afgebakend gebied, waarin bedrijven een private organisatie oprichten (vereniging of stichting) om de leefbaarheid, veiligheid en ruimtelijke kwaliteit gezamenlijk te verbeteren. Het is een instrument voor en door ondernemers en is toepasbaar op bedrijventerreinen en winkel- en horecagebieden.

In 2017 zijn vier Bedrijven Investeringszones voor een periode van vier jaar vastgesteld te weten: Spoorzicht, Hoofddorp Centrum, De Hoek en Cruquius. De opbrengst voor 2019 is afgerond voor BIZ Spoorzicht € 134.000, voor Hoofddorp Centrum € 400.000, voor De Hoek € 239.000 en voor Cruquius € 36.900.

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen ook in 2020 weer in aanmerking komen voor kwijtschelding van het betalen van gemeentelijke heffingen. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de 1^e hond) en het liggeld voor woonschepen. Voor 2020 is een bedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing geraamd van € 571.000 en van € 14.000 voor de hondenbelasting.

Verordeningen 2020

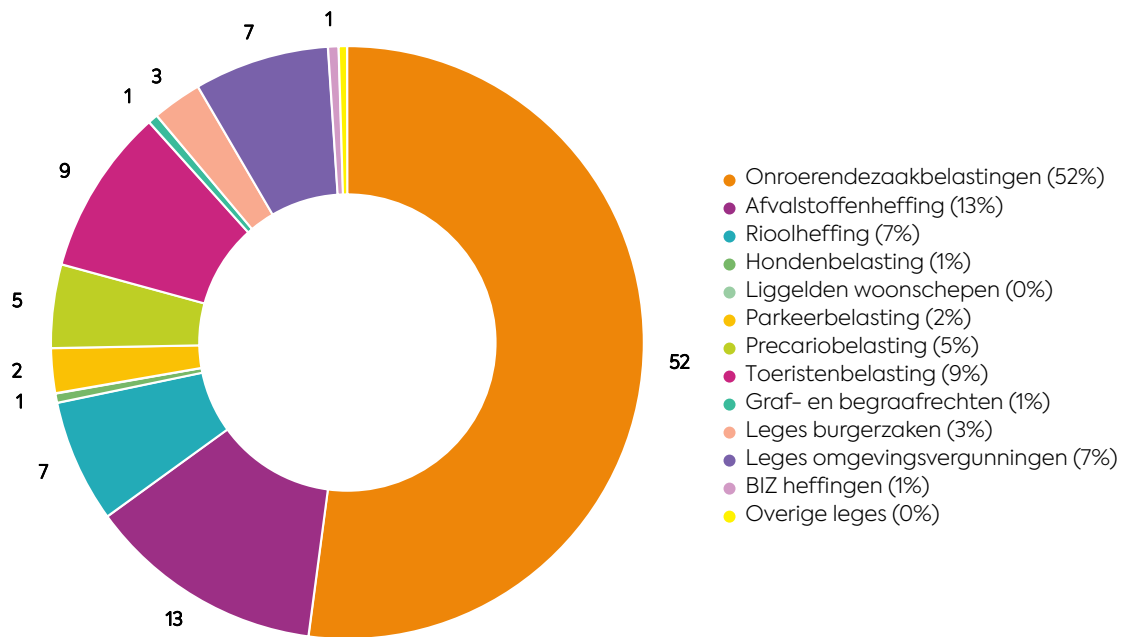
Gelet op de voorliggende tariefvoorstellen en onder het aanbrengen van enkele redactionele wijzigingen, stellen wij voor om voor 2020 nieuwe (wijzigings-) verordeningen vast te stellen.

Uitgangspunten toerekening overhead

Voor het berekenen van kostendekkende tarieven wordt rekening gehouden met de lasten van overhead, zoals deze verantwoord zijn in het overzicht overhead. De lasten van overhead worden via een extra-comptabele opslag op de salariskosten die worden toegerekend aan de betreffende taak meegenomen in de berekening van de via de retributies te dekken lasten. Om de toerekening zo zuiver mogelijk te doen wordt gewerkt met twee opslagen:

1. Clusterspecifieke overhead. Met deze procentuele opslag worden de kosten van het management en de managementondersteuning van specifiek cluster toegerekend.
2. Overhead PIOFACH-taken. Met deze opslag worden de kosten van de ondersteunende taken toegerekend. PIOFACH staat voor: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting. In de berekening van kostendekkende tarieven mag geen rekening worden gehouden met de kosten van bestuur en bestuursondersteuning. Om deze reden zijn bij de berekening van de PIOFACH-opslag de kosten van het cluster Staf, Bestuur en Directie, het cluster Communicatie en Externe betrekkingen en de kosten van het opstellen van de P&C-producten door het cluster Financiën en Administratie niet meegenomen. De resterende lasten van overhead zijn verdeeld op basis van de productieve uren die worden toegerekend aan de programma's (beleidsdoelen en taakvelden). De opslag bedraagt voor 2020 € 49.

Verdeling begrote opbrengsten belastingen en heffingen 2020

Rondleiding boer Bijlsma

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: Nobel

Inleiding

In de uitvoering van onze taken zijn risico's niet te vermijden, maar we moeten er rekening mee houden dat ze impact kunnen hebben op de realisatie van onze doelen. Daarom gaan we zorgvuldig om met risico's, willen we bewuste afwegingen maken bij het aangaan van risico's en passende beheersmaatregelen nemen. Indien risico's zich toch manifesteren willen wij zorgen dat we dit kunnen dragen. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een gezond weerstandsvermogen stelt ons in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ons beleid of de uitvoering daarvan direct in gevaar brengt. De raad heeft in 2017 de Notitie Risicomanagement (2017.47899) vastgesteld. Hierin is onder meer gedefinieerd hoe we omgaan met risico's, wat de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen zijn en hoe ze worden bepaald. In deze paragraaf rapporteren we over de voornaamste risico's en het weerstandsvermogen volgens de in de notitie vastgelegde richtlijnen. Daarnaast zijn in deze

paragraaf ook de vijf, in het BBV, voorgeschreven financiële kengetallen opgenomen.

Risico's

Van al onze geïdentificeerde en geregistreerde risico's is bepaald wat de kans is dat de gebeurtenis zich voordoet en wat de gevolgen daarvan zouden zijn. Deze risico's zijn allen meegenomen in de analyse van het weerstandsvermogen, in een kans- en gevolgklasse.

De indeling van de financiële gevolgklassen is gerelateerd aan onze begrotingsomvang. Omdat risico's te maken hebben met onzekerheid zijn de kansklassen lastig in te schatten. Om een klasse te bepalen kan men zich bijvoorbeeld afvragen of het risico zich al eerder heeft voorgedaan of onder welke condities het risico optreedt.

Conform het beleidskader dat uiteen is gezet in de notitie Risicomanagement rapporteren wij in de P&C producten de voornaamste risico's met financiële gevolgen (risico's vanaf € 1 miljoen, aangevuld met de risico's vanaf € 0,4 miljoen waarbij de kans van optreden 70% of hoger is). De geactualiseerde inventarisatie heeft acht voornaamste risico's met financiële gevolgen

opgeleverd. Deze worden hieronder toegelicht. De wijze van sturen, beheersen en rapporteren van onze risico's is nader uitgewerkt in de notitie Risicomanagement 2017.

In de weergave van de voornaamste risico's wordt inzicht gegeven in de kans en het gevolg. Naast de kans en gevolklassen geven wij ook aan of een risico structurele (S) of incidentele (I) gevolgen heeft. Indien een risico structureel is,

laten wij het meerjarige financiële gevolg zien. De informatie hierover vindt u in de koptekst van de risico's (K(ans); G(evolg); S of I). De volgende kans- en gevolgklasse worden gehanteerd:

In gevallen waarbij dit de belangen van de gemeente kan schaden (zoals juridische geschillen) doen wij in deze paragraaf geen uitspraak over de kans en/of de financiële gevolgen.

Kans	Percentage	Gevolg	Omvang	Type
K1	10%	G1	< € 0,1 miljoen	Structureel
K2	30%	G2	€ 0,1 miljoen - € 0,4 miljoen	Incidenteel
K3	50%	G3	€ 0,4 miljoen - € 1 miljoen	
K4	70%	G4	€ 1 miljoen - € 5 miljoen	
K5	90%	G5	> € 5 miljoen	

Belangrijkste mutaties ten opzichte van de Jaarstukken 2018

Het totaal aantal voornaamste risico's is gelijk gebleven ten opzichte van de Jaarstukken 2018. Met ingang van dit P&C document komt het risico 'BTW binnensport' te vervallen. Het risico 'Inroepen garantie Stallingsbedrijf Glastuinbouw' is gewijzigd, deze is met ingang van dit P&C document gekwantificeerd. Het risico 'Badhoevedorp-Zuid' is gewijzigd op basis van de risicoanalyse die medio 2019 in samenwerking met een gespecialiseerd bureau is uitgevoerd.

Voornaamste risico's

Complex omleggen A9 Badhoevedorp (R7)

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (G5, K5, I)
In 2005 hebben het Rijk, provincie Noord-Holland, stadsregio Amsterdam, gemeente Amsterdam, Schiphol Group en gemeente Haarlemmermeer de Bestuursovereenkomst Omlegging A9 te Badhoevedorp getekend. Met de uitvoering van deze overeenkomst wordt de A9 door het Rijk omgelegd ten zuiden van Badhoevedorp en wordt het vrijkomende oude tracé van de A9 door de gemeente en verbonden partijen herontwikkeld. De kosten van de omlegging bedragen in totaal circa € 300 miljoen. Wij dragen € 107,4 miljoen (prijsspeil 1-1-2005) bij aan de omlegging. Tot 1-1-2017 hebben we een bedrag van € 19,6 miljoen betaald. Daarnaast is met het Rijk overeengekomen dat onze te ontvangen restitutie als gevolg van een aanbestedingsvoordeel verrekend wordt met de te betalen bijdragen. De aldus resterende bijdragen ad € 86,3 miljoen (prijsspeil 2018) worden onder meer gedekt met bijdragen uit de gebiedsontwikkelingen Badhoevedorp-Centrum en Badhoevedorp-Zuid.

In 2018 is conform afspraak een bijdrage van € 18,6 miljoen gedaan. Naast de afdracht zelf zijn er ook nog begeleidingskosten, vergoedingen

voor de waarde van te verwijderen opstallen en een HOV-bijdrage. Aangezien een deel van de dekking gevormd wordt door nog te realiseren gebiedsontwikkelingen, die deels nog juridisch-planologisch moeten worden bepaald en/of vastgesteld, bestaat het risico dat deze niet volledig of pas veel later gerealiseerd kunnen worden. Dit zorgt voor een risico in de dekking van onze bijdrage aan de omlegging.

Beheersmaatregel: verminderen
De Omlegging A9 is geen actieve grondexploitatie, maar hiervoor is wel een gedetailleerde kansen en risicoanalyse opgesteld met als doel verminderen van de opgave of vergroten van de dekking. Een onderdeel van de dekking is Badhoevedorp Centrum en dit is een actieve grondexploitatie. Onderdeel van deze exploitatie is een register van risico's en kansen. Daarin zijn voor alle onderliggende risico's en kansen waar mogelijk de beheersmaatregelen aangegeven, met als doel het zeker stellen van de dekking.

Richting Rijkswaterstaat en de bestuurspartners blijven wij inzetten op het verder verlagen van de opgave en/of vergroten van de dekking.

Openeinderegelingen Sociaal Domein (R6)

Zorg en werk (G5, K4, S)

Wij zijn vanuit diverse soorten wet- en regelgeving verplicht om hulp of assistentie te verlenen aan onze inwoners. De middelen die gemeente Haarlemmermeer voor deze zogenoemde openeinderegelingen beschikbaar heeft, kunnen slechts beperkt worden vergroot als de werkelijke vraag de verwachting overstijgt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het minimabeleid (waaronder de bijzondere bijstand), de gemeentelijke schuldhulpverlening, Wmo-verstrekingen (zoals woningaanpassingen) en bijstandsuitkeringen, maar ook voor de gemeentelijke taken voor de uitvoering van de

Jeugdwet en de nieuwe Wmo. Zo kan het voorkomen dat er, bijvoorbeeld op last van de Kinderrechter, hulp nodig is die niet onder contract staat. Wij houden de budgetten en vraagontwikkeling nauwlettend in de gaten, maar overschrijdingen zijn door kortingen op rijksbijdragen, fluctuaties in hulpvragen en gevraagde voorzieningen niet uit te sluiten. In 2017 hebben we dit voor het eerst niet kunnen opvangen binnen de beschikbare budgetten en hebben we een beroep gedaan op de Behoedzaamheidsreserve. Deze trend heeft zich doorgezet in 2018. Met ingang van 1-1-2019 is de Behoedzaamheidsreserve opgeheven.

Beheersmaatregel: verminderen
Ons sturingsmodel (onder andere categoriemanagement, monitoring budgetuitputting, sturing op de bedrijfsvoering) is een continu proces. Met dit sturingsmodel monitoren wij in feite dagelijks. Indien wij signalen krijgen dat zaken (waar onder financieel) uit de pas dreigen te lopen zijn er verschillende instrumenten die we in kunnen zetten.

Actieve grondexploitaties (R20)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K2, I)

Door middel van grondexploitaties ontwikkelen wij gronden die in ons bezit zijn. Daaraan zijn financiële risico's verbonden: het risico dat de prijzen niet of minder stijgen dan waarmee gerekend is, het risico dat het beoogde programma niet (geheel) kan worden uitgevoerd en het risico dat de grondverkoop niet volgens het geplande tempo verlopen. Om de kans van optreden op deze risico's te verlagen voeren wij de nodige beheersmaatregelen uit. Voor alle grondexploitaties geldt dat zowel de strategie als het uitgiftetempo aangepast zijn aan de economische omstandigheden. Ook zijn op de standlijn van 1 januari 2019 alle grondexploitaties en bijbehorende risicobeoordelingen geactualiseerd. Het risicobedrag is het ongewogen risicobedrag van de negatieve grondexploitaties per 1 januari 2019.

Beheersmaatregel: verminderen
Voor alle actieve grondexploitaties wordt een register van risico's (en kansen) bijgehouden en daarin zijn voor alle onderliggende risico's waar mogelijk de beheersmaatregelen aangegeven.

Strategische gronden GEM A4 Zone West en De President (R41)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K1, I)

Er moeten nog gronden in de gemeenschappelijke exploitatiemaatschappijen (GEM's) worden ingebracht. Een risico is dat deze gronden niet ingebracht kunnen worden, als de GEM's niet succesvol zijn. De gemeente heeft

gezamenlijk met en voor rekening van partijen in de A4 Zone West grond verworven en voor eigen rekening grond verworven voor de ontwikkeling van de President 2.0. Als de gronden niet ingebracht kunnen worden, bestaat het risico dat de gronden afgewaardeerd moeten worden of dat een alternatieve ontwikkeling gevonden moet worden.

Beheersmaatregel: verminderen
In de grondexploitatie van de GEM A4 Zone West C.V. wordt rekening gehouden met de inbreng van de waarde van de gronden, welke gemeente Haarlemmermeer op haar balans heeft staan. Voor de gronden President 2.0 is er een algemene afspraak om deze gronden op gelijke wijze als de President 1.2 te ontwikkelen. Vanwege regionale afspraken kunnen deze laatst genoemde gronden pas na 2030 worden ontwikkeld. Er wordt onderzocht of de gronden voor de A4 Zone West mogelijk eerder kunnen worden ingebracht in de GEM A4 Zone West C.V., waardoor het risico van niet-inbrengen zich niet/in mindere mate voordoet. Met betrekking tot de inbreng gronden President 2.0 is het risico afgenomen doordat een aanzienlijk gedeelte van het terrein door de gemeente wordt ontwikkeld voor woningbouw. Het nog in te brengen deel beslaat circa 25% van de oorspronkelijke kavel.

Grootschalige investeringsprojecten (R90)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K2, I)

Dit zijn de projecten die zijn opgenomen in het Investeringsplan. Het risico bestaat onder andere uit mogelijke kredietoverschrijdingen bij de realisatie als gevolg van nieuwe (bouw)eisen, vertraging, wegvallen van subsidies of andere onvoorziene omstandigheden.

Beheersmaatregel: Divers, afhankelijk van het investeringsproject
In 2016 is het Meerjarenperspectief Investerings (MPI) ingevoerd. Hierin zijn alle investeringsprojecten opgenomen. Grote investeringen (van € 2,0 miljoen en hoger) worden nader toegelicht met aandacht voor actualiteiten, risico's, faseringen en over- en onderschrijdingen. Het MPI is verankerd in de nieuwe financiële verordening, waarin ook de regels omtrent investeringen zijn vernieuwd. Hiermee wordt de kwaliteit van de control verder aangescherpt. De beheersing van risico's zal daardoor ook verder verbeteren en de kans op afwijkingen naar alle waarschijnlijkheid verminderen.

Gemeentelijke kosten A4 Zone West (R201)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K1, I)

Momenteel staat circa € 1,4 miljoen aan gemeentelijke kosten op de balans die zijn

gemaakt in relatie tot de A4 Zone West (inmiddels STP: Schiphol Trade Park). Hiervan is de bedoeling dat we deze dekken uit het te behalen resultaat op de grondexploitatie van STP (uitgevoerd door de GEM A4 Zone West). Momenteel is het verwachte resultaat positief. Gezien het resultaat is het onzeker of het volledig dekken van deze kosten daadwerkelijk mogelijk zal zijn.

Beheersmaatregel: Verminderen
Wij treden regelmatig in overleg met de GEM A4 Zone West en denken mee over mogelijkheden om het resultaat van STP te verbeteren. De gemeente gaat de grondverkoop in de A4 Zone West nauwgezet volgen. Indien deze de komende tijd van een voldoende niveau zijn, is er geen reden tot verdere maatregelen. Vallen de verkopen tegen, dan geeft dit aanleiding de huidige omvang van de kosten eventueel te herzien.

Vervallen risico's

BTW Binnensport (R193)

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (G4, K3, I&S)

De Belastingdienst heeft ingestemd met de voorgestelde fiscale kwalificatie ten aanzien van de binnensportaccomodaties. Daarmee komt dit risico te vervallen.

Nieuwe risico's

Er zijn geen nieuwe risico's boven de rapportagegrens.

Gewijzigde risico's

Inroepen garantie Stallingsbedrijf Glastuinbouw (R237)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K4, I)

In het jaar 2005/2006 heeft de gemeente afspraken gemaakt met het Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland (SGN) in verband met de voorbereiding van de ontwikkeling van de glastuinbouw in Rijsenhout. In 2013 is besloten tot het afgeven van een garantie voor een kredietfaciliteit (in de vorm van een borgtocht) die SGN is aangegaan met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De kredietfaciliteit was in eerste instantie € 20 miljoen en is daarna verlaagd naar maximaal € 15 miljoen.

De kredietfaciliteit tussen BNG en SGN is afgelopen per 31 december 2018. Helaas is het niet mogelijk gebleken dat SGN per bovengenoemde datum het opgenomen krediet kon aflossen aan de BNG, gezien de liquiditeit van SGN. Er is verlenging van de kredietfaciliteit overeengekomen tot 31 december 2019 (en daarmee de garantstelling). Nu voor een maximaal bedrag van € 13,5 miljoen. Daarbij is afgesproken dat de gemeente in uiterlijk vier jaar

wil afbouwen tot nul euro. Medio 2019 is er € 12,8 miljoen opgenomen van de kredietfaciliteit.

Voor de borgtocht heeft de gemeente zekerheden gekregen van SGN in de vorm van (hypothecaire rechten op) gronden en pandrecht op vorderingen. De gronden zijn dit jaar wederom getaxeerd, waarbij de marktwaarde nu is bepaald op € 12 miljoen, lager dan de huidige garantstelling. Deze garantstelling is niet risicoloos. Indien de gemeente de garantie na 31 december 2019 niet wenst te verlengen, lopen wij een reëel risico dat er een beroep wordt gedaan op onze borgtocht aan de BNG van maximaal € 13,5 miljoen. De zekerheden die de gemeente heeft verkregen, vertegenwoordigen, in geval van gedwongen verkoop van de gronden, mogelijk niet voldoende waarde om deze borgtochtverplichting volledig te dekken.

In augustus 2019 heeft SGN kenbaar gemaakt liquiditeitsproblemen te voorzien in het laatste kwartaal, dit in tegenstelling tot eerder prognoses. De komende maanden bespreken de gemeente en SGN of en op welke manier de activiteiten van SGN in de periode 2020-2022 volledig kunnen worden afgerond. Er is een reële kans dat wij door de BNG worden aangesproken op onze garantie. Of onze zekerheden dan voldoende zijn moet dan blijken en hangt af van vele, waaronder juridische, factoren. Hierdoor is het niet exact aan te geven welk financieel risico wij lopen, maar voorzichtigheidshalve menen wij rekening te moeten houden met een tekort (als gevolg van mogelijke juridische kwesties en lagere opbrengsten bij gedwongen verkoop etc.). Bij toekomstige P&C-producten wordt over de actuele stand van zaken gerapporteerd.

Beheersmaatregel: verminderen

Er worden periodiek overleggen met de directie van SGN gevoerd. Tussentijds ontvangen wij cijfers over de actuele stand van zaken.

Badhoevedorp Zuid (R251 t/m R256)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G, K, I)

De gemeente wordt verweten onrechtmatig gehandeld te hebben omdat de gemeente zich niet of onvoldoende zou hebben ingespannen mee te werken aan ontwikkelingsmogelijkheden in Badhoevedorp Zuid. Er is een uitspraak van de rechtbank Amsterdam, hiertegen is de gemeente Haarlemmermeer in hoger beroep gegaan. Tegelijkertijd loopt er een schadestaat procedure waarbij de tegenpartij de schade heeft opgemaakt. Als reactie daarop heeft de gemeente uitgebreid onderzoek laten doen met gespecialiseerde bureaus. De resultaten daarvan zijn meegenomen in de geactualiseerde risicoanalyse die Naris medio 2019 met de

gemeente heeft uitgevoerd. Op basis daarvan is de conclusie dat, naar de stand van zaken van deze procedures per juni 2019, geen voorziening nodig is. De risicoanalyse is onderdeel van de berekening die gemaakt wordt ten behoeve van het weerstandsvermogen. De gemeente heeft vertrouwen in een gunstige afwikkeling van de lopende procedures voor de gemeente Haarlemmermeer.

Beheersmaatregel: verminderen

De geactualiseerde risicoanalyse is verwerkt in de integrale berekening die gemaakt wordt ten behoeve van het weerstandsvermogen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit, een indicatie voor de mogelijkheden om toekomstige niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, kan worden gezien als een noodzakelijke buffer om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Een dergelijke buffer ligt deels in de sfeer van de exploitatie (de begroting van baten en lasten) en deels in de vermogenssfeer (reserves). Hieronder geven we een inschatting van deze capaciteit.

Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer

Posten in de exploitatiesfeer dragen bij aan de structurele weerstandscapaciteit, omdat zij na aanwending meerdere jaren een positief effect hebben. In de sfeer van de exploitatie zijn de volgende aspecten van belang voor de weerstandscapaciteit:

1. raming voor onvoorzien en een eventueel positief begrotingssaldo in het lopende jaar
2. onbenutte belastingcapaciteit
3. eventuele stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan
4. te inventariseren mogelijke ombuigingen/ heroverwegingen

Achtereenvolgens lichten wij deze aspecten toe.

1. Raming onvoorzien en eventueel positief begrotingssaldo

Jaarlijks nemen we in de begroting een budget voor het opvangen van incidentele onvoorziene

lasten op. Dit budget is vastgesteld op € 35.000. In de nota Risicomanagement 2017 is uitgelegd dat het positieve resultaat van de begroting automatisch bijdraagt aan de incidentele weerstandscapaciteit.

2. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra ruimte die de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen. Bij de gemeente Haarlemmermeer zit deze ruimte in de belastingen en met name in de onroerendezaakbelastingen (OZB). De raad is vrij de belastingtarieven te verhogen. Om te beoordelen of er onbenutte belastingcapaciteit is, werd tot en met 2019 uitgegaan van de door het Rijk gepubliceerde macronorm. Deze norm is met ingang van 2020 vervallen en kan daarmee niet meer gebruikt worden. Een andere veel gebruikte werkwijze bij gemeenten is uit te gaan van de ruimte tussen de eigen OZB-tarieven en het redelijk peil van de OZB dat wordt vastgesteld in het kader van artikel 12 Financiële verhoudingswet (de artikel 12-norm). De door het Rijk vastgestelde artikel 12-norm is 0,18530%. Het gemiddelde OZB-tarief van Haarlemmermeer is 0,18623% en daarmee hoger dan de artikel 12-norm. Op basis hiervan wordt geen rekening gehouden met een onbenutte belastingcapaciteit.

3. Stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan

In de begroting 2020 zijn geen stelposten opgenomen waarvoor nog geen verplichting is aangegaan.

4. Te inventariseren mogelijke bezuinigingen/ heroverwegingen

Gezien de nog in te vullen ombuigingen voor de jaren 2021 tot en met 2023, wordt bij de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening gehouden met mogelijk verdere bezuinigingen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)

	Structureel	Incidenteel
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-
Stelposten waarvoor geen verplichting is aangegaan	-	-
Mogelijke bezuinigingen	-	-
Totaal	0	35

Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer

Bij de posten in de vermogenssfeer is sprake van incidentele weerstandscapaciteit. Dit houdt in dat ze eenmalig kunnen worden aangewend en alleen in het jaar van aanwending een positief resultaat

opleveren. De weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer bestaat uit de algemene reserves en de stille reserves. Beide onderdelen worden hierna toegelicht.

Algemene reserves

Algemene reserves zijn reserves waarvoor geen specifieke bestemming is bepaald en die daarom vrij kunnen worden ingezet voor het afdekken van risico's en dergelijke; dit in tegenstelling tot bestemmingsreserves waaraan wel een specifieke bestemming is gegeven en waar dus niet vrij over kan worden beschikt. De reserves hebben een inkomensfunctie en kunnen worden ingezet als eigen financieringsmiddel. De rente die hierdoor wordt bespaard, wordt structureel ingezet als

dekkingsmiddel voor de begroting. Dit betekent dat inzet van de reserves structurele negatieve consequenties heeft. De algemene reserves bestaan uit twee onderdelen, namelijk de Algemene dekkingsreserve en de algemene reserve Grondzaken. De aard van deze reserves lichten we hierna nader toe.

Op basis van de notitie Risicomanagement wordt de Algemene reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (RIH) niet meer meegenomen bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene dekkingsreserve	199.064	204.428	209.274	209.283	209.053
Algemene reserve grondzaken	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal	204.064	209.428	214.274	214.283	214.053

Algemene dekkingsreserve

De Algemene dekkingsreserve is gevormd door het doteren van diverse uitkeringen en overschotten. De reserve is een buffer voor het opvangen van tegenvallers en het afdekken van risico's. Daarmee is expliciet duidelijk gemaakt dat deze reserve wordt meegerekend tot de weerstandscapaciteit.

grondexploitaties en omdat deze risico's worden meegenomen in de totale risicoanalyse wordt de stand van deze reserve ook meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Algemene reserve Grondzaken

De Algemene reserve Grondzaken is een risicobuffer voor positieve en negatieve resultaten van grondexploitaties. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat) dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Algemene reserve Grondzaken plaats. Op grond van regels met betrekking tot de minimale en maximale stand van de Algemene reserve Grondzaken kan er aanvulling dan wel afroaming van de reserve plaatsvinden. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroaming wordt gedoteerd aan de Algemene dekkingsreserve. Omdat de Algemene reserve Grondzaken specifiek is bedoeld voor het opvangen van risico's met betrekking tot

Stille reserves

Stille reserves zijn bezittingen van de gemeente die momenteel op de balans lager zijn gewaardeerd dan hun huidige marktwaarde. Dit betekent dat verkoop van deze bezittingen een eenmalig financieel voordeel voor de gemeente kan opleveren. Voorwaarde hiervoor is wel dat de verkoop op korte termijn tegen die marktwaarde kan geschieden en dat de verkoop de bedrijfsvoering van de gemeente niet beperkt. Aangezien wij in de programmabegroting al rekening houden met een jaarlijkse opbrengst uit verkoop van vastgoed dat niet tot de kernportefeuille behoort, houden wij geen rekening met een bijdrage aan het weerstandsvermogen uit verkoop van activa.

Weerstandscapaciteit geconsolideerd

Een overzicht van de totale weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000) levert het volgende beeld op:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie:</i>		
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-
Stelposten zonder aangegane verplichting	-	-
Mogelijke bezuinigingen / heroverwegingen	-	-
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>		
Algemene (vrij besteedbare) reserves (stand 2020)	-	209.428
Stille reserves	-	-
Totale weerstandscapaciteit	0	209.463

Ratio weerstandsvermogen

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit in staat is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio

weerstandsvermogen bepaald. Hiervoor hanteren wij een risicosimulatie waarin aan de risico's een bedrag en een kanspercentage wordt gekoppeld. Bij de simulatie wordt een zekerheidsniveau van

90% gehanteerd. Dit betekent dat het totaalbedrag dat uit de simulatie volgt in 90% van de gevallen voldoende zal zijn om alle

daadwerkelijk uitgekomen risico's te dekken. Hiermee is vervolgens de ratio van het weerstandsvermogen te berekenen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{totale weerstandscapaciteit}}{\text{financiële impact risico's bij 90 \% zekerheid}}$$

Voor deze ratio hanteren wij een streefwaarde van minimaal 1,4 ("Voldoende"). De risico's die zijn meegenomen in de analyse, zijn hiervoor in deze paragraaf beschreven.

Structurele risico's en weerstandscapaciteit

Omdat bij het berekenen van de ratio weerstandsvermogen zowel de weerstandscapaciteit als het risicobedrag bij wijze van momentopname als één bedrag wordt uitgedrukt, moeten de structurele componenten geconverteerd worden naar een eenmalig bedrag. Hiervoor hanteren wij, conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) een factor van 2,5. Dit

wil zeggen dat de structurele posten voor 2,5 maal hun waarde meetellen.

Uitkomst risicoanalyse

Uit de analyse, uitgevoerd op 21 augustus 2019, volgt dat de totale financiële impact van alle risico's tezamen bij een zekerheidsniveau van 90% uitkomt op € 51 miljoen. Vergeleken met een totale weerstandscapaciteit van € 209 miljoen komen we op een ratio weerstandsvermogen van 4,1. Dit valt onder de classificatie 'Uitstekend' en betekent dat er op dit moment geen corrigerende actie vereist is.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Inzicht in de ontwikkeling van het weerstandsvermogen

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen over jaren zegt meer dan een eenmalige beoordeling. Sinds de Programmabegroting 2018-2021 is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen meerjarig weergegeven in het hoofdstuk Financiële hoofdlijnen.

Kengetallen financiële positie

Om tot een beter inzicht te komen van de financiële positie van de gemeente is in het BBV een standaard set van financiële kengetallen voorgeschreven. De kengetallen geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht over de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	90,4%	110,2%	133,7%	143,4%	132,2%	133,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	81,3%	101,0%	124,2%	133,7%	122,8%	123,9%
Solvabiliteitsratio	36%	32%	30%	29%	30%	30%
Grondexploitatie	22%	24,4%	29,8%	29,7%	23,8%	24,7%
Structurele exploitatieruimte	5,0%	1,7%	1,4%	-0,04%	-1,5%	-1,2%
Belastingcapaciteit	99,2%	101,8%	100,1%	103,1%	103,5%	103,8%

Netto schuldquote en Solvabiliteitsratio

Om het door de raad vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren moeten financieringsmiddelen worden aangetrokken. Hierdoor stijgt de schuldpositie van de gemeente de komende jaren, wat gevolgen heeft voor de ontwikkeling van de netto schuldquote, de netto schuldquote

gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en het solvabiliteitsratio. Gezien de ontwikkeling van de schuldpositie zijn er voorstellen gedaan om de schuldontwikkeling te beheersen. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf Financiering waar ingegaan wordt op het onderwerp schuldbeheersing en de indicatoren, inclusief

normering, die de schuld gaan monitoren. De netto schuldquote is één van deze indicatoren.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie drukt de geactiveerde waarde van de in exploitatie genomen bouwgronden uit in een percentage van het totaal van de geraamde lasten van de begroting. De waarde van de gronden wordt in het (t)MPG goed onderbouwd en is daarom reëel. De verkoop van de gronden zal bijdrage aan het verbeteren van de schuldratio en het solvabiliteitsratio.

Voor dit kengetal is geen norm vastgesteld. Dit is niet noodzakelijk gezien de onderbouwing in het (t)MPG.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt in de structurele en de incidentele baten en lasten. In het begrotingsjaar 2020 is het percentage positief, dat betekent dat er lagere

structurele lasten dan baten zijn. In de jaren 2021, 2022 en 2023 is echter sprake van een negatief percentage. Dit is te verklaren door het geprognosticeerde tekort oplopend tot structureel € 5,3 miljoen in 2023. Gestart is met het zoekproces naar concrete voorstellen voor een gezond, toekomstbestendig meerjarenperspectief.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Hierbij worden de jaren 2020 tot en met 2023 vergeleken met het landelijk gemiddelde van 2019. Uit het kengetal blijkt dat Haarlemmermeer iets boven het landelijk gemiddelde (gesteld op 100%) zit. Voor de bepaling van de belastingdruk is het landelijk gemiddelde niet maatgevend. Haarlemmermeer heeft zijn eigen beleid vastgesteld. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Kalslagerring

Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder: Booij, Steffens-van de Water

Een substantieel deel van de begroting heeft betrekking op onderhoud van kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, openbaar groen, riolering en openbare verlichting. De onderhoudslasten zijn verspreid over diverse programma's en gebaseerd op de door de raad gemaakte keuze(s) van het onderhoud- en kwaliteitsniveau.

Deze paragraaf gaat in op de staat van onderhoud en de onderhoudslasten van de kapitaalgoederen.

De volgende kapitaalgoederen in deze paragraaf komen aan de orde:

1. Sportterreinen
2. Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen
3. Wegen en (civieltechnische) kunstwerken
4. Riolering
5. Openbaar groen
6. Openbare verlichting
7. Verkeersregelinstanties (VRI's)
8. Watergangen
9. Begraafplaatsen

1. Sportterreinen

Het onderhoud van sportterreinen bestaat uit diverse activiteiten, zoals het periodiek maaien of

vegen, dichten van slidings, rollen, doorspuiten van drains, groot onderhoud tijdens de periode dat de sportvelden niet gebruikt worden, onkruidbestrijding, repareren van hekwerken en ballenvangers, in stand houden van verhardingen en beplantingen en toezicht op het gebruik. Bij buitensportcomplexen hebben wij 21 kunstgrasvelden. Op grond van nieuwe eisen van de KNVB moeten alle kunstgrasvelden na het achtste speelseizoen na certificering opnieuw een keuring ondergaan. Wij laten alle kunstgrasvelden ouder dan zes jaar ieder jaar keuren door een externe keuringsinstantie, zodat wij op de hoogte blijven van de actuele stand van zaken van de velden en op tijd bij kunnen sturen. Op grond van de levensduur vervangen wij diverse sportvelden die niet meer voldoen aan de sporttechnische eisen van de NOCF-KNVB 2b. Het betreft zowel kunstgrasvelden als natuurgasvelden. In 2020 vervangen wij onder andere veld 1 van sportveld IJvelden, veld 1 van Atletiekbaan Hoofddorp, de korfbalvelden van KIOS in Nieuw-Vennep en veld 1 van VV Zwanenburg. Bij de vervanging van kunstgrassportvelden passen wij gecoat rubber toe omdat dit veiliger is en beter te recyclen dan gewoon rubber. Gecoat rubber heeft bovendien

een goede sporttechnische kwaliteit en een langere levensduur dan kurk.

2. Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen

Wij onderhouden en vervangen openbare speel- sport- en ontmoetingsplekken in de buitenruimte voor de Haarlemmermeerse kinderen en jongeren. Wij waarborgen de veiligheid door twee keer per jaar de speeltoestellen conform de wettelijke veiligheidseisen te inspecteren. Wij verbeteren de kwaliteit van speeltoestellen door op diverse locaties speeltoestellen te vervangen die aan het einde zijn van de technische levensduur, in afstemming met een demografische analyse van de speelplek.

Het beheer van recreatiegebieden betreft het Haarlemmermeerse Bos (115 ha), de Toolenburgerplas (85 ha) en deelgebied 1 van PARK21 (28 ha).

De vitaliteit van de bomen in PARK21 is een punt van zorg. Op grond van de resultaten van een onderzoek uit 2019 treffen wij maatregelen om de kwaliteit te verbeteren.

Wij richten het beheer van de oudere recreatiegebieden, het Haarlemmermeerse Bos en de Toolenburgerplas, op de duurzame functievervulling van de gebieden voor dagrecreatie, sport, spel en evenementen. Naast het toezicht door de bos-/parkwachters op recreanten en organisatoren van evenementen en activiteiten vindt regulier beheer en onderhoud plaats aan verhardingen, beplantingen, oeverinrichting en terreinmeubilair. In het Haarlemmermeerse Bos en de Toolenburgerplas

vervangen wij onderdelen in de openbare ruimte, die aan het einde van de levensduur zijn, vanuit de VOR 3.

3. Wegen en (civieltechnische) kunstwerken

Het begrip Wegen omvat de gemeentelijke verhardingen en de civieltechnische kunstwerken. Wegen is een verzamelnaam voor alle verhardingen die worden aangetroffen binnen het wegprofiel: rijbaan, parkeervak, bushalte, fietspad, trottoir, voetpad etcetera. Kunstwerken zijn onder andere vaste en beweegbare bruggen, viaducten, tunnels, lichte fiets- en voetgangersbruggen en kademuren.

Verhardingen

Maatregelen voor het in stand houden van de gemeentelijke verhardingen zijn gebaseerd op onder andere inspectieresultaten. Relatief kleine maatregelen bekostigen wij uit het onderhoudsbudget.

Uit de meest recente inspecties (2018) blijkt dat er voor wat betreft de kwaliteit van open verhardingen sprake is van achterstalligheid.

Wij investeren extra in het vernieuwen van straten en trottoirs in de woonomgeving. Wij treffen hier gebiedsgerichte maatregelen op locaties die het slechtst scoren in de inspecties, gecombineerd met de laagste tevredenheid onder inwoners over de kwaliteit van hun woonomgeving. Hierbij nemen wij verbeteringen van de toegankelijkheid indien mogelijk en indien nodig mee.

In 2020 vernieuwen wij vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte, fase 3 (VOR 3) onder andere de volgende wegvakken:

Wegvak

Blankenstraat/Verisstraat

Aalsmeerderweg

Lisserweg (tussen IJweg-Hoofdweg)

Kern

Hoofddorp

Rijsenhout

Lisserbroek/Nieuw-Vennep

In 2020 verrichten wij regulier onderhoud aan de volgende wegvakken:

Wegvak

Edisonstraat

Kockstraat/Lipkenstraat/Leeghwaterstraat

Hoofdweg-Westzijde

Muntstraat

Mient

Waddenweg/Deltaweg

Kern

Badhoevedorp

Hoofddorp

Nieuw-Vennep

Lisserbroek

Vijfhuizen

Hoofddorp

Civieltechnische kunstwerken

De gemeente beheert en onderhoudt civieltechnische kunstwerken (onder andere kades, beweegbare en vaste bruggen, tunnels, viaducten en steigers).

De resultaten van de inspectie van het areaal uit 2019 laten ten opzichte van voorgaande jaren

geen verdere afname van het achterstallig onderhoud zien. Voor het areaal dat achterstallig onderhoud vertoont richten wij ons op minimale instandhouding, functionaliteit en voorkoming van kapitaalvernietiging.

Het beheerplan Civieltechnische Kunstwerken geeft op korte en middellange termijn aan welke

onderhouds- en vervangingsmaatregelen genomen moeten worden om het areaal in stand te houden. Vanuit de VOR 3 ronden wij de werkzaamheden af aan de beweegbare brug bij Lisse en de restauratie van de monumentale ophaalbrug bij Vijfhuizen. Daarnaast starten wij met de werkzaamheden aan de beweegbare brug in de Dennenlaan/Oranje Nassaustraat tussen Zwanenburg en Halfweg. Aanvullend hierop voeren wij in 2020 bij een aantal vaste bruggen werkzaamheden uit.

4. Riolering

Om aan de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater te voldoen beheren en onderhouden wij het bijbehorende waterstelsel.

Verbeteringsmaatregelen en vervangingen van het bestaande rioolstelsel zijn hier een onderdeel van.

Wij hebben extra aandacht voor het afkoppelen van het afvalwaterstelsel om de hoeveelheid afvalwater bij de zuivering te verminderen en het zuiveringsproces te vergemakkelijken. In Spaarndam vervolgen wij bijvoorbeeld de uitvoering van fase 1A van het afkoppelprogramma Spaarndam (het noordwesten van Spaarndam).

De resultaten van inspecties bepalen de benodigde maatregelen. Hierbij passen wij risico gestuurd beheer toe, gecombineerd met levensduurverlengende maatregelen. Dit betekent dat wij aan de hand van een risicomatrix de benodigde maatregelen voor riolering prioriteren en waar mogelijk goedkopere, levensduurverlengende maatregelen toepassen in plaats van riolering te vervangen. Bij calamiteiten ondernemen wij direct actie.

5. Openbaar Groen

Het openbaar groen bestaat uit bomen en groenvlakken (onder andere gazon, heesters, hagen, bosplantsoen). Wij onderhouden het openbaar groen op basis van de kwaliteitskeuzes van het BKP. De werkzaamheden zijn aanbesteed in de vorm van overeenkomsten en op basis van de gewenste kwaliteit vertaald in beeldbestekken. Wij controleren de kwaliteit van het areaal eens per vier weken door een schouw. Aanvullend krijgen wij besteksmeldingen waarin wordt gerapporteerd over afwijkingen van de afgesproken kwaliteit. Bij onvoldoende kwaliteit moet de aannemer het areaal binnen vijf dagen weer op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen. Alle bomen worden minimaal eens in de vier jaar op veiligheid geïnspecteerd. Hierdoor hebben wij de kwaliteit steeds beter in beeld. Als de veiligheid in het geding is, dan worden maatregelen getroffen, zoals het snoeien of vervangen van de boom. Beplantingen, hagen en gazons worden onderhouden via reguliere

onderhoudscontracten. Dit houdt in dat beplantingsvakken onkruidvrij worden gehouden en worden gesnoeid om de (verkeers) veiligheid te waarborgen. Beplantingen met een slechte kwaliteit vervangen wij.

Vanuit de VOR 3 vervangen wij in 2020 bomen en beplantingen onder andere in Nieuw-Vennep (Noordrand en Noordelijke Randweg), Cruquius (Oude Kruisweg), Hoofddorp (C. Pothuisstraat), en Rijsenhout (Stuurboord). Langs de Geniedijk, tussen het N.S.-station en de Hoofdweg (buitenzijde) en tussen de Hoofdweg en de N201 (binnenzijde) vervangen wij populieren door iepen.

6. Openbare verlichting

Voor het onderhoud van Openbare Verlichting (OVL) zijn twee raamovereenkomsten afgesloten. Daarnaast voeren wij vanwege de veiligheid NEN-keuringen uit aan het ondergrondse kabelnet en de OV-kasten.

Lichtmasten vervangen wij op basis van afkeur na het uitvoeren van stabilisatiemetingen.

De bestaande verlichtingsarmaturen vervangen wij verspreid over de gemeente vanuit de VOR 3 aan het einde van de levensduur door dimbare LED-verlichting. Tevens worden in delen van Nieuw-Vennep en in Hoofddorp kabelnet en meetverdeekasten aan het einde van de levensduur vervangen. Het areaal kabelnet bestaat uit eigen kabelnet en kabelnet in eigendom van Liander. Bij de vervangingen streven wij naar een volledig eigen ondergronds kabelnet. Eigen kabelnet leidt tot minder storingen. Storingen die zich wel voordoen, kunnen wij sneller verhelpen. Dit leidt tot minder klachten van inwoners. Voor het kabelnet in het gebied van voormalig Haarlemmerliede en Spaarnwoude maken wij een uitzondering, hiervoor is het niet rendabel om een eigen net aan te leggen.

Door het toepassen van innovatieve technieken is het mogelijk energie te besparen. Bijvoorbeeld door OVL op gelijkspanning, dynamisch dimmen en het inschakelen van de OVL met gebruik van lichtcellen.

7. Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Voor het jaarlijks onderhoud van VRI's hebben wij een raamovereenkomst afgesloten. Alle VRI's zijn aangesloten op onze verkeerscentrale. Storingen worden automatisch door de VRI's aan de verkeerscentrale en de onderhoudsaannemer gemeld en binnen de geldende responsetijden opgelost. Bij het beheer van de VRI's passen wij innovatieve en/of energiebesparende technieken toe. De VRI's zijn uitgerust met energiezuinige LED-lampen.

De (partiële of gehele) vernieuwing van VRI's vindt plaats vanuit de VOR 3. Wij vervangen onder andere de VRI's op de kruisingen:

- Hoofdweg Oostzijde/Nieuwe Bennebroekerweg (Hoofddorp)
- Hoofdwegen/Maria Tesselschadelaan (Calatravabrug, de Luit), (Hoofddorp)
- Bennebroekerdijk/Meerweg (Zwaanshoek)
- Busbaan Zuidtangent/Vesting/Waterlinie (Vijfhuizen)
- Spieringweg/Spaarneweg (Zwaanshoek)
- Rijkersdijk/Beech Avenue (Schiphol Rijk)
- Oranje Nassaustraat/Julianastraat (Halfweg)

8. Watergangen

De gemeente beheert watergangen buiten de bebouwde kom en langs de polderwegen, enkele fortgrachten en een enkele vijver binnen het stedelijke gebied. Hoofdwatergangen, zoals tochten en vaarten, worden door het hoogheemraadschap van Rijnland beheerd.

Tevens hebben wij voor het beheer van watergangen in stedelijk gebied het convenant Stedelijk Oppervlaktewater afgesloten met het hoogheemraadschap.

Het onderhoud van de watergangen in beheer bij de gemeente bestaat uit het maaien en uithalen van de gemeentelijke watergangen, gezamenlijk met het hoogheemraadschap van Rijnland, het baggeren en het verwijderen van drijfvuil.

Uit het beheerplan Watergangen blijkt achterstalligheid in het onderhoud van de watergangen. Dit betreft vooral het baggeren om watergangen op voldoende diepte te houden en de waterkwaliteit te verbeteren, zodat de watergangen bij hevige regenval overtollig water

beter kunnen afvoeren. Wij baggeren incident gestuurd, wanneer het hoogheemraadschap van Rijnland ons hiertoe verplicht. Beschoeiingen, duikers en stuwen worden vervangen vanuit VOR 3. In 2020 vervangen wij verspreid over de gemeente beschoeiing, duikers en stuwen die aan het einde van de levensduur zijn.

9. Begraafplaatsen

De gemeente bezit zes gemeentelijke begraafplaatsen. Twee begraafplaatsen liggen in Nieuw-Vennep (de Taxushof en de Lindenhof), twee in Hoofddorp (de Iepenhof en de Wilgenhof), één in Zwaanshoek (de Meerterpen) en één in Spaarnwoude (De Akker Gods).

Wij beheren de begraafplaatsen op niveau Basis+ van het Beheerplan (BKP).

Het onderhoud bestaat met name uit het dagelijks onderhoud van de graven, het groen, de paden en de objecten. De uitvoerende taken op het gebied van het dagelijks onderhoud en op het gebied van begraven hebben wij uitbesteed aan De Waterwolf. De regie ligt bij de gemeente. De laatste jaren hebben wij door extra onderhoud en vervangingsinvesteringen achterstallig onderhoud weggewerkt. Voor begraafplaats Meerterpen treffen wij alleen de minimale basismaatregelen of maatregelen die te maken hebben met de veiligheid vanwege het onderzoek naar de mogelijkheden om de exploitatie van deze begraafplaats over te dragen aan een marktpartij.

Jaarlijkse onderhoudslasten

Omschrijving (bedragen × 1 mln.)	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Vastgoed			
1.01 Gebouwen niet voor Openbare dienst	0,37	0,35	0,35
1.02 Brandweerkazernes	0,22	0,29	0,29
1.03 Cultuur	0,80	0,58	0,51
1.04 Sport	1,46	1,47	1,54
1.05 Monumenten, recreatiegebieden, aula en begraafplaatsen	0,66	0,30	0,30
1.06 Jongerencentra en kinderopvang	0,04	0,12	0,12
1.07 Wijk- en Dorpsgebouwen (Sociaal Culturele gebouwen)	0,10	0,30	0,28
1.08 Onderwijs	1,00	1,27	1,27
1.09 Huisvesting Ambtenaren	0,00	0,05	0,05
1.10 Parkeergarage Scorpius	0,31	0,19	0,19
Totaal: 1. Vastgoed	4,96	4,92	4,90
2. Sportterreinen	1,13	1,20	1,16
3. Openbare speel-, sport en ontmoetingsvoorzieningen en recreatiegebieden			
3.02 het Haarlemmermeerse Bos en de Toolenburger Plas	0,56	0,69	0,69
3.01 openbare speel- sport en ontmoetingsplekken	0,75	0,72	0,69
Totaal: 3. Openbare speel-, sport en ontmoetingsvoorzieningen en recreatiegebieden	1,31	1,41	1,38
4. Wegen (Civieltechnische) Kunstwerken	6,14	6,24	6,01
5. Riolering	1,64	2,39	2,39
6. Openbaar groen	5,46	6,73	6,39
7. Openbare verlichting	1,04	1,15	1,11
8. Verkeerregelinstantaties (VRI)	0,26	0,41	0,41
9. Watergangen	0,24	0,32	0,29
10. Begraafplaatsen	0,85	0,72	0,68
Totaal	23,03	25,49	24,72

Raadhuis Halfweg

Vastgoed

Portefeuillehouder: Steffens-van de Water

De gemeente is eigenaar van 750 gebouwen en gronden. Het primaire doel van het gemeentelijk vastgoed is het doeltreffend en doelmatig inzetten voor beleidsmatige opgaven. Secundair is vastgoed een strategisch instrument voor (toekomstige) gebiedsontwikkelingen door het in eigendom hebben of verkrijgen van strategische (ontwikkel)locaties.

Sinds 2015 (naar aanleiding van het Rekenkamercommissie (RKC) rapport Fundament voor Vastgoed (2015.1440022 d.d. 11 juni 2015)) wordt de vastgoedparagraaf opgesteld om de raad beter te kunnen informeren over de prestaties van het gemeentelijk vastgoed zodat hij zijn controlerende taak kan uitvoeren. Sindsdien is in deze paragraaf steeds meer informatie en inzicht gegeven over de beleidskaders en de prestaties van de vastgoedportefeuille. In 2019 heeft de RKC (2019.0029408) geconcludeerd dat er veel vooruitgang is geboekt in de professionalisering van het vastgoedmanagement, dat dit veranderproces een langjarig traject is en dat dit nog niet is afgerond. Zij heeft daarom als nieuwe aanbeveling meegegeven om door te gaan op de ingeslagen weg en de informatievoorziening aan de raad in de P&C-producten verder te verbeteren zodat de raad kaders kan stellen voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van het vastgoedbeleid en dit ook kan controleren.

Met deze aanbeveling gaan wij aan de slag en zullen wij de stappen ondernemen die nodig zijn om tot het gewenste eindresultaat te komen. Belangrijk daarbij is de opzet van deze paragraaf vastgoed en de wijze waarop wij de raad willen informeren over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het vastgoedbeleid. In deze paragraaf zullen wij u de komende drie jaar informeren over de voortgang op de uitwerking van de aanbeveling. Het uiteindelijke doel is een verder ontwikkelde paragraaf die voorziet in de juiste sturingsinformatie waardoor de raad zijn controlerende taak optimaal kan uitvoeren.

Beleidskaders vastgoedportefeuille

Om de vastgoedportefeuille optimaal te kunnen sturen is er een aantal kaders nodig:

1. Beleidskader vastgoed
2. Integraal Accommodatieplan (nieuw) en Integraal huisvestingsplan onderwijs
3. Strategisch portefeuilleplan (nieuw)
4. Meerjarenperspectief Vastgoed (nieuw)

Dit zijn de kaders die ons in de toekomst in staat stellen om de gemeentelijke vastgoedportefeuille te sturen en daarop te verantwoorden.

1. Beleidskader vastgoed

In 2015 is het Vastgoedportefeuilleplan (2015.0042753 d.d. 22 september 2015) door ons

vastgesteld. In de tussentijd is de ontwikkeling van het vastgoedmanagement binnen de organisatie verder ontwikkeld en zijn er nieuwe inzichten over de wijze waarop wij het vastgoedmanagement willen inrichten. Zo zijn in 2018 de kostprijsdekkende huur (2018.0021563 d.d. 16 oktober 2018) en het verkoopbeleid (2018.0025174 d.d. 4 december 2018) door ons vastgesteld. De noodzakelijke actualisatie van het Vastgoedportefeuilleplan grijpen wij aan om onze kaders bij te stellen en aan te vullen in het Beleidskader vastgoed. In het beleidskader zullen de kaders benoemd worden voor de wijze waarop wij het vastgoed willen beheren. Onderdelen daarvan zijn in ieder geval:

- Onderhoudsbeleid (NEN 2767, conditieniveau 3)
- Aan- en Verhuurbeleid
- Aan- en Verkoopbeleid (inclusief onderhandelingsprotocol (2012.0009600))
- Investeringsbeleid (nieuw)

Bij de actualisatie nemen wij de ervaringen uit de praktijk mee in de heroverweging van de al bestaande kaders en passen we die aan indien nodig. Ontbrekende en recentelijk vastgestelde kaders worden toegevoegd aan het beleidskader. In de loop van 2020 verwachten wij het Beleidskader vastgoed aan de raad voor te leggen voor besluitvorming.

2. Integraal Accommodatieplan en Integraal huisvestingsplan onderwijs

Momenteel zijn wij bezig met het opstellen van het Integraal Accommodatieplan (IAP). Dit is het afwegingskader waarbij beleid (vraag) en vastgoed (aanbod) bij elkaar worden gebracht. De belangrijkste doelstellingen van het IAP zijn om het gemeentelijk vastgoed doeltreffender en doelmatiger in te zetten voor de beleidsdoelen. De afgelopen twee jaar zijn er zes pilots gestart om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om (de bezetting van) accommodaties te optimaliseren. Uit deze zes pilots zijn ervaringen opgedaan die zijn meegenomen in het verder uitwerken van het IAP. We streven er naar het IAP eind 2019 vast te stellen. Vervolgens willen we in 2020 de eerste dorpen en kernen gaan analyseren op de wijze zoals is opgenomen in het IAP. Zo proberen wij op een integrale en transparante wijze tot een afweging te komen op basis waarvan besluiten genomen kunnen worden. De raad zal in dat proces op afdoende en juiste wijze worden meegenomen.

Het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) richt zich op voldoende onderwijshuisvesting binnen onze gemeente en geeft inzicht in de investeringsagenda voor scholen. Omdat dit zo sterk verbonden is met het programma

Maatschappelijke ontwikkeling, beleidsdoel B: *Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent* wordt het IHP daar verder toegelicht.

3. Strategisch portefeuilleplan

Een nieuw beleidskader dat wij willen opstellen is het Strategisch portefeuilleplan. Dit moet ons een duidelijke richting geven om operationele plannen uit te kunnen voeren. Het biedt ook de mogelijkheid om te sturen op de vastgoedportefeuille en verantwoording af te leggen op de voorgestelde plannen. Op basis van de informatie maken we keuzes waarmee we onze doelstellingen kunnen bereiken. Door het opstellen van een Strategisch portefeuilleplan willen we sturing geven op onze portefeuille door heldere doelstellingen (kwantitatieve prestatie indicatoren (KPI's)) te formuleren op diverse thema's zoals bijvoorbeeld bezetting, duurzaamheid, huur, onderhoud en tevredenheid gebruikers.

Het Strategisch portefeuilleplan zal na het Beleidskader vastgoed worden opgesteld en is ook afhankelijk van de ontwikkelingen van de Vastgoedmonitor. Onze inzet is om een eerste opzet 2020 ter behandeling aan de raad voor te leggen.

4. Meerjarenperspectief Vastgoed

Met het opstellen van een strategisch portefeuilleplan willen wij ook toewerken naar een manier om de ontwikkelingen van het vastgoed te verantwoorden. Hiervoor willen wij een meerjarenperspectief voor vastgoed ontwikkelen dat inzicht geeft in de prestaties van de vastgoedportefeuille. Daarvoor gaan we de benodigde data verder op orde brengen en verwachten wij bij de verantwoording op de Jaarstukken 2019 de eerste rapportages beschikbaar te hebben. In de loop van 2020 en volgende jaren zal de informatie en rapportage zich verder ontwikkelen en aansluiten op het nog uit te werken beleidskader en de aanbevelingen van de RKC.

Portefeuille informatie

Omvang

De vastgoedportefeuille is momenteel onderverdeeld in een kernportefeuille (vastgoed dat ingezet wordt voor het huisvesten van onze organisatie en het huisvesten van de activiteiten van de gemeentelijke maatschappelijke doelstellingen) en een niet-kernportefeuille (al het overige gemeentelijk vastgoed zoals strategische gronden, zakelijke rechten, commercieel vastgoed, woningen en overige gronden).

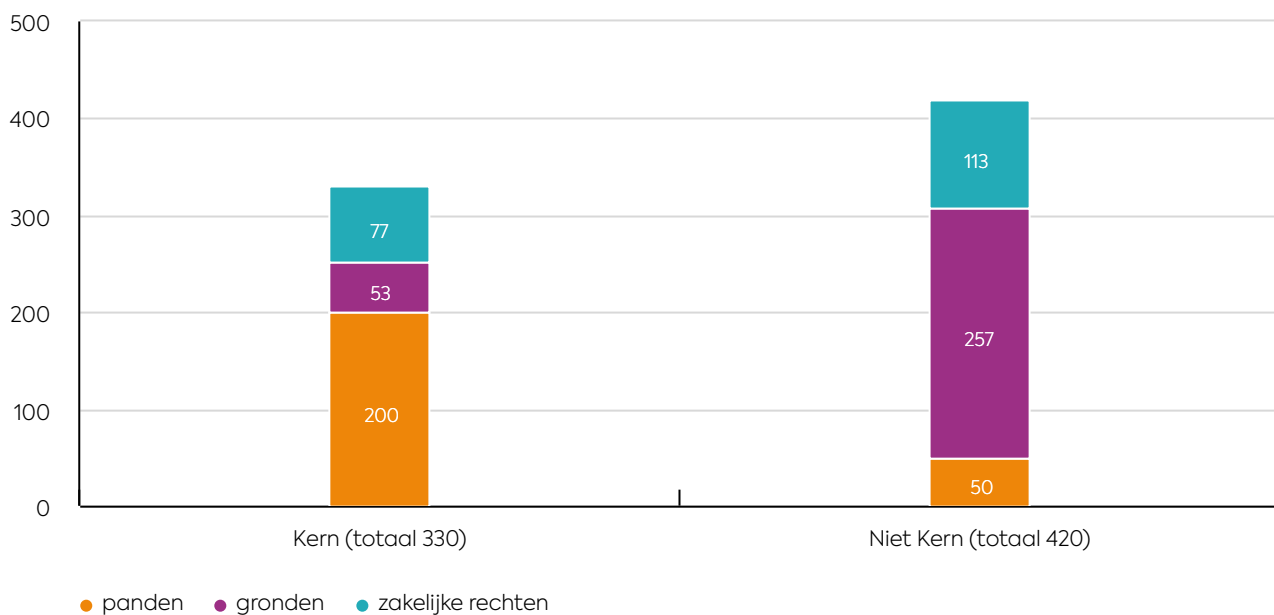
In totaal zijn er 750 panden, gronden en zakelijke rechten (gronden belegd met erfpacht, op recht van opstal en dergelijke). Hiervan zijn 86 panden in gebruik voor onderwijshuisvesting, op grond van de wettelijke taak door ons gebouwd maar formeel in eigendom bij de schoolbesturen. (blooteigendom bij de gemeente). Alle verplichtingen die bij een eigenaar horen, zijn daardoor ondergebracht bij de schoolbesturen zelf (met uitzondering van de brede scholen waar aparte afspraken over gemaakt zijn). De gemeente draagt alleen de zorg voor voldoende

huisvesting en de financiering daarvan (door middel van het IHP).

Inzoomend op de kernportefeuille valt op dat de portefeuille voor een groot deel bestaat uit onderwijsgebouwen en sportvoorzieningen (velden en sportgebouwen).

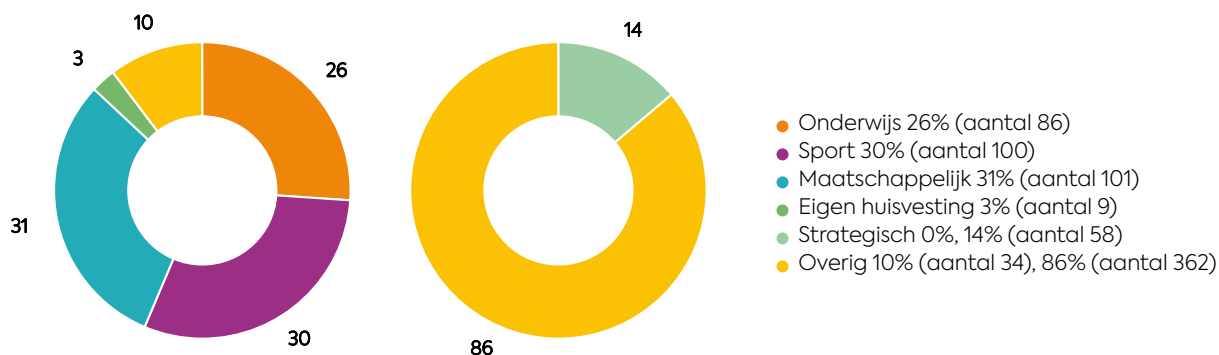
De niet-kernportefeuille bestaat voor het overgrote deel uit gronden en deels commercieel vastgoed en woningen. Zie onderstaande grafieken.

Verdeling Kern/Niet-kern

_____ Kern (totaal 330) _____ Niet kern (totaal 420) _____

Specificatie naar bestemming:

Overzicht lasten en baten van de vastgoedportefeuille

In de onderstaande tabel is een overzicht van baten en lasten van de gehele vastgoedportefeuille weergegeven. De lasten zijn verdeeld onder beheer-, onderhoud- en kapitaallasten. Onder de beheerlasten vallen verzekeringen, nutslasten, heffingen. De onderhoudslasten omvatten het

eigenarenonderhoud met een activiteitscyclus van twee jaar of minder.

Onderhoudswerkzaamheden met een activiteitscyclus groter dan twee jaar komen ten laste van de onderhoudsvoorziening. De kapitaallasten omvatten rente- en afschrijvingslasten. De baten omvatten voornamelijk huur- en pachtinkomsten.

Lasten en baten gebouwen per programma (bedragen x € 1.000)

	Begroting Lasten (2020)			Baten
	Beheer	Onderhoud	Kapitaal	
Veiligheid	83	295	282	1
Zorg en werk	1	0	11	7
Maatschappelijke ontwikkeling	6.032	3.489	19.664	14.889
Mobiliteit	108	193	105	0
Ruimtelijke ontwikkelingen	7	0	311	538
Wonen	10	22	8	207
Kwaliteit fysieke omgeving	23	43	0	0
Economische zaken	934	444	2.173	1.151
Overzicht overhead	172	46	287	4
Totaal	7.368	4.532	22.839	16.797

Wat opvalt is dat de grootste kostenposten de kapitaallasten (rente en afschrijving) zijn en het resultaat opbrengst minus kosten negatief is. Dit is te verklaren doordat hier ook de kosten voor onderwijshuisvesting en de eigen huisvesting in zijn opgenomen. Daarnaast is de kostprijsdekkende huur hier nog niet in doorgevoerd. Meer gedetailleerde informatie op deelportefeuille en pandniveau komt beschikbaar vanaf 2020. Uiteindelijk streven wij ernaar minimaal kostendekkend ons vastgoed te exploiteren.

Leeftijd gebouwen

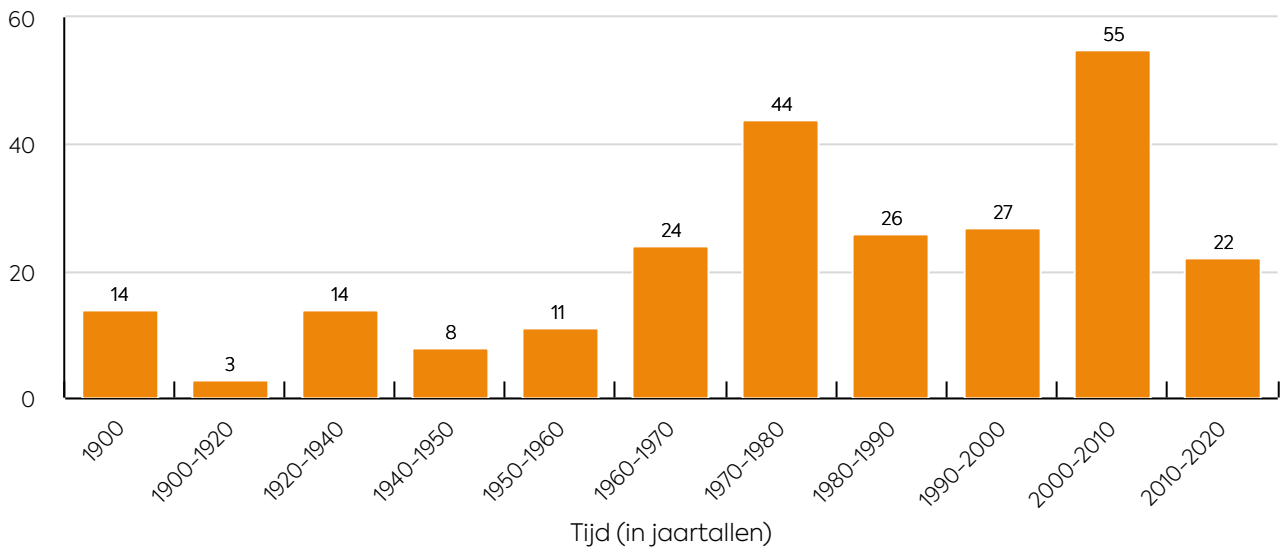
De gemeentelijke vastgoedportefeuille is een mix van oude en nieuwe gebouwen. Wat opvalt is dat de portefeuille is op te delen in een vroege

periode (<1960) (ca. 20% van de portefeuille), een periode rond de 70-er jaren (1960 – 1989) (ca. 40%) en een periode rond het millennium (1990 – heden) (ca. 40%). Voor de verduurzaming en optimalisatie van de portefeuille is met name het oudere deel van de portefeuille (<1990) een interessante en uitdagende portefeuille om al dan niet in te investeren.

Met het IAP proberen we een werkwijze beschikbaar te krijgen waarmee keuzes gemaakt kunnen worden in welke gebouwen we gaan investeren en optimaliseren voor het doeltreffend en doelmatig gebruik. De overige gebouwen zouden dan eventueel in aanmerking kunnen komen om af te stoten.

Leeftijd gebouwen

(aantallen per tijdvak)

● aantal

Rondje Haarlemmermeer via de Ringvaart

Financiering

Portefeuillehouder: Nobel

In de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 is in artikel 21 opgenomen dat wij jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Financiering verslag doen van de wijze waarop wij de treasuryactiviteiten uitvoeren. Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet
- de renterisiconorm
- de rentekosten en renteopbrengsten van de financieringsfunctie
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte
- de rentevisie

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken en daarmee het sturen, beheersen en controleren van de treasuryfunctie.

De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (artikel 15). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het door het college in december 2014 vastgestelde treasurybesluit.

Ons treasurybeleid heeft de volgende doelstellingen:

- beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de door de raad vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren
- beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico
- minimaliseren van de kosten van geldleningen en het bereiken van een voldoende rendement op de uitzettingen
- beperken van de kosten bij het beheren van de geldstromen en het optimaliseren van het rendement op uitgezette gelden binnen de geldende kaders
- verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

De korte termijn rente (looptijd < 1 jaar) is onveranderd laag. Medio 2019 ligt het percentage voor de 3 maanden rente onder de 0%. De verwachting is dat dit de komende maanden zo blijft. Het rentepercentage voor langlopende leningen (10 jaar) ligt medio 2019 rond de 1%. De verwachting is dat dit percentage nog niet gaat stijgen. Bij de berekening van de financieringslasten is conform de aannames in de Voorjaarsrapportage 2019 rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- kort geld: 1%
- lang geld: 2,5%

Renterisico kort- en langlopende financiering

De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (< 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten (inclusief reservemutaties) van de primaire programmabegroting. Voor 2020 bedraagt de limiet voor de gemeente Haarlemmermeer € 39 miljoen. De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal (inclusief reservemutaties). In 2020 bedraagt de renterisiconorm € 91,7 miljoen. Wij moeten in 2020 een bedrag van € 44 miljoen herfinancieren en blijven hiermee ruim onder de renterisiconorm.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. de kasstroom uit investeringen en grondexploitaties
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting, het investeringsplan en het MPG het uitgangspunt. Op basis van ervaringscijfers, inschatting van de uitgaven en ontvangsten, en de mutaties in de leningenportefeuille voorzien wij voor 2020 een financieringsbehoefte van € 122 miljoen. Daarbij is rekening gehouden met de ervaring dat de realisatie van een gedeelte (30%) van de investeringsbudgetten in een later jaar plaats vindt dan gepland.

Het onderstaande overzicht geeft een specificatie van de mutaties in de leningenportefeuille.

Omschrijving (Bedragen x € 1 miljoen)	Mutaties leningenportefeuille o/g	
	2019	2020
Stand per 1 januari	411	408
Nieuwe leningen	40	122
Reguliere aflossingen	-43	-44
Extra aflossingen	0	0
Stand per 31 december	408	459

Financieringswijze

Zolang de kortlopende rente lager is dan de rente op de kapitaalmarkt wordt de ruimte die de kasgeldlimiet biedt zoveel mogelijk benut. Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken om een overschrijding van de limiet tegen te gaan. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk moeten aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning.

EMU saldo

Het EMU-saldo van de overheid is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om te komen tot een beheerste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid zijn lokale overheden verplicht de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting op te nemen. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages over de uitvoering aan het CBS. Voor 2020 is voor onze gemeente een EMU-saldo van € -77,3 miljoen geraamd. Het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2018 was € -26,7 miljoen. In de financiële begroting 2020-2023 treft u een overzicht aan van het geraamde EMU-saldo voor de periode 2019-2023.

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de werkelijk betaalde en berekende rente over onze financieringsmiddelen en het totaal van de renteontvangsten en de doorberekende rente over de vaste activa. Het financieringsresultaat voor 2020 is geraamd op € 1,6 miljoen.

Netto-rentelasten

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het renteomslagpercentage verdeeld over de producten. Verder wordt een deel van de rente doorbelast aan de bouwgrondexploitaties (grexen) en het product riolering waar een kostendekkend tarief tegenover staat. Het saldo van deze doorbelasting komt ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen.

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven hoe het financieringsresultaat tot stand komt.

Berekening omslagrente	2020	2021	2022	2023				
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	11.190	13.204	12.995	12.561				
b. De externe rentebaten	- 1.107	-1.102	-1.097	-1.097				
Totaal door te rekenen externe rente	10.083	12.102	11.898	11.464				
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-3.111	-3.840	-3.803	-3.803				
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0	0				
Saldo door te rekenen externe rente	6.972	8.262	8.095	7.660				
d1. Rente over eigen vermogen	2,2%	6.852	2,2%	6.879	2,2%	6.923	2,2%	6.719
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	2,2%	2.018	2,2%	2.016	2,2%	1.858	2,2%	1.784
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente (renteomslag)		15.842		17.157		16.876		16.163
e.. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	2,5%	17.446	2,5%	18.690	2,5%	19.726	2,5%	19.756
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		1.605		1.533		2.849		3.593
Boekwaarde gefinancierde activa		697.852		747.612		789.024		790.264
Het percentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt		2,27%		2,29%		2,14%		2,05%
Verskil omslagrente en werkelijk toegerekend percentage		0,23%		0,21%		0,36%		0,45%
Renteresultaat ten opzichte van toe te rekenen rente		10%		9%		17%		22%

Garanties

Met de vaststelling van het nieuwe garantiebeleid in 2015 is de sturing op verstrekte garanties door de gemeente verbeterd. Er zijn twee garantiëplafonds ingevoerd:

- Voor garanties met een publiek gemeentelijk belang is het plafond € 36 miljoen, met een revolverend karakter (er is sprake van

gemeentelijk belang als de activiteiten bijdragen aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente)

- Voor garanties met een regionaal strategisch karakter geldt een afbouwscenario tot nihil.

In het overzicht wordt inzicht gegeven in de huidige garantiepositie en de toekomstige ruimte.

Prognose garantstellingen per ultimo boekjaar
(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023
Garantie publiek gemeentelijk belang					
Bejaardenzorg	826	788	751	713	676
Sportverenigingen	3.419	3.246	3051	2.841	2.657
Sociaal culturele en Maatschappelijke Instellingen	3.881	3.163	2.953	2.751	2.549
Lichamelijke en Geestelijke gezondheidszorg	1.938	1.838	1.763	1.688	1.613
SGN bestaand Borg	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
SGN nieuw Borg	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Zonnepanelen /Tegenstroom voor Ymere Borg	2.557	2563	2.568	2.575	2.581
Polanenpark B.V. Borg	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Totaal	31.621	30.599	30.086	29.568	29.076
Garantieplafond publiek gemeentelijk belang	36.000	36.000	36.000	36.000	36000
Beschikbare ruimte	4.379	5.401	5.913	6.432	6.924
Garantie regionaal strategisch karakter					
Meerlanden Vergistingsinstallatie Borg	728	145	0	0	0
Totaal	728	145	0	0	0

Jaarlijks wordt het risico dat de gemeente loopt op de garantstellingen beoordeeld. De solvabiliteit en liquiditeit van de instellingen aan wie een garantie is verstrekt, wordt op basis van de jaarrekeningcijfers beoordeeld. Bij de sportinstellingen wordt dat gedaan in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds

Sport. Het risico dat de gemeente loopt wordt weergegeven met behulp van de codering rood – oranje – groen. Bij garantienemers met een negatieve beoordeling (oranje of rood) wordt beoordeeld of er maatregelen nodig zijn. Hieronder treft u een samenvatting aan van de situatie medio 2019.

Resultaat jaarrekeningcontrole van 32 instellingen

	Liquiditeit	Solvabiliteit
goed	19	15
redelijk	5	10
aandacht nodig	8	7
niet gecontroleerd - jaarrekening 2018 nog niet beschikbaar	0	0
niet gecontroleerd - lening < € 50.000	0	0
Aantal instellingen	32	32

Op basis van de laatste controles zijn er zeven tot acht instellingen waarmee we in gesprek zijn of zullen gaan. Bij de overige garantstellingen is het risico heel laag.

Schuldbeheersing

In de notitie Schuldbeheersing 2016 (2016.0051961), vastgesteld op 22 december 2016, is besloten om voor het monitoren van de schuld drie indicatoren te hanteren en daarvoor normen vast te stellen. Op basis van deze door de raad vastgestelde normen kan bepaald worden of een indicator op groen, oranje of rood staat (stoplichtenmodel). Door gebruik te maken van drie indicatoren kan genuanceerd gekeken worden naar de schuldpositie. Hierbij is de volgende sturing van toepassing:

1. Eén rode indicator: verhoogde waakzaamheid, aandacht voor de schuldpositie
2. Twee rode indicatoren: sterk verhoogd waakzaamheid, focus op schuldverlaging
3. Drie rode indicatoren: direct ingrijpen noodzakelijk

De volgende indicatoren worden gebruikt: Netto schuldquote, Lasten schuldpositie en Onzekere inkomsten.

Deze drie indicatoren laten de volgende ontwikkeling zien ten opzichte van de Voorjaars-rapportage 2019:

Netto schuldquote

P&C-Product	realisatie 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021	raming 2022	raming 2023
Programmabegroting 2020 - 2023	90,2%	110%	134%	143%	132%	134%
Voorjaarsrapportage 2019	90,2%	104%	109%	130%	123%	119%

Lasten schuldpositie

P&C-Product	realisatie 2018	raming 2019	raming 2020	raming 2021	raming 2022	raming 2023
Programmabegroting 2020 - 2023	9,7%	10,2%	11,1%	12,3%	13,3%	14,9%
Voorjaarsrapportage 2019	9,7%	10,2%	10,0%	11,9%	13,3%	14,2%

Onzekere inkomsten

P&C-Product	
Programmabegroting 2020 - 2023	14,2%
Voorjaarsrapportage 2019	9,3%

Toelichting

Bij de berekening van de indicatoren is er van uitgegaan dat van het investeringsplan 70% van de voor een jaar geraamde investeringsbedragen gerealiseerd worden. Hierdoor is in de eerste jaren van het meerjarenbeeld minder behoefte aan financieringsmiddelen (leningen). In de berekening van de benodigde financieringsmiddelen zijn ook de investeringen van het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) mee genomen. Er wordt nog onderzoek gedaan naar de mogelijkheden tot doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting naar de onderwijsinstellingen. Als tot doordecentralisatie besloten wordt, dan hoeft de gemeente minder financieringsmiddelen aan te trekken en zullen de ratio's Netto schuldquote en Lasten schuldpositie zich positief ontwikkelen.

Naast het investeringsplan is bij de berekening van de financieringsbehoefte ook rekening gehouden met de cijfers van het MPG per 1 januari 2019.

Voor de ratio's Netto schuldquote en Lasten schuldpositie is het totaal van de geraamde baten, exclusief reservemutaties, in een begrotingsjaar van belang. Uit het overzicht baten en lasten blijkt dat dit totaal fluctueert. Dit wordt vooral veroorzaakt door de geraamde inkomsten uit de bouwgrondexploitaties. Door dit noemereffect stijgen de ratio's netto schuldquote en lasten schuldpositie in het meerjarenbeeld. Omdat in het meerjarenbeeld geen rekening wordt gehouden met indexatie als gevolg van inflatie, zal het totaal van de baten vanaf 2022

stijgen als gevolg van autonome ontwikkelingen. Dit werkt positief door in de ratio's.

Conclusie

De schuldpositie van de gemeente Haarlemmermeer blijft hoog ten opzichte van andere gemeenten. Door het grote investeringsprogramma en de grondposities heeft de gemeente relatief veel schuld. Met de huidige lage rente en de uitstekende weerstandsvermogen ratio wordt het risico op dit moment als laag ingeschat. Op deze indicatoren vind een actieve monitoring plaats en bij financiële besluiten van € 25 miljoen en hoger worden het effect op de schuldpositie meegenomen in de afweging.

Berekeningswijze en normen

Netto Schuldquote

$$\text{netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Kleurcodering	Percentage
Groen	0% - 89%
Oranje	90% - 119%
Rood	120% en hoger

Lasten schuldbpositie

$$\text{procentuele lasten schuldenpositie} = \frac{\text{rente / afschrijvingslasten}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Kleurcodering	Percentage
Groen	0% - 12,4%
Oranje	12,5% - 14,9%
Rood	15% en hoger

Onzekere inkomsten

$$\text{procentuele onzekere inkomsten} = \frac{\text{onzekere inkomsten in meerjarenbeeld}}{\text{totale schuldenlast eind periode meerjarenbeeld}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Kleurcodering	Percentage
Groen	0% - 9,9%
Oranje	10% - 14,9%
Rood	15% en hoger

Hutten bouwen en op auto's schilderen bij Jeugdland

Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Booj, Reinders

Bedrijfsvoering betreft alle faciliterende activiteiten die de gemeentelijke organisatie in staat stelt langdurig te presteren en maatschappelijke waarde te creëren. Denk aan personeelsbeleid, huisvesting, financiën, ICT, inkoop en de planning en control cyclus. Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitvoeren van en het 'in control' zijn over onze primaire taken en bedrijfsprocessen. Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen op het gebied van sturing en beheersing van de organisatie.

Gemeente als werkgever

Met onze organisatiekoers 'werken volgens de bedoeling' zetten we in op het versterken van de professionele en waardengedreven cultuur. Dit doen we door het benaderen en aanpakken van onderwerpen van 'buiten naar binnen'. Onder andere door het stimuleren van diverse vormen van participatie, het versterken van het strategisch vermogen en het vergroten van de wendbaarheid van onze medewerkers. Dit laatste door het stimuleren van mobiliteit en het ontwikkelen van leerprogramma's voor adviseurs en ondersteuning. Het benutten van het talent van onze medewerkers stellen we daarin centraal.

Via strategisch personeelsmanagement anticiperen we tijdig op veranderingen van werkaanbod en de personeelsbezetting, zowel

kwalitatief als kwantitatief, en zetten we tijdig in op gewenste of noodzakelijke mobiliteit, trainingen, opleidingen en recruitment. Met de nodige nadruk op arbeidsmarktcommunicatie blijven we initiatieven ontwikkelen om de aantrekkelijkheid van de gemeente Haarlemmermeer als werkgever te tonen. De verdere ontwikkeling van onze flexpools, de inzet van trainees en stagiaires, het borgen van instroom voor moeilijk vervulbare functies en het bewust bezig zijn met een inclusieve en diverse organisatie zijn onderwerpen die blijvend aandacht krijgen. In 2020 gaan we met de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (Wnra) over op een nieuwe rechtspositie voor ambtenaren. Deze nieuwe rechtspositie zorgt voor enkele aanpassingen, maar zal geen effect hebben op de manier waarop we het werk doen en organiseren. De vitaliteit en gezondheid van onze medewerkers is een belangrijk goed. Veel aandacht gaat uit naar het beheersen van verzuim, maar zeker ook naar het voorkomen van verzuim door het gezond en vitaal houden van onze medewerkers.

De inzet van het coalitieakkoord was om het personeelsbudget geleidelijk met € 2,5 miljoen te laten stijgen om het aantal medewerkers uit te breiden, waarbij de organisatie een zelfde aantal medewerkers zou vrijspelen om de prioriteiten uit het coalitieakkoord te realiseren. Deze intentie

hield echter geen rekening met het tegenvallende meerjarenbeeld. Met een zorgvuldig proces richting Voorjaarsrapportage streven we ernaar om het meerjarenbeeld sluitend te krijgen maar ook om extra financiële ruimte te creëren die het mogelijk maakt om de ambtelijke organisatie te versterken. De noodzaak hiertoe blijft onverminderd groot en versterking kan niet eindeloos worden uitgesteld, zonder een zware wissel op de organisatie en medewerkers te trekken.

Verbetering digitale dienstverlening en IT-innovatie

Voor de dienstverlening aan inwoners en ondernemers gebruiken wij steeds meer digitalisering en informatietechnologie (IT). Nieuwe regelgeving (zoals de Omgevingswet en de wet Digitale Overheid), technologische innovaties (zoals open data) en bestuurlijke afspraken in VNG-verband maken dat investeren in de 'digitale overheid' al lang niet meer vrijblijvend is. Vanuit de IT-strategie (2015.0044120) en uitvoeringsagenda (2017.0021302) is begin 2018 het tweejarig programma Digitale Dienstverlening en IT-innovatie van start gegaan, met als doel een grotere tevredenheid van inwoners en ondernemers en dus digitalisering waar zij direct baat bij hebben. Verder is via een heldere toedeling van verantwoordelijkheden in een nieuwe iGovernance de basis gelegd om beter te gaan sturen op digitalisering en innovatie. Zo gaan we vanaf 2020 met een nieuwe i-Visie de uitvoeringsagenda (de 'portfolio') bepalen en prioriteren.

In samenhang met deze i-Visie voorzien we de komende jaren diverse projecten en initiatieven. In het sociaal domein worden de nieuwe systemen voor inkomen en regie verder ingepast in de werkwijze van Haarlemmermeer. We voorzien een project om het subsidieproces efficiënter in te richten. We voegen nieuwe, gebiedsgerichte informatie toe aan onze Geoviewer. We blijven werken aan het verbeteren van onze digitale aanvraagformulieren op de website en de meldingen over de openbare ruimte. Ook zijn er projecten in het kader van het Digitaal Stelsel Omgevingswet, het proces handhavingsverzoeken en informatiegericht handhaven. Verder werken we door aan onze ambities op het gebied van digitaal zaakgericht werken en webtoegankelijkheid. Voor de gemeentebrede bedrijfsvoering worden onder meer projecten in het kader van vervanging van diverse applicaties, netwerkapparatuur en telefonievoorzieningen uitgevoerd.

Informatiebeveiliging en privacy

Inwoners en ondernemers mogen er vanuit gaan dat hun gegevens bij de gemeente in goede handen zijn. In 2020 blijven wij daarom investeren in het beveiligings- en privacybewustzijn en de digitale vaardigheden van medewerkers. Informatieveiligheid meten wij via reguliere audits en wij rapporteren via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Dit jaar ronden we de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) af. Verder nemen wij technische maatregelen om de kans op digitale aanvallen te verkleinen (onder andere via Mobile Device Management en het Security Information & Event Management systeem (SIEM) om securitymeldingen te analyseren). Voor de bescherming van privacy gelden sinds 25 mei 2018 zwaardere eisen en boetes als gevolg van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De gemeente voert momenteel een dataprotectieprogramma uit om de privacyrisico's te minimaliseren. Datalekken melden wij, indien nodig en conform de AVG, bij de Autoriteit Persoonsgegevens en de betrokkenen via ons datalekprotocol. Dit jaar wordt een AVG-tool geïmplementeerd en worden medewerkers verder opgeleid.

Informatiebeheer

Digitaal berichtenverkeer met inwoners en ondernemers varieert tegenwoordig van een webformulier tot MijnOverheid. In 2020 versterken we de grip hierop door kaderstellende afspraken om deze informatie in samenhang te beheren, tijdig te vernietigen of permanent te bewaren en door de professionalisering van de informatiebeheersplannen. Ons zaakstelsel helpt te sturen op afhandeltermijnen.

Gemeentelijke huisvesting

We streven naar een dienstverlening die aansluit bij de behoeften van onze inwoners en ondernemers. Dit streven en andere externe ontwikkelingen vragen andere manieren van (samen-)werken en organiseren. De huisvesting en informatie- en communicatietechnologie zijn hierbij randvoorwaardelijk. Het project Het Huis van HLMRMeer: Businesscase Pleinvariant, wordt verder uitgewerkt. De vaststelling van het bestemmingsplan wordt voorzien in het tweede kwartaal van 2020. Punt van zorg blijft de staat van onderhoud van het huidige Raadhuis. Alleen het noodzakelijke beheer, onderhoud, reparaties en vervangingen worden uitgevoerd. De geldende Arbo-normen en veiligheid mogen niet in gevaar komen. De in 2019 ontstane andere manieren van (samen-) werken, zullen zich in 2020 verder ontwikkelen. Ofschoon de huidige indeling en inrichting van het gebouw deze andere

werkwijzen niet optimaal ondersteunen, wordt geprobeerd deze toch zo goed mogelijk te faciliteren.

Visie op control en Controlstatuut

In november 2018 zijn de Visie op Control en het Controlstatuut vastgesteld (2018.0056726). Met de Visie op control heeft de raad haar kaders meegegeven waarbinnen de control door de gemeentelijke organisatie wordt uitgevoerd. De nadruk ligt op het verhelderen en verduidelijken van de rollen en verantwoordelijkheden én het vergroten van kennis en vaardigheden van werknemers met een controlfunctie. In 2020 worden de Visie op Control en het Controlstatuut op verzoek van de raad geëvalueerd en over de uitkomsten daarvan wordt de raad geïnformeerd.

Verbijzonderde Interne Controle (VIC)

Het college zorgt jaarlijks voor een interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de (financiële) beheershandelingen. Een beheerste bedrijfsvoering staat hierbij voorop en de VIC is daarvoor een instrument. We werken in 2020 aan een goed werkende inrichting, risicomangement, naleving van afspraken (plan, do, check en act) en toezicht op de invoering van verbetermaatregelen.

Rechtmatigheidsverklaring

In de meicirculaire 2018 is aangekondigd dat de gemeenten met ingang van 2021 een extra taak krijgen op het gebied van de rechtmatigheidsverklaring. Met ingang van 2021 zijn colleges van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor het afgeven van een

verklaring bij de jaarrekening waarin zij zelf (op basis van onderzoek) het rechtmatig handelen van de gemeente aantonen. In 2020 wordt gestart met de voorbereiding om de hiervoor benodigde processen, werkwijze en functionarissen in 2021 gereed te hebben.

Inkoop en aanbesteding

Op de juiste wijze inkopen en aanbesteden is voor ons als gemeente van groot belang. Het draagt bij aan mogelijke besparingen en geeft zichtbare verbetering van de kwaliteit van opdrachten. We houden aan wet- en regelgeving en gaan zo doelmatig en bewust mogelijk omgaan met gemeenschapsgeld. Hoe we dat willen realiseren staat in ons inkoopbeleid. De inkoopdoelstellingen zijn rechtstreeks afgeleid van de gemeentelijke doelstellingen.

We willen met het inkoopbeleid de volgende vier doelstellingen realiseren:

1. Rechtmatig en doelmatig inkopen zodat gemeenschapsgelden op controleerbare en verantwoorde wijze worden aangewend en besteed.
2. Een professionele, integere, betrouwbare en zakelijke inkoper en opdrachtgever zijn.
3. Een administratieve lastenverlichting bereiken voor zowel onszelf als voor ondernemers.
4. Inkoop op maatschappelijk verantwoorde wijze plaats laten vinden.

Deze laatste doelstelling wordt ingevuld door via het inkoopbeleid een bijdrage te leveren aan duurzaamheid, social return, het stimuleren van lokale en regionale bedrijvigheid en innovatie.

Bedrijvenpark De President

Verbonden partijen

Portefeuillehouder: Nobel, Reinders, Ruigrok, Schuurmans, Sedee, Steffens-van de Water

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningsresultaat.

We hebben de keuze onze taken in eigen beheer uit te voeren, derden deze taken gesubsidieerd te laten doen of onze belangen via een verbonden partij te verwezenlijken. Een belangrijk criterium voor de wijze waarop onze taken worden uitgevoerd is doelmatigheid. Verder zijn de mate waarin we invloed hebben op het volbrengen van de taken en het risico dat ermee is gemoeid bepalend.

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft'.

- Van een bestuurlijk belang is sprake als wij op één of andere manier zeggenschap hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een zetel in het bestuur of stemrecht bij bestuurlijke beslissingen
- Het financieel belang betekent dat wij middelen die wij aan een derde partij ter beschikking stellen niet terugontvangen in geval van faillissement, dan wel dat financiële problemen op ons verhaald kunnen worden

In het BBV is dus expliciet geregeld dat een verbonden partij een financieel belang én een bestuurlijk belang vertegenwoordigt. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is geen sprake van een verbonden partij.

Conform het BBV worden de verbonden partijen integraal verantwoord in de programma's. Dit zorgt voor een versterking van inzicht in de bijdrage van de verbonden partij aan de maatschappelijke doelstellingen. De paragraaf verbonden partijen is beleidsarmer geworden. Eventuele risico's ten aanzien van een verbonden partij worden rechtstreeks in deze paragraaf beschreven.

Begroting- en verslaggevingsregels

Voor verbonden partijen gelden de eigen van toepassing zijnde begroting- en verslaggevingsregels. Voor gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam en bedrijfsvoering-organisatie) zijn dat eveneens de regels volgens het BBV.

Samenwerkingsvorm Wgr	Openbaar lichaam	Bedrijfsvoering- organisatie	Gemeenschappelijk orgaan	Centrum gemeente	Lichte regeling
Rechtspersoonlijkheid	√	√	X	X	X
Eigen begroting en jaarrekening	√	√	√	X	X
Toepassing BBV	√	√	√	n.v.t.	n.v.t.

Voor privaatrechtelijke partijen gelden de verslaggevingsvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek (BW), waarbij voor vennootschappen een en ander is uitgewerkt in BW2 Titel 9. Daarnaast kunnen afhankelijk van de situatie internationale verslaggevingstandaarden gelden. Privaatrechtelijke organisaties kennen geen specifieke voorschriften voor begrotingen. Indien daarvoor regels gelden, dan zijn dat regels die in het eigen statuut (of daarvan afgeleide stukken) van de organisatie zijn vastgelegd.

Afwegingskader verbonden partijen

De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen zijn vastgelegd in het in 2017 vastgestelde Beleidskader verbonden partijen 2017 (raadsbesluit 2017.0041198). Hierin zijn onze beleidsvoornemens beschreven om een actieve regie toe te passen op onze verbonden partijen. Dit doen wij onder andere door onze deelnemingen de corporate governance code na te laten leven.

Tevens is onder meer in het beleidskader opgenomen:

1. het toetsingskader verbonden partijen
2. het proces op hoofdlijnen rond de besluitvorming over deelneming in verbonden partijen
3. de wijze van sturing van verbonden partijen, waaronder het vastleggen van afspraken over vertegenwoordiging en informatieverstrekking aan college en raad
4. het afwegingskader ten aanzien van de uitbreiding van bestaande samenwerkingsrelaties met nieuwe toetredende partijen

De verbonden partijen van de gemeente Haarlemmermeer zijn:

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
Gemeenschappelijke regelingen					
1	Vervoerregio Amsterdam	Verkeer en vervoer	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
2	Amstelland-Meerlanden overleg	Regionale samenwerking	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
3	AM match	Sociale Zaken	Werk & Inkomen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
4	Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	Veiligheid	Veiligheid	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
5	Cocensus	Financiën	Financiën	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
6	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Handhaving	Vergunningen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
7	Recreatieschap Spaarnwoude	Financiën	Recreatie	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
Vennootschappen en coöperaties					
8	Meerlanden Holding NV	Financiën	Beheer en onderhoud	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
9	De Waterwolf Buitenruimte BV	Financiën	Beheer en onderhoud	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
10	Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
11	Energiebedrijf Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
12	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
13	Schiphol Area Development Company NV	Financiën	Grondzaken	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
14	Hoofdvaart BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
15	GEM A4 Zone West CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	Burg. Wetboek 2
16	GEM President CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	Burg. Wetboek 2
17	GEM Polanenpark CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennot	Burg. Wetboek 2

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
18	GEM A4 Zone West Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
19	President Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
20	Polanenpark BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
21	Recreatieplas Haarlemmermeer BV	Financiën	Recreatie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
22	Stedin NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
23	Eneco Energie NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
24	Bank Nederlandse Gemeenten NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
Stichtingen en verenigingen					
25	VNG	-	Bestuur	Vereniging	Burg. Wetboek 2

Hierna staat nadere informatie beschreven per verbonden partij. Onder andere zijn hier de financiële gegevens genoemd. Het financieel belang is gebaseerd op de jaarrekening 2018 of de begroting 2019 van de verbonden partij. Het eigen vermogen, vreemd vermogen, solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen) en het resultaat zijn gebaseerd op de jaarstukken 2018 van de verbonden partij. Als ten tijde van het opstellen van onze programmabegroting 2020–2023, de (voorlopige) jaarstukken van de verbonden partijen nog niet beschikbaar waren, zijn de cijfers uit de begroting 2018 aangehouden of het jaarverslag 2017. Dit wordt vermeld bij de financiële gegevens.

Naam Vervoerregio Amsterdam

Algemene informatie	De Vervoerregio Amsterdam is een samenwerkingsverband van vijftien gemeenten in de regio Amsterdam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en gestart per 1 januari 2017. Het Rijk heeft de regio's Amsterdam en Rotterdam/Den Haag bij uitzondering de wettelijke status van "vervoerregio" gegeven met behoud van de wettelijke bevoegdheden en middelen (BDU). De belangrijkste taken van de Vervoerregio Amsterdam liggen op het gebied van (regionaal) verkeer en vervoer. De vijftien gemeenten zetten zich onder andere in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. In de samenwerking binnen de vervoerregio spelen deelregio's een belangrijke rol. Wij maken deel uit van de regio Amstelland-de Meerlanden.		
Programma	Mobiliteit		
Beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none"> Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn. 		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Eigenaarsrol	Verkeer en vervoer		
Opdrachtgeversrol	-		
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap Dagelijks Bestuur en deelname aan Regioraad. Het aantal leden in de Regioraad voor de gemeente staat in verhouding tot het inwoneraantal van de gemeente.		
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van de Regioraad heeft één stem.		
Financieel belang	Deelnemende gemeente waarborgen de betaling van rente en aflossing van geldleningen aangegaan door de vervoerregio voor de uitvoering van haar taak. Dit in verhouding tot het inwoneraantal van de deelnemende gemeente.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018 (concept)	
	Eigen vermogen	€ 1.264.197	€ 795.977
	Vreemd vermogen	€ 287.516.613	€ 336.914.293
	Solvabiliteit ultimo 2018	0,2 %	
	Resultaat 2020	€ 0	

Financiële gegevens

Wij zijn nog niet in het bezit van definitieve cijfers over 2018. De Vervoerregio wordt sinds 1 januari 2017 direct bekostigd uit de brede doeluitkering (BDU) van het rijk.

Voor 2019 is er een negatief resultaat begroot. Dit wordt verrekend met de 'spaarsaldo' BDU.

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

Naam Amstelland–Meerlanden Overleg

Algemene informatie	Het Amstelland–Meerlanden–overleg (AM) is een samenwerking tussen de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder–Amstel en Uithoorn op basis van een gemeenschappelijke regeling. Doel is door afstemming te komen tot een effectiever regionaal beleid en gezamenlijke belangenbehartiging bij onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de provincie Noord-Holland. In de bestuurlijke regiegroep van de MRA zitten twee bestuurders uit het AM–overleg. Daarnaast vertegenwoordigen AM bestuurders de AM-regio in de bestuurlijke MRA platforms op het gebied van onder andere mobiliteit, economie, ruimte en duurzaamheid.	
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact	
Beleidsdoelen	Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuille Regionale Samenwerking	
Opdrachtgeversrol	-	
Bestuurlijk belang	Lid Regiegroep AM en via de deelregio AM bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse MRA overleggen.	
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen	
Financieel belang	De geraamde bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer in 2020 bedraagt € 107.516 op een totaal van € 252.352	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 217.975	€ 102.952
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Solvabiliteit ultimo 2018	100%	
Begroot resultaat 2020	€ 0	

Financiële gegevens

Het jaar 2018 laat een negatief resultaat zien van ruim € 115.000. De reden voor dit resultaat is dat de personeelskosten voor de regiosecretarissen over 2017 ten onrechte niet ten laste zijn gebracht van 2017 maar van 2018. In 2017 was er een overschot van niet geboekte loonkosten. Dit overschot is toen in de egaliseringsreserve gestort. Voor 2018 is dit overschot weer onttrokken uit de egaliseringsreserve.

De deelnemende gemeenten dragen € 0,73 per inwoner bij aan het AM. Besluitvorming hierover heeft in Haarlemmermeer plaatsgevonden bij de Voorjaarsrapportage 2017 (2017.0025366).

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

Naam AM match

Algemene informatie	Met ingang van 1 juli 2016 is werkorganisatie AM match gestart. Het betreft een samenwerkingsverband van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder–Amstel en Uithoorn. Deze organisatie heeft één kerntaak: de re-integratie naar werk voor de doelgroep die onder de Participatiewet valt, voor zover zij een loonwaarde hebben die lager is dan 70% van het minimumloon. Bij de uitvoering van deze kerntaak wordt zoveel mogelijk ingezet op de plaatsing bij reguliere werkgevers. Voor de doelgroep wordt ingezet op verdere ontwikkeling en blijft de focus gericht op door- en uitstroom. AM match is ook de plek waar beschermd werk namens de vijf deelnemende gemeenten wordt aangeboden.	
Programma	Zorg en werk	
Beleidsdoelen	Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door de wethouders Sociale Zaken van de vijf deelnemende gemeenten. De voorzitter is de wethouder uit de gemeente Haarlemmermeer. De dagelijkse verantwoording en leiding van de organisatie ligt bij de algemeen directeur.	
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. In het algemeen bestuur heeft de gemeente Haarlemmermeer twee van de acht stemmen. In het dagelijks bestuur heeft ieder lid één stem.	
Financieel belang	€ 0	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 6.909.000	€ 5.376.000

Naam	AM match	
Vreemd vermogen	€2.123.000	€ 1.695.000
Solvabiliteit ultimo 2018	76%	
Begroot resultaat 2020	€ - 196.000	

Financiële gegevens

Het resultaat over 2018 bedraagt € 226.000. Dit is € 130.000 hoger dan begroot. Dit bedrag wordt aan de gemeenten uitgekeerd. Het aandeel voor de gemeente Haarlemmermeer bedraagt € 123.144 (54,5%).

Het resultaat in de primaire begroting voor 2020 is begroot op een tekort van € 196.000. Dit negatieve resultaat kan worden gedekt uit het positieve resultaat dat hiervoor in de jaarrekening van 2017 is gereserveerd. Hierdoor hoeft de gemeente naar verwachting ook in 2020 geen bijdrage in de exploitatie van AM match te betalen.

Eventuele risico's

De grootste risicofactoren worden in het algemeen gevormd door de commerciële activiteiten binnen AM match en de ontwikkelingen in de rijksbijdrage (correctie voor loonontwikkeling en bezuinigingen, onvoorspelbaarheid landelijke ontwikkelingen etc.). Eind 2017 is een risico analyse gemaakt voor het jaar 2018 en 2019. Op basis hiervan is de omvang van een algemene reserve vastgesteld. De risico analyse geeft een bedrag van € 1.966.000 (incl. onvoorzien) aan aanwijsbare risico's. Het bestuur heeft in de vergadering van 16 november 2017 deze risico-analyse vastgesteld en het bedrag van de algemene reserve voor 2018 en 2019 vastgesteld op € 2.466.000 (inclusief een marge van € 500.000).

Naam	Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	
Algemene informatie	Per 1 januari 2008 maakt de gemeente Haarlemmermeer deel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK). De VRK bestaat uit de GGD Kennemerland (inclusief bureau GHOR) en de Regionale Brandweer Kennemerland.	
Programma	Veiligheid, Zorg en werk en Maatschappelijke ontwikkeling	
Beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none"> Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige verlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl 	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Veiligheid	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Veiligheid	
Bestuurlijk belang	Lid van het dagelijks bestuur en lid van het algemeen bestuur. Haarlemmermeer heeft acht van de 32 stemmen in het algemeen bestuur.	
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen.	
Financieel belang	In 2020 is de bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer € 16.022.000. Dit is 31,4% van de totale gemeentelijke bijdragen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 3.379.000	€ 3.358.000
Vreemd vermogen	€ 39.989.000	€ 41.612.000
Solvabiliteit ultimo 2018	7,5%	
Begroot resultaat 2020	€ 390.000	

Financiële gegevens

De VRK sluit 2018 af met een positief exploitatieresultaat van € 1.334.506. In de begroting werd uitgegaan van een positief jaarresultaat van € 12.000. Het resultaat is dus ruim € 1,3 miljoen positiever dan aanvankelijk begroot. Dit komt door verschillende voor- en nadelen, veelal incidenteel, waarvan de grootste meevaller bestaat uit een door het Ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangen bedrag van € 500.000 als bijdrage in de gemeenschappelijke meldkamer. Van het positief rekeningresultaat wordt € 500.000 gereserveerd als bestemmingsreserve voor achterblijvende frictiekosten meldkamer, wordt € 200.000 opgenomen in een voorziening voor de besparingsopdracht meldkamer, wordt € 500.000 gereserveerd als bestemmingsreserve in het kader van duurzaamheid en wordt het resterend voordelig jaarresultaat ad € 146.506 (inclusief het begrote jaarresultaat van € 12.000) toegevoegd aan de algemene reserve. Er vloeit over 2018 geen rekeningresultaat terug naar de gemeenten.

Eventuele risico's

Op het gebied van Personeel en organisatie zijn meerdere risico's geïdentificeerd die betrekking hebben op externe loopbaanbegeleiding, vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt, Wet normalisering rechtspositie ambtenaren, vrijwilligers die zich minder lang binden, et cetera.

Voorzienbare risico's zijn gekwantificeerd. Deze risico's hebben onder andere betrekking op externe loopbaanbegeleiding, de gevolgen van uitstroom van vrijwilligers, stopzetting grote subsidies (met name Brede Centrale Toegang (BCT)), landelijke aanbesteding ambulances, personele knelpunten op de combi-posten in verband met vergrijzing, et cetera. Daar waar mogelijk zijn de risico's voorzien van een mogelijke financiële impact en een inschatting van de kans dat het risico zich ook daadwerkelijk zal voordoen. De gekwantificeerde risico's tellen op tot een bedrag van € 3,3 miljoen.

Naam	Cocensus															
Algemene informatie	Cocensus is een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze is opgericht op 1 januari 2007 door de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem. In de loop van de jaren hebben de gemeenten Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen en Den Helder zich aangesloten bij de Gemeenschappelijke Regeling.															
Programma	Algemene dekkingsmiddelen															
Beleidsdoel	Belastingen (OZB), parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting															
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling															
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën															
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën															
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur kent vanuit iedere gemeente één lid vanuit het college van burgemeester en wethouders. Het dagelijks wordt gevormd door een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en drie leden aangewezen vanuit de leden van het algemeen bestuur.															
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen. Van de 24 stemmen heeft Haarlemmermeer vijf stemmen (20,8%)															
Financieel belang	Begrote bijdrage in 2020 € 3.926.600															
Financiële gegevens	<table><thead><tr><th></th><th>Beginstand 31-12-2017</th><th>Eindstand 31-12-2018</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 199.953</td><td>€ 205.491</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 5.587.578</td><td>€ 4.175.492</td></tr><tr><td>Solvabiliteit ultimo 2018</td><td>4,7%</td><td></td></tr><tr><td>Begroot resultaat 2020</td><td>€ 0</td><td></td></tr></tbody></table>		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	Eigen vermogen	€ 199.953	€ 205.491	Vreemd vermogen	€ 5.587.578	€ 4.175.492	Solvabiliteit ultimo 2018	4,7%		Begroot resultaat 2020	€ 0	
	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018														
Eigen vermogen	€ 199.953	€ 205.491														
Vreemd vermogen	€ 5.587.578	€ 4.175.492														
Solvabiliteit ultimo 2018	4,7%															
Begroot resultaat 2020	€ 0															

Financiële gegevens

De exploitatie van Cocensus over 2018 sluit af met een overschot van € 5.358. Dit wordt veroorzaakt door het vrijvallen van enkele investeringen waardoor de kosten voor automatisering lager zijn uitgevallen. Dit positieve bedrag ad € 5.358 is toegevoegd aan de algemene reserve van Cocensus. Het totale eigen vermogen komt daarmee uit op € 205.491.

Eventuele risico's

De huurovereenkomst voor het pand in Hoofddorp eindigt per 31 december 2021. Een onderzoek naar een nieuwe lokatie wordt in 2020 afgerond. Het financiële risico schuilt in het vervroegd ontbinden van allerlei huurcontracten. Naar inschatting is dit risico begrenst tot maximaal € 200.000.

Er wordt voortdurend gekeken naar mogelijkheden om de beveiliging zo optimaal in te bedden in de organisatie, de applicaties en de mobiele telefonie. Dit neemt niet weg dat er altijd bedreigingen van buiten af kunnen plaatsvinden. De kosten die zijn verbonden aan de beveiligingsmaatregelen zijn vooraf niet goed te ramen.

Naam Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Algemene informatie	Per januari 2013 nemen wij deel aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). De oprichters van de OD zijn de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland. De OD helpt het Noordzeekanaalgebied waarin de dienst opereert veiliger en gezonder te maken en te houden. De primaire doelstelling voor deelname aan de OD is verbetering van de dienstverlening voor bedrijven en uniformering van vergunningverlening en handhaving. Hiervoor is schaalvergroting onontbeerlijk. Wij geven opdracht aan de OD voor de uitvoering van taken die zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Het bestuur van de OD bestaat uit een algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving en Veiligheid

Naam	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	
Beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat • Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer • Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweertzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulp 	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Handhaving	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Vergunningen	
Bestuurlijk belang	Twee leden Algemeen Bestuur, één lid Dagelijks Bestuur	
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen	
Financieel belang	De financiële bijdrage van Haarlemmermeer in 2020 bedraagt € 7.550.000 (totaal van alle deelnemers € 47.907.000).	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 5.371.000
	Vreemd vermogen	€ 17.691.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	19,6%
	Begroot resultaat 20120	€ 0

Financiële gegevens

Het resultaat van de OD NZKG over het jaar 2018 is, na een onttrekking van € 46.000 aan de algemene reserve, nihil. Het resultaat is gebaseerd op de kengetallen die in de gewijzigde begroting in het tweede tertaal van 2018 zijn vastgesteld. Per balansdatum is een bedrag van € 1.800.000 opgenomen om alsnog te betalen. Een groot deel van dit bedrag (€ 1.585.000) is gevormd door de voorlopige afrekening van de uitvoeringsovereenkomsten over 2018 met de opdrachtgevers. De gemeente Haarlemmermeer ontvangt in 2019 € 156.000 terug, zijnde het verschil tussen het (voortuitbetaalde) bedrag conform de uitvoeringsovereenkomst 2018 (€ 6.872.000) en de realisatie (€ 6.716.000).

In het jaarverslag rapporteert de OD NZKG op basis van programma's.

Eventuele risico's

De beschikbare weerstandscapaciteit is ruim voldoende voor eventuele risico's. Het beschikbare weerstandsvermogen overstijgt de komende jaren het noodzakelijke weerstandsvermogen. De aantrekkende economie heeft in de bouwwereld gezorgd voor een landelijke toename van bouwactiviteiten. Dat resulteert niet alleen in een stijging van vergunningaanvragen voor zowel nieuw- als verbouw en toezicht zaken, maar ook tot een overspannen arbeidsmarkt voor personeel werkzaam in deze sector. Daardoor is het moeilijk om voldoende geschoold personeel uit de markt te krijgen en is het lastig om alle vergunningen tegen het afgesproken uniforme kwaliteitsniveau te leveren. De OD NZKG heeft een programma opgezet om te zorgen dat ze wel kunnen voldoen aan het uniform kwaliteitsniveau voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de constructieve veiligheid wordt echter verwacht dat door de krapte op de arbeidsmarkt hier nog niet volledig aan voldaan kan worden. De noodzakelijke maatregelen die worden getroffen leggen druk op de begroting.

Naam	Recreatieschap Spaarnwoude
Algemene informatie	In 1971 is de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude (GRS) afgesloten tussen gemeente Haarlemmermeer en de gemeenten Haarlem, Velsen en Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Doel van de GRS casu quo het Recreatieschap is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam en Haarlem. De participanten dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de Bufferzone Amsterdam-Haarlem. Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer.
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling
Beleidsdoel	Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Recreatie

Naam		Recreatieschap Spaarnwoude	
Bestuurlijk belang	Alle vijf de deelnemers (provincie Noord-Holland en vier gemeenten) leveren één bestuurslid. Elk bestuurslid heeft één stem.		
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen. Er is gelijke zeggenschap onder de deelnemers.		
Financieel belang	De gemeente Haarlemmermeer draagt in 2020 € 522.612 bij.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 17.947.422	€ 17.136.409
	Vreemd vermogen	€ 1.605.728	€ 1.793.998
	Solvabiliteit ultimo 2018	90,5%	
	Begroot resultaat 2020	€ 0	

Financiële gegevens

Het Recreatieschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velsersbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde. Onze bijdrage is 4,4% van het totaal. Voor 2020 is dit € 159.720;
- Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmermeér Groen. Onze bijdrage is 25%. Voor 2020 is dat 362.892;
- Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen. Beheerlasten worden bekostigd uit een afkoopsom die van de Stichting Mainport en Groen in 2013 is ontvangen.

De geconsolideerde Jaarrekening 2018 Recreatieschap Spaarnwoude (dus inclusief SGP en SMG) is in 2018 in totaal gunstiger uitgevallen dan begroot. Het verschil is vooral verklaarbaar door lagere uitgaven voor incidentele projecten (doorschuiven werkzaamheden) en de nieuwe afschrijvingssystematiek conform de BBV regelgeving. Het lager uitvallende exploitatietekort komt ten laste van de reserves. Daarmee wordt de participantenbijdrage stabiel gehouden.

Eventuele risico's

De risico's die zich kunnen voordoen bij Recreatieschap Spaarnwoude zijn in 2018 geïnventariseerd en daarmee wordt rekening gehouden in de begroting. Voorzover er sprake is van niet begrote risico's zijn de huidige reserves voldoende om deze te dekken.

Naam		Meerlanden Holding NV	
Algemene informatie	Meerlanden Holding N.V. (MH) is onder andere werkzaam op het gebied van de inzameling, verwerking en recycling van afvalstoffen, straatreiniging en gladheidbestrijding. MH is een overheid gedomineerde afval- en reinigingsorganisatie van en voor de deelnemende gemeenten: Haarlemmermeer, Aalsmeer, Heemstede, Noordwijkerhout, Bennebroek/Bloemendaal, Diemen, Lisse en Hillegom.		
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik. • Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig. 		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Beheer en Onderhoud		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 97.228 van de 183.480 geplaatste en volgestorte aandelen en heeft daarmee een meerderheidsbelang van 52,99% .		
Financieel belang	De aandelen van De Meerlanden kennen een nominale waarde van € 46. Dit resulteert in een financieel belang van € 4.472.488.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 27.049.000	€ 28.220.000
	Vreemd vermogen	€ 29.562.000	€ 26.454.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	51,6%	
	Begroot resultaat 2020	€ 3.110.000 (resultaat voor rente en belastingen)	

Financiële gegevens

Meerlanden kent een zeer gezonde vermogensstructuur met beperkte financieringsbehoefte.

Eventuele risico's

De beschikbare weerstandscapaciteit is ruim voldoende voor eventuele risico's.

Naam	De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV	
Algemene informatie	Sinds 1 januari 2009 bezit de gemeente 100% van de aandelen van de Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV. Met de Waterwolf nieuwe stijl is een vennootschap neergezet die zich ook als leerwerkbedrijf richt op re-integratietaken.	
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving	
Beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none">Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare buitenruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Beheer en Onderhoud	
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente bezit 100% van de aandelen.	
Financieel belang	De aandelen van De Waterwolf zijn bij de gemeente gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 1.188.000.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 2.569.037	€ 2.856.315
Vreemd vermogen	€ 1.901.704	€ 1.614.426
Solvabiliteit ultimo 2018	59,4 %	
Begroot resultaat 2019	€ 32.000	

Financiële gegevens

De solvabiliteit van 59,4% bevindt zich ruim boven de gewenste marge van 25% - 40%. Een positief resultaat in 2018 is gerealiseerd dankzij de vrijval van een verliesvoorziening. Deze voorziening is getroffen voor een drietal beeldbestekken die ook in 2018 verlieslatend zijn geweest. Ook het begrote resultaat in 2019 is positief door een rendabel contract voor de beeldbestekken. Voor 2020 is er nog geen opdracht voor groenonderhoud toegekend aan De Waterwolf. Vooreerst moet duidelijk worden of dit rendabel kan worden uitgevoerd. Wij zijn met De Waterwolf in gesprek over het toekomstperspectief, daar komen wij later bij de raad op terug.

Eventuele risico's

Verlieslatende beeldbestekken en te weinig opdrachten voor de dekking van de algemene kosten hebben tot gevolg dat het resultaat onder druk staat en De Waterwolf haar liquiditeitspositie ziet afnemen.

Naam	Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV
Algemene informatie	Het Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer, actief onder de naam Meermaker, is begin 2013 opgericht. Meermaker heeft tot taak om de verduurzaming in de Haarlemmermeer te versnellen en doet dit door duurzaamheidsprojecten te ondersteunen die zonder cofinanciering van Meermaker niet gerealiseerd kunnen worden.
Programma	Wonen
Beleidsdoelen	Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Energietransitie
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Naam		Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%. Dit zijn alle 18.000 geplaatste en volgestorte aandelen.		
Financieel belang	De aandelen van Meermaker kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 18.000. Daarbij heeft de gemeente een agio gestort van € 3.300.000.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2016	Eindstand 31-12-2017
	Eigen vermogen	€ 3.304.609	€ 3.310.190
	Vreemd vermogen	€ 19.822	€ 16.856
	Solvabiliteit ultimo 2017	99,5%	
	Begroot resultaat 2019	€ 20.470	

Financiële gegevens

De raad heeft aan Meermaker een bedrag van € 3,3 miljoen beschikbaar gesteld, waarmee het in de cofinanciering kan voorzien van geselecteerde projecten. Momenteel lopen er voor twaalf projecten leningen, van een gemiddelde hoogte van € 156.000. Looptijden variëren van 1 tot 15 jaar. Er is momenteel nog circa € 1,2 miljoen beschikbaar om te financieren. Met de renteopbrengsten van de uitgezette middelen worden de bedrijfskosten van Meermaker gedekt. In 2016 is voor het eerst een positief resultaat behaald, de verwachting is dat dit de komende jaren doorzet. Meermaker is nauw verbonden met Tegenstroom en Tegenstroom voor Ymere. Gesaldeerd realiseerden deze entiteiten een positief resultaat in 2017 van € 45.000.

Eventuele risico's

Risico's zitten vooral in de uitstaande leningen die oninbaar worden geacht. Hiervoor moet zo nodig door Meermaker een voorziening worden gevormd.

Naam		Energie Bedrijf Haarlemmermeer BV (Tegenstroom)	
Algemene informatie	Het Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom, is begin 2014 opgericht. Tegenstroom heeft tot taak om groene energie te leveren aan consumenten, bedrijven en instellingen. Tegenstroom streeft ernaar om de lokaal opgewekte groene energie ook lokaal te verbruiken.		
Programma	Wonen		
Beleidsdoelen	Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Energietransitie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V. (100% eigendom van de gemeente Haarlemmermeer).		
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Er zijn 30.000 aandelen geplaatst en gestort. Dit resulteert in een financieel belang van € 29.700.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2016	Eindstand 31-12-2017
	Eigen vermogen	€ -62.949	€ -75.440
	Vreemd vermogen	€ 79.250	€ 90.146
	Solvabiliteit ultimo 2017	-513%	
	Begroot resultaat 2018	€ 1.264	

Financiële gegevens

De gemeente Haarlemmermeer heeft € 30.000 geïnvesteerd in Tegenstroom. Dat is gebruikt om het bedrijf Tegenstroom op te starten. Tegenstroom koopt groene energie in bij de Coöperatieve Duurzame Energie Unie U.A. en krijgt een vergoeding per aansluiting. Tegenstroom is vooralsnog verlieslatend. De verwachting is dat Tegenstroom vanaf 2019 een positief resultaat laat zien.

Eventuele risico's

Bij onvoldoende aansluitingen kan Tegenstroom geen rendabele exploitatie realiseren. Er wordt strak gestuurd op kosten. De afgelopen jaren nemen de klanten langzaam toe. Het huidige eigen vermogen

is echter fors negatief en Tegenstroom leunt financieel sterk op Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V. en Zonnepanelen Haarlemmermeer B.V.

Naam		Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (Tegenstroom voor Ymere)	
Algemene informatie	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom voor Ymere (TSY), is begin 2014 opgericht. TSY heeft tot taak om in totaal 3.000 corporatiewoningen van Ymere te voorzien van zonnepanelen, waardoor de huurders van deze woningen duurzame energie opwekken voor eigen gebruik en daarmee tevens een besparing in geld realiseren op het verbruik van energie.		
Programma	Wonen		
Beleidsdoelen	Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Energietransitie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 9.900 van de 10.000 geplaatste en volgestorte aandelen en heeft daarmee een meerderheidsbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V.		
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 9.900. Daarnaast staat de gemeente garant jegens de BNG voor de aan Zonnepanelen Haarlemmermeer BV verstrekte kredietfaciliteit met een maximum van € 3 miljoen.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2016	Eindstand 31-12-2017
	Eigen vermogen	€ -67.895	€ -15.769
	Vreemd vermogen	€ 2.574.021	€ 2.579.251
	Solvabiliteit ultimo 2017	-0.6%	
	Begroot resultaat 2019	€ 64.584	

Financiële gegevens

Er liggen 8.800 zonnepanelen op de daken van 1.100 huurwoningen. Deze zijn eigendom van en in exploitatie door Zonnepanelen Haarlemmermeer B.V. Elke huurder betaalt een vaste lage vergoeding per maand voor de zonnepaneleninstallatie. De omzet bestaat uit incasso van € 29,95 per maand bij de 1.100 klanten. Zonnepanelen Haarlemmermeer B.V. is gefinancierd middels een kredietfaciliteit van € 3 miljoen van de BNG waarvoor de gemeente garant staat. Het rentepercentage bij de BNG is variabel en bij aanvang van de kredietfaciliteit minder dan 1%. In de meerjarenbegroting is gerekend met een stijgende rente, 1% in 2016, 2% in 2017 en 2,5% in 2018. Mede door de lage rente is er reeds in 2016 een positief resultaat gehaald. De winst komt ten goede aan de doelstelling van de BV: het versnellen van de transitie van fossiele energie naar schone energie.

Eventuele risico's

- Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.
- Voor het tussentijds vervangen van omvormers moet een voorziening worden getroffen door Zonnepanelen Haarlemmermeer BV

Naam		Bestuursforum Schiphol en Schiphol Area Development Company (SADC)	
Algemene informatie	In 1987 is door de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer en de Schiphol Group SADC opgericht. De kerntaken van dit regionale ontwikkelingsbedrijf zijn gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen en Economische Zaken		
Beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel. • Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart. 		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		

Naam	Bestuursforum Schiphol en Schiphol Area Development Company (SADC)	
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 25%. Ook de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland en de Schiphol Group hebben ieder een aandelenbelang van 25%.	
Financieel belang	Deze deelneming is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 26.717.000.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 105.708.000	€ 106.399.000
Vreemd vermogen	€ 24.703.000	€ 21.632.000
Solvabiliteit ultimo 2018	83,1%	
Begroot resultaat 2020	€ 5.645.000	

Financiële gegevens

In het bedrijfsplan 2019-2023 geeft SADC haar winstprognose af. Deze is de komende jaren structureel positief en bedraagt cumulatief voor de periode 2019-2023 circa € 11,6 miljoen. Dit is nodig om het eigen vermogen verder te versterken. De kasstroom ontwikkelt zich positief, dankzij goede verkoopopbrengsten in deelnemingen. SADC verwacht de komende jaren geen gebruik te hoeven maken van de aandeelhouderslening van maximaal € 13,5 miljoen. Ieder aandeelhouder verstrekt hiervoor (indien opgevraagd door SADC) een gelijk deel.

Eventuele risico's

De risico's van SADC doen zich vooral voor in haar deelnemingen. Hierbij moet voornamelijk worden gedacht aan hoge voorinvesteringen in combinatie met tegenvallende afzetsnelheid en prijsontwikkeling op de verschillende locaties. Andere risico's hangen samen met vraagstukken over governance, financiering en bedrijfsvoering.

Naam	Hoofdvaart BV	
Algemene informatie	De Hoofdvaart BV is opgericht in 2010 en is een 100% gemeentelijke deelneming. Doel is het participeren en optreden als commanditair vennoot in commanditaire vennootschappen zoals GEM A4 Zone West en GEM President. De Hoofdvaart BV participeert nu in de GEM A4 Zone West CV en de GEM President CV.	
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen	
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken	
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%.	
Financieel belang	Het door de gemeente gestorte kapitaal is € 18.000. Er is door de gemeente tevens een geldlening verstrekt welke maximaal € 60 miljoen kan bedragen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 5.909	€ 3.745
Vreemd vermogen	€ 37.820.849	€ 39.812.812
Solvabiliteit ultimo 2018	0,01%	
Begroot resultaat 2020	-	

Financiële gegevens

De geldlening aan de Hoofdvaart BV is geformaliseerd door middel van een rekeningcourantovereenkomst. De maximale omvang van de geldlening aan de Hoofdvaart mag € 60 miljoen bedragen, € 50 miljoen voor de GEM A4 Zone West en € 10 miljoen voor de GEM President. De inschatting is dat de maximale omvang van de geldlening voldoende is voor beide ontwikkelingen. Na oplevering van een project vindt een eindafrekening plaats op basis van het werkelijk behaalde resultaat met inbegrip van rente.

Eventuele risico's

Bij een aanzienlijke verslechtering van een van de GEM's of een faillissement kan het zijn dat (een deel) van de verstrekte lening niet terugkomt.

Naam	GEM A4 Zone West CV		
Algemene informatie	Deze CV (commanditaire vennootschap) is aangegaan door de Hoofdvaart BV (33%), Schiphol Real Estate Participaties BV (33%), SADC Participaties BV (33%) en GEM A4 Zone West BV (1%). In deze CV worden alle kosten en opbrengsten van de gezamenlijke grondexploitatie A4 Zone West verantwoord en vindt de volledige financiering van betreffende exploitatie plaats.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 33% eigenaar van deze CV		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 34.878.078. Tevens indirect via SADC (25% van € 34.878.486) € 8.719.622 Daarnaast houdt de gemeente voor € 55 miljoen gronden beschikbaar voor A4 Zone West CV.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 100.716.878	€ 104.649.091	
Vreemd vermogen	€ 1.579.415	€ 3.044.335	
Solvabiliteit ultimo 2018	97,2%		
Begroot resultaat einde looptijd	NCW 1 juli 2018 € 7,5 miljoen		

Financiële gegevens

Op basis van de discounted cashflow methode wordt getoetst of de grondexploitatie aan de 3% rendementseis voldoet. Berekend is dat de grondexploitatie per 1 juli 2018 aan deze eis voldoet en daarnaast een resultaat heeft van netto contante waarde (NCW) € 7,5 miljoen positief. De cashflow ontwikkeling is positief. Ruimte in de cashflow wordt de komende jaren aangewend om versneld gronden af te nemen van ons.

Eventuele risico's

De belangrijkste risico's voor de GEM A4 Zone West CV bestaan uit, de lange looptijd, het grondprijsniveau en het uitgifte tempo. Omdat er nog geen gronden zijn verkocht, maar er al wel circa € 100 miljoen is geïnvesteerd, hebben geringe tegenvallers, negatieve afwijkingen van de aannames rondom grondprijzen en uitgifte tempo een aanzienlijke invloed op het resultaat.

Naam	GEM President CV		
Algemene informatie	Deze CV is aangegaan door de Hoofdvaart BV, SADC Participaties BV, alsmede GEM President Beheer BV. De activiteiten van GEM President CV statutair gevestigd te Luchthaven Schiphol, bestaan uit het ontwikkelen van het gebied aangemerkt als 'President 1.2' te Haarlemmermeer (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van casu quo voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register) goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 20% eigenaar van deze CV.		

Naam **GEM President CV**

Financieel belang Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 3.219.062. Tevens indirect via SADC (25% van € 7.615.132) € 1.903.783.

Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 10.834.194	€ 10.834.194
Vreemd vermogen	€ 10.704.767	€ 9.041.686
Solvabiliteit ultimo 2017	54,5%	
Begroot resultaat einde looptijd	NCW 1 juli 2018 € 4,3 miljoen	

Financiële gegevens

De grondexploitatie van de GEM de President 1.2 is per 1 juli 2018 geactualiseerd en kent een positieve netto contante waarde (NCW) van € 4,3 miljoen. De eerste verkoop is gerealiseerd in 2018.

Eventuele risico's

Het belangrijkste risico voor de GEM de President bestaat uit eventuele vertragingen.

Naam **GEM Polanenpark CV**

Algemene informatie In deze CV wordt deelgenomen door de provincie Noord-Holland (40%), gemeente Haarlemmermeer (20%), Ringvaart Participatie BV en Schiphol Area Participaties 2 BV Als beherend vennoot is Polanenpark BV aangesteld De activiteiten van Polanenpark CV bestaan uit het ontwikkelen van het zuid westelijk gebied bij het Rottepolderplein, aangemerkt als Polanenpark (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van casu quo voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register)goederen.

Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen	
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken	
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een belang van 20% eigenaar in deze CV.	
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is haar aandeel in het commanditair kapitaal, te weten € 4.299. Daarnaast staat de gemeente borg voor de BNG financiering tot een hoogte van maximaal € 4 miljoen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 1.575.679	€ 5.940.949
Vreemd vermogen	€ 18.972.584	€ 18.805.297
Solvabiliteit ultimo 2018	24%	
Begroot resultaat einde looptijd	NCW 1 juli 2018 € 6,4 miljoen	

Financiële gegevens

De grondexploitatie van de Polanenpark CV is per 1 juli 2018 geactualiseerd en kent een positieve netto contante waarde (NCW) van € 6,4 miljoen. In 2018 is een grote grondverkoop gerealiseerd met een sterke cashflow verbetering tot gevolg.

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

Naam **GEM A4 Zone West Beheer BV**

Algemene informatie GEM A4 Zone West Beheer BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM A4 Zone West Beheer BV nemen SADC, Schiphol Real Estate en de gemeente Haarlemmermeer deel.

Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen	
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken	

Naam		GEM A4 Zone West Beheer BV	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 33,3 % in GEM A4 Zone West Beheer BV, net als de overige twee aandeelhouders.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 6.000.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 18.000	€ 18.000
	Vreemd vermogen	€ 214.620	€ 171.257
	Solvabiliteit ultimo 2018	9,5%	
	Begroot resultaat 2020	0	

Financiële gegevens

Alle kosten en opbrengsten van de A4 Zone West Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM A4 Zone West CV.

Eventuele risico's

GEM A4 Zone West Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van de A4 Zone West CV

Naam		GEM President Beheer BV	
Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM President Beheer B.V. nemen SADC en de gemeente Haarlemmermeer deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 50% in GEM President Beheer BV, net als SADC.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 9.000		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 20.384	€ 20.405
	Vreemd vermogen	€ 279	€ 210
	Solvabiliteit ultimo 2018	99%	
	Begroot resultaat 2020	0	

Financiële gegevens

Alle kosten en opbrengsten van de GEM President Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM President CV.

Eventuele risico's

De GEM President Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is de beheer BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM President CV.

Naam		GEM Polanenpark BV	
Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de Polanenpark BV nemen de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, Ringvaart Participaties BV en SADC deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		

Naam		GEM Polanenpark BV	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 20% in Polanenpark BV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 3.600.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 450.318	€ 1.060.976
	Vreemd vermogen	€ 1.337.633	€ 14.397.111
	Solvabiliteit ultimo 2018	19,4%	
	Begroot resultaat 2020	0	

Financiële gegevens

Alle kosten en opbrengsten van Polanenpark BV worden vergoed door of afgedragen aan Polanenpark CV.

Eventuele risico's

Polanenpark BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM Polanenpark CV.

Naam		Recreatieplas Haarlemmermeer BV	
Algemene informatie	De Recreatieplas Haarlemmermeer BV is een Publiek Privaat Samenwerkingsverband (PPS) van de gemeente en Dura Vermeer B.V. en is opgericht in 1994 met als doelstellingen het winnen en verkopen van zand en het inrichten van de zandwinput bij Hoofddorp-Toolenburg tot recreatiegebied-stadspark. De zandwinning heeft voor projecten in Haarlemmermeer van korte transportafstand zandleveranties mogelijk gemaakt en heeft financiële middelen gegenereerd voor de gebiedsaanleg en om de onderhoudslasten van het gebied voor tien jaar (2003-2013) te dekken. In 2011 hebben de aandeelhouders besloten om deze vennootschap in 'slapende fase' te houden in afwachting van besluitvorming over de mogelijke inzet bij een nieuw recreatieplasproject in PARK21.		
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling		
Beleidsdoel	Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Recreatie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 49% van de geplaatste aandelen. Er zijn 100 geplaatste aandelen.		
Financieel belang	Het geplaatst en gestort aandelenkapitaal bedraagt € 45.378. De 49 aandelen van de gemeente Haarlemmermeer vertegenwoordigen een waarde van € 22.200.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2016	Eindstand 31-12-2017
	Eigen vermogen	€ 46.448	€ 46.448
	Vreemd vermogen	€ 53.287	€ 51.260
	Solvabiliteit ultimo 2017	47,5%	
	Begroot resultaat 2019	€ 0	

Financiële gegevens

Wij beschikken nog niet over de jaarrekening 2018. Daar het een slapende BV is wordt er geen begroting opgesteld.

Eventuele risico's

Geen

Naam		Stedin Holding NV	
Algemene informatie	Stedin is een regionale Nederlandse netbeheerder die voornamelijk in de Randstad opereert. Stedin heeft een publieke taak. Zij is verantwoordelijk voor het transport van elektriciteit en gas naar circa 2 miljoen huishoudens en industriële klanten. Alle aandelen van Stedin zijn in publieke handen (53		

Naam	Stedin Holding NV	
	Nederlandse gemeenten) hetgeen geborgd is in de wet. Aandelen kunnen alleen verhandeld worden tussen publieke aandeelhouders. Stedin staat sedert 1 februari 2017 los van Eneco.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Beleidsdoelen	Financiering/bespaarde rente/dividend	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Financiën	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de vertegenwoordiger van de gemeente Heemstede, die de Noord-Hollandse aandeelhoudende gemeenten vertegenwoordigd.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 3.995 aandelen (0,08% van het totaal) met een nominale waarde van € 100	
Financieel belang	Het financiële belang dat volgt uit het aandelenbelang bedraagt € 399.500. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 2.583.000.000
	Vreemd vermogen	€ 3.968.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	38,6%
	Begroot resultaat 2020	-

Financiële gegevens.

Het resultaat na belastingen in 2018 bedraagt € 118 miljoen. Zoals alle netbeheerders krijgt ook Stedin de komende jaren te maken met een stevige uitdaging: er moet meer dan voorheen worden geïnvesteerd om de energietransitie mogelijk te maken. Het totaal van de investeringen tot 2030 zal zo'n € 7 miljard zijn, terwijl de opbrengsten door regulering onder druk staan. Dit vereist nog slimmer en efficiënter omgaan met inzet van mensen en middelen.

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

Naam	Eneco Groep NV	
Algemene informatie	Eneco is per 1 februari 2017 opgesplitst op last van de Autoriteit Consument en Markt in een netwerkgroep (Stedin) en een productie- en leveringsbedrijf (Eneco). De activiteiten van Eneco zijn onder andere energieproductie, energielevering, warmte/koudebedrijf en energie gerelateerde (innovatieve) producten en diensten. Alle aandelen zijn in handen van 53 gemeenten, waarvan een meerderheid heeft besloten haar aandelen te willen verkopen. Momenteel wordt onderzocht welke opties hiervoor het meest geschikt zijn.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Beleidsdoelen	Financiering/bespaarde rente/dividend	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Financiën	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de vertegenwoordiger van de gemeente Heemstede, die de Noord-Hollandse aandeelhoudende gemeenten vertegenwoordigd.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 3.995 aandelen (0,08% van het totaal) met een nominale waarde van € 100	
Financieel belang	Het financiële belang dat volgt uit het aandelen belang bedraagt € 399.500. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 2.869.000.000
	Vreemd vermogen	€ 2.787.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	51,2%
	Begroot resultaat 2020	-

Financiële gegevens.

Eneco Groep NV heeft de omzet in 2018 zien stijgen met bijna 24% tot € 4,1 miljard. Het bedrijfsresultaat steeg licht tot 162 miljoen. De onderneming en haar aandeelhouders hebben eind 2018 aangekondigd dat Eneco via een 'controlled auction' in de loop van 2019 verkocht gaat worden. Wij verkopen dan al

onze aandelen Eneco. Opbrengst van de aandelenverkoop is momenteel nog niet in te schatten. Daadwerkelijke verkoop vindt naar alle waarschijnlijkheid plaats in de eerste helft van 2020.

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Algemene informatie	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Deelname in het maatschappelijk kapitaal van de NV voorziet in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen in de kapitaalbehoefte van gemeenten.		
Programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Beleidsdoel	Financiering/bespaarde rente/dividend		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Financiën		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De BNG is een structuurvennootschap. De Staat is de houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en waterschappen. De gemeente Haarlemmermeer bezit 123.162 aandelen (0,11% van het totaal)		
Financieel belang	De gemeente Haarlemmermeer heeft € 310.000 beschikbaar gesteld aan gestort kapitaal. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 4.953 miljoen	€ 4.991 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 135.072 miljoen	€ 132.518 miljoen
	Solvabiliteit ultimo 2018	3,6%	
	Begroot resultaat 2020	Geen opgave	

Financiële gegevens

Als gevolg van de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2019.

Eventuele risico's

De bank heeft een credit rating van AAA van Standard & Poor's, AAA van Moody's en AA+ van Fitch. De BNG staat in de top vijf van veiligste banken ter wereld. De uitstekende kredietwaardigheid verschaft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt.

Naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	
Algemene informatie	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn de 355 gemeenten (per 1-1-2019) samen, ondersteund door de VNG-organisatie. De Vereniging heeft als ambitie een krachtige lokale overheid te zijn door het versterken en vitaliseren van de lokale democratie. Wij werken met elkaar aan maatschappelijke opgaven.	
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact	
Beleidsdoelen	Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	
Rechtsvorm	Vereniging	
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Bestuur	
Opdrachtgeversrol		
Bestuurlijk belang	Haarlemmermeer heeft 75 stemmen in de Algemene Ledenvergadering. Elke gemeente die lid is van de Vereniging, brengt door tussenkomst van haar vertegenwoordiger zoveel stemmen uit als het aantal veelvoud van één duizend (1.000) inwoners dat de bevolking van de door haar gerepresenteerde gemeente telt, met dien verstande dat zij tenminste één en ten hoogste vijfenzeventig (75) stemmen uitbrengt.	
Aandelenbelang	De vereniging heeft geen aandelen.	
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer bedraagt € 173.534 op een totaal van € 20.695.000	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018

Naam**Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)**

Eigen vermogen	€ 65.530.000	€ 61.975.000
Vreemd vermogen	€ 76.374.000	€ 78.875.000
Solvabiliteit ultimo 2018	44%	
Begroet resultaat 2019	€ -5.348.000 (negatief)	

Financiële gegevens

Het resultaat in 2018 is uitgekomen op € 0,879 miljoen negatief. Na de onttrekking uit de bestemmingsreserve, € 1,033 miljoen voor de lasten van de herhuisvesting, is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 0,154 miljoen positief. Het resultaat is ten opzichte van 2017 met € 1,088 miljoen gedaald. Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 1,710 miljoen negatief. Dit is een verslechtering ten opzichte van 2017 met € 0,255 miljoen. Deze verslechtering wordt voornamelijk veroorzaakt door eenmalige posten zoals het doteren aan de voorziening van de ambtsjubilea, welke in 2018 voor het eerst gevormd is. De laatste daalde echter ook als gevolg van het niet meer uitvoeren van de collectieve activiteiten voor het Sociaal Domein.

Eventuele risico's

Het eigen vermogen ultimo 2018 is ruim voldoende voor het opvangen van eventuele risico's.

Beukenhorst

Grondbeleid

Portefeuillehouder: Nobel

Vastgelegd grondbeleid

Het grondbeleid in de gemeente Haarlemmermeer wordt vormgegeven middels de volgende nota's:

- Verordening Grondzaken 2014 (2014.0039546)
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid 2015-2019 (2015.0043882)
- Grondprijzennota 2019 (2018.0066466)
- Meerjarenperspectief grondzaken (MPG) (2019.0021738)
- Raadsvoorstel Reserve Grondzaken 2016 (2016.0060023)
- Actualisatie Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH) (2016.0059756)
- Nota vaststellen waardering strategische gronden (2011.0001443)
- Raadsvoorstel MPG 2016, vaststellen handelingsstrategie strategische grondvoorraad (2016/0017130) afschrijvingen ten gevolge van nieuwe BBV-regelgeving.
- Raadsvoorstel Strategische grondvoorraad (2013.0010280)

Daarnaast is uit de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 (2012.0033712) vooral hoofdstuk 7, de Ontwikkelstrategie, van belang. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Ontwikkelen in samenwerking (noodzaak van private investeringen en de veranderende rol van de gemeente)

- De verschillende financieringsmogelijkheden
- Rol van het gemeentelijk grondbeleid
- Het instrument van het kostenverhaal Wet ruimtelijke ordening
- De reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer

Beleidskader Strategisch Grondbeleid 2015-2019

De visie op grondbeleid staat beschreven in het beleidskader Strategisch Grondbeleid (hierna te noemen: het beleidskader). De raad heeft dit beleidskader vastgesteld op 12 november 2015. In 2019 zal het geactualiseerde beleidskader aan de raad worden aangeboden. Op 23 oktober 2014 is de Verordening Grondzaken 2014 vastgesteld door de raad. In 2020 wordt de Verordening Grondzaken geactualiseerd.

In het beleidskader worden de instrumenten van grondbeleid beschreven en beleidsuitgangspunten aangegeven. In het beleidskader wordt gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij Haarlemmermeer daar waar dat ruimtelijk wenselijk is met gebruikmaking van de meest geëigende instrumenten de gewenste ontwikkeling mogelijk maakt.

Strategische aankopen

Net zoals in voorgaande jaren vraagt het college ruimte om strategische aankopen te doen.

Wanneer de mogelijkheid zich voordoet om tot een strategische aankoop over te gaan wil het college snel en discreet kunnen handelen. Deze aankopen moeten passen in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente in de meest brede zin.

Hiertoe wordt een bedrag van maximaal € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Eventuele rente en eenmalige afschrijvingen voortvloeiend uit een strategische aankoop worden aangevraagd bij het eerste P&C product volgend op de betreffende aankoop danwel middels een raadsvoorstel. Een strategische aankoop dient aan enkele randvoorwaarden te voldoen om als zodanig te worden geclassificeerd.

Randvoorwaarden

- De aankoop moet tot doel hebben om een huidige of toekomstige ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken.
- De aankoop moet waardevast zijn in de huidige bestemming, danwel rendabel zijn in een eventuele nieuwe bestemming.
- Bovenstaande moet voorafgaand aan de aankoop aannemelijk gemaakt worden in het beslisdocument.

Bijdrage ruimtelijke ontwikkelingen

Het gemeentelijk beleid inzake kostenverhaal is verwoord in het Beleidskader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2015-2019 (Rv. 2015.0043882). De hieruit volgende huidige werkwijze is als volgt: bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt door de gemeente getracht in de onderhandelingen met ontwikkelaars die op eigen grond een bouwplan wensen te realiseren, een bijdrage contractueel (anterieur) af te spreken, de zogenaamde bijdrage ruimtelijke ontwikkeling (bijdrage RIH), bovenop de gemeentelijke plankosten en eventuele binnen- en buitenplanse bijdragen die nodig zijn om het plan werkend op te leveren. Deze bijdrage RIH wordt gestort in de reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH). Naar analogie van deze werkwijze, wordt bij de projecten met eigen gemeentelijke gronden (de grondexploitaties), conform de BBV, een deel van de winst afgeroomd ten gunste van de reserve RIH. Bij nieuwe grondexploitaties wordt een apart beslispunt opgenomen om de winst van het project ten gunste van de reserve RIH te laten komen.

Vanuit de reserve RIH worden investeringen in openbaar groen en infrastructuur gedekt die als "bovenwijks" kunnen worden beschouwd, zoals Deltaplan Bereikbaarheid en PARK21. Bovenstaande werkwijze blijft gecontinueerd, in ieder geval tot inwerkingtreding van de

Omgevingswet, naar verwachting in 2021. De werkwijze is beschreven in de nota Actualisatie Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH) (2016.0059756).

Reserve Grondzaken 2016 (2016.0060023)

Vanwege diverse actuele ontwikkelingen is aanpassing van de werkwijze rond de Reserve Grondzaken noodzakelijk. Dit betreft onder meer nieuwe richtlijnen van de Commissie BBV en de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen (hierna; Wet Vpb).

Grondexploitatieprojecten herzien

In de Verordening Grondzaken is opgenomen dat een grondexploitatie in ieder geval wordt herzien en daarmee opnieuw aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden als de kosten en/of opbrengsten en/of programma meer dan 10% afwijken van de gestelde financiële kaders van de laatst door de raad vastgestelde exploitatie. Daarnaast geldt dat iedere grondexploitatie minimaal elke vier jaar wordt herzien. Ook wordt een grondexploitatie herzien als de gemeenteraad dit aan het college verzoekt of als het college een herziening ter besluitvorming wil aanbieden.

Sinds het MPG 2017 geldt met betrekking tot het aanpassen van de 10% afwijking (waarbij een herziening benodigd is) een staffel op basis van het afwijkingspercentage van de totale kosten en opbrengsten op Netto Contante Waarde (NCW) van het project.

- Kosten/opbrengsten tot € 30 miljoen herzien bij afwijkingen > 10% (conform huidige systematiek)
- Kosten/opbrengsten tussen € 30 miljoen en 50 miljoen herzien bij afwijkingen > 5%
- Kosten/opbrengsten groter dan € 50 miljoen herzien bij afwijkingen > 3%

Grondprijzen

Elk jaar beslist de gemeenteraad over de hoogte van de grondprijzen in de grondprijzennota. In deze jaarlijkse nota worden de marktontwikkelingen voor de belangrijkste ruimtelijke bestemmingen in Haarlemmermeer besproken en worden voorstellen gedaan voor de grondprijzen. Zo zijn in de Grondprijzennota 2019 grondprijzen onderscheiden voor doeleinden als kantoren, bedrijven, winkels, voorzieningen en woningen (inclusief vrije kavels en particulier opdrachtgeverschap) alsmede voor andere bestemmingen als parkeren en groenvoorzieningen. De Grondprijzennota is geheim van aard en bedoeld als onderhandelingskader en naslagwerk voor degenen die namens de gemeente

onderhandelen met derden over de verkoop van grond en gebouwen.

Grondzaken, vier projectcategorieën

In het MPG wordt halfjaarlijks, per standlijn 1 januari en per standlijn 1 juli, naast de stand van de RIH, ook gerapporteerd over de financiële stand van vier projectcategorieën:

1. actieve grondexploitaties
2. projecten in voorbereiding
3. projecten met overeenkomst
4. mutaties strategische gronden

De rapportage per 1 juli wordt het tussentijds Meerjarenperspectief Grondzaken genoemd (tMPG). Het actuele MPG is nog exclusief de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Deze projecten worden opgenomen in het tMPG per standlijn 1 juli 2019.

In het MPG wordt primair gerapporteerd over financiën en op hoofdlijnen over de inhoudelijke voortgang van projecten. Het college geeft middels het MPG, de raad halfjaarlijks inzicht in de saldi en ontwikkeling van de financiële mutaties in projecten, die kunnen leiden tot mutaties in de Reserve Grondzaken.

Reserve Grondzaken

De Reserve Grondzaken is een risicobuffer voor resultaten van grondexploitaties en wordt waar nodig gebruikt om de voorziening negatieve resultaten plannen, verliesvoorziening overige gronden en terreinen en de voorziening voorbereidende kosten voor grondexploitaties aan te vullen. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een storting in (bij positief resultaat) dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Reserve Grondzaken plaats. Op

grond van regels met betrekking tot de minimale en maximale stand van de Reserve Grondzaken kan er aanvulling dan wel afroaming van de reserve plaatsvinden. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroaming wordt gestort in de Algemene dekkingsreserve. Eventuele toevoegingen aan de voorzieningen komen ook ten laste van de Reserve Grondzaken. Deze werkwijze is vastgelegd in het raadsvoorstel Reserve grondzaken 2016 (2016.0060023).

Ontwikkeling Reserve Grondzaken

Sinds 2005 maakt de gemeente Haarlemmermeer gebruik van uitgebreide scenario- en risicoanalyses. Dit leidt ertoe dat de grondexploitaties een voorzichtig realistisch beeld geven. Sinds de kredietcrisis 2007 zijn de grondexploitaties meerdere malen herzien waarbij winstverwachtingen zijn bijgesteld en strategie, programma's en uitgiftempo beter zijn afgestemd op de economische omstandigheden. Ook de grondprijzen zijn realistisch geschat. Dit alles vanuit de verwachting dat in de toekomst ruimtelijke druk blijft op dit deel van de metropoolregio.

De belangrijkste beïnvloedende factoren op de Reserve Grondzaken zijn de gerealiseerde winsten in de projecten en de vennootschapsbelastingplicht. Onder overige besluiten vallen onder andere kosten voor Marketing & Acquisitie en een afdracht aan het kunstbudget. De stand van de Reserve Grondzaken per 1 januari 2019 is als gevolg van de effecten over 2018 uitgekomen op € 5 miljoen.

Het beeld van de Reserve Grondzaken (MPG 01-01-2019) ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1 miljoen	werkelijk 2017	werkelijk 2018
Stand per 1 januari Reserve Grondzaken¹	5,3	5,0
1. Verevening grondzaken	21,8	8,7
2. Overige besluiten	-4,0	-1,0
3. Vennootschapsbelasting	-1,9	-0,5
Reserve Grondzaken 31-12	21,1	12,3
Verevening algemene dekkingsreserve	-16,1	-7,3
Reserve Grondzaken 31-12 na verevening	5,0	5,0

¹ Abusievelijk is in de paragraaf Grondbeleid in de Jaarstukken 2018 een andere rubricering aangehouden bij het beeld van de reserve Grondzaken en stond de te betalen Vennootschapsbelasting niet vermeld.

Rapportage op standlijn 1 januari 2019

In onderstaande tabel staan de Netto Contante Waardes (NCW) van de grondexploitatieprojecten per 1 januari 2019. De NCW is inschatting van de te verwachten eindresultaten. De waardes zijn opgebouwd uit

projectresultaten en autonome effecten. Verschillen ontstaan door een veranderde inschatting van het verloop van een project, maar ook door het toevoegen of afsluiten van projecten.

Bedragen x € 1 miljoen	tMPG 01-07-2018	Project resultaten	Stand per 31-12-2018	NCW Autonome wijzigingen	MPG 01-01-2019	Winst/RIH uitname 2018	Resultaat na uitname
Winstgevende projecten	53,1	5,6	59,9	-0,6	59,3	17,4	41,9
Verliesgevende projecten	-49,6	0,0	-49,6	0,0	-49,6	0,0	-49,6
Totaal NCW- resultaat actieve grex projecten	3,4	5,6	10,3	-0,6	9,7	17,4	-7,7

De cijfers zijn exclusief Badhoevedorp Centrum en PARK21, omdat de opbrengsten daarvan aangewend worden respectievelijk ter dekking van de bijdrage aan de omlegging van de A9 en ter storting in de reserve RIH.

Het actuele geraamde resultaat van de winstgevende projecten is € 59,3 miljoen. Na winstuitname bedraagt dit € 41,9 miljoen. Het resultaat van de verliesgevende projecten van € 49,6 miljoen is al voorzien in een voorziening.

Mutaties strategische gronden en ruilgronden (agrarisch)

De gemeente verwerft strategische gronden in het kader van een actief ontwikkelbeleid. Daarmee zet zij haar privaatrechtelijke positie in om gebiedsontwikkeling te sturen. De huidige economische situatie leidt ertoe dat met nog meer aandacht vooraf beoordeeld wordt of de gewenste, toekomstige ontwikkeling een reëel financieel perspectief biedt.

Financiële begroting

Grondslagen begroting

In deze paragraaf zijn de uitgangspunten en grondslagen opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van deze programmabegroting. Eerst worden de uitgangspunten van het financieel beleid genoemd. Daarna zijn de grondslagen uitgewerkt. Dit betreft de aangehouden indexeringen en de prognoses over de ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen.

Uitgangspunten financieel beleid

De volgende spelregels worden gehanteerd die moeten zorgen voor een solide financiële positie:

- een structureel sluitende begroting van baten en lasten
- financiële meevallers vloeien terug naar de algemene middelen
- tegenvallers worden zoveel als mogelijk opgevangen binnen het betreffende onderdeel van de programmabegroting

- taken die door het rijk worden overgeheveld naar gemeenten, moeten worden bekostigd met de middelen die daarvoor van het Rijk worden ontvangen
- de lokale lasten stijgen in principe niet, behoudens indexering
- leges moeten kostendekkend zijn

Grondslagen

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2019 zijn de algemene indexeringspercentages voor 2020 vastgesteld. Het meerjarenbeeld 2021 tot en met 2023 is gebaseerd op constante prijzen. Dat wil zeggen dat het prijspeil 2020 ook voor die jaren wordt gehanteerd. Voor de jaren 2021 en verder is derhalve geen rekening gehouden met prijs- en loonstijgingen op de lasten en een inflatiecorrectie op de baten. De volgende grondslagen zijn voor de Programmabegroting 2020-2023 gehanteerd:

Omschrijving	Grondslag
Loonkosten (inclusief sociale lasten)	3,6% indexering
Goederen en diensten	1,5% indexering
Inkomenoverdrachten (subsidies)	1,5% indexering
Sociale uitkeringen in natura	1,0% indexering
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen, loongevoelig deel (2/3 deel van de bijdrage)	1,9% indexering
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen, overige budgetten (1/3 deel van de bijdrage)	1,5% indexering
Belastingen en tarieven (met uitzondering van precariobelasting op kabels en leidingen)	1,5% indexering
Rekenrente	2,5% indexering
Algemene uitkering	Meicirculaire 2019

Ten opzichte van de voorjaarsrapportage is de indexatie voor de loonkosten naar boven bijgesteld van 1,9% naar 3,6%. Deze verhoging is gebaseerd op basis van het principeakkoord dat op 28 juni 2019 is bereikt over een nieuwe CAO voor gemeenteamttenaren. De CAO heeft een looptijd van twee jaar, 1 januari 2019 tot en met 31 december 2020.

Voor de ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen is rekening gehouden met de volgende prognose in de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Inwoners per 1-1	155.200	157.500	160.100	163.000
Woningen per 1-1	64.600	66.100	67.700	69.400

Formatie en salarissen per cluster

Uitgesplitst per cluster geeft dit overzicht het aantal fte en het bedrag. Tevens zijn de vergelijkende gegevens over 2019 opgenomen.

Cluster (bedragen X € 1.000)	Formatie 2019 (aantal fte)	Formatie 2020 (aantal fte)	Salarissen 2019	Salarissen 2020
Griffie	7,50	7,50	696	705
Staf, Bestuur en Directie, Corporate Control	52,95	52,21	4.812	4.838
Projecten	42,27	42,10	3.851	3.904
Grond- en vastgoedzaken	39,08	40,17	3.556	3.645
Ruimte, economie en duurzaamheid	60,98	61,05	5.442	5.414
Ingenieursbureau	35,98	36,14	2.874	2.896
Samenleving, Sport en Cultuur	40,30	40,97	3.359	3.413
Sociale Dienstverlening	73,70	72,03	4.840	4.733
Maatschappelijke Ondersteuning & Zorg	63,37	82,26	5.132	6.730
Beheer en Onderhoud	80,74	80,27	5.875	5.910
Veiligheid	103,88	121,32	7.232	8.031
Gebieds & Relatiemanagement	27,14	28,00	2.308	2.435
Klant Contact Centrum	64,33	64,03	3.869	3.986
Communicatie	19,59	19,59	1.753	1.760
Human Resource Management	31,33	29,68	2.664	2.678
Inkoop & Juridische Zaken	34,78	35,78	2.923	3.055
Financiën & Administratie	58,42	55,88	4.451	4.573
Info+	61,31	61,31	4.946	4.985
Facility Management	66,25	66,25	4.129	4.154
Totaal formatie en salarissen	963,90	996,54	74.712	77.845

De formatietoename in 2020 ten opzichte van de basisbegroting 2019 betreft met name de toename als gevolg van het Meer-team Sociaal

Domein (18,94 fte) en daarnaast de handhaving op Schiphol (17 fte).

Overzicht vastgestelde subsidieplafonds

Op grond van de Algemene subsidieverordening 2017 (Asv 2017) stelt het college voor de beleidsterreinen of onderdelen daarvan subsidieplafonds vast. Met subsidieplafonds beheerst het college de inzet van middelen. Het subsidieplafond kan niet hoger zijn dan de in de programmabegroting voor het betreffende (deel-) beleidsterrein opgenomen financiële middelen. Komt het subsidieplafond in zicht dan worden keuzes gemaakt in de subsidieaanvragen, om overschrijding te voorkomen. Deze keuzes worden gemaakt op basis van vastgestelde verdeelregels. Deze verdeelregels verschillen per subsidievorm en zijn op hoofdlijnen beschreven in de Asv 2017 en meer concreet in het Subsidiebeleidskader. Daarnaast kan

overschrijding voorkomen worden door de subsidieplafonds tussentijds middels een nota aan te passen

De subsidieplafonds voor het jaar 2020 zijn als bijlage bij de Uitwerkingsnota subsidies 2020 vastgesteld door het college, onder voorbehoud van goedkeuring van de begroting door de raad. Hier is een geactualiseerde versie van de subsidieplafonds opgenomen.

De mutaties vanaf € 75.000 worden toegelicht.

De coderingen sluiten aan op het subsidiebeleidskader.

Verdeelregel (Bedragen x 1.000)	Subsidieplafond 2020 UWN	Mutatie	Subsidieplafond 2020 PB
1.1 Stedenband Cebu	102	0	102
1.3 Participatiesubsidie ter ondersteuning van dorps- en wijkraden bij de voorbereiding van beleids- en uitvoeringsplannen	62	0	62
1.4 Ondersteuning van participatie bij (ruimtelijke) ontwikkelingen	5	0	5
2.1 Collectieve Geestelijke Gezondheidszorg	69	0	69
2.2 Opvang, wonen en herstel	148	0	148
2.3 Algemeen Maatschappelijk Werk	814	0	814
2.5 Sociaal-culturele activiteiten voor mensen met een beperking	14	0	14
2.6 Ondersteuning van slachtoffers van ongevallen en/of criminaliteit	28	0	28
2.8 Opbouwwerk	537	0	537
2.10 Beheer Dorpshuizen en Sociaal culturele accommodaties	4.880	279	5.159
2.11 Sociaal-culturele activiteiten van dorps- en wijkraden	40	0	40
2.12 Integratie en emancipatie	141	0	141
2.13 Integratieactiviteiten	27	0	27
2.14 Eenmalige integratieactiviteiten	12	0	12
2.15 voorkomen van discriminatie	79	0	79
2.16 Sociaal-culturele activiteiten voor senioren	32	0	32
2.17 Burger- en beleidsparticipatie door senioren	6	0	6
2.18 Leges evenementenvergunningen	8	0	8
2.19 Mantelzorgondersteuning	230	0	230
2.22 Lokaal volksgezondheidsbeleid	105	0	105
2.24 Lotgenotenhulp in nazorg verslavingszorg	5	0	5
2.25 Verslavingspreventie	153	0	153
2.26 Vangnet en Advies	40	0	40
2.27 Psycho-oncologische ondersteuning met vrijwilligers	28	0	28
2.29 Coördinatie vrijwilligers voor specifieke doelgroepen	12	0	12

Verdeelregel (Bedragen x 1.000)	Subsidieplafond 2020 UWN	Mutatie	Subsidieplafond 2020 PB
2.30 EHBO	5	0	5
2.31 Vrijwillige hulp- en dienstverlening	19	0	19
2.32 Belangenbehartiging gehandicapten	48	-30	18
2.33 Voedselbank	33	0	33
2.34 Begeleiding van ex-vluchtelingen	393	0	393
2.35 Vrijwilligerswerk	223	0	223
2.36 Ouderenadvies	541	0	541
2.37 Sociaal-cultureel werk voor ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking	418	0	418
2.39 Sociaal raadslieden	411	0	411
2.40 Ondersteuning ten behoeve van het verstevigen van de Sociale Basis	569	-135	434
2.41 Wijkbudgetten	194	0	194
2.42 Ondersteuning aan kinderen uit arme gezinnen	17	0	17
2.43 Preventie jeugdcriminaliteit	95	0	95
3.1 Peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie (vve)	2.370	0	2.370
3.6 Taal- en onderwijsachterstanden	547	0	547
3.7 Passend onderwijs	41	0	41
3.9 Kinderwerk	396	0	396
3.10 Tiener- en jongerenwerk	1.281	0	1.281
3.11 Groepsaanpak Jeugdoverlast	213	0	213
3.12 Vrijwillig jeugd- en jongerenwerk	226	0	226
3.13 Speel-o-theek	19	0	19
3.14 Jeugdlandterreinen	189	0	189
3.15 Jeugdparticipatie	20	0	20
3.16 Opvoed- en opgroeiondersteuning	1.433	0	1.433
3.17 Natuur- en Milieueducatie	617	0	617
3.18 Cultuureducatie in het onderwijs	267	0	267
3.19 Schoolzwemmen	20	0	20
4.1 Het Cultuurgebouw	16.156	0	16.156
4.2 Mediabeleid: lokale omroep	104	0	104
4.3 Paardrijden voor gehandicapten	3	0	3
4.4 Evenementen	135	0	135
4.5 Eenmalige culturele projecten	64	0	64
4.6 Amateurkunstbeoefening	123	0	123
4.7 Centrum voor hedendaagse kunst	153	0	153
4.8 Historische musea	347	0	347
4.9 Exploitatie kinderboerderijen	319	0	319
4.11 Breedtesport ontwikkeling	1.627	0	1.627
4.12 Topsport	191	0	191
4.13 Stimulering Sport Deelname (SSD)	47	0	47
4.14 Verenigings-Ondersteuning-Sport	288	0	288
4.15 Galerie beeldende kunst	16	0	16
4.16 Verdeelregel jaarlijkse culturele manifestatie	87	0	87
4.17 Verdeelregel exploitatie broedplaats	25	0	25
6.1 Ondersteuning van huurders	13	0	13
Eindtotaal	37.878	114	37.991

Toelichting mutaties subsidieplafonds

2.10 Beheer Dorpshuizen en Sociaal culturele accommodaties

Bij de Voorjaarsrapportage zijn incidenteel extra middelen (€279.000) voor Maatvast toegekend.

2.40 Ondersteuning ten behoeve van het verstevigen van de Sociale Basis

Het budget (€ 135.400) was alleen in 2019 beschikbaar voor verdelregel 2.40.

Geprognosticeerde balans

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20; lid 1 b) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren opnemen onder de uiteenzetting van de financiële positie. Het meerjarig opnemen van de

geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Met deze informatie kunnen ontwikkelingen vroegtijdig gesinaleerd worden.

Omschrijving

(bedragen x € 1 miljoen)

	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	13,2	48,2	83,6	83,6	83,69	83,6
Materiële vaste activa	566,5	604,7	632,9	666,5	655,1	625,8
Financiële vaste activa	112,7	112,2	112,0	111,8	111,7	111,5
Totaal vaste activa	692,4	765,1	828,4	861,9	850,3	820,9
Vlottende activa						
Onderhanden werk	104,5	115,9	135,1	132,0	109,7	108,9
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	51,9	51,9	51,9	51,9	51,9	51,9
Liquide middelen	-0,6	-0,6	0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Overlopende activa	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1
Totaal vlottende activa	184,9	196,4	215,5	212,4	190,1	189,4
Totaal activa	877,2	961,4	1.043,9	1.074,4	1.040,4	1.010,3
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	316,9	311,4	312,7	314,7	312,5	305,4
Voorzieningen	28,5	24,8	23,9	22,4	20,7	19,0
Langlopende leningen	415,1	508,3	590,5	620,5	590,4	569,0
Totaal vaste passiva	760,4	844,6	927,1	957,6	923,6	893,5
Vlottende passiva						
Kasgeldleningen en banksaldi	11,7	11,7	11,7	11,7	11,7	11,7
Overige schulden	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1
Overlopende passiva	76,0	76,0	76,0	76,0	76,0	76,0
Totaal vlottende passiva	116,8	116,8	116,8	116,8	116,8	116,8
Totaal passiva	877,2	961,4	1.043,9	1.074,4	1.040,4	1.010,3

Investerings

Jaarlijks wordt door de gemeente geïnvesteerd in onder andere gebouwen, wegen en bedrijfsmiddelen. Kenmerk van een investering is dat het nut van de betreffende goederen zich over meerdere jaren uitstrekt. Er ontstaan bezittingen waar over een periode van meerdere jaren gebruik gemaakt gaat worden. Naast nieuwe bezittingen kan er ook geïnvesteerd worden in bestaande bezittingen. Dit laatste kan alleen als er sprake is van significante kwaliteitsverbetering, levensduurverlenging of aanpassingen om te voldoen aan wet- of regelgeving. Als aan deze voorwaarden niet voldaan wordt, is er sprake van groot onderhoud. Kosten van groot onderhoud moeten gedekt worden in de exploitatie of uit een voorziening groot onderhoud.

Omdat investeringen meerdere jaren nut hebben voor de gemeenschap, komen de uitgaven gedurende meerdere jaren ten laste van de exploitatie. Dit zijn de afschrijvingslasten. Afgeschreven wordt op basis van de economische levensduur van de investering en er wordt lineair afgeschreven. Onder andere in verband met de investeringen trekt de gemeente leningen aan en ontstaan rentelasten. Op basis van de boekwaarde (aanschafwaarde min afschrijvingen) van de investeringen per 1 januari van een jaar worden de rentelasten verdeeld. Afschrijvingslasten en rentelasten tezamen worden de kapitaallasten genoemd. Dit zijn de budgettaire lasten die ten laste van de exploitatie komen.

De lopende en nieuwe investeringen zijn opgenomen in het Investeringsplan, dat hierna is opgenomen. Het Investeringsplan is een totaaloverzicht van alle investeringen, exclusief de investeringen die zijn opgenomen in het MPG. De investeringen worden bruto geraamd. Als investeringen worden gedekt door een bijdrage van derden of ten laste van een reserve dan wordt dit apart geraamd. Verder is hierna een overzicht opgenomen met de wijzigingen in het investeringsplan ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2019 en het Meerjarenperspectief Investerings (MPI) voorjaar 2019.

Autoriseren en vrijgeven investeringskredieten

Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016, artikel 6, gelden voor het autoriseren van investeringskredieten de volgende regels:

- nieuwe investeringen die opgenomen zijn in het investeringsplan die starten in het nieuwe begrotingsjaar en waarvan het investeringsbedrag lager is dan € 2.000.000 worden door de raad geautoriseerd bij het vaststellen van de primitieve begroting. De raad kan hierbij aangeven van welke nieuwe investeringen lager dan € 2.000.000 hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen;
- nieuwe investeringen met een investeringsbedrag van € 2.000.000 of hoger die opgenomen zijn in het investeringsplan worden met een afzonderlijk raadsvoorstel aan de raad ter autorisatie voorgelegd;
- indien de uitvoering van een investeringskrediet zich over meerdere jaren uitstrekt, dan wordt het geautoriseerde investeringsbedrag op basis van de planning van het project over de uitvoeringsjaren verdeeld en per uitvoeringsjaar vrijgegeven. Verschuivingen tussen de jaarbedragen als gevolg van wijzigingen in de planning zijn toegestaan, mits de investering conform de door de raad vastgestelde doelen en voorwaarden wordt gerealiseerd en het totaal beschikbaar gestelde krediet niet wordt overschreden;
- pas nadat de raad een investeringskrediet heeft geautoriseerd kunnen verplichtingen worden aangegaan.

In het hierna volgende overzicht zijn de investeringen waarvoor de raad een afzonderlijk raadsvoorstel krijgt om ze te autoriseren groen gearceerd. De overige nieuwe investeringen worden door de raad geautoriseerd bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020-2023. In totaal gaat het om de volgende bedragen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)

Te autoriseren nieuwe investeringen bij vaststelling programmabegroting	6.290
Later te autoriseren via een apart raadsvoorstel	111.561
Totaal nieuwe investeringen (bruto)	117.850

Tevens geeft de raad bij de vaststelling van de programmabegroting de jaarschijf 2020 vrij voor de geautoriseerde lopende en de nieuwe investeringen.

Recapitulerend gaat het om de volgende bedragen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)

Vrij te geven jaarschijf lopende investeringen	28.666
Vrij te geven jaarschijf nieuwe investeringen	5.285
Vrij te geven jaarschijf doorgeschoven investeringen	750
Vrij te geven jaarschijf bij vaststelling begroting	34.701
Later vrij te geven jaarschijf 2020	53.762
Totaal bruto te investeren in 2020	88.463
Gedekt door bijdragen derden of reserves	8.983
Totaal netto te investeren in 2020	79.480

Stelpost onderuitputting kapitaallasten

In het meerjarenbeeld is er rekening mee gehouden dat van de totaal geraamde investeringsbedragen in een jaar 70% wordt besteed. Hierdoor vallen de geraamde kapitaallasten lager uit. Omdat niet van te voren te bepalen is welke investeringen een vertraging oplopen in de uitvoering, is hiervoor een stelpost opgenomen onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen. De geraamde onderuitputting is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	2.131	2.544	2.224	1.019

Investeringsplan

Hierbij achtereenvolgens:

- Recapitulatie investeringen per programma, verdeeld in economisch en maatschappelijk nut.
- Investeringsplan. De in het overzicht groen gearceerde bedragen betreffen investeringen die via een separaat raadsvoorstel geautoriseerd worden.

(bedragen x € 1.000)

	Totale in-vestering	Uitgaven t/m 2018	totaal nog te investeren	Geplande investeringen						Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023	na 2023	2020	2021	2022	2023
Economisch nut	126.146	7.278	118.868	29.852	41.109	35.213	7.785	894	4.015	-1.484	-1.809	690	955
Maatschappelijk nut	4.820	866	3.953	2.424	1.529	0	0	0	0	2.957	4.607	4.502	5.247
Maatschappelijke ontwikkeling	130.966	8.145	122.422	32.276	42.638	35.213	7.785	894	4.015	1.473	2.798	5.192	6.202
Economisch nut	21.382	-349	21.731	6.934	7.658	5.939	1.200	0	0	441	836	1.375	1.385
Maatschappelijk nut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	568	560	656	646
Mobiliteit	21.382	-349	21.731	6.934	7.658	5.939	1.200	-	-	1.009	1.396	2.031	2.031
Economisch nut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijk nut	2.635	77	2.558	1.223	1.035	300	0	0	0	63	128	210	205
Ruimtelijke ontwikkelingen	2.635	77	2.558	1.223	1.035	300	-	-	-	63	128	210	205
Economisch nut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijk nut	214	0	214	214	0	0	0	0	0	16	16	16	16
Wonen	214	-	214	214	-	-	-	-	-	16	16	16	16
Economisch nut	22.040	941	21.099	8.205	7.217	5.677	0	0	0	330	656	884	875
Maatschappelijk nut	54.410	5.497	48.913	26.512	16.491	4.522	530	600	258	1.921	3.551	3.829	3.796
Kwaliteit fysieke omgeving	76.450	6.439	70.012	34.717	23.708	10.199	530	600	258	2.251	4.207	4.713	4.671
Economisch nut	31.778	1.014	30.764	7.587	4.440	8.246	5.133	5.358	0	1.974	2.948	4.665	4.771
Maatschappelijk nut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht overhead	31.778	1.014	30.764	7.587	4.440	8.246	5.133	5.358	-	1.974	2.948	4.665	4.771
Totaal	263.425	15.325	248.100	82.951	79.480	59.897	14.648	6.852	4.273	6.786	11.493	16.827	17.896

Recapitulatie investeringen naar categorie:

Omschrijving	Totale in-vestering	Uitgaven t/m 2018	totaal nog te investeren	Geplande investeringen						Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023	na 2023	2020	2021	2022	2023
Cat. 1. Routine- en vervangingsinvesteringen	32.354	1.014	31.340	8.163	4.440	8.246	5.133	5.358	0	2.039	3.011	4.727	4.831
Cat. 2. Uitbreidingsinvesteringen	231.071	14.311	216.361	74.788	75.040	51.651	9.515	1.494	4.273	4.747	8.482	12.100	13.065
Totaal	263.425	15.325	248.100	82.951	79.480	59.897	14.648	6.852	4.273	6.786	11.493	16.827	17.896

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen						na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023	2020		2021	2022	2023	
Maatschappelijke ontwikkeling														
Routine en vervangingsinvesteringen														
Sv SCW Rijsenhout veldnr. 3	E	350		350						10	44	43	42	41
VVC Nieuw Vennep veldnr.5	E	65		65						10	9	8	8	8
Beach volleybal& Rugby	E	161		161						20	12	12	12	11
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		576	0	576	0	0	0	0	0	0	65	63	62	60
Totaal routine- en vervangingsinvesteringen		576	0	576	0	0	0	0	0	0	65	63	62	60
Uitbreidingsinvesteringen														
Nieuwe Kom 3 panden aankopen	E	6.360		6.360							159	159	159	159
Dorps huis Marijke (renovatie)	M	50		50						15	4	4	4	4
Dorps huis De Vluchthaven (sanitair)	M	50		50						10	6	6	6	6
Hart van Zwanenburg dorps huis	E	12.621	2.407	5.927	3.000	1.200	87			40	148	223	253	571
Hart van Zwanenburg dorps huis grond		474	474								0	0	0	0
SLS subsidie Hart van Zwanenburg Dorps huis	E	-8.200	-442	-5.200	-1.700	-859	1			40	-140	-182	-204	-419
Dekking reserve Dekking afschrijvingslasten		-800			-800					40				
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		10.555	2.439	7.187	500	341	88	0	0		177	210	218	321
HP12 Rietveldschool verv. nieuwbouw	E	9.976	382	891	6.495	2.208				40	22	185	489	483
Kameleon ZWB renovatie	E	1.048	92	468	488					20	12	76	75	73
Kameleon ZWB nieuwbouw	E	4.281		2.287	1.993					40	57	214	211	209
Achtbaan ZWB nieuwbouw	E	4.748	260	1.137	2.864	487				40	28	100	231	228
NVP Liquenda renovatie	E	1.958					152	894	912	20	0	0	0	4
Nieuw Vdorp Centrum	E	10.633			830	6.349	3.454			40	0	21	179	532
Dik Trom- nieuwbouw	E	3.906	233	451	2.345	877				40	11	70	190	187
Jv Stolberg nieuwbouw	E	3.423	188	411	2.055	769				40	10	62	167	165
Nassaupark nieuwbouw	E	5.471		427	3.267	1.777				40	11	92	274	270
Nassaupark grond	E	484		484						0	12	12	12	12
Zwanebloem renovatie	E	689			54	411	224			20	0	1	12	51
Zwanebloem renovatie	E	401			31	240	130			20	0	1	7	30
Lisserbroek nieuwbouw alle scholen	E	10.638	72		758	6.352	3.456			40	0	19	178	530
Lisserbroek nieuwbouw grond	E	581			581					0	0	15	15	15
PI De Ster	E	1.946		151	810	984				40	4	24	98	96
Praktijkschool De linie nieuwbouw	E	7.154	302	1.095	4.296	1.461				40	27	135	350	346
Praktijkschool De linie grond	E	774		774						0	19	19	19	19
Hoofdvaart College nieuwbouw	E	19.095	754	2.975	11.467	3.899				40	74	361	936	924
Hoofdvaart College grond	E	1.355		1.355						0	34	34	34	34
Gymzaal De linie nieuwbouw	E	770		150	462	157				40	4	15	38	38
Gymzaal Hoofdvaart College nieuwbouw	E	1.540		301	925	314				40	8	31	76	76
De Flamingo	E	1		1						40	0	0	0	0
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting		90.870	2.283	13.360	39.721	26.285	7.416	894	912		333	1.487	3.591	4.322
Ingebruikneming Gilseschool	E	212		212						40	10	10	10	10
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting		212	0	212	0	0	0	0	0		10	10	10	10
Integraal Kindcentrum Margrietplantsoen	E	6.672	94	0	813	5.484	282			40	0	20	157	328
Totaal 4.2 Primaire onderwijs		6.672	0	0	813	5.484	282	0	0		0	20	157	328
Cultuurgebouw gebouwbeheersysteem	M	250		175	75					20	4	19	19	19
Klimaat maatregelen Cultuurgebouw HFD	E	645	121	524						20	45	44	44	43
Oude Raadhuis (horeca)	M	102		102						20	8	7	7	7
Project 38 plus parkeer terrein Pier K Nieuw Vennep	E	200		200						40	10	10	10	10
Project 38 plus parkeer terrein Pier K Nieuw Vennep	E	1.086		1.086						40	54	53	53	52
Totaal 5.3 Cultuurpresentie,-productie en-participatie		2.283	121	2.087	75	0	0	0	0		121	133	133	131
Vorbereidingskrediet renovatie en sloop het Spectrum	E	450	449	1						10	45	44	43	42
Renovatie Spectrum	E	3.309	2.084	1.225				0	0	40	114	112	109	107
Overname hockeyveld Spaarndam	M	355		355						20	27	26	26	26
Kunstgrasveld SV DIOS	E	375	8	367						10	47	46	45	44

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen						na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023	2020		2021	2022	2023	
Maatschappelijke ontwikkeling														
BHD Sporting / KDV-PUB buitenterrein	E	263		263						20	20	19	19	19
BHDSporting KDV PUB gebouw	E	93		93						40	4	4	4	4
BHD AV /Kombij Veld	E	294		294						20	22	22	22	21
BHD AV/ Kombij Gebouw	E	14		14						40	0	0	0	0
Binnensport 4 zaaldelen (sportnota 2009)	E	3.104				3.104				40	0	0	156	154
Binnensport 4 zaaldelen (sportnota 2009)	E	3.103						3.103		40	0	0	0	0
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		11.360	2.541	2.612	0	3.104	0	0	3.103		279	273	424	417
Fort bij Hoofddorp	E	1.132		1.132						20	85	84	82	81
Dekking reserve afschr lasten Monumenten	E	-52		-52										
Nieuwb Hrlmmmmuseum De Cruquius	E	2.200		2.200						40	110	109	107	106
Nieuwb Hrlmmmmuseum De Cruquius inkomsten	E	-200	-200							40	0	0	0	0
Fort bij Aalsmeer	E	827		827						20	62	61	60	59
Dekking provincie Noord Holland	E	-364		-364						20	-27	-27	-26	-26
Totaal 5.4 Musea		3.543	-200	3.743	0	0	0	0	0		230	227	223	220
Verhuizing bibliotheek BHD	E	75		75						20	6	6	6	6
Totaal 5.6 Media		75	0	75	0	0	0	0	0		6	6	6	6
Groene As	M	6.920	510	132	300	150	1.000	4.828			3	11	15	40
Dekking Rijkswaterstaat	M	-335						-335						
Dekking reserve Mainport & Groen	M	-6.585	-510	-132	-300	-150	-1.000	-4.493						
Speelvoorzieningen	M	271		271						10	35	34	34	33
Geniepark	M	3.783	3.454	329										
Dekking RIH	M	-1.400	-1.400											
Dekking grondzaken	M	-350		-350										
Dekking bijdragen	M	-2.030	-1.650	-380										
Visie Ringdijk en Ringvaart	M	628	462	166						20	35	34	34	33
Visie Ringdijk en Ringvaart	M	777		777						20	58	57	56	56
Visie Ringdijk en Ringvaart	M	1.611		1.611						20	121	119	117	115
Visie Ringdijk en Ringvaart	M	1.529			1.529					20	0	114	112	110
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie		4.820	866	2.424	1.529	0	0	0	0		252	369	368	387
Totaal uitbreidingsinvesteringen		130.390	8.145	31.700	42.638	35.213	7.785	894	4.015		1.408	2.735	5.130	6.142
Totaal Maatschappelijke ontwikkeling		130.966	8.145	32.276	42.638	35.213	7.785	894	4.015		1.473	2.798	5.192	6.202

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen						na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023	2020		2021	2022	2023	
Mobiliteit														
Uitbreidingsinvesteringen														
Aanleg Parkeerplaatsen t.l.v. IKC	M	213		5	5	203				20	0	0	16	16
Aanleg Parkeerplaatsen t.l.v. ONS	M	406		5	5	396				20	0	0	30	30
Parkeergarage Binnenweg proceskosten	E	650		300	100	100	50	50	50	40	8	10	13	14
Parkeergarage Binnenweg ontsluiting nieuwe weg	E	2.000		100	1.500	400				40	3	40	100	99
Parkeergarage Binnenweg overige parkeerplaatsen centrum	E	3.600			300	3.300				40	0	8	180	178
Parkeergarage Binnenweg voorbereidingskosten	E	600	167	433						40	26	25	25	25
Parkeergarage Binnenweg Parkeerdek	M	6.950		600	4.100	1.200	1.150	-50	-50	40	15	118	148	176
Totaal 2.2 Parkeren		14.419	167	1.443	6.010	5.599	1.200	0	0	240	52	201	512	538
Delta plan bereikbaarheid	M	22.208	12.462	9.746						30	568	560	552	544
Delta plan bereikbaarheid	M	1.781				1.781				30	0	0	104	102
Dekking RIH reserve	M	-23.900	-12.374	-9.746		-1.781								
Dekking KTB reserve	M	-88	-88											
Sloterbrug	M	9.500				9.500				20	0	0	713	701
dekking VRA + gem.Amsterdam GH	M	-6.400	-340			-6.060				20	0	0	-472	-464
Dekking delta plan RIH	M	-3.100				-3.100								
KW 99-02 Brug Sloten (Deltaplan) B&O	M	373	447	-74						20	17	17	16	16

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten				
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023	
Mobiliteit														
Fietsverbinding Knooppunt Badhoevedorp (excl. Deltaplan 379)	M	3.735	308	3.227	200				30	81	211	208	204	
Bijdrage derden	M	-3.040		-3.038	-2				30	-76	-177	-174	-172	
Dekking Deltaplan. Fietsverbinding Knooppunt Badhoevedorp	M	-311	-311											
Kleine investeringen Mobiliteit	E	800		800					20	60	59	58	57	
Vooronderzoek aanpassing infrastructuur Hoofddorp-Noord	M	140		140					20	11	10	10	10	
Dekking voor onderzoek aanp. infrastructuur (bijdrage uit ant.ovk)	M	-140		-140					20	-4	-4	-4	-4	
Fanny Blankers Koenlaan	E	3.200	136	264	2.800				10	7	397	389	381	
Fanny Blankers Koenlaan bijdrage vervoersregio Amsterdam	E	-1.350			-1.350				10	0	-169	-165	-162	
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam F200 I	E	455	291	164					20	27	27	26	25	
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam F200 I Subsidies	E	-380	-304	-76					20	-21	-20	-20	-19	
Verbeteren Ruimtelijke Kwaliteit N200 1e Tranche	E	1.858	381	1.477					20	130	128	125	123	
Verbeteren Ruimtelijke Kwaliteit N200 2e Tranche	E	1.415	241	1.174					20	100	99	97	95	
Westelijke Ontsluiting Sugar City Terrein	E	502	126	376					40	22	22	22	21	
Westelijke Ontsluiting Sugar City Terrein Bijdrage	E	-452		-452					40	-22	-22	-22	-21	
Inrichting Plan Mientekade	E	463		463					20	35	34	33	33	
Inrichting Plan Mientekade bijdrage derde	E	-463		-463					20	-35	-34	-33	-33	
Vastgoedexploitatie kluswoningen Sectorpark	E	462		462					20	35	34	33	33	
Vastgoedexploitatie kluswoningen Sectorpark bijdrage derde	E	-462		-462					20	-35	-34	-33	-33	
Nieuwe bushaltes	E	3.178	378	2.800					10	388	380	372	364	
Nieuwe bushaltes bijdrage derde 95%	E	-3.020	-1.870	-1.150					10	-331	-323	-316	-308	
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		6.963	-516	5.491	1.648	340	0	0	0	670	957	1.195	1.519	1.493
Totaal uitbreidingsinvesteringen		21.382	-349	6.934	7.658	5.939	1.200	0	0	1.009	1.396	2.031	2.031	2.031
Totaal Mobiliteit		21.382	-349	6.934	7.658	5.939	1.200	0	0	1.009	1.396	2.031	2.031	2.031

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023
Ruimtelijke ontwikkelingen													
Uitbreidingsinvesteringen													
Bestemmingsplan Badhoevedorp Zuid	M	1.500		400	800	300			20	10	30	113	111
Energietransitie	M	300		100	200				10	3	38	37	36
Duurzaamheid	M	430		430					20	33	32	32	31
Totaal 7.4 Milieubeheer		2.230	0	930	1.000	300	0	0	0	46	100	182	178
<i>Hoofddorp-Centrum</i>													
Inrichten Kom Etenplein	M	156	77	79					20	10	10	10	9
Inrichten plek bij de Raad/IVG parkentree	M	49		49					20	3	3	3	3
Realisatie belevings-/moestuin	E	200		165	35				20	4	15	15	15
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening		405	77	293	35	0	0	0	0	17	28	28	27
Totaal uitbreidingsinvesteringen		2.635	77	1.223	1.035	300	0	0	0	63	128	210	205
Totaal Ruimtelijke ontwikkelingen		2.635	77	1.223	1.035	300	0	0	0	63	128	210	205

Wonen

Uitbreidingsinvesteringen													
Pand Etta Palmstraat	E	214		214					20	16	16	16	16
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		214	0	214	0	0	0	0	0	16	16	16	16
Totaal uitbreidingsinvesteringen		214	0	214	0	0	0	0	0	16	16	16	16
Totaal Wonen		214	0	214	0	0	0	0	0	16	16	16	16

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest- ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten				
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023	
Kwaliteit fysieke omgeving														
Uitbreidingsinvesteringen														
VOR jaarplan 2014											0	0	0	0
Hoofdvaart/Bbr.weg/Bbr.tocht	M	4.079	215	3.864				30	233	229	226	222		
Hoofdvaart/Bbr.weg/Bbr.tocht subsidie	M	-1.164		-1.164				30	-29	-29	-29	-29		
VOR jaarplan 2015														
VRI Hoofdwegen Bennebroekerweg	M	108		108				15	10	10	9	9		
VOR jaarplan 2016														
<i>verharding</i>														
Schipholdijk: bijdr. HOV Sph-O	M	290				290		20	0	0	0	22		
Hillergommerdijk te Lisserbroek	M	220	29	191				20	16	16	15	15		
LIB reconstructie Hlgmldijk	M	233	27	206				20	17	17	17	16		
<i>VRI</i>														
Leenbos/Mastbos/busb	M	38		38				15	4	4	4	4		
Intelligente VRI dekking	M	-53		-53				15	-1	-1	-1	-1		
Bomen en beplanting								37,5	0	0	0	0		
Herpl. inboetbomen '16/'17	M	223	81	142				25	13	12	12	12		
Bomen Geniedijk	M	5		5				50	0	0	0	0		
VOR jaarplan 2017														
<i>verharding</i>														
Ijweg te Zwanenburg/lisserw/ Vierambachten/hermanzw/spechstr	M	569	287	282				20	35	34	34	33		
Hoofdweg westz: reconstructie	M	1		1				20	0	0	0	0		
Sloterweg: reconstructie	M	225	9	216				20	16	16	16	16		
<i>Kunstwerken</i>														
Vervanging brugbediening LND en ZWB	M	933	18	415	500			15	10	85	83	82		
Vervangen brug tussen Laagveld en IJweg	M	90		90				30	5	5	5	5		
Heijepad Kabelnet/meetverdkasten/ masten	M	410	290	120				55	10	10	10	9		
Bomen vervangen Schweitzerstr.	M	148			148			50	0	7	7	7		
VOR 3 jaarplan 2018														
<i>Verharding</i>														
Verharding	M	3.504	973	1.090	1.441			20	27	238	234	230		
Lijnderdijk (inclusief trottoirs) Lijnden	M	1.990	47	1.943				15	182	178	175	172		
Rijnlanderweg tussen Venneperweg en Bennebroekerweg (inclusief fietspaden) NVP	M	956		956				15	88	86	85	83		
<i>Kunstwerken</i>														
Kunstwerken	M	599	100	499				30	32	32	31	31		
Kunstwerken	M	110			110			30	0	7	7	7		
Kabelnet en meetverdeekasten Openbare Verlichting	M	103	31	72				55	4	4	4	4		
Armatuuren en masten Openbare Verlichting (LED)	M	918	905	13				20	46	45	44	43		
Armatuuren en masten Openbare Verlichting (LED)	M	850		850				20	64	63	62	61		
Tunnelverlichting /kunstwerkverlichting +LED	M	60	18	42				20	4	4	4	4		
Verkeersregelinstallaties	M	1.410	849	311	250			15	8	108	106	103		
VRI Venneperweg / Oosterdreef	M	300			300			15	0	28	27	27		
VRI Venneperdreef / Oosterdreef (subsidie)	M	-250			-250			15	0	-23	-23	-22		
Bruggen Hoofdvaart / Bbrweg / Bbrtocht	M	400		400				30	23	23	22	22		
Bomen Rijnlanderweg en de Kromme Spieringweg	M	586	116	470				50	24	23	23	23		
Bomen	M	49		49				50	2	2	2	2		
Bomen	M	75			75			50	0	4	4	4		
Beplanting	M	133	1	132				25	8	8	8	8		
Beschoeiing (watergangen)	M	173	98	75				20	11	11	10	10		
Duikers en stuwen (watergangen)	M	150		150				20	12	12	11	11		
Haarlemmermeerse bos	M	141		141				20	11	10	10	10		
Haarlemmermeerse bos bomen	M	125		125				50	6	6	6	6		
Toolenburgerplas fiets en wandelpaden	M	490		490				20	37	37	36	35		

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest- ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten				
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023	
Kwaliteit fysieke omgeving														
Sportvelden natuurgras toplaag Overbosch/Kagja	M	1		1					10	0	0	0	0	
VOR 3 2019	E	339			339				22	0	23	23	23	
VOR 3 2019	E	4.999			4.999				22	0	352	346	341	
VOR 3 2019/15 Lisserbrug	E	135	1		134				30	0	8	8	8	
VOR 3 2019 Groen	E	312		312					30	18	18	17	17	
VOR 3 2019 Groen Bomen	E	811	28	783					30	47	46	45	45	
VOR 3 2019 Groen Beplanting	E	457	9	448					30	26	26	25	25	
VOR 3 2019 Groen Julianastraat	E	100			100				30	0	6	5	5	
VOR 3 2019 Bomen planten Noordrand NVP	E	125			125				30	0	7	7	7	
VOR 3 2019 Verharding	E	191	24	167					30	10	10	10	10	
VOR 3 2019 Verharding	E	4.323		4.323					30	252	248	245	241	
VOR 3 2019 Verharding	E	70		70					30	4	4	4	4	
VOR 3 2019 Verharding	E	22		22					30	2	2	2	1	
VOR 3 2019 Kunstwerken	E	1.607		1.607					30	94	93	91	90	
VOR 3 2019 Openbare verlichting	E	917		917					30	54	53	52	52	
VOR 3 2019 Openbare verlichting	E	849		849					30	49	49	48	47	
VOR 3 2019 Openbare verlichting	E	80		80					30	5	5	5	5	
VOR 3 2019 Openbare verlichting	E	400		400					30	23	23	22	22	
VOR 3 2019 Openbare verlichting	E	350		350					30	21	20	20	20	
VOR 2019 VRI	E	1.074		1.074					30	63	62	61	60	
VOR 2019 Watergangen	E	270		270					30	16	16	15	15	
VOR 2019 Sportvelden	E	340		340					30	20	19	19	19	
VOR 2019 ANWB Masten	E	120		120					30	7	7	7	7	
VOR 2020	M	10.470			10.470				20	0	786	773	760	
VOR 2020	M	3.404				3.404			20	0	0	255	251	
Haarlemmermeerse Bos 2018	M	25	0	25					5	6	6	5	5	
Renovatie Lageweg	M	188	30	0	0			158	20	9	9	9	8	
Krediet Reconstructie Kerkweg	M	387	333	54					20	20	20	19	19	
Krediet Oranje Nassaustraat	M	1.170	66	20	30	1.054			20	0	1	86	84	
Krediet Oranje Nassaustraat dekking reserve	M	-1.170		-1.170										
30 km Spaarndam H&S	M	100		0	0			100	20	0	0	0	0	
Openbaren verlichting H&S	M	65		65					20	5	5	4	4	
Openbaren verlichting H&S	M	65			65				20	0	5	5	4	
Openbaren verlichting H&S	M	65				65			20	0	0	5	5	
Wegenbeheerplan H&S MPI Spaandammerdijk	M	448		448					20	33	33	32	32	
Dekking reserve afschr.lasten	M	-448		-448										
Wegvak Inlaagpolder vervangen krediet angevr 2018 H&S	M	125		125					20	9	9	9	9	
Wegenbeheerplan H&S Groeneweg inlaagpolder Noorderweg	M	1.419		219	1.200				20	5	106	105	103	
Dekking reserve afschr.lasten	M	-1.419		-219	-1.200									
Wegenbeheerplan H&S	M	336			336				20	0	25	25	25	
Herinrichting Liedeweg	M	36		36										
Openbareverlichting H&S	M	357	341	16					20	18	18	17	17	
Openbareverlichting H&S dekking reserve	M	-163		-163										
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		52.580	4.926	23.412	19.172	4.522	290	0	258		1.744	3.441	3.722	3.686
Vervanging duikers en stuw	M	260	190	70					20	15	14	14	14	
Totaal 2.4 Economische havens en waterweg		260	190	70	0	0	0	0	0		15	14	14	14
Groenstructuurplan Badhoevedorp	M	23	0	23					10	3	3	2	2	
Dekking RIH groen VJR 2019 uitz wie verantwoordelijk is	M	-36		-36										
Park Quatrebras voorziening gebied voorbrkrediet	M	3.160	425	2.535	200				35	63	158	156	154	
Dekking grondzaken 2016	M	-130	-130						35	0	0	0	0	
Dekking grondzaken (reserve kapitaallasten sinds 2017)	M	-3.030	-149		-2.881				35	0	-159	-157	-155	

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023
Kwaliteit fysieke omgeving													
Dekking vanuit grex Raadhuisplein e.o.	M	-200					-200		20	0	0	0	-5
Stadspark Hoofddorp centrum	M	3.460		300	500	800	1.260	600	20	8	20	40	72
Dekking anterieure overeenkomst Hyde Park	M	-2.420		-300	-500	-800	-820		20	-8	-20	-40	-61
Vervangen landbouwwerktuigen	E	220		220					7	37	36	35	34
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie		1.047	146	2.742	-2.681	0	240	600	0	103	38	36	41
GRP 2016 div maatregelen	E	539	0	539					60	22	22	22	22
HFD Hfdw rot.Genied.riol.uitv	E	1.199	838	361					60	29	29	28	28
ZWB de Weeren waterafvoer	E	63		63					60	3	3	3	3
GRP 2017 riool vervangen	E	1.651		1.651					60	69	69	68	67
Rioleringswerkzaamheden parallelstructuur N200 te Halfweg	E	650		650					60	27	27	27	26
GRP 2019 riool vervangen	E	2.053		2.053					60	85	84	84	83
GRP 2016 waterplan	E	2.661		1.431	1.230				60	36	111	109	108
GRP 2016 waterplan Linquenda drainage	E	0		0					60	0	0	0	0
GRP 2017 waterplan	E	1.210		10	1.200				60	0	50	50	49
GRP 2017 waterplan	E	1.200				1.200			60	0	0	50	50
GRP 2017 waterplan gwmeetnet5wijken 17-18	E	80	50	30					60	2	2	2	2
GRP 2017 waterplan regie IB UP Waterpl 15-17	E	10		10					60	0	0	0	0
GRP 2018 waterplan	E	2.500		0		2.500			60	0	0	105	103
GRP 2019 waterplan	E	2.500			2.500				60	0	105	103	102
Afkoppelingprogramma Spaarndam H&S	M	750		750					60	32	31	31	31
Drukriolering E/M H&S	M	61		61					60	3	3	2	2
Vrijerval riolering H&S	M	808		200	608				60	5	33	33	33
Drukriolering E/M H&S	M	61		61					60	3	3	2	2
Vrijerval riolering H&S	M	808			808				60	0	33	33	33
Drukriolering E/M H&S	M	61			61				60	0	3	3	2
Vrijerval riolering H&S	M	808				808			60	0	0	33	33
Drukriolering E/M H&S	M	61				61			60	0	0	3	3
Kanaalweg H&S	E	50		50					60	2	2	2	2
Vervanging riolering Oranje Nassaustraat	E	1.140	2	10	20	1.108			60	0	1	47	47
Waterplan (duurzaamheid)	E	326	51	275					60	12	12	12	12
Spaarnwoudertocht	E	140			140				60	0	6	5	5
Waterplan Badh.	E	650			650				60	0	27	27	27
Totaal 7.2 Riolering		22.040	941	8.205	7.217	5.677	0	0	0	330	656	884	875
Maatregelen begraafplaatsen	E	524	236	288					10	59	58	57	55
Totaal 7.5 Begraafplaatsen		524	236	288	0	0	0	0	0	59	58	57	55
Totaal uitbreidingsinvesteringen		76.450	6.439	34.717	23.708	10.199	530	600	258	2.251	4.207	4.713	4.671
Totaal Kwaliteit fysieke omgeving		76.450	6.439	34.717	23.708	10.199	530	600	258	2.251	4.207	4.713	4.671

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023
Overzicht overhead													
<i>Informatievoorziening en automatisering</i>													
Netwerkkaparaatuur Raadhuis en Polderlanden	E	1.346		1.346					5	303	296	289	282
Apparaatuur Skype for Business, Anywhere 365	E	558					558		3	0	0	0	200
Netwerkkaparaatuur Datacenter	E	421					421		5	0	0	0	0
Datacenter apparatuur	M	1.242					1.242		5	0	0	0	0
Datacenter	M	425		425					5	96	94	91	89
ICT Raadszaal	E	315		315					3	113	110	108	0
ICT Raadszaal en Heijzeaal	M	315					315		4	0	0	0	0
Project de nieuwe werkplek (hardware)	E	234		234					4	65	63	62	60

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest-ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023
Overzicht overhead													
Project de nieuwe werkplek (hardware)	E	4.200				4.200			4	0	0	1.155	1.129
Microsoft office 365/Lync telefonie	E	124	1	123					3	44	43	42	0
Microsoft office 365	M	1.100					1.100		3	0	0	0	0
Vervanging software planningsysteem	M	132					132		3	0	0	0	47
Software proces instroom, doorstroom en uitstroom personeel	M	400					400		3	0	0	0	143
Software voor instroom doorstroom uitstroom	E	400	28	372					3	142	139	136	-1
Internet Website 2017 KCC	E	208		208					3	74	72	71	0
Internet Website 2020 KCC	E	350			350				3	0	126	123	120
Informatie beveiliging op orde 2016 netwerk	E	96		96					3	34	34	33	0
Informatiebeveiliging	M	250					250		3	0	0	0	89
Vervanging verouderde software 2018 Apperatuur skype for Anywhere 365	E	489		489					3	175	171	167	0
Vervanging verouderde software 2019	E	495		495					3	177	173	169	0
Vervanging verouderde software 2020	E	590			590				3	0	212	207	202
Vervanging verouderde software 2021	E	400				400			3	0	0	143	140
Vervanging verouderde software	M	400					400		3	0	0	0	143
Vervanging verouderde software	M	400						400	3	0	0	0	0
IT-strategie digitale dienstverlening 2018	M	446		446					5	100	98	96	93
IT-strategie digitale dienstverlening 2019	M	475		475					5	107	104	102	100
IT-strategie digitale dienstverlening 2020	M	1.700			1.700				5	0	383	374	366
IT-strategie digitale dienstverlening 2021	M	1.700				1.700			5	0	0	383	374
Digitale dienstverlening	M	1.700					1.700		5	0	0	0	383
Digitale dienstverlening	M	1.700						1.700	5	0	0	0	0
Telefonie raadsleden	M	20		20					3	8	7	7	0
Telefonie raadsleden	M	20					20		3	0	0	0	8
Hardware raadsleden	M	80		80					4	22	22	21	21
Hardware raadsleden	M	80					80		4	0	0	0	0
Geoviewer	M	173					173		5	0	0	0	39
Servicecentrum Nieuw-Vennep	E	307		307					5	69	67	66	64
0.4 Overhead ICT		23.290	29	5.431	2.640	6.300	3.633	5.258	0	1.529	2.214	3.845	4.091
<i>Facilitaire zaken en huisvesting</i>													
Keukenapparatuur 2019	E	120		120					5	27	26	26	25
Vervanging toegangsbeveiliging 2016	E	0							5	0	0	0	0
Huis v HLMRMeer voorb.	E	375	334	41					40	10	10	10	9
Renovatie raadhuis	E	3.700		250	1.150	1.150	1.150		40	6	35	64	186
Inrichting Raadhuis voorbereidingskrediet	E	300	38	262					40	15	14	14	14
Inrichting Gemeentekantoor (proceskosten)	E	700	337	363					1	0	0	0	0
Inrichting Gemeentekantoor (proceskosten)	E	400				150	150	100	1	0	150	150	100
Tijdelijkehuisvesting gemeentekantoor voorbereiding	E	600		50	150	200	200		1	150	200	200	0
Verbouwing tot Servicecentrum Halfweg	E	384	276	108					20	22	21	21	20
Verbouwing tot Servicecentrum Halfweg dekking subsidies	E	-165		-165					20	-4	-4	-4	-4
Verbouwing tot Servicecentrum Halfweg dekking voorz	E	-219		-219					20	-5	-5	-5	-5
Raadhuis huisvesting	E	50		50					10	6	6	6	6
Verv audioservice vergaderzalen 2017	E	50				50			10	0	0	6	6
Verv. werkplekken 2018	E	14		14					7	2	2	2	2
Verv. werkplekken 2019	E	200		200					7	34	33	33	32
Verv. werkplekken 2020	E	100			100				7	0	17	16	16
Verv. werkplekken 2021	E	150				150			7	0	0	25	24
Verv. meubilair verrgaderz.2018	E	24		24					10	3	3	3	2
Verv. meubilair verrgaderz.2019	E	200		200					10	25	25	24	24
Verv. meubilair verrgaderz.2020	E	200			200				10	0	25	25	24
Verv. meubilair verrgaderz.2021	E	176				176			10	0	0	22	22

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale invest- ering	Activa module OHW t/m 2018	Geplande investeringen					na afschr. 2023 termijn	Budgettaire lasten			
				2019	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023
Overzicht overhead													
Verv. meubilair inricht. Spec. ruimte 2018	E	19		19					10	2	2	2	2
Verv. meubilair inricht. Spec. ruimte 2019	E	250		250					10	31	31	30	29
Verv. meubilair inricht. Spec. ruimte 2020	E	200			200				10	0	25	25	24
Verv. meubilair inricht. Spec. ruimte 2021	E	70				70			10	0	0	9	9
Huisvesting Meer teams	M	109		109					5	25	24	24	23
Natuursteen begane grond	E	73		73					25	5	5	5	5
Huisvesting Raadhuis (bestaande)	E	407		407					5	91	89	87	85
0.4 Overhead FM		8.487	985	2.156	1.800	1.946	1.500	100	0	445	734	820	680
Totaal routine- en vervangingsinvesteringen		31.778	1.014	7.587	4.440	8.246	5.133	5.358	0	1.974	2.948	4.665	4.771
Totaal Uitbreidingsinvesteringen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Overzicht overhead		31.778	1.014	7.587	4.440	8.246	5.133	5.358	0	1.974	2.948	4.665	4.771
Totaal Investeringsplan		263.425	15.325	82.951	79.480	59.897	14.648	6.852	4.273	6.786	11.493	16.827	17.896

Voor de groen gearceerde investeringen wordt via een separaat raadsvoorstel het krediet aangevraagd (geautoriseerd en vrijgegeven).

Wijzigingen in investeringsplan ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2019

Overzicht actualisatie investeringsplan (IP)

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investeringsplan (IP) VJR 2019						Geactualiseerd IP 2019-2023					
	2019	2020	2021	2022	2023	na 2023	2019	2020	2021	2022	2023	na 2023
Mobiliteit												
Nieuwe bushaltes	4.551						2.800					
Nieuwe bushaltes bijdrage derde 95%=4683	-2.813						-1.150					
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	1.738	0	0	0	0	0	1.651	0	0	0	0	0
Totaal Mobiliteit	1.738	0	0	0	0	0	1.651	0	0	0	0	0
Kwaliteit fysieke omgeving												
Vervanging brugbediening LND en ZWB	915						415	500				
Verkeersregelinstallaties	561						311	250				
Renovatie Lageweg	20	138										158
30 km Spaarndam H&S		100										100
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	1.496	238	0	0	0	0	726	750	0	0	0	258
Totaal Kwaliteit fysieke omgeving	1.496	238	0	0	0	0	726	750	0	0	0	258
Totaal Investeringsplan	3.234	238	0	0	0	0	2.377	750	0	0	0	258

Beschrijving reserves

Hierna wordt beschreven wat de doelstellingen van de ingestelde reserves zijn. Daarop volgend wordt het financiële verloop van de reserves gepresenteerd.

Algemene reserves

Algemene dekkingsreserve

Reservering van diverse uitkeringen om een evenwichtig gebruik als algemeen dekkingsmiddel van deze variërende inkomsten mogelijk te maken.

Algemene reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)

Mogelijkheid scheppen voor ruimtelijke investeringen in infrastructuur en openbaar groen.

Algemene reserve Grondzaken

Dekking van de algemene risico's die spelen bij bestaande grondexploitaties, strategische aankopen van gronden en ter verevening van resultaten.

Bestemmingsreserves

Reserve BTW Compensatiefonds

Aanwending voor een jaarlijkse vaste bijdrage aan de exploitatiebegroting.

Reserve Calatravabruggen

Herstel van de coating van de Calatrava bruggen.

Reserve Cultuurfonds Ellen van Hoogdalem

Deze reserve is ingesteld bij het afscheid van voormalig burgemeester Ellen van Hoogdalem van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en wordt aangewend voor uitgaven van culturele aard. Bij de Voorjaarsrapportage 2019 is deze reserve per 31 december 2019 opgeheven.

Reserve Exploitatie winkelcentrum Nieuw-Vennep

Ingesteld voor het eventueel realiseren van een parkeergarage in de 2e fase van het Project Nieuw Vennep, Nieuwe Kom.

Reserve HST Cargo

Realisatie van het HST Cargo concept, door de aanleg van een HST railterminal nabij Hoofddorp en het ondersteunen van de ontwikkeling van de Europese HST freight service.

Reserve Haarlemmermeerse Bos

Aanleggen en dekking jaarlijkse uitgaven voor noodzakelijke werken en voorzieningen in het Haarlemmermeerse Bos.

Reserve Herstructurering bedrijventerreinen

Via een uitvoeringsprogramma worden meerdere bedrijventerreinen geherstructureerd.

Reserve Kernen & Buurschappen

Haarlemmerliede en Spaarnwoude

In de laatste raadsvergadering van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is deze reserve ingesteld om voor de komende jaren verschillende culturele en ontwikkelingsgerichte activiteiten veilig te stellen. Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2019 is besloten dat de besteding van deze reserve in de jaren 2019 tot en met 2022 zal plaats vinden. Per 31 december 2022 wordt de reserve opgeheven.

Reserve Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)

Ter dekking van de afkoop van het onderhoud Floriande.

Reserve Monumenten

Opbouw bestemmingsreserve voor gemeentelijke monumentenzorg.

Reserve Onderwijshuisvesting

Zorgen voor de noodzakelijke tijdelijke onderwijshuisvesting, zodat de zorgplicht van de gemeente in het kader van de onderwijshuisvesting daadwerkelijk ingevuld wordt.

Reserve Openbare ruimte

Opstellen van nieuwe beheerplannen Openbare ruimte.

Reserve Recreatieplas Toolenburg

Aanleggen en herinrichten van recreatieve voorzieningen.

Reserve Schaalsprong

Deze reserve is ingesteld bij de Voorjaarsrapportage 2019. Het doel is de dekking van voorbereidingskosten aan de afschrijvingslasten van toekomstige investeringen in mobiliteit en bovenwijks groen die noodzakelijk zijn om (de versnelling van) woningbouw mogelijk te maken.

Reserve Stichting Mainport en Groen

Projecten zeker stellen na liquidatie Stichting Mainport en Groen, te weten: Fietspad Nieuwe Meer, Fietspad Schaapskooi in Park Vijfhuizen en Badhoevedorp-Groene As.

Reserve Verbetering Burgemeester van Stamplein
Het verbeteren van de belevingswaarde van het Burgemeester van Stamplein in Hoofddorp door een kwaliteitsslag te maken.

Reserve Wonen

Stimuleren van woningbouw binnen de gemeente en woonmogelijkheden voor de huishoudens die daar op grond van hun inkomen niet geheel zelf in kunnen voorzien.

Reserve dekking afschrijvingslasten

Reserve dekking afschrijvingslasten

Deze reserve is bestemd voor het dekken van afschrijvingslasten van investeringen waarvoor eerder middelen gereserveerd waren. Conform

het BBV moeten investeringen die gedekt wordt uit een reserve, geactiveerd worden op de balans en gedurende de vastgestelde afschrijvingstermijnen afgeschreven worden. Hierdoor komen jaarlijks de afschrijvingslasten ten laste van de programmabegroting. Ter dekking van deze lasten wordt jaarlijks een bijdrage vanuit de reserve dekking afschrijvingslasten ten gunste van de programmabegroting gedaan.

Deze reserve is een zogenaamde 'beklemde' reserve. Dat wil zeggen dat de middelen van deze bestemmingsreserve niet vrij besteedbaar zijn. Bij een besteding aan andere doeleinden dan de dekking van afschrijvingslasten, moet altijd tot een alternatieve dekking worden besloten.

Financieel verloop reserves

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Rekening			Begroting				Begroting				Begroting				Begroting	
	Stand 31-12-2018	Toev.	Result.	Onttrek.	Stand 31-12-2019	Toev.	Onttrek.	Stand 31-12-2020	Toev.	Onttrek.	Stand 31-12-2021	Toev.	Onttrek.	Stand 31-12-2022	Toev.	Onttrek.	Stand 31-12-2023
Algemene reserve																	
Algemene dekkingreserve	203.173	8.534	8.154	20.798	199.064	6.640	1.276	204.428	6.641	1.795	209.274	1.191	1.181	209.283	296	526	209.053
Algemene reserve RIH	15.398	3.604	-	181	18.821	5.134	4.856	19.099	5.161	5.183	19.077	5.802	5.183	19.696	1.529	3.004	18.222
Algemene reserve grondzaken	5.000	7.197	-	7.197	5.000	9.753	9.753	5.000	8.054	8.054	5.000	9.615	9.615	5.000	6.008	6.008	5.000
Totaal Algemene reserve	223.572	19.335	8.154	28.176	222.885	21.527	15.885	228.528	19.856	15.032	233.352	16.608	15.979	233.980	7.833	9.538	232.275
Bestemmingsreserves																	
BTW compensatiefonds	1.540	-	-	671	869	-	671	198	-	198	0	-	-	0	-	-	0
Calatravabruggen	1.568	-	-	136	1.432	-	136	1.296	-	136	1.161	-	136	1.025	-	136	889
Cultuurfonds Ellen van Hoogdalm	10	-	-	11	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Expl. Winkelcentrum Nieuw Vennepe	1.044	-	-	-	1.044	-	-	1.044	-	-	1.044	-	-	1.044	-	-	1.044
HST Cargo	11.569	248	-	300	11.516	248	100	11.664	248	100	11.811	248	100	11.959	248	100	12.106
Haarlemmermeerse Bos	1.057	-	-	175	882	-	-	882	-	-	882	-	-	882	-	-	882
Herstructurering bedrijventerreinen	1.114	-	-	-	1.114	-	-	1.114	-	-	1.114	-	-	1.114	-	-	1.114
Kernen & Buurtschappen H&S	35	-	-	9	26	-	9	18	-	9	9	-	9	-	-	-	-
Leidraad Inr. Openb. Ruimte (LIOR)	1.313	-	-	132	1.181	-	132	1.050	-	132	918	-	132	787	-	132	655
Monumenten	185	60	-	-	245	60	-	305	60	-	365	60	-	425	60	-	485
Onderwijshuisvesting	920	15	-	15	920	-	-	920	-	-	920	-	-	920	-	-	920
Openbare ruimte	561	20	-	43	538	20	43	516	20	43	493	20	43	471	20	43	448
Recreatieplas Toolenburg	121	-	-	80	41	-	40	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Schaalsprong	-	7.365	-	-	7.365	-	-	7.365	-	-	7.365	-	-	7.365	-	-	7.365
Stichting Mainport en Groen (SMG)	7.623	-	-	622	7.001	-	1.062	5.939	-	435	5.504	-	1.010	4.494	-	4.493	1
Verbetering Burg. v. Stampelein	538	-	-	-	538	-	-	538	-	-	538	-	-	538	-	-	538
Wonen	3.056	48	-	983	2.121	48	256	1.913	48	54	1.907	48	29	1.926	48	29	1.945
Totaal Bestemmingsreserves	32.253	7.755	-	3.175	36.834	375	2.447	34.761	375	1.105	34.031	375	1.458	32.949	375	4.932	28.393
Reserve dekking afschrijvingslasten																	
Reserve dekking afschrijvingslasten	52.408	823	-	1.514	51.717	911	3.218	49.411	1.719	3.807	47.322	2.218	3.926	45.615	3.651	4.530	44.735
Totaal Reserve dekking afschrijvingslasten	52.408	823	-	1.514	51.717	911	3.218	49.411	1.719	3.807	47.322	2.218	3.926	45.615	3.651	4.530	44.735
Totaal reserves	308.232	27.913	8.154	32.864	311.436	22.814	21.550	312.700	21.950	19.945	314.705	19.201	21.363	312.544	11.859	19.000	305.403

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om:

- reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves van kapitaallasten;
- onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings) reserve. Dit gaat dan om een

periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken.

De incidentele toevoegingen en onttrekkingen van de reserves worden vermeld in het overzicht van incidentele baten en lasten.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2019		2020		2021		2022		2023	
	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.
Algemene reserves										
Algemene dekkingsreserve	5.878		5.878	526	5.878	1.272	296	1.181	296	526
Totaal algemene reserves	5.878	0	5.878	526	5.878	1.272	296	1.181	296	526
Bestemmingsreserves										
BTW Compensatiefonds		671		671		198		0		0
Calatravabruggen		136		136		136		136		136
Wonen	48		48		48		48		48	
HST Cargo	248	100	248	100	248	100	248	100	248	100
Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)		132		132		132		132		132
Monumenten	60		60		60		60		60	
Beheerplannen openbare ruimte HenS	20	43	20	43	20	43	20	43	20	43
Kernen en Buurtschappen H&S		9		9		9		9		
Totaal Bestemmingsreserves	376	1.091	376	1.091	376	618	376	420	376	411
Reserve dekking afschrijvingslasten										
Reserve dekking afschrijvingslasten	823	1.514	911	3.218	1.719	3.807	2.218	3.926	3.651	4.530
Totaal structurele mutaties reserves	7.077	2.605	7.165	4.835	7.973	5.697	2.890	5.527	4.323	5.467

Beschrijving voorzieningen

Hierna wordt beschreven wat de doelstellingen zijn van de ingestelde voorzieningen. Daarna is het financiële verloop van de voorzieningen opgenomen.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Voorziening Onderhoud gebouwen

De voorziening heeft de egalisatie van de jaarlijkse uitgaven ten behoeve van groot onderhoud van gebouwen in eigendom van de gemeente tot doel.

Voorzieningen, van derden verkregen middelen

Voorziening Tariefegalisatie afvalstoffenheffing

Het voorkomen van schoksgewijze tariefaanpassingen als gevolg van fluctuerend jaarresultaten op het taakveld afval.

Voorziening Tariefegalisatie onderhoud riolering

Het voorkomen van schoksgewijze tariefaanpassingen rioolheffing als gevolg van fluctuerende jaarresultaten op het taakveld rioleringen. Uitgangspunt voor de voorziening moet zijn een juiste jaarlijkse afstemming op het meest geactualiseerde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Verplichtingen en verliezen

Voorziening bodemsanering

Deze voorziening is in 2018 gevormd in verband met de uit te voeren bodemsanering bij de Waltmanstraat te Zwaanshoek. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de raming van het gemeentelijk aandeel in de kosten, waarmee de grond geschikt wordt voor woningbouw.

Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders

Dekking van toekomstige betalingsverplichtingen van pensioenen aan wethouders. Jaarlijks wordt de berekening geactualiseerd.

Voorziening Wachtgeldverplichtingen voormalig personeel

Dekking van toekomstige betalingsverplichtingen van wachtgelden aan voormalig personeel. Jaarlijks wordt de voorziening geactualiseerd.

Voorziening Wachtgeldverplichtingen wethouders

Dekking van toekomstige betalingsverplichtingen van wachtgelden aan voormalige wethouders. Jaarlijks wordt de voorziening geactualiseerd.

Financieel verloop voorzieningen

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Rekening		Begroting				Begroting				Begroting				Begroting						
	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	
	31-12-2018				31-12-2019				31-12-2020				31-12-2021				31-12-2022				31-12-2023
Onderhoudsegalisatievoorzieningen																					
Onderhoud gebouwen	8.878	2.101	82	2.857	8.039	2.101	31	1.764	8.345	2.101	31	2.435	7.980	2.101	31	2.399	7.651	2.101	31	2.391	7.330
Totaal	8.878	2.101	82	2.857	8.039	2.101	31	1.764	8.345	2.101	31	2.435	7.980	2.101	31	2.399	7.651	2.101	31	2.391	7.330
Onderhoudsegalisatievoorzieningen																					
Van derden verkregen middelen																					
Tariefegalisatie afvalstoffenheffing	2.767	0	2.350	-	418	-	320	-	98	-	0	-	98	-	0	-	98	-	-	-	98
Tariefegalisatie riolering	8.395	-	652	-	7.743	-	717	-	7.026	-	1.021	-	6.005	-	1.240	-	4.765	-	1.128	-	3.637
Totaal Van derden verkregen middelen	11.162	0	3.002	-	8.160	-	1.037	-	7.123	-	1.021	-	6.102	-	1.240	-	4.863	-	1.128	-	3.735
Verplichtingen en verliezen																					
Bodemsanering	240	-	-	-	240	-	-	-	240	-	-	-	240	-	-	-	240	-	-	-	240
Pensioenverplichting wethouders	6.973	13	-	136	6.850	13	-	136	6.727	13	-	136	6.604	13	-	136	6.481	13	-	136	6.358
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	899	21	-	38	882	21	-	38	865	21	-	38	849	21	-	38	832	21	-	38	815
Wachtgeldverplichting wethouders	702	124	-	153	674	124	-	153	645	124	-	153	616	124	-	153	588	124	-	153	559
Totaal Verplichtingen en verliezen	8.814	159	-	327	8.646	159	-	327	8.477	159	-	327	8.309	159	-	327	8.141	159	-	327	7.972
Totaal voorzieningen	28.853	2.259	3.083	3.184	24.845	2.259	1.067	2.091	23.946	2.259	1.052	2.762	22.391	2.259	1.270	2.726	20.654	2.259	1.158	2.718	19.037

EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20) is de verplichting vastgelegd dat de gemeenten het geraamde EMU-saldo moeten opnemen in de programmabegroting over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar jaar en de drie daar op volgende jaren. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met

etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan in een jaar binnenkomt, of dat er geld overgehouden wordt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
	Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2020	Volgens meerjaren raming in begroting 2020	Volgens meerjaren raming in begroting 2020	Volgens meerjaren raming in begroting 2020
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.254	6.204	1.814	-8.765	-12.251
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	73.240	63.538	33.656	-11.418	-29.267
3 Mutatie voorzieningen	-3.662	-899	-1.555	-1.737	-1.617
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	11.484	19.133	-3.049	-22.353	-734
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-90.640	-77.366	-30.348	23.269	16.133

Overzicht incidentele baten en lasten

In de Gemeentewet is opgenomen dat onze begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. In artikel 189 (tweede lid) is opgenomen dat: “De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan hij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.”

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de

geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.

Op basis van onderstaand overzicht wordt aangetoond dat de Programmabegroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Wij hebben ervoor gekozen om alleen incidentele baten en lasten op te nemen die groter zijn dan € 75.000.

LASTEN		(bedragen x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Organisatie referendum	208					
	Opkomst bevordering verkiezingen	93					
Veiligheid	Gemeentebalie Schiphol	1.426	903	903			
	Opsporing en ruiming NGE	2.735	1.150				
Zorg en werk	Huishoudelijk Hulp Toelage (HHT)	153					
	Voucherregeling huishoudelijke hulp		190				
	Toekomstbestendig Sociaal Domein	1.325					
	Formatie onderhoud SAM/Gidso		75	75			
	Uitvoering wettelijke taken handhaving Jeugd/WMO		46	92			
	Resultaat AM Match		-123				
	compensatie productieverlies ICT sociaal domein		446				
	Transformatiefonds Sociaal Domein		333	333	333		
Maatschappelijke ontwikkeling	Sloop noodlokalen		73				
	Incidentele kosten sportaccommodaties (frictiekosten e.d.)	-133					
	Nieuwbouw museum	700					
	Taalkoppels	93	150				
	Internationale school bijdrage Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer (SOPHO)	150	250	78			
	Afboeken boekwaardes onderwijsleerpakketten	2.044					

LASTEN		(bedragen x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
	Maatschappelijke opvang statushouders	607	672	336			
	Mainport & Groen	53	622	1.062	435	1.010	4.493
	Aankoop park Zwanenburg	110					
	Haarlemmermeersebos		175				
	Toolenburgerplas		80	40			
	Saneringskosten Fort Hoofddorp	282					
	Regionaal vitaliteitsplan		474				
	Verhoging taalniveau statushouders		178	178			
Mobiliteit	Gebiedsaanpak Groot-Schiphol		847	700	700		
	Onderzoeken Verkeer & vervoer		160				
Ruimtelijke ontwikkeling	Resultaat Grondexploitaties	17.656	7.197	9.753	8.054	9.615	6.008
	RIH: Ruimtelijke projecten	4.500	181	4.856	5.183	5.183	3.004
	Invoering omgevingswet	383	678				
	Digitaal stelsel omgevingswet	100	250				
	Versnelling woningbouwproductie	571	1.257	475	424	292	91
	Overbrugging duurzaamheid	120	324				
Wonen	Woningbouwplannen	52	271				
	Uitgaven wonen	166	820	192			
Kwaliteit fysieke omgeving	Stratenmakersbus		150	150			
	Project van afval- naar grondstofinzameling		1.925	320			
	Energietransitie		400	400			
Economische zaken	Afboeken boekwaardes vastgoed	702					
	C-Creators	100	100	100			
	Subsidie Smart Cargo Mainport Program (HST Cargo)		200				
Algemene dekkingsmiddelen	Implementatiekosten ICT Sociaal Domein	1.103					
Overzicht overhead	Afschrijving gemeentehuis (t.l.v. AR)	2.499	1.500				
	Afschrijving voorb. kosten Huis van Haarlemmermeer	375	363				
	Samenvoeging Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude	2.138	1.286				
	Juridische kosten	383					
	Versterking organisatie verzuimexpert		87	44			
	Programma Digitale dienstverlening	799					
	Normalisering wet rechtspositie ambtenaren		225				

LASTEN		(bedragen x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
	Duurzaam in Control	84	135				
	Online team	102	102				
	Formatie Senior Adviseur Dienstverlening		98	98	48		
	Strategisch adviseur Participatie		50	100			
	Verbijzonderde Interne Controles VIC en rechtmatigheidsverklaring		40	80			
	Informatiebeveiliging (AVG)		230				
Diversen	Budgetoverhevelingen	2.002	8.854	750	383		
Totaal incidentele lasten		43.681	33.424	21.115	15.560	16.100	13.596
Stortingen in de reserves							
Algemene reserves	Algemene dekkingsreserve	11.760	2.656	762	763	895	0
	Algemene reserve grondzaken	17.656	7.197	9.753	8.054	9.615	6.008
	Algemene reserve RIH	4.233	3.604	5.134	5.161	5.802	1.529
	Financiële egaliseringsreserve	90					
Bestemmingsreserves	Reserve Haarlemmermeerse bos	897					
	Reserve monumenten	24					
	Reserve tijdelijke onderwijshuisvesting		15				
	Reserve Schaastrap		7.365				
totaal stortingen in reserves		34.660	20.837	15.649	13.978	16.312	7.537
Totaal incidentele lasten incl. stortingen		78.341	54.261	36.764	29.538	32.412	21.133

BATEN		(bedragen x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Gemeentebalie Schiphol	1.426	903	903			
Veiligheid	Opsporing en ruiming NGE	1.147	870				
Maatschappelijke ontwikkeling	Bijdrage Platform Regionaal Economische Structuur t.b.v. subsidie Internationale school	150					
	Nieuwbouw museum	300					
	Taalkoppels	93	150				
	Opbrengst grondverkoop Haarlemmermeersebos	917					
	Subsidie Groenprojecten	481					
	Regionaal vitaliteitsplan		474				
	Onderwijshuisvesting		15				
Mobiliteit	Gebiedsaanpak Groot-Schiphol		847	700	700		
Ruimtelijke ontwikkeling	RIH: ruimtelijke projecten	4.233	3.604	5.134	5.161	5.802	1.529
	Resultaat Grondexploitaties	17.656	7.197	9.753	8.054	9.615	6.008

BATEN		(bedragen x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
	Leges omgevingsvergunningen	420					
Kwaliteit fysieke omgeving	Project van afval- naar grondstofinzameling		1.925	320			
Economische zaken	Verkoop vastgoed	664					
Algemene dekkingsmiddelen	Gemeentefonds bijdrage opsporing en ruiming NGE	2.290	1.084				
	Gemeentefonds herindelingsbijdrage	476	1.460	762	762	762	
	Gemeentefonds DU: maatschappelijke opvang statushouders	711		336			
	Gemeentefonds organisatie referendum	256					
	Gemeentefonds Transformatiefonds Sociaal Domein		333	333	333		
	Verhoging taalniveau statushouders		178	178			
Overhead	Samenvoeging Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude	36					
Totaal incidentele baten		31.256	19.040	18.419	15.010	16.179	7.537
Onttrekkingen aan reserves							
Algemene reserves	Algemene dekkingsreserve	5.982	20.798	750	523	0	0
	Algemene reserve grondzaken	17.656	7.197	9.753	8.054	9.615	6.008
	Reserve RIH	4.500	181	4.856	5.183	5.183	3.004
	Behoedzaamheidsreserve	13.365					
	Financiële egaliseringsreserve	1.860					
Bestemmingsreserves	Reserve Haarlemmermeerse bos	0	175				
	Reserve Toolenburgerplas		80	40			
	Reserve Mainport & Groen	53	622	1.062	435	1.010	4.493
	Reserve monumenten	400					
	Reserve integraal project water	0					
	Reserve Wonen	426	983	256	54	29	29
	Reserve HST Cargo		200				
	Reserve tijdelijke onderwijshuisvesting	0	15				
Totaal onttrekkingen reserves		44.242	30.251	16.717	14.249	15.837	13.534
Totaal incidentele baten inclusief onttrekkingen		75.498	49.291	35.136	29.259	32.016	21.071

Het totaal van de incidentele lasten wordt in de jaren 2020-2023 hoger geraamd dan de incidentele baten. Dat betekent dat er geen

structurele lasten zijn die worden gedekt door incidentele baten.

Saldo incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo incidentele baten en lasten	-2.843	-4.970	-1.628	-279	-396	-62

Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij de eindcijfers uit het overzicht van de (totale) lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingsaldo.

De presentatie van het structureel begrotingsaldo en de toelichting hierop wordt gegeven in de financiële hoofdlijnen.

Verloop stelposten

In onderstaand overzicht is het verloop weergegeven van de nog in te vullen stelposten. Als startpunt is de stand van de Voorjaarsrapportage 2019 genomen.

(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijfsvoering					
Stand VJR 2019	0	22	21	21	21
. Mutatie PB 2020-2023	0	0	0	0	0
Stand PB 2020-2023	0	22	21	21	21
Indexaties					
Belastingen, leges en huren					
Stand VJR 2019	0	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
. Mutatie PB 2020-2023		-1.326	-1.326	-1.326	-1.326
Eindstand index. belastingen, leges en huren	0	26	26	26	26
Gemeenschappelijke regeling					
Stand VJR 2019	0	368	368	368	368
. Mutatie PB 2020-2023	0	-269	-269	-269	-269
Eindstand index. Gemeenschappelijke regeling	0	98	98	98	98
Indexatie loonkosten					
Stand VJR 2019	1.316	3.888	3.888	3.888	3.888
. Mutatie PB 2020-2023	0	-318	-1.041	-1.401	-1.401
Eindstand indexatie loonkosten	1.316	4.206	5.289	5.289	5.289
Indexatie materiele budgetten					
Stand VJR 2019	0	1.300	1.300	1.300	1.300
. Mutatie PB 2020-2023	0	-68	-68	-68	-68
Eindstand indexatie budgetten	0	1.232	1.232	1.232	1.232
Indexatie sociale uitkering in natura					
Stand VJR 2019	0	400	400	400	400
. Mutatie PB 2020-2023	0	0	0	0	0
Eindstand indexatie Sociale uitkering in natura	0	400	400	400	400
Indexatie subsidies					
Stand VJR 2019	0	71	73	73	73
. Mutatie PB 2020-2023	0	0	0	0	0
Eindstand indexatie subsidies	0	71	73	73	73
Stand indexaties PB 2020-2023	1.316	6.032	7.118	7.118	7.118
Kapitaallasten					
Stand VJR 2019	704	1.022	3.816	6.717	8.622
. Mutatie PB 2020-2023	0	-2.676	-5.391	-5.559	-6.137
Stand PB 2020-2023	704	-1.653	-1.575	1.158	2.485
Gemeentefonds					
Stand VJR 2019	22	25	26	26	26
. Mutatie PB 2020-2023	0	0	0	-2.200	-2.200
Stand PB 2020-2023	22	25	26	-2.174	-2.174
Stelposten totaal					
Stand VJR 2019	2.042	5.796	8.591	11.492	13.398
. Mutatie PB 2020-2023	0	-1.369	-3.002	-5.369	-5.948
Stand PB 2020-2023	2.042	4.426	5.590	6.123	7.450

Recapitulatie op taakveld

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bestuur, samenleving en publiekscontact							
0.2 Burgerzaken	A	0	0	0	0	0	0
	E	4.481	2.883	3.862	2.959	2.959	2.959
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	1	0	0	0	0	0
Baten		4.482	2.883	3.862	2.959	2.959	2.959
0.1 Bestuur	A	7.151	6.116	6.055	6.059	6.063	6.063
	B	238	211	176	176	176	176
	C	797	668	870	870	870	870
	D	245	301	297	297	297	297
0.2 Burgerzaken	A	717	764	255	438	437	430
	D	700	520	304	304	304	304
	E	6.504	5.476	6.344	5.411	5.399	5.398
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	48	49	50	50	50	50
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	D	53	47	45	45	45	45
6.5 Arbeidsparticipatie	B	331	236	74	74	74	74
Lasten		16.784	14.386	14.471	13.723	13.715	13.707
Saldo van baten en lasten (B-L)		-12.302	-11.503	-10.609	-10.765	-10.756	-10.748
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-12.302	-11.503	-10.609	-10.765	-10.756	-10.748
Veiligheid							
Programma en taakveldomschrijving							
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	21	1	1	1	1	1
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	994	0	0	0	0	0
	B	1.147	870	0	0	0	0
Baten		2.162	871	1	1	1	1
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	12.866	13.583	13.862	13.869	14.199	14.206
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	2.652	1.710	1.841	1.840	1.840	1.839
	B	2.926	1.334	181	181	181	181
Lasten		18.444	16.627	15.883	15.890	16.219	16.226
Saldo van baten en lasten (B-L)		-16.282	-15.756	-15.882	-15.888	-16.218	-16.225
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-16.282	-15.756	-15.882	-15.888	-16.218	-16.225
Zorg en werk							
Programma en taakveldomschrijving							
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	337	200	200	200	200	200

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zorg en werk							
6.3 Inkomensregelingen	D	30.544	28.548	28.548	28.548	28.548	28.548
6.4 Begeleide participatie	C	12	123	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	C	0	257	31	31	31	31
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	A	77	107	108	108	108	108
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	A	911	1.149	599	599	599	599
	D	-10	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	A	-7	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	B	309	0	0	309	309	309
Baten		32.173	30.384	29.486	29.795	29.795	29.795
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	4.085	3.655	3.790	3.790	3.790	3.790
6.2 Wijkteams	A	2.300	996	943	944	945	945
6.3 Inkomensregelingen	A	40	41	44	44	44	44
	D	39.691	36.943	36.949	36.942	36.939	36.939
6.4 Begeleide participatie	A	2.649	3.284	3.311	3.311	3.311	3.311
	C	5.556	4.955	4.594	4.594	4.594	4.594
6.5 Arbeidsparticipatie	C	2.741	2.997	2.752	2.644	2.564	2.451
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	A	4.333	5.640	5.626	5.616	5.616	5.616
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	A	6.939	9.964	11.003	11.107	11.119	11.131
	B	12	38	38	38	38	38
	D	488	765	766	651	651	651
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	A	23.358	18.938	19.920	20.339	20.360	20.363
	B	8.365	9.383	9.429	9.440	9.120	9.133
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	A	157	101	102	102	102	102
	B	392	101	105	414	414	414
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	3.671	6.196	6.321	6.133	6.133	6.133
Lasten		104.777	103.996	105.693	106.109	105.739	105.654
Saldo van baten en lasten (B-L)		-72.604	-73.612	-76.207	-76.313	-75.943	-75.859
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-72.604	-73.612	-76.207	-76.313	-75.943	-75.859

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke ontwikkeling							
4.2 Onderwijshuisvesting	B	387	351	353	353	353	353
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	2.281	3.677	2.949	2.889	2.889	2.889
5.1 Sportbeleid en activering	E	2	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccomodaties	E	4.013	5.873	5.924	5.924	5.924	5.924
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	5.524	6.040	4.016	4.016	4.016	4.016
5.4 Musea	D	123	0	302	302	302	302
5.6 Media	D	817	150	1.815	1.815	1.815	1.815
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	E	2.029	671	572	572	572	572

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke ontwikkeling							
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	36	93	94	94	94	94
	C	1.067	1.276	1.295	1.295	1.295	1.295
6.2 Wijkteams	A	164	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	C	-22	0	0	0	0	0
Baten		16.422	18.131	17.320	17.260	17.260	17.260
1.2 Openbare orde en veiligheid	C	75	94	95	95	95	95
3.4 Economische promotie	E	20	21	22	22	22	22
4.2 Onderwijshuisvesting	B	13.959	12.503	12.207	12.826	14.743	15.429
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	10.055	12.017	11.242	10.906	10.709	10.693
5.1 Sportbeleid en activering	E	2.258	2.345	2.386	2.386	2.386	2.386
5.2 Sportaccomodaties	E	15.837	17.849	18.068	17.914	17.801	17.458
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	15.024	15.602	15.246	15.220	15.183	15.144
5.4 Musea	D	1.528	823	1.119	1.048	1.044	1.041
5.6 Media	D	6.521	6.408	6.699	6.690	6.681	6.672
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	E	4.691	5.915	6.412	5.754	6.313	9.694
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	2.598	2.553	2.635	2.635	2.635	2.635
	C	11.273	12.636	12.679	12.397	12.398	12.485
6.2 Wijkteams	A	2.034	2.163	2.171	2.170	2.170	2.169
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	C	607	1.456	952	437	437	437
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	65	89	91	91	91	91
7.1 Volksgezondheid	A	5.833	6.359	6.448	6.448	6.448	6.448
Lasten		92.380	98.832	98.470	97.039	99.156	102.898
Saldo van baten en lasten (B-L)		-75.958	-80.701	-81.150	-79.780	-81.896	-85.638
	B	35	50	35	35	35	35
0.10 Mutaties reserves	C	822	899	956	956	1.034	1.026
	D	400	11	3	3	3	3
	E	420	1.244	1.469	802	1.377	4.860
Baten		1.677	2.203	2.463	1.795	2.449	5.923
	B	0	15	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	C	0	100	100	100	100	100
	D	84	60	60	60	60	60
	E	897	0	0	0	0	0
Lasten		981	175	160	160	160	160
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-75.261	-78.673	-78.848	-78.145	-79.607	-79.875
Programma en taakveldomschrijving							
Mobiliteit							
2.1 Verkeer en vervoer	B	161	84	85	85	85	85
	A	19	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	B	94	959	812	812	112	112
Baten		274	1.042	896	896	196	196
2.1 Verkeer en vervoer	A	1.320	1.325	2.291	2.528	2.852	2.826

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mobiliteit							
2.2 Parkeren	B	1.044	1.215	3.175	5.024	4.973	4.923
	A	541	435	406	405	403	402
2.5 Openbaar vervoer	B	1.162	1.199	1.173	1.049	1.352	1.376
	A	25	0	0	0	0	0
	B	629	1.407	1.257	1.257	557	557
Lasten		4.721	5.580	8.302	10.263	10.137	10.083
Saldo van baten en lasten (B-L)		-4.446	-4.538	-7.406	-9.366	-9.941	-9.887
0.10 Mutaties reserves	A	4.532	144	354	354	354	354
	B	0	259	1.515	2.105	2.145	2.749
Baten		4.532	403	1.869	2.459	2.499	3.104
0.10 Mutaties reserves	A	8.733	3.604	0	0	0	0
	B	675	723	811	1.619	2.118	3.551
Lasten		9.408	4.327	811	1.619	2.118	3.551
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-9.322	-8.461	-6.347	-8.526	-9.560	-10.334
Ruimtelijke ontwikkelingen							
Ruimtelijke ontwikkelingen							
7.4 Milieubeheer	B	675	1	1	1	1	1
8.1 Ruimtelijke ordening	A	3.600	1.102	260	233	233	233
	C	90	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)	B	82.472	74.413	53.215	48.307	71.693	50.936
8.3 Wonen en bouwen	C	11.054	12.732	10.372	8.372	8.372	8.372
Baten		97.892	88.247	63.848	56.913	80.299	59.542
7.4 Milieubeheer	B	2.693	2.215	1.610	1.657	1.688	1.632
8.1 Ruimtelijke ordening	A	5.327	5.488	4.185	3.586	3.263	3.061
	C	365	364	288	288	288	288
8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)	B	72.518	71.486	51.140	46.032	68.302	48.154
8.3 Wonen en bouwen	C	3.390	2.621	2.406	2.330	2.330	2.330
Lasten		84.293	82.174	59.628	53.892	75.871	55.464
Saldo van baten en lasten (B-L)		13.599	6.073	4.219	3.021	4.428	4.078
0.10 Mutaties reserves	B	17.656	7.197	14.605	13.233	14.794	9.008
Baten		17.656	7.197	14.605	13.233	14.794	9.008
0.10 Mutaties reserves	B	17.656	14.562	14.887	13.215	15.417	7.537
Lasten		17.656	14.562	14.887	13.215	15.417	7.537
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		13.599	-1.292	3.937	3.039	3.805	5.549
Wonen							
Wonen							
8.3 Wonen en bouwen	B	202	203	207	207	207	207
Baten		202	203	207	207	207	207
8.3 Wonen en bouwen	A	315	955	417	256	256	256

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wonen							
	B	1.817	1.681	1.908	1.777	1.773	1.770
Lasten		2.132	2.636	2.324	2.032	2.029	2.025
Saldo van baten en lasten (B-L)		-1.930	-2.433	-2.118	-1.826	-1.822	-1.819
0.10 Mutaties reserves	A	426	983	256	54	29	29
Baten		426	983	256	54	29	29
0.10 Mutaties reserves	A	48	48	48	48	48	48
Lasten		48	48	48	48	48	48
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-1.552	-1.498	-1.910	-1.820	-1.841	-1.838

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kwaliteit fysieke omgeving							
2.1 Verkeer en vervoer	D	1.125	742	742	742	742	742
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	382	27	27	27	27	27
7.2 Riolering	C	9.747	10.153	10.181	10.486	10.704	10.592
7.3 Afval	B	18.121	20.103	19.278	18.680	18.680	18.680
7.4 Milieubeheer	D	0	16	16	16	16	16
	E	84	41	41	41	41	41
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	708	739	750	750	750	750
Baten		30.167	31.821	31.036	30.743	30.961	30.850
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	102	267	271	271	271	271
2.1 Verkeer en vervoer	D	22.688	23.305	24.362	25.650	25.796	25.042
2.4 Economische havens en waterwegen	C	551	546	570	569	568	566
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	7.689	7.948	7.595	7.588	7.584	7.580
7.2 Riolering	C	6.034	6.114	6.166	6.437	6.637	6.540
7.3 Afval	B	14.551	16.309	15.314	14.765	14.765	14.765
7.4 Milieubeheer	E	8.747	10.445	10.316	9.758	9.799	9.840
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	1.171	1.029	1.034	1.032	1.030	1.028
Lasten		61.533	65.963	65.627	66.068	66.449	65.631
Saldo van baten en lasten (B-L)		-31.367	-34.141	-34.590	-35.325	-35.488	-34.782
0.10 Mutaties reserves	A	131	132	132	132	132	132
	D	168	178	178	178	178	178
Baten		299	310	310	310	310	310
0.10 Mutaties reserves	D	0	20	20	20	20	20
Lasten		0	20	20	20	20	20
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-31.067	-33.852	-34.301	-35.036	-35.198	-34.492

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Economische zaken							
2.1 Verkeer en vervoer	A	0	0	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	B	38	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	2.237	1.400	1.113	1.053	1.013	1.013
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	617	645	1.457	1.457	1.457	1.457
	B	2	0	0	0	0	0
Baten		2.894	2.045	2.570	2.510	2.470	2.470
2.1 Verkeer en vervoer	B	158	153	153	153	153	153
3.1 Economische ontwikkeling	A	622	685	676	676	676	676
	B	542	831	627	527	527	527
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	4.079	4.364	4.205	4.200	4.195	4.155
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	2.132	1.574	2.055	2.055	2.055	2.055
	B	447	461	461	461	461	461
8.1 Ruimtelijke ordening	B	256	295	289	289	289	289
Lasten		8.236	8.362	8.466	8.361	8.356	8.316
Saldo van baten en lasten (B-L)		-5.341	-6.317	-5.896	-5.851	-5.886	-5.846
0.10 Mutaties reserves	A	0	300	100	100	100	100
Baten		0	300	100	100	100	100
0.10 Mutaties reserves	A	460	248	248	248	248	248
Lasten		460	248	248	248	248	248
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-5.802	-6.264	-6.043	-5.998	-6.033	-5.993

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Overzicht algemene dekkingsmiddelen							
0.5 Treasury	C	12.806	11.575	11.389	11.370	11.232	10.918
0.61 OZB woningen	A	18.250	18.196	18.789	18.797	18.797	18.797
0.62 OZB niet-woningen	A	50.007	52.875	54.718	54.719	54.719	54.719
0.63 Parkeerbelasting	A	3.787	3.610	3.412	3.312	3.262	3.262
0.64 Belastingen overig	A	6.550	8.218	7.139	7.139	967	967
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	B	173.492	177.076	184.736	183.600	181.100	181.600
0.8 Overige baten en lasten	D	345	51	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	14	14	14	14	14	14
3.4 Economische promotie	A	12.445	13.506	12.780	12.781	12.781	12.781
8.3 Wonen en bouwen	A	29	32	32	32	32	32
Baten		277.724	285.153	293.008	291.763	282.902	283.090
0.11 Resultaat van baten en lasten	G	8.296	2.698	4.683	-471	-6.882	-5.262
0.5 Treasury	C	964	715	98	-24	-1.463	-1.988
0.61 OZB woningen	A	1.174	1.013	1.095	1.095	1.095	1.095
0.62 OZB niet-woningen	A	1.813	1.822	2.354	2.354	2.354	2.354
0.63 Parkeerbelasting	A	26	11	24	24	24	24
0.64 Belastingen overig	A	257	228	142	142	142	142
0.8 Overige baten en lasten	D	4.915	6.398	5.234	6.000	6.654	7.859

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Overzicht algemene dekkingsmiddelen							
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	E	754	198	1.030	705	689	750
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	A	334	353	241	241	241	241
Lasten		18.532	13.435	14.901	10.066	2.854	5.215
Saldo van baten en lasten (B-L)		259.192	271.718	278.106	281.696	280.048	277.874
0.10 Mutaties reserves	D	23.042	21.469	1.947	1.993	1.181	526
Baten		23.042	21.469	1.947	1.993	1.181	526
0.10 Mutaties reserves	D	22.647	8.534	6.640	6.641	1.191	296
Lasten		22.647	8.534	6.640	6.641	1.191	296
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		259.586	284.652	273.413	277.049	280.039	278.104

Programma en taakveldomschrijving	Beleids doel	JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Overzicht overhead							
0.4 Overhead	A	3.977	50	50	50	50	50
	B	81	0	0	0	0	0
	D	75	21	21	21	21	21
	E	30	0	0	0	0	0
Baten		4.164	71	71	71	71	71
0.4 Overhead	A	27.667	24.235	22.697	22.714	22.747	22.747
	B	8.673	9.670	9.700	9.613	9.500	9.500
	C	14.319	16.842	14.208	14.298	15.317	15.179
	D	12.534	13.107	10.910	11.283	11.435	11.175
	E	-10.241	-10.040	-10.240	-10.240	-10.240	-10.240
Lasten		52.952	53.813	47.275	47.668	48.758	48.360
Saldo van baten en lasten (B-L)		-48.789	-53.742	-47.204	-47.597	-48.687	-48.289
Saldo na bestemming (Saldo +O-S)		-48.789	-53.742	-47.204	-47.597	-48.687	-48.289

Verklarende woordenlijst

Begrip Omschrijving

Doeluitkering	Door een ministerie verstrekte gelden voor het uitvoeren van een specifieke taak (specifieke uitkering) (bijvoorbeeld onderwijs en wet werk en bijstand). Een doeluitkering is niet vrij besteedbaar.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit het saldo van de programmarekening en de reserves.
Financiering	De wijze waarop wordt voorzien in de behoefte aan middelen voor de exploitatie en de investeringen. Inkomsten en uitgaven verlopen niet altijd synchroon, zodat tijdelijke overschotten of tekorten ontstaan. Deze worden gereguleerd op de geldmarkt (kortgeld).
Functie	Afgeleid van een hoofdfunctie. Een functie komt overeen met een onderdeel van het takenpakket en geeft een globale groepering van inkomsten en uitgaven per taakveld, per onderwerp van zorg. Bijvoorbeeld bijstandsverlening en sport.
Garantie	Zekerheidsstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Derden zijn bijvoorbeeld sportverenigingen en welzijns - instellingen. Ingeval van wanbetaling moet de gemeente de resterende schuld aflossen.
Gemeentefonds	Landelijk begrotingsfonds onder beheer van het ministerie van BZK, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten of baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijke aard ter overbrugging voor gefaseerde overheveling van specifieke rijksuitkeringen.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording. De jaarrekening geeft per programma een analyse van de afwijkingen tussen de begroting en de rekening. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programmaverantwoording en de paragraafverantwoording.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn exploitatiekosten van activa, gebaseerd op de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en daarmee de rentekosten.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het tekort hoger dan de limiet, dan moet financiering plaatsvinden met lang geld.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
Kort geld	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (termijn korter dan een jaar).
Lang geld	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (termijn langer dan een jaar).
Leges	Heffing voor een goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges rijbewijzen). Het totaal van de leges mag hooguit kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken.
Ombuiging	Verlaging van de uitgaven ten opzichte van een eerder vastgelegd ijkpunt.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Openeinderegelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op een geldelijkebijdrage van de overheid of van de sociale fondsen. Dit ongeacht of deze overheid /fondsen hiervoor voldoende budget hebben. Deze derde moet voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Alleen door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling beheersen.

Begrip Omschrijving

Precariobelasting	Rechten voor het gebruiken van openbare grond of water. Het recht kan worden gegeven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de geraamde (verwachte) baten en lasten in een bepaald jaar, opgesteld volgens het BBV. De begroting wordt door de raad vastgesteld. De programmabegroting geeft – op hoofdlijnen – inzicht in het door de raad voorgestane beleid ingedeeld in programma's en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en (indicatief) de daarop volgende drie jaren.
Programmaverantwoording	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Rekenrente	Voorgecalculeerde rente voor het ter beschikking stellen van gelden (lang) aan de interne organisatie.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Ze behoren daarom tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en bestemmingsreserves.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten moeten door structurele opbrengsten worden gedekt.
Subsidie	Overdrachten van gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen. Deze omvatten zowel de bijstandsuitgaven als subsidies in engere zin.
Taakveld	Om de taken en activiteiten te aggregeren en te kunnen vergelijken met andere gemeenten, is in het BBV voorgeschreven dat de baten en lasten van de gemeente moeten worden ingedeeld aan de hand van uniforme eenheden: de taakvelden. De taakvelden clusteren producten, taken en activiteiten van de gemeente.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens bevat deze regels over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college.
Van derden verkregen middelen	De nog niet bestede middelen, die onder stringente condities zijn verkregen van derden, veelal de rijks- of provinciale overheid.
Verantwoording	Ook wel jaarstukken genoemd. De verantwoording wordt opgesteld conform het BBV en is opgebouwd uit het (eigenlijke) jaarverslag en de jaarrekening. De verantwoording is de tegenhanger van de programmabegroting.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Voorzieningen	Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Er liggen verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag. Om die reden is een voorziening niet vrij besteedbaar. Een voorziening is een apart gezet bedrag voor voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan het tijdstip van optreden en/of de omvang per balansdatum niet exact bekend zijn. In specifieke gevallen is het vormen van een voorziening verplicht, in andere is het een keuze en onder bepaalde condities is het verboden een voorziening te vormen.

